

Kommunfullmäktige kallas till sammanträde torsdagen den 27 april kl 13.00 i sessionssalen, Fullmäktigehuset

Ärenden

- 1 Upprop
- 2 Val av justerande ledamöter
- 3 Anmälningssärenden
- 4 Inkomna interpellationer och enkla frågor
- 5 Avsägelse av förtroendeuppdrag, entlediganden och fyllnadsväl (separat bilaga)
- 6 Svar på enkla frågor
- 7 Revisionsberättelser och redogörelse för 2016 års granskning (separat bilaga)
- 8 Årsredovisning 2016 (separata bilagor)
- 9 Anmälningssärenden som behandlas i Årsredovisning 2016
 - a) Möjligheten för utbildning inom särskild utbildning för vuxna (separat bilaga)
 - b) Redovisning av uppdraget att undanta nyanlända från fristående skolors kösystem (separat bilaga)
 - c) Anslag för utbyggnad av cykelbanor utmed det statliga vägnätet: Rydboholm-Ridhuset och Sandhult. (separat bilaga)
 - d) Redovisning av Kommunfullmäktiges uppdrag att se över kostnadsbilden för färdtjänst (separat bilaga)
 - e) Skrivelse till kommunalråden om synpunkter på färdtjänsttaxor (separat bilaga)(Beslutsförslag: Ärendena läggs till handlingarna)
- 10 Personalekonomisk redovisning för 2016 (Nr 41) 536
- 11 Årsredovisning 2016 för Sjuhärads samordningsförbund (Nr 42) 599
- 12 Anslagsframställan för nybyggnad av KreaNova förskola, Värmlandsgatan kv Maskinisten 3, Borås (Nr 43) 620
- 13 VA-taxa, ny konstruktion 2017 (Nr 44) 633
- 14 Anläggning för optisk sortering av hushållsavfall i tre fraktioner (Nr 45) 675

15	Utbetalning av partistöd 2017 till Socialdemokraterna (Nr 46)	690
16	Utbetalning av partistöd 2017 till Sverigedemokraterna (Nr 47)	693
17	Utbetalning av partistöd 2017 till Liberalerna (Nr 48)	696
18	Revidering av reglemente för pensionärsråd i Borås Stad (Nr 49)	700
19	Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark (Budgetuppdrag 2015) (Nr 50)	704
20	Riktlinjer för markanvisningar (Nr 51)	714
21	Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås Stad (Budgetuppdrag 2015) (Nr 52)	722
22	Begäran om ytterligare investeringsmedel i samband med flytt. (Nr 53)	767
23	Plan Ledningssystem för kvalitetsarbete (Nr 54)	771
24	Projekt som finansieras ur Byggbonusen (Nr 55)	781
25	Förhyrning av lokaler till Borås Kulturskola (Simonsland 16, Järnvägen 2) (Nr 56)	789
26	Program för jämställdhetsintegrering (Nr 57)	895
27	Revidering av reglemente för funktionshinderråd i Borås Stad (Nr 58)	903
28	Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016 (Nr 59)	907
29	Avveckling av vård- och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors (Nr 60)	938
30	Svar på motion av Annette Carlson (M) och Mattias Karlsson (M); Schysta relationer - ett framgångsrikt projekt (Nr 61)	947
31	Svar på motion av Lennart Andreason (V); Upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen (Nr 62)	949
32	Svar på interpellation av Leif Häggblom (SD) gällande placering av HVB-hem i förhållande till förskola (Nr 63)	962
33	Svar på interpellation av Annette Carlson (M) angående kvalitén i Borås stads skolor (Nr 64)	965

2017-04-19

Per-Olof Höög
Kommunfullmäktiges ordförande

Göran Björklund
Kommunsekreterare

Nr 41

Personalekonomisk redovisning för 2016

2017-04-03 Dnr 2017/KS0294 020

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Den personalekonomiska redovisningen är ett omfattande dokument och av stor vikt för bl.a. frågor som jämställdhet, hälsa, arbetsmiljö, utbildning, kompetensutveckling. En inspirationskälla och ett viktigt verktyg för stadens framtida personalförsörjning.

Borås Stads personalekonomiska redovisning 2016 ger en aktuell bild av ett antal personalstrategiska frågor och en samlad beskrivning av kommunens personal. Den beskriver personalarbetet för 2016 och några år bakåt. Det finns kommunövergripande personalstatistik och analyser samt en del jämförelser med andra kommuner. Redovisningen ska ligga till grund för kommunens strategiska arbete med personalpolitiska och arbetsmiljöfrämjande insatser för att nå ett hållbart arbetsliv. Den personalekonomiska redovisningen är en av flera kunskapskällor för det fortsatta arbetet med att trygga personal- och kompetensförsörjningen och Borås Stads ställning som en attraktiv arbetsgivare.

Kommunstyrelsen är bekymrad över att personalomsättningen ökar och föreslår att nämnderna ska fördjupa sig i orsaker och åtgärder för att få en personalomsättning på en bra nivå.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Personalekonomisk redovisning ska ligga till grund för nämnders och styrelser analys, uppföljning och åtgärder.

Nämnder och styrelser ges följande uppdrag under 2017/2018

- *arbeta med förvaltningens kompetensförsörjningsplan för att ta tillvara, utveckla och styra organisationens och medarbetarnas kompetens i rätt riktning för att säkra rekryterings- och kompetensutvecklingsbehovet på kort och lång sikt.*
- *utifrån de nya bestämmelserna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen, verka för att arbetsplatserna arbetar främjande och förebyggande för att motverka diskriminering. Ett särskilt fokus under 2017 är HBTQIA-perspektivet*
- *fördjupa kunskapen om varför personalomsättningen ökat och vilka åtgärder som krävs för att få en personalomsättning på en bra nivå*

Kommunstyrelsen svarar för uppföljning av den personalekonomiska redovisningen.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Per Olsson
Personalchef

Borås Stad

Personalekonomisk redovisning 2016

Borås Stad – en arbetsgivare med höga ambitioner

Den personalekonomiska redovisningen är ett omfattande dokument och av stor vikt för bl a frågor som jämställdhet, hälsa, arbetsmiljö, utbildning, kompetensutveckling. En inspirationskälla och ett viktigt verktyg för stadens framtida personalförsörjning. Genom redovisningens nulägesbild får vi ett hjälpmedel att utveckla staden som en lockande och attraktiv arbetsgivare.

Ingen behöver känna tvekan om att personalen är den viktigaste faktorn för en fungerande kommunal verksamhet. Men Borås nöjer sig inte med fungerande verksamhet, vi vill att den skall vara bra, gärna bäst, och dit kan vi bara nå med nöjda medarbetare som upplever att Borås menar allvar när vi talar om det goda arbetet. Vi nöjer oss inte förrän vi är fast förankrade i toppen. Ett steg på vägen är att Borås Stad är nominerad till årets Employer Brandingkommun 2017 av företaget Universum.

Idag är alla nyanställningar i Borås Stad heltidstjänster. Arbetet för att få bort de ofrivilliga deltiderna är i hamn. Heltid är norm och deltid en frivillig möjlighet som kanske passar bäst under någon period av ett yrkesliv. Rätten att kunna försörja sig på sitt arbete är central inte bara för Sveriges kommuner utan för hela arbetsmarknaden. Normen ska också vara fasta jobb. Det är enda sättet att långsiktigt försäkra sig om rättvisa villkor och samtidigt vara intressant som arbetsgivare. Oavsett bransch kommer förlorarna på sikt vara de som inte ser och värdesätter sin personal. Borås Stads arbete fortsätter och kommer att fortsätta tills vi, i en föränderlig värld och på en föränderlig arbetsmarknad, ser resultat och att vi hela tiden närmar oss målet.

Vi kan för 2016 års del konstatera att arbetet med arbetsmiljö och hälsa gett resultat. Sjukfrånvarotalen har planat ut och nu fortsätter vi med målsättning att de skall minska så att ingen skall behöva bli sjuk på grund av sitt arbete.

Personalomsättningen har under året ökat med drygt 3 procent. Trots avslutningssamtal med dem som slutar är det svårt att ge ett entydigt svar på orsaken. Vad vi vet är att pensionsavgångarna ökat och kommer vara höga flera år framöver. Likaså att pendlare söker sig till boendeorten för att minska restiden. Å andra sidan måste vi se det som positivt om en anställning i Borås Stad gör personerna attraktiva på arbetsmarknaden. Tolkning och slutsatser blir en uppgift för HR-avdelningen. Vi nöjer oss här med att konstatera fakta.

En film om HBTQIA och normkritik har under året producerats och kommer under 2017 visas för personal i samband med arbetsplatsträffar. Det handlar om att synliggöra och vid behov förändra strukturer som innebär begränsningar i tillvaron för individer. Lika rättigheter och möjligheter skall gälla för alla i Borås. Det som eftersträvas är att förändra normer, inte anpassa människan.

Under 2016 arbetade vi intensivt med Borås Stads nya förvaltningsorganisation, något vi vet skapar oro, osäkerhet men också nyfikenhet och förväntan hos både direkt och mer indirekt berörda. Därför vill jag tacka er alla extra mycket för ert arbete under det gångna året. Det har ni utfört med den äran.

Ulf Olsson (S)
Ordförande i Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Inledning	2
Sammanfattning	3
1 Medarbetare	4
1.1 Antal anställda	4
1.2 Personalomsättning	6
1.3 Timavlönade	7
1.4 Anställda inom olika verksamhetsområden	9
1.5 Hel- och deltidsanställda	11
1.6 Genomsnittlig sysselsättningsgrad	12
1.7 Ålder	12
1.8 Planerade pensionsavgångar	13
2 Lön	15
2.1 Lönepolitik	15
2.2 Lönestatistik	16
2.3 Lönespridning	18
3 Resursanvändning – arbetad tid och frånvaro	19
3.1 Arbetad tid och frånvaro	19
3.2 Arbete - föräldraskap	21
3.3 Övertid och fyllnadstid	22
3.4 Sparade semesterdagar	23
4 Arbetsmiljö	24
4.1 Hälsobokslut	24
4.2 Hälsöfrämjande insatser	39
4.3 Arbetsgivarindex	42
4.4 Systematiskt arbetsmiljöarbete	42
4.5 Arbetsskador och tillbud	43
4.6 Företagshälsovård	45
4.7 Jämställdhet och likabehandling	46
4.7.1 Jämställdhet under 2016	46
4.7.2 Uppföljning av förvaltningarnas planer för lika rättigheter och möjligheter	47
4.7.3 Nyckeltal för jämställdhet	48
4.8 Utländsk bakgrund	49
5 Kompetensutveckling	53
5.1 Utbildningsnivå i större yrkesgrupper	53
5.2 Centrala utbildningar och kurser	54
5.3 Chef och ledarutveckling	54
5.3.1 Systematiskt chefsutvecklingsprogram	54
5.3.2 Framtidens chef	54
5.3.3 Särskild satsning på strategiskt och exekutivt ledarskap	55
5.3.4 Fritidsstudier	55
6 Personalkostnader	56
Definitioner	58

Inledning

Borås Stad personalekonomiska redovisning 2016 ger en aktuell bild av ett antal personalstrategiska frågor och en samlad beskrivning av kommunens personal. Den beskriver personalarbetet för 2016 och några år bakåt. Det finns kommunövergripande personalstatistik och analyser samt en del jämförelser med andra kommuner. Redovisningen skall ligga till grund för kommunens strategiska arbete med personalpolitiska och arbetsmiljöfrämjande insatser för att nå ett hållbart arbetsliv.

Den personalekonomiska redovisningen är en av flera kunskapskällor för det fortsatta arbetet med att trygga personal- och kompetensförsörjningen och Borås Stads ställning som en attraktiv arbetsgivare.

Alla personalnyckeltal i årsredovisningen är könsuppdelade.

Uppgifterna har i huvudsak hämtats ur lönesystemet Heroma och Stratsys som är kommunens planerings- och uppföljningssystem. Attraktiv arbetsgivarindex har tagits fram i samarbete med NyckeltalsInstitutet AB. Mångfaldsstatistik med uppgifter om anställda med utländsk bakgrund har inhämtats från Statistiska Centralbyrån SCB. Uppgifterna om personalkostnader har hämtats från kommunens ekonomisystem Agresso. Det som inte varit möjligt att ta fram ur IT-systemen har inhämtats genom uppgiftsinsamling från kommunens förvaltningar.

Marianne Andrén och Linnéa Nilsson vid Stadsledningskansliet har varit huvudansvariga för den personalekonomiska redovisningen.

STADSLEDNINGSKANSLIET

Per Olsson
Personalchef

Sammanfattning

Verksamhetsmål 2016:

- Sjukfrånvaron var 7,5 procent, en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med 2015.
- Hälsa - friska medarbetare under ett år var 31,5 procent, en ökning med 1,5 procentenheter.
- Antalet arbetade timmar av timavlönade motsvarade 472,7 årsarbeten vilket är 2,3 årsarbeten mindre än 2015.

Några fakta i korthet

- Den 1 november hade kommunen 9 930 tillsvidare- och visstidsanställda personer.
- 96,4 procent har heltidsanställning.
- Utbildningar i bland annat projektledning, presentationsteknik och direktupphandling har genomförts.
- 23 av 129 yrkesgrupper är jämställda dvs. andelen kvinnor och män ligger i intervallet 40-60 procent.
- Anställda med utländsk bakgrund har ökat med 1,5 procentenheter till 26,5 procent.
- Personalomsättningen har ökat med 3,3 procentenheter från 10,7 till 14,0 procent
- Kvinnornas medianlön uppgår till 96,6 procent av männens. En ökning med 1,6 procentenheter.
- 31,5 procent var friska under hela året. 28,3 procent av kvinnorna och 42,6 procent av männen.
- Antal timmar sjukfrånvaro motsvarar 845 årsarbeten en ökning med 45 jämfört med 2015.
- Sjuklönekostnaden inkl. arbetsgivaravgifter ökade med 7,3 procent till 89,9 miljoner kronor.
- 2 343 medarbetare har hämtat ut badkort.
- Medianlönen för tillsvidareanställda ökade med 801 kr till 26 426 kr per månad.
- Personalkostnaden var 4 592,4 miljoner kronor.
- Antal utförda timmar av timavlönade motsvarar 473 årsarbeten.
- Antalet chefer med utländsk bakgrund har ökat med 0,5 procentenheter till 11,8 procent.

Analys - Utmaningar - Uppdrag

I analysen av den personalekonomiska redovisningen synliggörs ett antal utmaningar. En del är generella för den kommunala sektorn annat är specifikt för Borås Stad. Utmaningarna sträcker sig över olika lång tid en del under något år andra under en längre period.

Uppdrag 2017-2018

För att möta utmaningarna behöver Borås Stad fokusera på några uppdrag under 2017/2018 som tydliggör och möjliggör årlig uppföljning av nämndernas arbete. Årets uppdrag fokuserar på en avgränsad del av personalpolitiken.

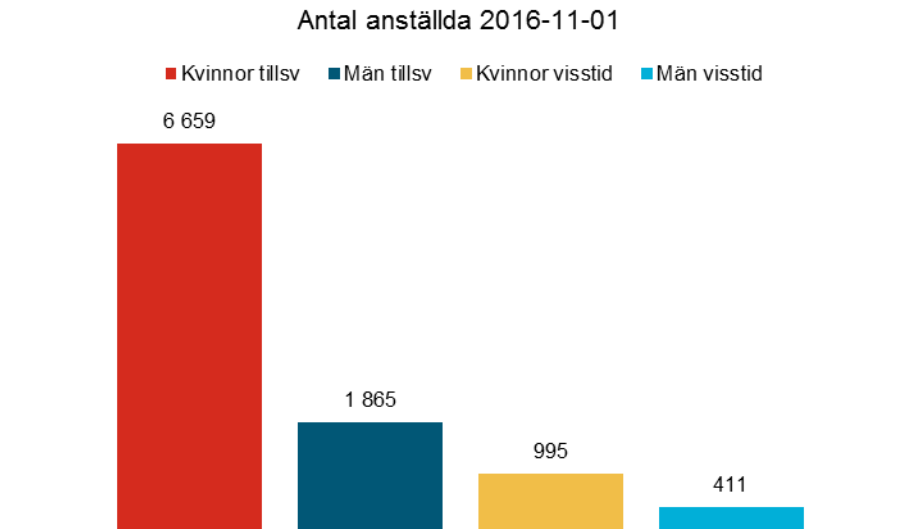
Nämnden ska:

- arbeta med förvaltningens kompetensförsörjningsplan för att ta tillvara, utveckla och styra organisationens och medarbetarnas kompetens i rätt riktning för att säkra rekryterings- och kompetensutvecklingsbehovet på kort och lång sikt.
- utifrån de nya bestämmelserna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen, verka för att arbetsplatserna arbetar främjande och förebyggande för att motverka diskriminering. Ett särskilt fokus under 2017 är HBTQIA-perspektivet.
- fördjupa kunskapen om varför personalomsättningen ökat och vilka åtgärder som krävs för att få en personalomsättning på en bra nivå. Kommunstyrelsen svarar för uppföljning av den personalekonomiska redovisningen.

1 Medarbetare

Den personalekonomiska redovisningen avser i första hand tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadsavlön, om inte annat anges.

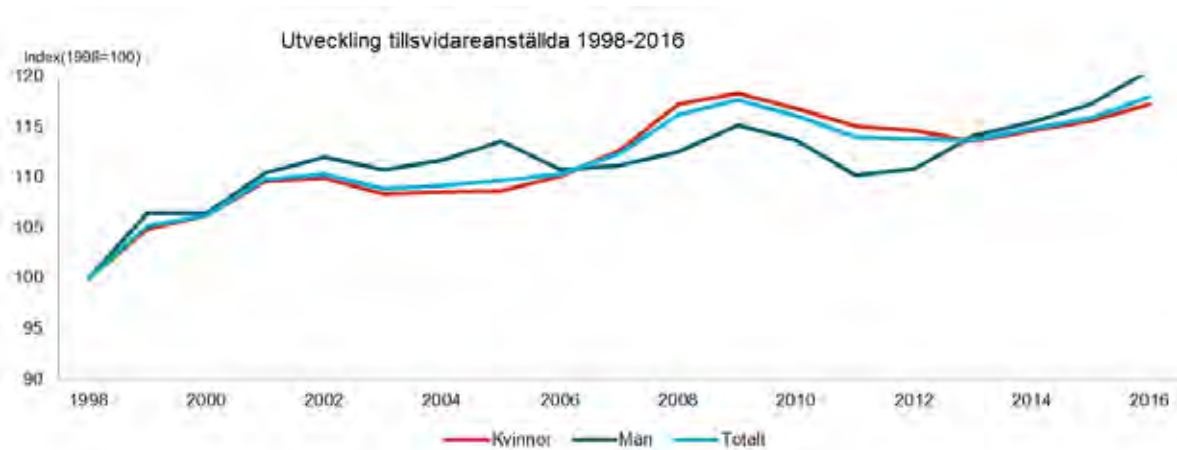
1.1 Antal anställda

Anställda per nämnd 2016-11-01

Nämnd	Tillsvidareanställda		Visstidsanställda		Förändring tillsv.anst jämfört med föregående år
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Revisorskollegiet	2	3	-	-	-
Kommunstyrelsen	49	39	6	3	4
Valnämnden	-	1	-	-	-
Lokalförörjningsnämnden	17	26	-	1	-
Servicenämnden	86	240	10	24	-3
Fritids- och folkhälsonämnden	50	34	8	11	2
Samhällsbyggnadsnämnden	35	33	4	3	-3
Tekniska nämnden	50	90	4	2	29
Miljö- och konsumentnämnden	38	11	7	2	-1
Kulturnämnden	97	62	17	8	6
Utbildningsnämnden	470	266	65	73	47
Sociala omsorgsnämnden	687	165	57	14	-5
Arbetslivsnämnden	212	98	34	10	-111
Stadsdelsnämnden Norr	1 529	287	276	87	97
Stadsdelsnämnden Väster	1 578	256	245	101	10
Stadsdelsnämnden Öster	1 759	254	262	72	76

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 148 personer jämfört med 2015. Av de tillsvidareanställda är 78,1 procent kvinnor och 21,9 procent män. Arbetslivsnämnden har minskat med drygt 100 anställda vilket beror på att en förändring skett för personer med så kallad trygghetsanställning. För att tydliggöra arbetsmiljöansvaret har anställningarna förts från arbetslivsnämnden till den nämnd där personen arbetar.

Sedan 1998 har antalet tillsvidareanställda ökat med 1 294 personer. Det har inte skett någon anmärkningsvärd förändring av könsfördelningen under perioden. 1998 var andelen tillsvidareanställda kvinnor 78,6 procent och motsvarande siffra för år 2016 är 78,1 procent.

Yrkesgrupper med störst förändring mellan 1 november 2015 och 1 november 2016.

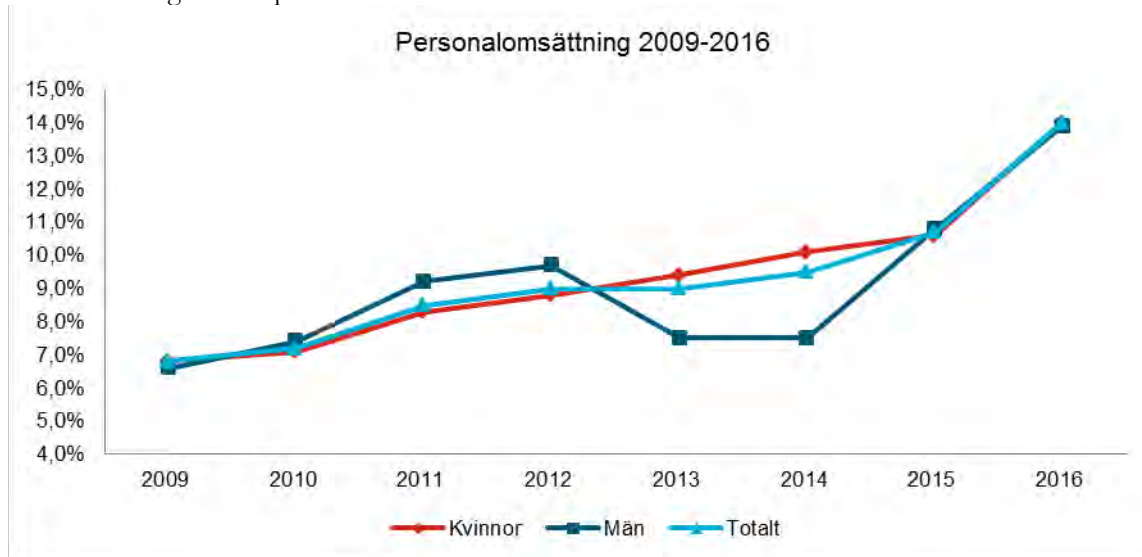
Yrkesgrupp	Tillsvidareanställda		Förändring tot.
	Kvinnor	Män	
Undersköterska, habilitering	51	23	74
Lärare, grundskolans tidigare år	48	6	54
Barnskötare	48	-2	46
Integrationshandläggare	25	15	40
Läro-, förskolläroarbete, annat	17	15	32
Kock	13	9	22
Vårdare, dagverksamhet	8	12	20
Vårdare, gruppboende	-72	-34	-106
Vårdbiträde, äldreomsorg	-28	9	-37
Personlig assistent	-17	-2	-19
Familjerådgivare	-10	-4	-14

Orsaker till förändringarna som synliggjorts i tabellen har varierande orsaker. Genomgång och rättning av uppgifter i personal- och lönesystem har bidragit till förändringar i fråga om undersköterskor inom habilitering samt vårdare. Byttorpsklints övergång till privat regi (hösten 2016) förklarar minskningen av antalet vårdbiträden inom äldreomsorg. Ökad invandring har innebär fler integrationshandläggare.

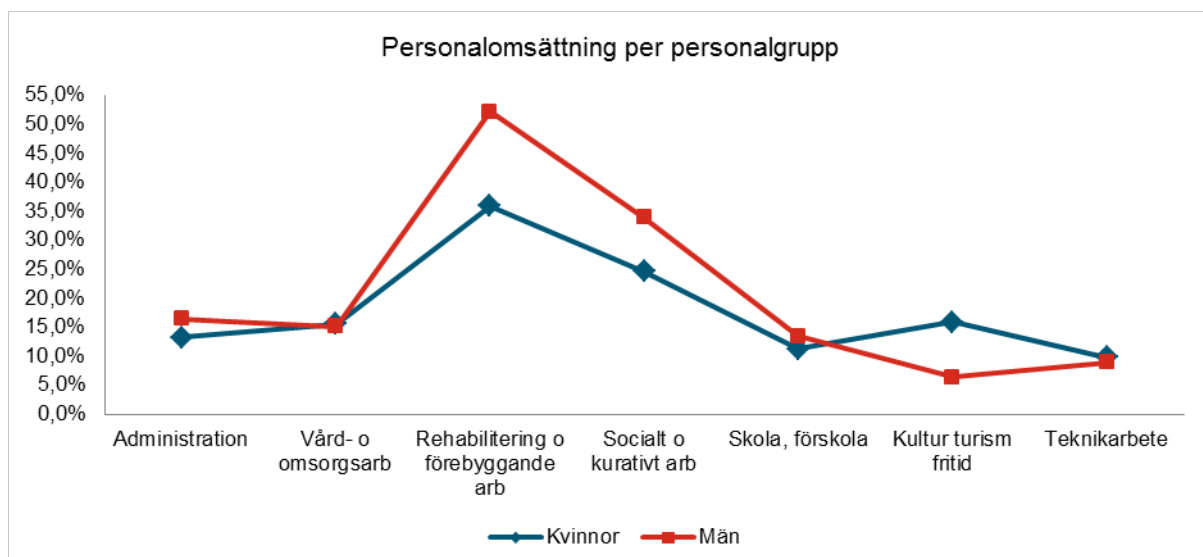
Lagen om anställningsskydd (LAS) ger tidsbegränsat anställda rätt till tillsvidareanställning när man varit visstidsanställd mer än två år under en femårsperiod. Förvaltningarna har angett att 76 personer fått tillsvidareanställning enligt denna bestämmelse.

1.2 Personalomsättning

Personalomsättning beskriver den rörlighet som finns i organisationen. Den interna personalomsättningen handlar om rörlighet inom och mellan förvaltningarna och kan ses som en kompetensutveckling för både organisation och individ. En positiv syn på intern personalomsättning kan bidra till att öka attraktionskraften för Borås Stad som arbetsgivare. Den externa personalomsättningen som redovisas i detta avsnitt beskriver tillsvidareanställda som valt att lämna organisationen för en annan arbetsgivare eller för att man avgått med pension.

Personalomsättningen har ökat från 10,7 procent 2015 till 14 procent 2016. Ökningen är i stort sett densamma för båda könen däremot finns variationer mellan olika yrkesgrupper. Exkluderas de som slutat på grund av uppnådd pensionsålder är personalomsättningen 11,2 procent.

Bland yrkesgrupper med minst 20 anställda är fysioterapeuter (sjukgymnaster) och arbetsterapeuter två grupper där personalomsättningen ökat markant. Fysioterapeuternas personalomsättning har ökat från 17,9 till 45,9 procent och arbetsterapeuternas från 2,6 till 36,6 procent. Oavsett vad orsaken är till att man byter arbetsgivare så leder en så hög rörlighet, där en tredjedel eller fler väljer att sluta sin anställning, till allvarliga problem för verksamheten. Efterfrågan på både fysioterapeuter och arbetsterapeuter förväntas stiga då fler äldre innebär ett ökat behov av rehabiliteringsinsatser. Arbetsförmedlingens prognoser visar också att tillgången på utbildade inte kommer att kunna möta efterfrågan. Biståndshandläggare, kommunikatörer och kuratorer är fler exempel på yrkesgrupper med hög personalomsättning, 30-36 procent.

1.3 Timavlönade

Totalt har 1 464 953 timmar arbetats av timavlönade, inklusive beredskapsarbetare (BEA) och anställda enligt PAN-avtalet (personliga assistenter och anhörigvårdare). Det är en ökning med 38 459 timmar eller 2,7 procent jämfört med 2015. Ökningen beror på att fler timmar arbetats av anställda inom BEA och PAN-avtalet. Antalet arbetade timmar motsvarar 862 årsarbeten varav 389 årsarbeten för anställda enligt BEA och PAN-avtalet.

Timavlönade exklusive BEA och PAN-avtalet

	Uppnått 2013	Uppnått 2014	Uppnått 2015	Mål 2016	Utfall 2016
Arbetad tid för timavlönade omräknad till årsarbeten	519	526	475	425	473

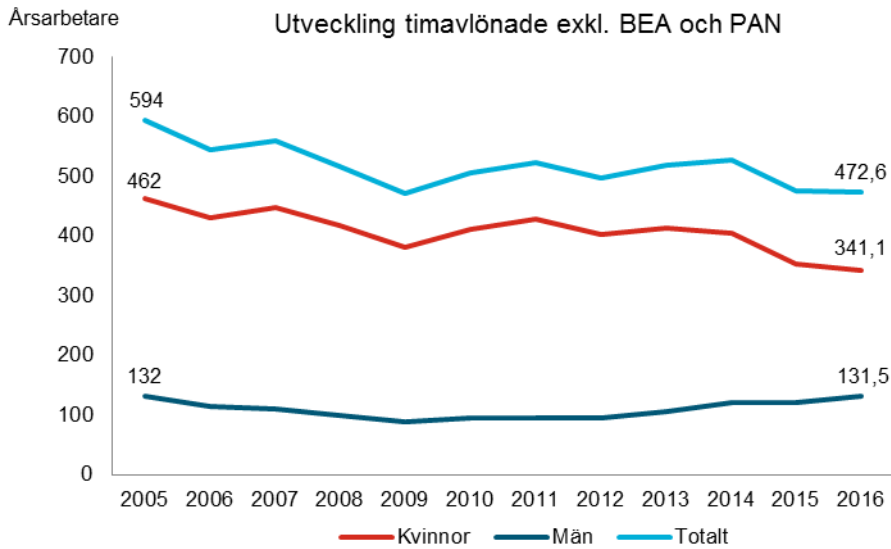
De timavlönade medarbetare som i huvudsak täcker uppkomna vakanser p.g.a. semester, sjukdom eller annan frånvaro, samt de som anställs för säsongsarbete, har istället fortsatt att minska något. Även om målet 425 årsarbeten för 2016 inte uppnåddes, så minskade timavlönade med 2 årsarbeten jämfört med 2015. Störst förändring har skett bland yrkesgrupper inom vård och omsorg en minskning med 11 årsarbeten.

Antal arbetade timmar för timavlönade omräknat till årsarbeten exkl. BEA och PAN

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt	Förändring jämfört med föregående år
Administration				
Ledningsarbete	0,6	0,2	0,8	0,5
Handläggarsarbete	2,4	1,0	3,4	1,4
Administratörsarbete	8,9	1,9	10,9	2,6
Vård- och omsorg				
Sjuksköterska	2,6	0,0	2,6	-0,9
Undersköterska, skötare	36,5	6,4	42,9	-4,4
Vårdbiträde, vårdare m.fl.	99,0	41,0	139,9	-4,1
Personlig assistent	8,4	3,9	12,3	-1,6
Rehabilitering och förebyggande arbete				
	0,0	0,1	0,1	0,1
Socialt och kurativt arbete				
Socialekreterare	10,1	10,7	20,8	8,7
Övrigt socialt och kurativt arbete	0,4	0,7	1,1	-0,9
Skola och förskola				
Grundskollärare	6,5	5,7	12,2	0,8
Gymnasielärare	0,9	3,2	4,0	0,2
Förskollärare	31,8	4,8	36,5	-0,8
Fritidspedagog	3,8	3,4	7,2	3,7
Övrigt lärararbete	33,0	11,3	44,3	-0,6
Barnskötare	35,6	3,2	38,8	-1,0
Elevassistent	7,1	5,4	12,5	-0,3
Övrigt skol- och förskolearbete	2,5	2,2	4,7	-2,0
Kultur, turism och fritid				
Fritidsledare	2,5	7,4	10,0	-1,3
Bibliotekarie, biblioteksassistent	1,2	0,8	2,1	-1,0
Övrig kultur, turism och fritid	3,7	2,8	6,5	-0,2

Teknik

Teknisk handläggare	0,2	0,0	0,2	0,1
Ingenjör	0,5	0,4	0,9	-1,0
Tekniker	0,0	0,3	0,3	0,2
Hantverkare m m	0,8	7,4	8,3	-0,3
Köks- och måltidsarbete	22,2	5,7	27,9	-0,1
Städ, tvätt och renhållningsarbete	19,9	1,2	21,1	1,8

Arbetet med att minska andelen timavlönade fortgår. Flera faktorer påverkar behovet av att anlita timavlönad personal, hög (sjuk-)frånvaro och tillgång på kompetens vid rekrytering är två exempel. De personalintensiva verksamheterna, som vård och omsorg, arbetar vidare med att optimera bemanningen med god planering av resursspass och poolpersonal. Här har andelen timavlönade också minskat med 11 årsarbeten. Det omvända, d.v.s. ett ökat behov, har uppstått bland gruppen socialarbetare där framförallt ökad invandringen skapat behov av integrationshandläggare och andelen timavlönade har ökat från 9 (2015) till 17 årsarbeten.

I jämförelse med andra kommuner ligger antalet timmar utförda av timavlönade mycket lågt i Borås med 4 procent. Endast tre kommuner i Sverige (Varberg, Skövde och Sollentuna) har ett lägre tal. Genomsnittet för samtliga kommuner är 8 procent.

Personalpool

Tre förvaltningar har använt personalpool under året där har totalt 39 personer anställning. De personalkategorier som ingår är undersköterskor inom äldreomsorg, stödassistenter inom habilitering, boendestödare och personliga assistenter.

1.4 Anställda inom olika verksamhetsområden

Endast marginella förändringar har skett jämfört med föregående år. Verksamhetsområde skola, förskola har ökat med två procentenheter. Socialt och kurativt arbete har ökat med en procentenhet medan område vård och omsorg har minskat med drygt en procentenhet.

Anställda per personalgrupp 2016-11-01

Personalgrupp	Tillsvidareanställda		Visstidsanställda		Förändring jämfört med föregående år tillsv. anst.
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Administration					
Ledningsarbete	278	141	4	2	1
Handläggarsarbete	228	135	35	16	10
Administratörsarbete	271	27	32	6	-5
Vård och omsorg					
Sjuksköterska	211	23	4	1	5
Undersköterska, skötare	1 709	218	90	12	68
Vårdbiträde, vårdare m.fl.	280	82	183	61	-123
Personlig assistent	136	25	5	1	-19
Övrigt vård- och omsorgsarbete	8	4	-	-	-
Rehabilitering och förebyggande arbete					
	73	12	-	-	-5
Socialt och kurativt arbete					
Socialsekreterare	254	69	15	7	30
Övrigt socialt och kurativt arbete	73	26	1	1	24
Skola och förskola					
Grundskollärare	581	142	78	63	60
Gymnasielärare	214	152	27	56	13
Förskollärare	809	34	202	21	1

Personalgrupp	Tillsvidareanställda		Visstidsanställda		Förändring jämfört med före- gående år tillsv. anst.
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Fritidspedagog	61	17	28	26	-5
Övrigt lärararbete	179	86	49	25	41
Barnskötare	361	12	97	7	46
Dagbarnvårdare	2	-	-	-	-
Elevasistent	141	60	40	31	2
Övrigt skol- och förskolearbete	28	10	10	5	7
Kultur, turism och fritid					
Fritidsledare	31	37	9	13	-9
Bibliotekarie, biblioteksassistent	60	21	8	-	1
Övrig kultur, turism och fritid	70	53	13	12	-1
Teknik					
Teknisk handläggare	29	11	4	2	-2
Ingenjör	27	67	1	2	2
Tekniker	7	75	1	1	-3
Hantverkare m. m.	24	245	1	27	-3
Köks- och måltidsarbete	305	45	20	4	16
Städ, tvätt och renhållningsarbete	208	33	38	9	-4
Kod saknas	1	3	0	0	-
Totalt	6 659	1 865	995	411	148

Den 1 november var 86 procent av alla anställda tillsvidareanställda, en minskning med 1 procentenhet jämfört med samma tidpunkt 2015. 87 procent av kvinnorna och 82 procent av männen var anställda tillsvidare. För kvinnorna är det en minskning med 1 procentenhet och för männen med 2 procentenheter jämfört med föregående år. Inför organisationsförändringen tillsattes vakanta tjänster endast tidsbegränsat vilket kan ha påverkat siffrorna. Den stora förändringen när det gäller vårdbiträden hänger samman med att Byttorpsklint återgick i privat regi under hösten 2016.

Fördelning mellan män och kvinnor

Fördelningen mellan kvinnor och män har inte förändrats mer än marginellt. Av samtliga anställda är 77,1 procent kvinnor respektive 22,9 procent män. Det innebär att andelen män ökat med 0,5 procentenheter.

Jämn könsfördelning, d.v.s. att kvinnor och män ligger i intervallet 40 till 60 procent, finns inom 23 av totalt 129 yrkesgrupper. Det innebär en ökning med 0,7 procentenheter. Lärare i gymnasieskolan, fritidsledare och chefer inom administration är exempel på jämställda grupper. Andelen kvinnor är lågt bland t.ex. vaktmästare, fastighetsskötare och anläggningsarbetare och andelen män är lågt bland t.ex. omvårdnadspersonal, lärare i grundskolans tidigare år samt förskollärare.

Chefer

Tabellen redovisar chefer på alla nivåer inom kommunen. Som chef räknas de som i personal- och lönesystemet registrerats med en chefskod enligt koderna för AID (Arbetsidentifikation), som används i kommuner och landsting.

Tillsvidareanställda chefer inom kommunen 2016-11-01

	Kvinnor	Män	Förändring jämfört med 2015-11-01
Totalt kommunen	276	148	-

Antalet chefer är detsamma som föregående år. Andelen kvinnliga chefer har ökat från 62 till 65 procent. Ett övergripande mål är att könsfördelningen för chefer ska motsvara den som finns för de anställda totalt. Av förvaltningscheferna är 7 av 16 kvinnor.

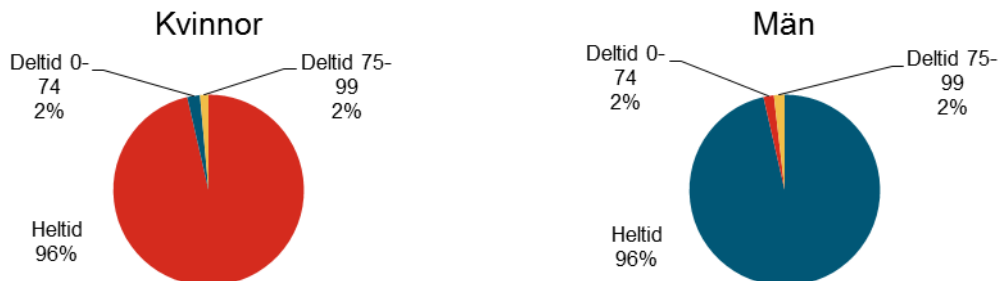
Kvinnornas andel i förvaltningarnas ledningsgrupper har ökat från 53 till 60 procent jämfört med 2015. Det är därmed ett jämställt förhållande mellan kvinnor och män. Andelen medlemmar med utländsk bakgrund har däremot sjunkit för andra året i rad och är nu 6,8 procent.

1.5 Hel- och deltidanställda

96 procent av alla tillsvidareanställda har heltidstjänst, vilket är en effekt av kommunstyrelsens beslut om rätt till heltid. En tjänst, lärare i specialidrott, har under året beviljats dispens från beslutet om heltid. 307 tillsvidareanställda saknar heltidsanställning, vilket är 28 färre jämfört med 2015. Kvarvarande deltidstjänster hänger samman med permanenta dispenser för vissa modersmåls lärare i språk med mycket låg efterfrågan samt att några medarbetare fortfarande har partiell sjukersättning och därmed behållit den sysselsättningsgrad man hade när rätten till heltider infördes.

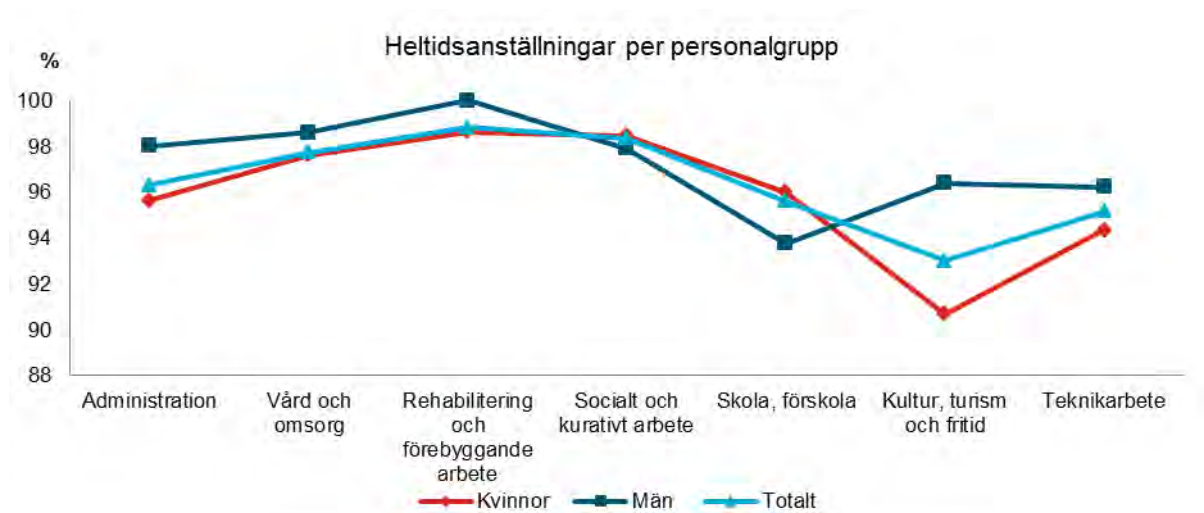
60,3 procent av de medarbetare som har tidsbegränsad anställning hade vid mätillfället heltidstjänst.

Andel tillsvidareanställda per sysselsättningsgrad

I december 2016 hade 921 medarbetare beviljats partiell tjänstledighet i enlighet med heltidsbeslutet. Det är 115 färre än vid samma tidpunkt 2015. Den sammanlagda tjänstledigheten motsvarar 177 årsarbeten.

Diagrammet visar hur andelen heltidsanställningar för tillsvidareanställda fördelas per personalgrupp.

Borås Stad har en betydligt högre andel heltidsanställda jämfört med de andra kommunerna i Sjuhärad.

Andel tillsvidareanställda med heltidsanställning i närliggande kommuner

	Alingsås	Bollebygd	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårdå	Borås
Totalt kommunen	69,3	84,0	63	71,4	61,9	67	74,2	60	96,4

1.6 Genomsnittlig sysselsättningsgrad

Genomsnittlig sysselsättningsgrad i procent för tillsvidareanställda

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvinnor	93,2	93,8	94,2	98,3	98,3	98,6
Män	96,8	97,2	97,1	98,7	98,8	98,8
Totalt kommunen	93,9	94,6	94,8	98,4	98,4	98,6

Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidare- och visstidsanställda tillsammans är 96,8 procent.

1.7 Ålder

Medelålder

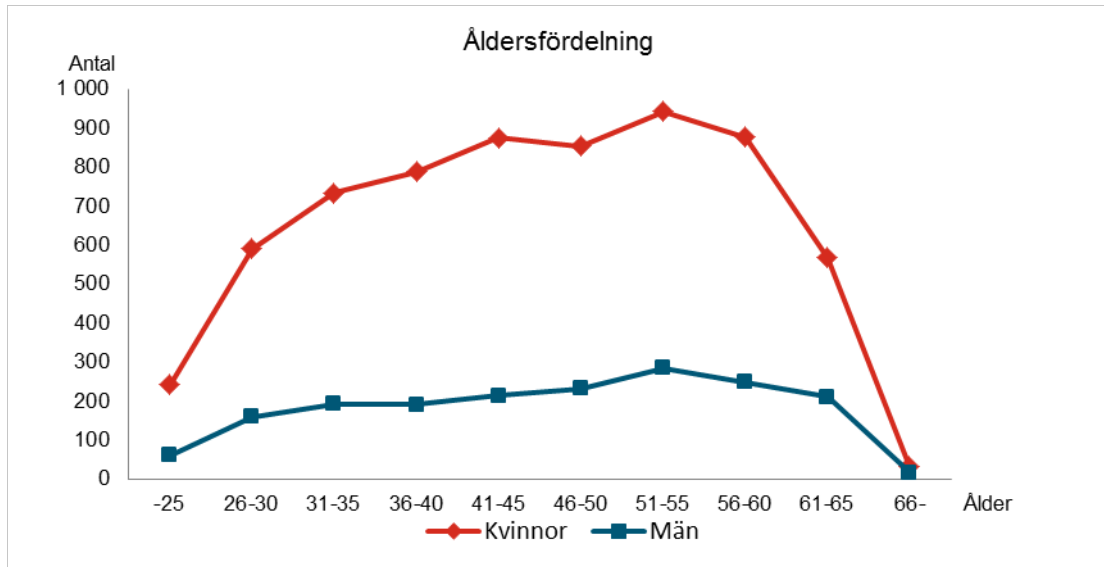
Medelåldern för tillsvidareanställda är 45,4 år och har sjunkit med 1,5 år jämfört med 2015.

Medelåldern för kvinnor är 45,2 år och för män 46,2 år. Genomsnittsåldern i landets kommuner är 41,2 år.

Lägst medelålder har Revisionskontoret med 42,4 år, därefter kommer Miljöförvaltningen med 42,5 år.

Högst medelålder har Kommunstyrelsen med 49,6 år.

Bland yrkesgrupper med minst 10 medarbetare är medelåldern för kvinnor lägst bland samhällsplanerare med 33,1 år och högst bland chefer inom kök och måltid med 54,4 år. Männen har lägst medelålder bland biståndsbedömare med 35,6 år och högst bland yrkeslärare på gymnasiet med 53,1 år.

32,9 procent av de tillsvidareanställda finns inom åldersintervallet upp till 40 år och 41 procent i åldersintervallet 50 år eller äldre.

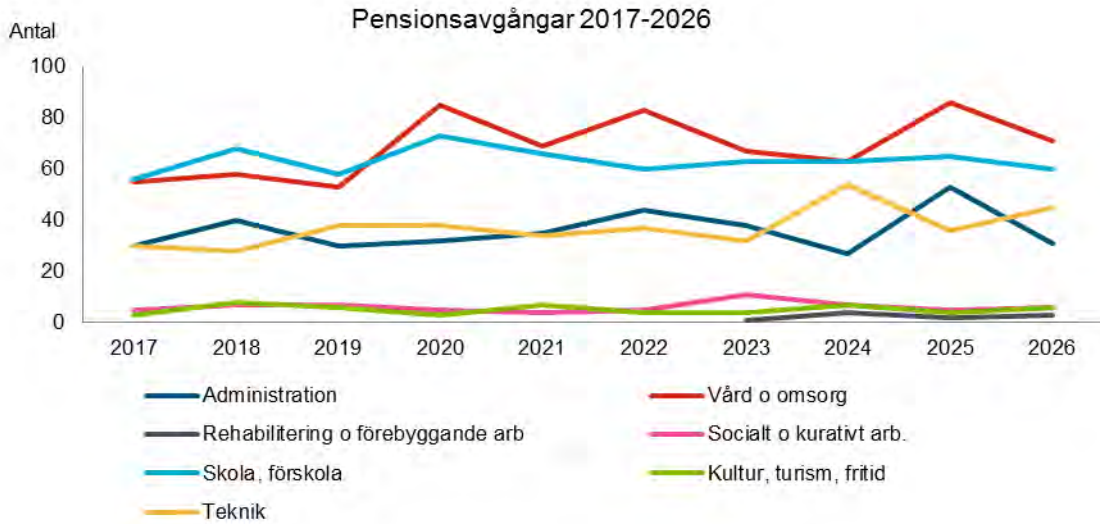
1.8 Planerade pensionsavgångar 2017-2026

Beräkningen av pensionsavgångar utgår från en ålderspensionering vid 65 år. Då pensionsåldern är rörlig 61-67 år kan de verkliga antalen avgångar avvika något från nedanstående prognos.

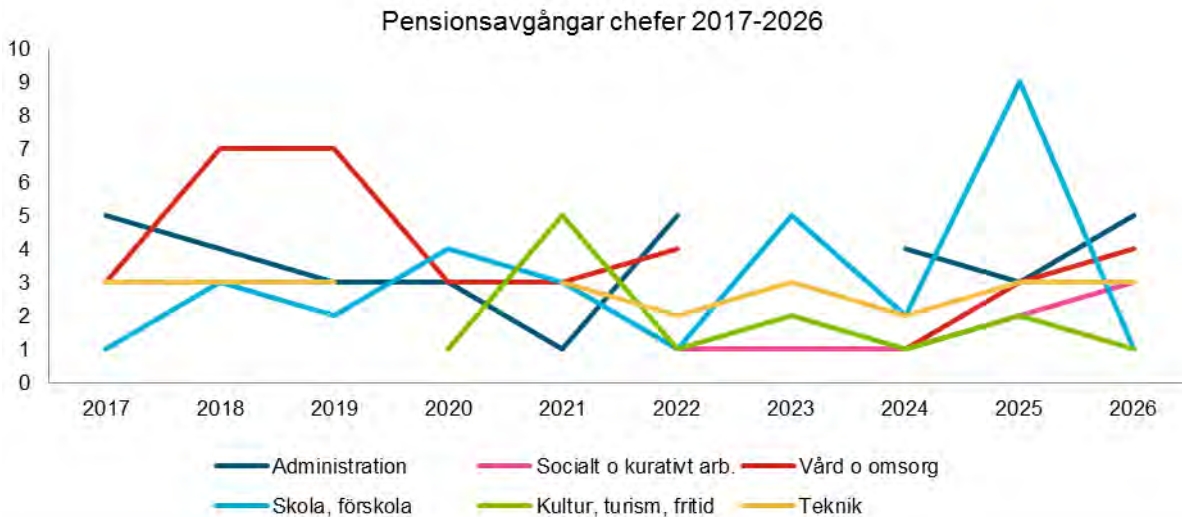
Planerade pensionsavgångar 2017-2026

Område	Antal pensionsavgångar	% av totalt antal anställda
Administration	322	29,1
Vård och omsorg	623	23,4
Rehabilitering och förebyggande arbete	11	13,3
Socialt och kurativt arbete	51	12,5
Skola och förskola	569	20,9
Kultur, turism och fritidsarbete	48	17,8
Teknik	340	31,7
Totalt kommunen	1 964	23,6

Nästan en fjärdedel av de tillsvidareanställda kommer att pensioneras under kommande tioårsperiod. Det innebär att 180 till 250 personer beräknas avgå, per år. Yrkesgrupper med stora pensionsavgångar är bland annat omvårdnadspersonal, socialsekreterare, chefer inom äldreomsorg, rektorer, lokalvårdare och förskollärare.

Av cheferna beräknas 35 %, vilket motsvarar 149 personer gå i pension under perioden 2017-2026. Flest pensionsavgångar finns bland förvaltningschefer, inom vård och omsorg samt skola och förskola.

2 Lön

2.1 Lönepolitik

Lönepolitiken är viktig för att skapa förutsättningar för Borås Stad att rekrytera och behålla medarbetare med rätt kunskap och erfarenhet. Den ska bidra till att verksamhetens mål kan uppnås och att goda prestationer kan belönas. Det förutsätter att målen, såväl för verksamheten som för medarbetarna, är tydliga och går att följa upp.

Lönen är ett styrmedel för att åstadkomma ständiga förbättringar i verksamheten. Den ska stimulera till effektivitet, produktivitet och kvalitet. Borås Stad eftersträvar en ökad lönespridning och lönen ska differentieras med hänsyn till arbetsuppgifternas svårighetsgrad, hur väl medarbetaren uppfyller arbetets krav samt resultat och prestation. Förutsättningarna för en god löneutveckling ska vara väl kända för samtliga medarbetare. Varje arbetsplats ska föra en dialog kring verksamhetens mål, resultat och lönekriterier för att kunna bidra till det positiva sambandet mellan mål, resultat och lön.

Löneöversyn

I löneöversyn 2016 gjordes särskilda satsningar på första linjens chefer, psykologer och samtliga socionomgrupper. Dessutom gjordes en särskild satsning på undersköterskor i det centrala avtalet. Förvaltningscheferna ansvarade för analys av sin verksamhet, prioriteringar och åtgärder som behövde göras i löneöversynen utöver de centrala direktiven. Löneökningarna för samtliga avtalsområden motsvarade 3,55 procent.

Lönekartläggning

För att kvalitetssäkra en väl fungerande lokal lönebildning har Borås Stad beslutat att årligen göra en lönekartläggning med syftet att upptäcka, åtgärda och förebygga osakliga löneskillnader. Lönekartläggningen görs både på central nivå och på förvaltningsnivå och är en viktig del i löneprocessen. Kartläggning görs av löneskillnader mellan kvinnor och män inom lika och likvärdiga arbeten. Eventuella skillnader analyseras i syfte att upptäcka om de har ett indirekt eller direkt samband med kön. Resultatet redovisas i en handlingsplan.

Årets lönekartläggning visade att det finns ett behov att revidera grupperns befattningar och indelning i de så kallade ”LIKA-grupperna”. Det finns även ett behov av att se över lönenivåer och lönestrukturer för förskollärare och fritidspedagoger.

Arbetsvärdering

Arbetsvärdering genomförs regelbundet på central nivå och är en del i den lagstadgade lönekartläggningen. I arbetsvärderingen kartläggs skillnaden mellan lika eller likvärdiga arbeten. Jämförelsen gäller löneskillnader mellan kvinnor och män i en grupp som har lika arbeten men också mellan kvinno- och mansdominerade grupper med likvärdiga arbetsuppgifter. Det är arbetsuppgifterna som värderas, inte hur individen utför arbetet. För att kunna avgöra om arbeten är lika eller likvärdiga bedöms de utifrån hur höga krav befattningen ställer på de fyra faktorerna kompetens, ansvarstagande, arbetsinsats och arbetsmiljöförutsättningar.

Övriga åtgärder för lön

Mentorsavtal – Kollektivavtal avseende mentorer för förskollärare, fritidspedagoger, samtliga lärargrupper, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter och samtliga socionomgrupper. Avtalen innebär att medarbetare efter genomgången mentorsutbildning får ett lönepåslag på 500 kr samt ett lönetillägg på 1 000 kr per månad under uppdraget som mentor. Under 2016 hade Borås Stad 37 personer med mentorsuppdrag.

Utvecklingstjänster – Ett kollektivavtal med lärarorganisationerna som innebär att lärare får ett lönetillägg på 1 500 kr per månad under uppdraget. 2016 hade Borås Stad 12 personer med utvecklingstjänstupdrag.

Erfarenhetsatsning - Borås Stad har beslutat om en särskild erfarenhetsatsning för att försöka minska personalomsättningen bland socialsekreterare, biståndshandläggare, LSS-handläggare och psykiatrihandläggare, vilket innebär att medarbetare som tjänstgör två år eller längre med samma arbetsuppgifter inom Borås Stad erhåller ett lönepåslag. Två till fyra års sammanhängande erfarenhet ger ett lönepåslag på 1 000 kr per månad och efter fyra år 2 000 kr per månad.

Cyklar som personalförmån

Under 2016 infördes möjlighet att hyra cykel genom bruttolöneavdrag. En förmån som ger möjlighet till förbättrad hälsa och bidrar till en bättre miljö samt är en del av stadens budgetmål för att sänka CO₂-halten. 320 medarbetare har hyrt totalt 382 cyklar. 4 cyklar återlämnades. Den vanligaste cykelhyraren är kvinna i 50-65 år som hyr en el-cykel och har 2 km till arbetet.

Semesterdagstillägg, växling till extra lediga dagar

Borås Stad erbjuder arbetstagare anställda under ett helt kalenderår möjlighet att växla semesterdagstillägget i kronor till extra lediga dagar. Medarbetare som är 39 år eller yngre får 5 extra lediga dagar och medarbetare som är 40 år eller äldre får 6 extra lediga dagar. Under 2016 var det 1 123 medarbetare som växlat semesterdagar varav 518 inte tagit ut alla sina dagar utan fått tillbaka dessa som sparade.

Årskort för kollektivtrafik

Anställda i Borås stad har möjlighet att köpa Västtrafiks årskort på avbetalning under 12 månader genom nettoavdrag på lön. Genom att utnyttja detta sparar medarbetaren två månadsavgifter. Kortet gäller för resor i 365 dagar och är inte personliga. 2016 utnyttjade 118 medarbetare erbjudandet.

2.2 Lönestatistik

Lönerna i tabellen omfattar tillsvidareanställd personal och är omräknade till heltidslöner. Lönestatistiken är i första hand avsedd att ge en översiktlig bild av löner, både totalt och för olika personalgrupper. Redovisningen ersätter inte den lönekartläggning som nämnderna gör varje år i enlighet med diskrimineringslagen.

Medianlön i kronor per månad för tillsvidareanställd personal 2016-12-31.

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnors lön i förhållande till männens i procent
Administration				
Ledningsarbete	39 250	42 600	39 700	92,1
Handläggararbete	33 850	35 000	34 075	96,7
Administratörsarbete	26 297	27 000	26 300	97,4
Vård och omsorgsarbete				
Sjuksköterska	30 800	29 800	30 750	103,4
Undersköterska, skötare	24 974	24 785	24 938	100,8
Vårdbiträde, vårdare m.fl.	22 471	24 410	22 736	92,1
Personlig assistent	23 360	23 848	23 520	98,0
Övrigt vård- och omsorgsarbete	39 000	33 000	37 500	118,2
Rehabilitering och förebygg. arbete	28 250	28 010	28 250	100,9
Socialt och kurativt arbete				
Socialsekreterare	30 300	27 000	29 800	112,2
Övrigt socialt och kurativt arbete	29 000	30 000	29 375	96,7
Skola och förskola				
Grundskollärare	30 536	31 396	30 760	97,3
Gymnasielärare	33 350	33 900	33 500	98,4

Förskollärare	27 500	28 000	27 543	98,2
Fritidspedagog	27 970	28 300	28 000	98,8
Övrigt lärararbete	32 700	32 600	32 650	100,3
Barnskötare	23 350	22 075	23 250	105,8
Dagbarnvårdare	24 900	-	24 900	-
Elevassistent	24 431	23 805	24 140	102,6
Övrigt skol- och förskolearbete	31 000	26 055	31 000	119,0
Kultur, turism och fritidsarbete				
Fritidsledare	24 485	23720	24 114	103,2
Bibliotekarie, biblioteksassistent	27 000	27 000	27 000	100,0
Övrigt kultur, turism och fritid	27 625	27 970	27 650	98,8
Teknik				
Teknisk handläggare	32 000	32 000	32 000	100,0
Ingenjörer	31 550	33 025	32 750	95,5
Tekniker	29 125	27 760	27 923	104,9
Hantverkararbete m m	23 670	25 000	24 980	94,7
Köks- och måltidsarbete	23 700	24 500	23 800	96,7
Städ, tvätt och renhållningsarbete	23 000	23 149	23 066	99,4
Totalt kommunen	26 274	27 205	26 426	96,6

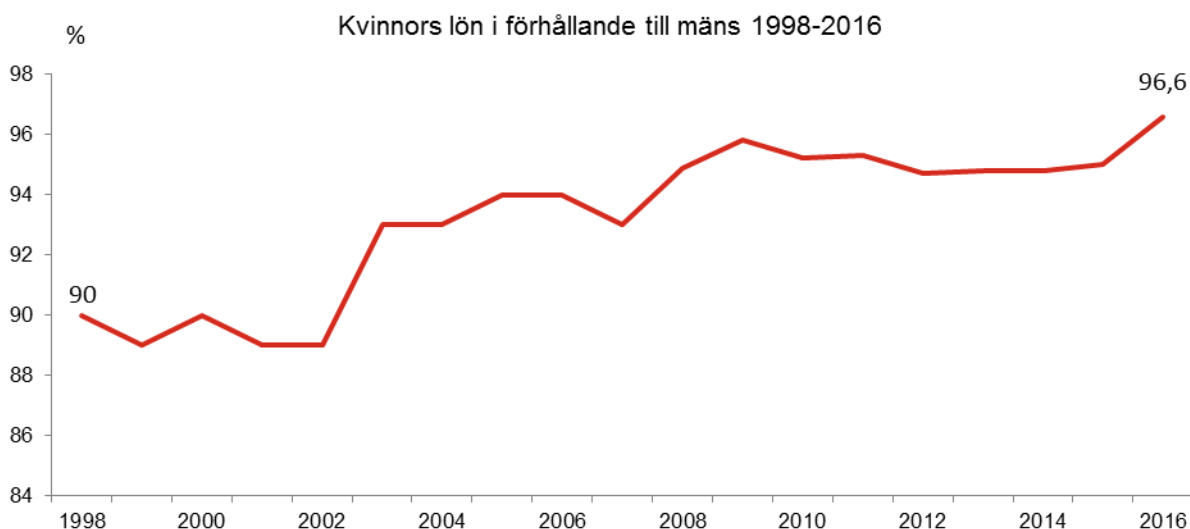
Jämfört med 2015 har medianlönen ökat med 801 kr vilket motsvarar 3,1 procent. Kvinnorna har högre medianlön i 11 av totalt 28 personalgrupper. För tekniska handläggare, bibliotekarier och biblioteksassistenter är medianlönen helt jämställd mellan könen.

Följande tabell redovisar löneutvecklingen som förändring av medianlön den 31 december mellan respektive år.

Löneutveckling i procent för tillsvidareanställda

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvinnor	2,3	2,6	3,3	2,5	2,3	2,6	3,2
Män	3,0	2,5	4,0	2,4	2,3	2,3	1,5
Totalt kommunen	2,4	2,5	3,4	2,5	2,3	2,5	3,1

Löneutvecklingen mellan 2010 och 2016 har varit 3 926 kronor, vilket motsvarar 17,4 procent.

Kvinnors medianlön har jämfört med 2015 ökat med 1,6 procentenheter i förhållande till männen. Ovanstående diagram är en jämförelse av medianlönen utan hänsyn till olika befattningars arbetsuppgifter, krav på kompetens, ålder, erfarenhet och ansvar. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män varierar inom olika yrkeskategorier och är betydligt lägre inom flera områden vilket framgår i sammanställningen av medianlöner på föregående sida. Att löneskillnaderna mellan män och kvinnor minskat över tid är ett resultat av en medveten lönepolitik.

2.3 Lönespridning

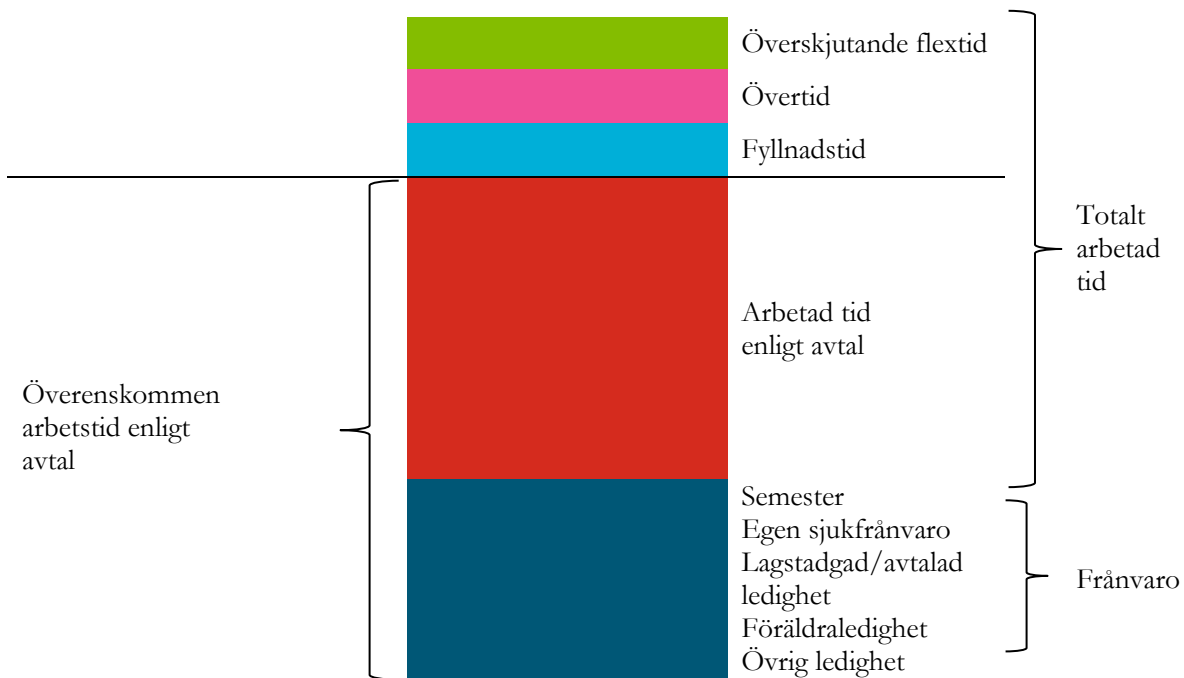
Lönespridning eller differentierad lön är ett medel för att skapa utrymme för löneutveckling i ett yrke. 10:e percentilen är den nivå under vilken 10 procent av lönerna återfinns. På samma sätt är den 90:e percentilen den nivå under vilken 90 procent av lönerna återfinns. Lönespridning definieras som skillnaden mellan den 90:e och 10:e percentilen.

Lönespridning 2016-12-31

	10:e percentilen		Median		90:e percentilen	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Kvinnor	21 967	22 300	25 470	26 274	32 300	34 200
Män	21 798	22 300	26 800	27 205	37 000	38 000
Totalt kommunen	21 950	22 300	25 625	26 426	33 500	35 200

För kvinnor är lönespridningen 11 900 kronor, för män 15 700 kronor och totalt 12 900 kronor. Den totala lönespridningen ökade med 1 350 kronor eller 11,7 procent jämfört med 2015.

3 Resursanvändning- Fördelning mellan överenskommen och utförd arbetstid

3.1 Arbetad tid och frånvaro

Arbetad tid är utförda arbetstimmar av all personal under hela året efter att frånvaro räknats av. Den totalt arbetade tiden räknas fram på följande sätt:

- Avtalad/överenskommen arbetstid - Frånvaro = Nettoarbetstid
- Nettoarbetstid + Övertid + Fyllnadstid + Flexitid = Totalt arbetad tid

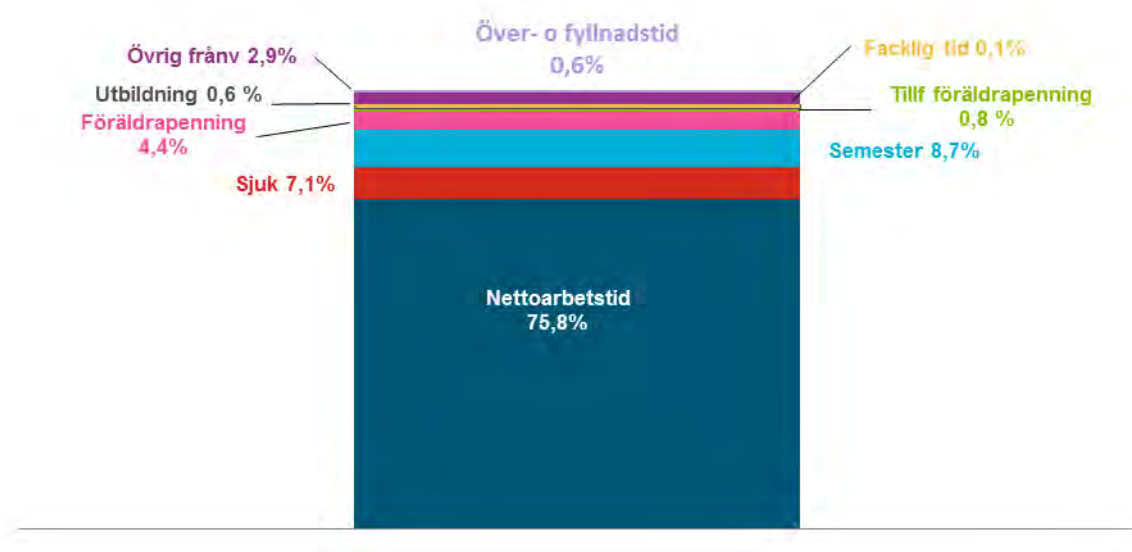
Med frånvaro avses semester, ferie/uppehåll, arbetsskada, sjukdom/sjukersättning, rehabilitering, föräldraledighet och övrig ledighet (ledighet för militärtjänstgöring, betalda studier, obetalda studier, facklig verksamhet samt övrig tjänstledighet).

Nyckeltalet visar tidsanvändningen inom kommunen och hur frånvaron fördelas mellan olika frånvarorsaker. Den totalt arbetade tiden översätts till antal årsarbeten och ger en tydligare bild av resursutnyttjandet i kommunen jämfört med att enbart redovisa antal årsarbetare utifrån sysselsättningsgrad i anställningsavtalen.

Nettoarbetstiden för alla medarbetare, inklusive timavlönade, uppgick under året till 14 939 926 arbetstimmar. Kvinnorna har arbetat 11 077 253 timmar och männen 3 851 434 timmar. Nettoarbetstiden motsvarar 75,8 procent av överenskommen tid. Det är 0,2 procentenheter högre än 2015. Uttag av övertid och fyllnadstid minskade med 3 197 timmar och uppgick till 109 408 timmar. Den totalt arbetade tiden (inklusive över- och fyllnadstid) motsvarar 76,3 procent av överenskommen tid.

Arbetad tid och frånvaro i procent av avtalad tid 2016 för all personal inkl. timavlönade

	Kvinnor	Män
Nettoarbetstid	73,8	82,2
Sjukfrånvaro	7,8	4,8
Semester	8,9	8,0
Föräldrapenning	4,9	1,5
Tillfällig föräldrapenning	0,9	0,5
Utbildning	0,8	0,6
Facklig tid	0,1	0,1
Övrig frånvaro	2,9	2,4
Total tid	100,0	100,0

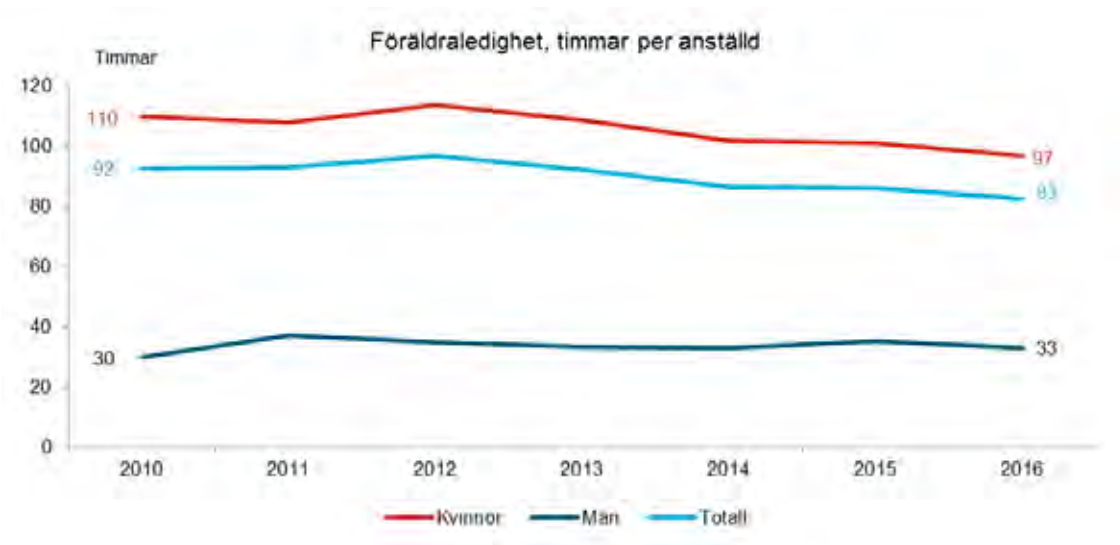
Totalt utfördes 8 853 årsarbeten under året vilket motsvarar en ökning med 393 årsarbeten jämfört med 2015.

Semester, sjukfrånvaro och föräldraledighet är de frånvarorsaker som mest påverkar nettoarbetstiden.

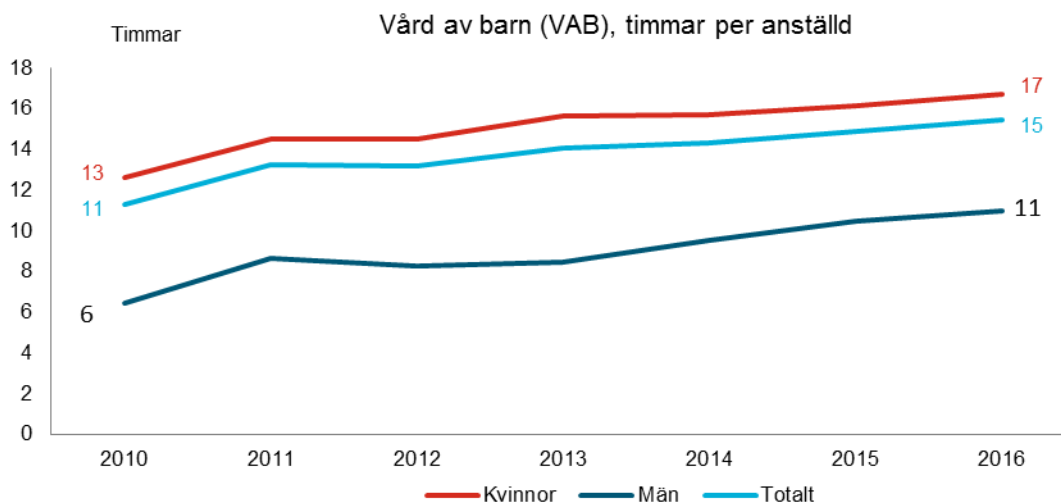
Total frånvaro i årsarbeten för samtliga anställda

Frånvarorsak	2013	2014	2015	2016		
				Kvinnor	Män	Totalt
Sjukfrånvaro	623	693	778	516	114	630
Semester	904	929	959	786	222	1 008
Utbildning	79	86	70	70	15	85
Föräldraledighet	493	474	485	435	41	476
Tillfällig föräldrapenning	75	79	84	75	14	89
Kompensationsledighet	24	23	21	15	4	19
Övrig frånvaro med lön	19	12	27	9	2	11
Övrig frånvaro utan lön	300	284	275	230	63	303
Totalt kommunen	2 517	2 580	2 700	2 138	474	2 612

3.2 Arbete – föräldraskap

Under året har färre timmar föräldraledighet tagits ut. 809 704 timmar är en minskning med 14 727 timmar eller 1,8 procent. Männens andel av den uttagna föräldraledigheten är 8,6 procent vilket är en minskning med 0,5 procentenheter.

151 456 timmar har tagits ut för vård av barn (VAB). Det är en ökning med 8 993 timmar eller 6,3 procent. Männens uttag motsvarar 15,6 procent av de totala timmarna för VAB, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter.

3.3 Övertid och fyllnadstid

Övertid i timmar 2016

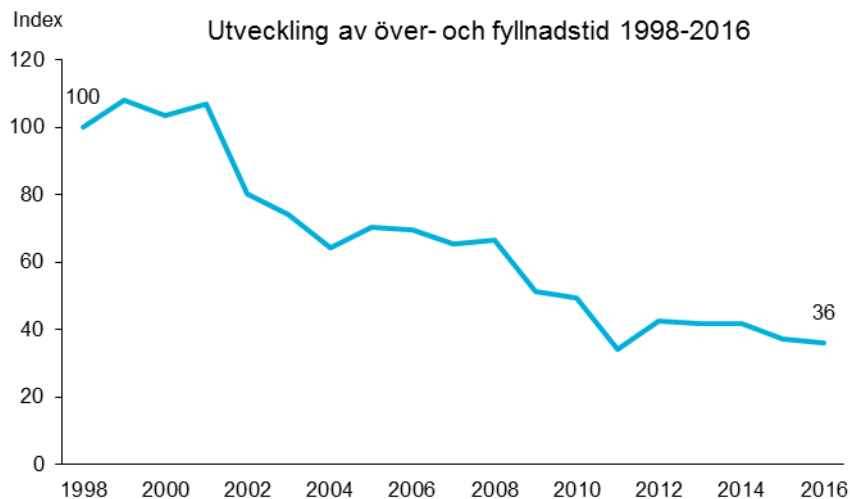
Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt uttryckt i årsarbeten	Förändring årsarbeten jämfört med föregående år
Administration	1 325	156	0,9	0,4
Vård och omsorg	15 152	4 161	11,1	0,3
Rehabilitering och förebyggande arbete	69	20	0,1	-
Socialt och kurativt arbete	425	160	0,3	-0,3
Skola och förskola	9 662	4 000	8,0	2,2
Kultur, turism och fritidsarbete	707	583	0,8	0,1
Teknikarbete	1 982	11 673	8,0	-0,3
Kod saknas	30	-	-	-
Totalt kommunen	29 352	20 753	27,2	2,3

Fyllnadstid i timmar 2016

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt uttryckt i årsarbeten	Förändring årsarbeten jämfört med föregående år
Administration	831	56	0,5	-0,1
Vård och omsorg	20 301	4 818	14,8	-4,9
Rehabilitering och förebyggande arbete	23	5	0,0	-
Socialt och kurativt arbete	851	470	0,8	0,6
Skola och förskola	19 976	2 969	13,5	0,9
Kultur, turism och fritidsarbete	2 295	1 672	2,3	-0,4
Teknikarbete	4 225	810	3,0	0,1
Kod saknas	-	-	-	-
Totalt kommunen	53 811	12 176	34,9	-3,9

Uttaget av över- och fyllnadstid i förhållande till överenskommen tid är 0,6 procent, vilket är lika stor andel som föregående år. Utförda timmar motsvarar 64,4 årsarbeten. En följd av tillsvidareanställdas rätt till heltid är att möjligheten till uttag av fyllnadstid minskar.

1 325 personer har inlöst övertid och inte rätt till övertidsersättning. Deras övertid, så kallad TT-tid, registreras normalt inte i kommunens löne-/PA-system utan registreras som flextid.

Över- och fyllnadstid har minskat med 64 procent sedan 1998.

3.4 Sparade semesterdagar

Under många år har det byggts upp en semesterskuld då många anställda har inestående sparade semesterdagar. Det finns all anledning att stimulera till och ge möjlighet för medarbetaren att ta ut den lagstadgade semestern, inte minst ur ett arbetsmiljöperspektiv. I slutet av året hade tillsvidareanställda med semestertjänst drygt 105 650 sparade semesterdagar. Omräknat i pengar innebär det att Borås Stad har en skuld till medarbetarna på 144 417 377 kronor, exklusive PO-pålägg.

4 Arbetsmiljö

4.1 Hälsobokslut

Borås Stad tar årligen fram ett hälsobokslut med åtta nyckeltal inom personalområdet som tillsammans ger en bild av hur organisationen mår. De åtta nyckeltalen berör hälsa, sjukfrånvaro, rehabilitering och personalomsättning. Redovisningen ligger till grund för dialog kring förbättringar och förändringar. Hälsobokslutet är ett sätt att nyansera och lyfta fram olika delar som alla påverkar möjligheterna att skapa en god arbetsplats. Förvaltningarna kan använda bokslutet till verksamhetsstyrning och som underlag för det förvaltningsspecifika arbetet.

I den ekonomiska årsredovisningen syns inte de ekonomiska konsekvenserna som sjukskrivningar och ohälsa får på längre sikt. Arbetsgivarens sjuklönekostnader finns med, men de stora kostnaderna för arbetsgivaren ligger i minskad produktivitet och kvalitet, ökad rekryteringskostnad och förlorad kompetens. Faktorer som är svårare att beräkna men som påverkar verksamheterna i allra högsta grad både ekonomiskt, kvalitetsmässigt och inte minst när det gäller medarbetarnas välbefinnande.

Nyckeltal

Följande åtta nyckeltal ger en överblick av medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö. Nyckeltalen kan även användas för jämförelse med andra organisationer.

Sammanställning Nyckeltal Hälsobokslut

Nyckeltal	2012	2013	2014	2015	2016
1. Hälsa	34,8	33,1	33,5	30,7	31,5
2. Långtidsfrisk	22,5	21,6	20,6	20,1	19,6
3. Frisktal	59,6	58,2	57,4	56,0	55,8
4. Obligatorisk sjukfrånvaro	5,4	6,1	6,7	7,4	7,5
5. Sjukfall	13,6	14,1	13,9	14,7	12,9
6. Rehabilitering - inflöde	1,0	1,1	1,2	1,3	1,0
7. Rehabilitering - återgångar	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6
8. Personalomsättning (extern)	9,0	9,2	9,4	10,7	14,0

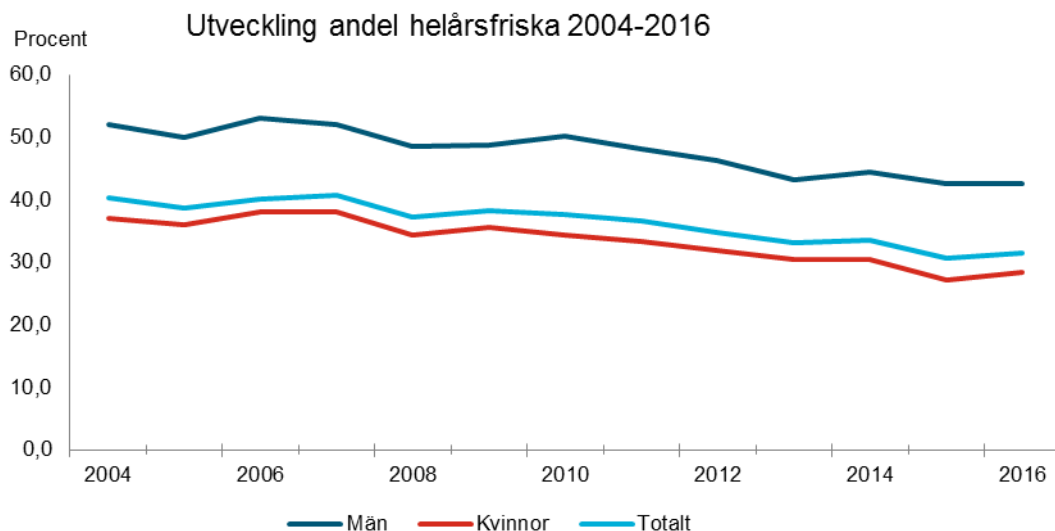
1. Nyckeltal hälsa

Definition: Andel helårsfriska medarbetare, ett organisatoriskt perspektiv

Verksamhetsmål - Andel helårsfriska medarbetare i procent

	Mål 2016	Kvinnor	Män	Utfall 2016
Andel helårsfriska medarbetare i procent	33	28,3	42,6	31,5

31,5 procent av medarbetarna var helårsfriska under året. 28,3 procent av kvinnorna och 42,6 procent av männen. Uppföljning av friska personer under ett år, nyckeltalet hälsa, ger oss en indikation på hur organisationen fungerar. Det är ett mått på gruppnivå som sätter fokus på organisatoriska faktorer som skapar en god arbetsplats med friska medarbetare. Den positiva trenden som inleddes under andra halvåret 2015 har hållit i sig under 2016 och årets resultat är 31,5 procent. Det når inte helt upp till fullmäktiges mål på 33 procent men det avgörande är att utvecklingen går åt rätt håll. Kvinnorna står för ökningen medan männen ligger kvar på ungefär samma nivå som 2015.

Hälsa – helårsfriska i procent 2016 per nämnd

*) På grund av omorganisation är nämndernas uppgifter för perioden 151201-161130 medan kommunen totalt är kalenderår.	Kvinnor	Män	Totalt
Revisorskollegiet	100,0	100,0	100,0
Kommunstyrelsen	37,8	59,5	47,6
Valnämnden	-	100,0	100,0
Lokalförsörjningsnämnden	29,4	61,5	48,8
Servicenämnden	32,6	40,3	38,2
Fritids- och folkhälsonämnden	30,8	43,2	36,0
Samhällsbyggnadsnämnden	48,5	53,6	50,8
Tekniska nämnden	25,5	30,9	28,9
Miljö- och konsumentnämnden	25,6	66,7	33,3
Kulturnämnden	34,3	52,4	41,4
Utbildningsnämnden	40,0	56,6	46,3
Sociala omsorgsnämnden	29,4	37,7	31,0
Arbetslivsnämnden	26,5	38,5	30,3
Stadsdelsnämnden Norr	27,7	39,6	29,6
Stadsdelsnämnden Väster	25,8	40,5	28,1
Stadsdelsnämnden Öster	28,1	36,1	29,1
Totalt kommunen	28,3	42,5	31,5

Värdet för nyckeltalet hälsa varierar påtagligt mellan nämnderna. De högsta värdena finns vid Lokalförsörjningsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen. De lägsta värdena återfinns i stadsdelsnämnderna och Tekniska nämnden. Det är anmärkningsvärt att Tekniska nämnden har ett så lågt värde. Övriga nämnder med lägre resultat är de som har mer kvinnodominerade yrkesgrupper. Borås Stads resultat speglar den ojämlikhet i hälsa som råder i landet i övrigt.

Bryts nyckeltalet ner på personalgrupper framträder en mer nyanserad bild. Forskning visar att det finns systematiska skillnader mellan grupper. Kvinnor har generellt sett ett lägre hälsotal än män, vanligen med cirka 25 procent, kollektivanställda har ett lägre hälsotal än tjänstemän, även där en skillnad på cirka 25 procent. Dessa olikheter mellan kön och yrkesgrupper följer ohälsans fördelning i samhället i stort och har sin grund i hälsans bestämningsfaktorer. Alltså en strukturell skillnad i ojämlikhet i fråga om hälsa som syns även i Borås Stad och som framträder än tydligare när nyckeltalet bryts ner på yrkesgruppsnivå och än mer på den så kallade etikettsnivån för respektive yrke. Det här gör att olika nivåer kan anses rimliga för olika grupper: Vissa grupper bör ha/kan förväntas ha en nivå kring 40 procent, medan andra bör ligga på upp till 50-60 procent.

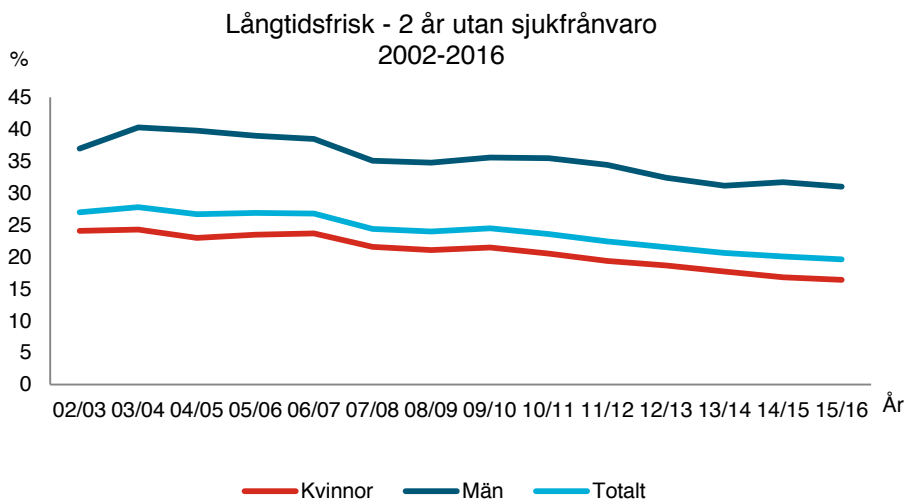
Hälsa – helårsfriska i procent 2016 fördelade på personalgrupper

Personalgrupp	2015	2016		Totalt
		Kvinnor	Män	
Administration				
Ledningsarbete	62,6	60,7	66,9	62,8
Handläggarsarbete	44,0	39,6	56,6	45,5
Administratörsarbete	32,8	29,6	53,6	31,7
Vård- och omsorg				
Sjuksköterska	26,9	30,5	29,4	30,4
Undersköterska, skötare	20,9	21,7	23,7	22,0
Vårdbitråde, vårdare med flera	20,6	18,5	21,6	19,2
Personlig assistent	12,5	35,9	64,0	40,5
Övrigt vård omsorgsarbete				
Rehabilitering och förebyggande arbete	23,5	28,6	12,5	26,6
Socialt och kurativt arbete				
Socialsekreterare	33,7	29,7	44,3	33,0
Övrigt socialt och kurativt	42,5	24,6	41,7	29,4
Skola och förskola				
Grundskollärare	41,5	41,1	56,5	44,4
Gymnasielärare	55,3	46,5	59,2	52,2
Förskollärare	19,7	19,5	36,6	20,3
Fritidspedagog	19,8	18,5	15,0	17,6
Övrigt lärararbete	46,5	43,0	61,5	49,3
Barnskötare	19,4	18,4	21,4	18,5
Dagbarnvårdare	-	50,0	-	50,0
Elevassistent	19,8	23,0	24,2	23,4
Övrigt skol-/förskolearbete	35,7			
Kultur, turism och fritid				
Fritidsledare	21,3	15,6	23,1	19,7
Bibliotekarie, biblioteksassistent	31,3	23,8	31,6	25,6
Övrig fritid kultur turism	44,2	37,5	48,1	42,1
Teknik				
Teknisk handläggare	16,7	25,9	66,7	33,3
Ingenjörer	39,5	34,8	51,6	47,1
Tekniker	49,4	57,1	37,8	39,5
Hantverkararbete m.m.	30,1	0,0	28,3	26,1
Köks- och måltidsarbete	27,2	27,8	21,6	26,9
Städ tvätt förråd				
Kod saknas	100,0	-	100,0	100,0
Totalt kommunen	30,7	28,3	42,4	31,5

2. Nyckeltal långtidsfrisk

Definition: Andel medarbetare som är helårsfriska över 2 år.

Totalt var 1 479 personer långtidsfriska under tvåårsperioden 2015-2016 vilket motsvarar 19,6 procent av samtliga anställda. Det innebär en minskning från föregående år med 0,7 procentenheter. Män är mer långtidsfriska än kvinnor med 31,0 procent jämfört med 16,4 procent.

Genom att följa upp nyckeltalen ”hälsa” och ”långtidsfrisk” läggs fokus på organisatoriska faktorer som skapar friska arbetsplatser. Ett perspektiv som enligt forskning visat sig ha stor betydelse för att uppnå en hälsosam organisation. De båda nyckeltalen visar hur organisationskulturen ser ut med utgångspunkt i styrning och ledning, ledarskap och medarbetarskap, nätverk och aktiviteter som förekommer i och utanför arbetet. Båda måtten är på gruppnivå och mäter helheten. Resultaten visar att Borås Stad har en del utmaningar framför sig.

Hälsa är resultatet av ett komplext samspel mellan olika faktorer och variationer dem emellan, allt utifrån arbetsplatsernas olika förutsättningar. Det innebär att arbetsmetoderna för att skapa den friska arbetsplatsen också behöver vara mångfasetterade, beröra flera nivåer och utgå ifrån olika kompletterande strategier. Friskfaktorer är en viktig komponent i hälsoarbetet. Organisationer och företag som arbetar med att stärka sina friskfaktorer ser effekter på både individ-, grupp- och organisationsnivå. Det har visat sig att hälsa är smittsamt. När en arbetsgrupp mår bra och fungerar över tid, börjar även individen må bra. När andelen långtidsfriska i ett arbetslag överstiger 30 procent, sker en ökning av kreativiteten i gruppen.

Det som skiljer friska organisationer från mindre friska förklaras inte av regionala skillnader, ekonomiska resurser eller andra kvalitetsindikatorer. De kommuner och landsting som arbetar med följande faktorer på organisationsnivå utmärker sig som friska organisationer.

- Närvarande ledarskap med personlig återkoppling till medarbetarna.
- Fortbildning och kompetensutveckling.
- Möjlighet att framföra idéer och kritik.
- Möjlighet att byta arbetsuppgifter.
- Prioritering av arbetsuppgifter när arbetsbelastningen är hög.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Dessa faktorer leder till goda resultat i fråga om medarbetarnas välbefinnande och är påverkansbara utan att stora resurser tillförs. Nämnderna arbetar på olika sätt för att nå framgång. Utbildningsnämnden lyfter fram nämndens satsning på Skollyftet och arbetet i förvaltningen med Uppdragsdialog för lärare samt ett arbete som påbörjats för att ta fram åtgärder med syfte att identifiera och åtgärda organisatoriska faktorer

som är stressdrivande för lärare. Även höstens arbete med KAL-gruppen (en central insats för kompetensförsörjning, arbetsvillkor, lönebildning) lyfts fram som en faktor. Stadsdelsnämnd Västers strategi för att förbättra hälsotalen är att öka medarbetarnas möjlighet till delaktighet och att skapa förutsättningar för cheferna att utöva sitt ledarskap. Nämnden lyfter också fram friskronder och inventering av friskfaktorer som verktyg. Arbetslivsnämnden lyfter fram tydliga rutiner och SAM-modulen i Stratsys som andra verktyg. Stadsdelsnämnd Norr betonar kraften av samverkan genom att LSG (lokal samverkansgrupp) arbetar aktivt med att följa måendet inom sitt verksamhetsområde.

3. Nyckeltal frisktal

Definition: Antal medarbetare inom intervallet 0-5 dagars sjukfrånvaro under 1 år.

I diskussionen kring vad som är en rimlig nivå för sjukfrånvaro i en grupp används begreppet den ”naturliga friskheten”. Frånvaro på grund av sjukdom i en genomsnittlig grupp människor ligger någonstans mellan två och fyra procent. Omräknat till sjukdagar handlar det om ett spann på mellan 0-5 sjukdagar på ett år. Borås Stad redovisar den siffran som nyckeltal ”frisktal”.

Frisktal per åldersintervall

	2015	2016		Totalt
	Totalt	Kvinnor	Män	
29 år och yngre	58,5	51,5	62,6	54,3
30-50 år	57,5	55,7	67,8	58,3
51 år och äldre	52,7	48,9	65,6	53,0
Totalt kommunen	56,0	52,8	65,9	55,8

Här syns det tydligt att kvinnorna ligger lägre än männen oavsett ålder. Sambandet mellan ålder och ökad sjuklighet slår igenom hos kvinnorna medan männen har de högsta siffrorna i åldersintervallet 30-50 år och de lägsta siffrorna i det yngsta åldersintervallet 29 år och yngre. Familjebildning och ett tyngre ansvar för barn och hem anses vara en av orsakerna till kvinnornas lägre siffror. Årets resultat ligger kvar på i stort sett samma nivå som förra året. Totalt sett har båda grupperna ett något bättre resultat än förra året men fördelat över åldersintervall så har männen sämre resultat i samtliga tre åldersintervall. Kvinnorna däremot har ett sämre resultat i det yngsta åldersintervallet men är friskare i de andra två.

4. Nyckeltal sjuktal

Definition: Enligt obligatorisk sjukfrånvaroredovisning.

Verksamhetsmål - sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Uppnått 2013	Uppnått 2014	Uppnått 2015	Mål 2016	2016		
				Kvinnor	Män	Totalt
6,1	6,7	7,4	7,0	8,3	5,0	7,5

Den totala sjukfrånvaron har ökat med 0,1 procentenheter sedan föregående år. Det är en bit kvar till uppfyllelse av fullmäktiges målsättning men kommunen gör ändå ett bra resultat genom att bromsa upp sjukfallsutvecklingen i en tid då den nationellt sett förväntas nå sin kulmen först 2018.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

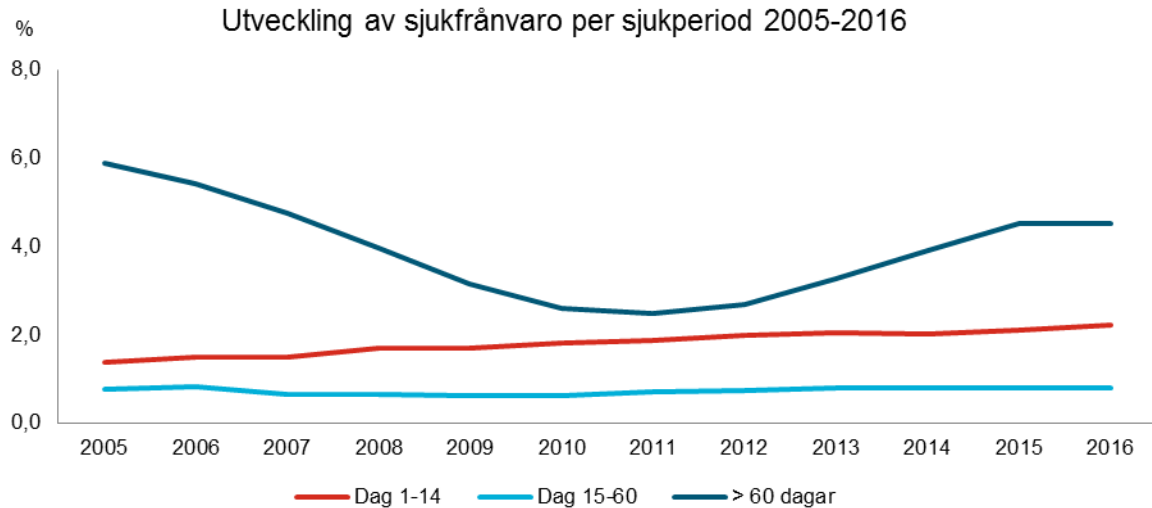
	2015			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
29 år och yngre	5,9	3,7	5,3	6,4	3,6	5,6
30-49 år	7,9	4,3	7,1	7,9	4,9	7,2
50 år och äldre	9,7	6,4	8,9	10,1	6,0	9,0
Totalt kommunen	8,2	4,9	7,4	8,3	5,0	7,5

Totalt sett visar siffrorna en ökning av sjukfrånvaron för både män och kvinnor. Men fördelat över åldersintervall har gruppen män 50 år och äldre ett bättre resultat (-0,4 procentenheter), vilket är positivt då den gruppen stod för fjolårets största ökning. Kvinnorna i åldersintervallet 30-49 år ligger kvar på samma nivå, vilket i det här sammanhanget ses som ett positivt steg. Männens resultat för den yngsta åldersgruppen ligger på en rimlig nivå för sjukfrånvaro (se diskussion under nyckeltal frisktal) och män 30-49 år ligger inte långt efter.

Total sjukfrånvaro per personalkategori i procent av ordinarie arbetstid 2016

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt	Förändring procent-enheter jämfört med 2015
Administration				
Ledningsarbete	2,8	2,4	2,7	0,2
Handläggarsarbete	4,1	3,0	3,7	0,2
Administratörsarbete	7,3	3,3	6,9	-0,4
Vård- och omsorg				
Sjuksköterska	7,3	7,2	7,3	-2,1
Undersköterska, skötare	11,9	8,7	11,5	0,3
Vårdbitråde, vårdare med flera	10,8	6,5	9,7	-
Personlig assistent	5,6	2,8	5,0	0,4
Övrigt vård- och omsorgsarbete	14,8	2,6	12,0	6,9
Rehabilitering och förebyggande arbete	7,6	2,9	6,9	1,5
Socialt och kurativt arbete				
Socialsekreterare	7,3	7,7	6,4	0,3
Övrigt socialt och kurativt	6,6	1,9	5,1	0,8
Skola och förskola				
Grundskollärare	4,3	3,3	4,1	-0,6
Gymnasielärare	3,4	1,8	2,7	-0,2
Förskollärare	8,9	6,9	8,8	0,4
Fritidspedagog	5,8	5,6	5,7	-0,7
Övrigt lärararbete	5,8	2,8	4,9	0,5
Barnskötare	9,1	15,8	9,4	0,7
Dagbarnvårdare	33,2	-	33,2	22,2
Elevassistent	10,7	6,8	9,4	0,6
Övrigt skol-/förskolearbete	6,0	1,3	4,3	1,5
Kultur, turism och fritid				
Fritidsledare	11,4	6,8	8,8	-0,6
Bibliotekarie, biblioteksassistent	10,2	1,6	8,1	-0,2
Övrig fritid kultur turism	5,9	1,5	3,9	0,2
Teknik				
Teknisk handläggare	12,1	2,8	9,7	-0,6
Ingenjörer	6,3	3,2	4,1	0,4
Tekniker	1,4	7,3	6,7	1,8
Hantverkararbete m.m.	6,8	8,1	8,0	0,1
Köks- och måltidsarbete	9,3	4,6	8,7	1,0
Städ tvätt förråd	8,1	6,8	7,8	-0,7
Kod saknas	0,2	0,2	0,2	-0,2
Totalt kommunen	8,3	5,0	7,5	0,1

Sjukfrånvaron har ökat i flera personalgrupper. Det mest glädjande är att sjuksköterskor står för den största sänkningen med 2,1 procent och att både fritidspedagoger och grundskollärare har en fortsatt positiv trend med minskade siffror sedan förra året. De grupper som svarar för den största ökningen är övrigt vård- och omsorgsarbete följt av tekniker, rehab och förebyggande arbete och gruppen övrigt skol- och förskolearbete.

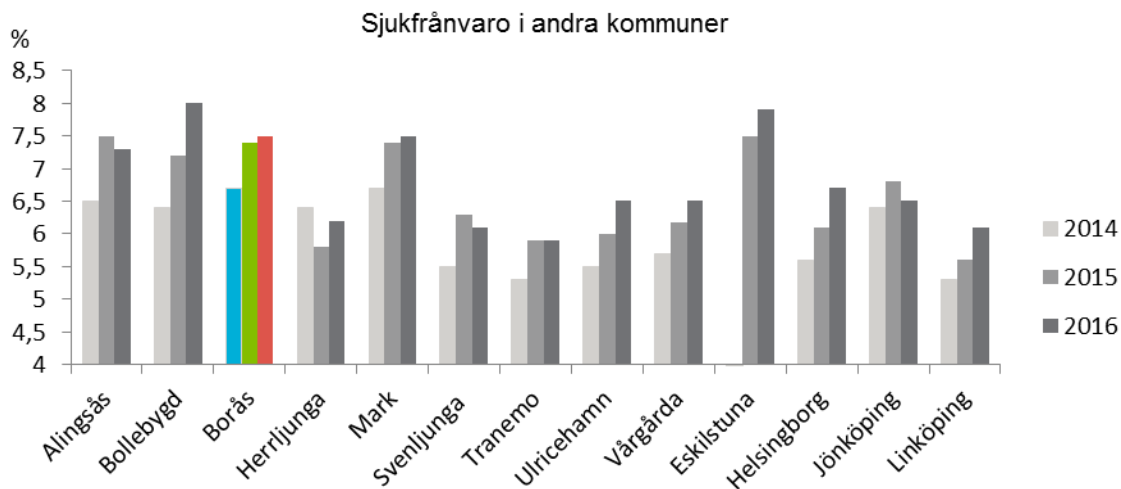
Under 2016 har sjukfrånvaroutvecklingen bromsats in både vad gäller den längre sjukfrånvaron över 60 dagar och korttidssjukskrivningarna, 1-14 dagar. Perioden 15-60 dagar ökar något men ligger relativt konstant.

Sjukfrånvaro per nämnd i procent av ordinarie arbetstid

*) På grund av omorganisation är nämndernas uppgifter för perioden 151201-161130 medan kommunen totalt är kalenderår	Kvinnor	Män	Totalt	Förändring procent-enheter jämfört m 2015
Revisorskollegiet	-	-	-	-0,2
Kommunstyrelsen	5,4	2,8	4,3	-0,5
Valnämnden	-	-	-	-
Lokalförsovjningsnämnden	13,5	2,9	6,9	1,7
Servicenämnden	5,4	5,7	5,6	0,3
Fritids- och folkhälsonämnden	6,5	3,9	5,4	-1,5
Samhällsbyggnadsnämnden	8,4	3,0	5,7	-1,5
Tekniska nämnden	8,2	8,8	8,6	4,2
Miljö- och konsumentnämnden	7,2	0,6	5,7	0,8
Kulturnämnden	5,3	1,7	3,9	0,8
Utbildningsnämnden	5,2	2,4	4,2	0,2
Sociala omsorgsnämnden	9,7	4,5	8,6	0,7
Arbetslivsnämnden	7,2	5,9	6,6	-0,6
Stadsdelsnämnden Norr	8,0	4,6	7,4	-0,5
Stadsdelsnämnden Väster	8,6	6,1	8,2	-0,2
Stadsdelsnämnden Öster	9,4	6,3	8,9	0,9
Totalt kommunen	8,3	5,1	7,5	0,1

Sjukfrånvaro per nämnd visar att det i år är sju nämnder som minskat sin sjukfrånvaro under året. Bland dem återfinns bland annat stadsdelsnämnderna Norr och Väster, i och med att det är två av våra största förvaltningar med många medarbetare är det glädjande siffror. En bakomliggande orsak är arbetssättet inom äldreomsorgen i stadsdelsförvaltning Norr som handlar om att det inrättats en rehabiliteringsgrupp som prövar en ny modell för aktivt rehabiliteringsarbete. Stadsdelsförvaltningen Norr lyfter också fram att analysarbetet har underlättats av modulerna i Heroma hälsoSAM och varSAM. Stadsdelsförvaltning Väster lyfter fram att förvaltningen etablerat ett mer förebyggande arbetssätt parallellt med det fortlöpande rehabiliteringsarbetet men framförallt att de statsbidrag som kommit skola, förskola och äldreomsorg till del har inneburit en ökad bemanning i flera verksamheter och det bedöms vara en av anledningarna till den minskade sjukfrånvaron.

Bakgrunden till ökad sjukfrånvaro är ofta komplex och inget som förändras över en natt. Det krävs en förståelse för att det kommer att ta tid att ta sig tillbaka till rimliga nivåer. I de här sammanhangen ska en minskad ökningstakt betraktas som ett positivt resultat.

Diagrammet visar att fler kommuner än Borås brottas med negativ sjukfallsutveckling. Här framgår det också att Borås tillsammans med Alingsås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Jönköping är på väg åt rätt håll.

Sjukfrånvaro för heltids- och deltidsanställda i procent av ordinarie arbetstid

	2015			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Heltid	8,6	5,2	7,8	8,7	5,4	8,0
Deltid	10,2	5,1	9,2	10,1	5,6	9,1

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid skiljer sig åt mellan heltids- och deltidsanställda, där heltidsanställda har något bättre siffror för både kvinnor och män. För kvinnornas dels närmar sig grupperna varandra medan det motsatta gäller männen. Heltidsanställda kvinnor har en sjukfrånvaro på 8,7 procent medan deltidsanställda kvinnor har 10,1 procent. Heltidsanställda män ligger på 5,4 och deltidsanställda män på 5,6 procent. Totalt sett är det gruppen deltidsanställda män som ökat sin ohälsa mest under året.

Sjukfrånvaro över 60 dagar i procent av total sjukfrånvarotid

	2012	2013	2014	2015	2016
Kvinnor	51,0	55,4	65,7	62,6	62,2
Män	44,0	44,2	54,2	50,3	49,8
Totalt kommunen	49,8	53,6	64,1	60,7	60,2

Borås stad minskar de långa sjukskrivningarna under året, förhoppningsvis är det inledningen på ett trendbrott som på sikt innebär en förändring till normala nivåer. Utvecklingen är bland annat resultat av ett gott arbete från förvaltningarna som under året arbetat aktivt med att kartlägga, följa upp och utvärdera sina rehabiliteringsärenden. Andra pusselbitar är ett aktivt arbete för att behålla medarbetare i deltidsarbete under sjukskrivningsperioden, vilket visat sig ge ett gott resultat. Detta är även något som företagshälsovården lyfter fram som en viktig insats för att komma tillrätta med långa sjukskrivningar. En annan faktor som påverkat ohälsotalen positivt är det förändrade arbetssättet inom äldreomsorgen på stadsdelsförvaltning Norr vilket infördes under 2015.

Antal sjukfall över 60 dagar per personalgrupp 2016

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt	Dagar per anställd
Administration				
Ledningsarbete	23	12	35	6,0
Handläggarsarbete	21	8	29	7,8
Administratörsarbete	50	3	53	18,1
Vård- och omsorg				
Sjuksköterska	31	4	35	17,7
Undersköterska, skötare	384	31	415	28,0
Vårdbiträde, vårdare m.fl.	82	14	96	24,6
Personlig assistent	23	2	25	17,1
Övrigt vård- och omsorgsarbete	2	-	2	20,7
Rehabilitering och förebyggande arbete				
	9	-	9	17,4
Socialt och kurativt arbete				
Socialsekreterare	40	2	42	15,4
Övrigt socialt och kurativt arbete	7	1	8	8,0
Skola och förskola				
Grundskollärare	57	9	66	8,7
Gymnasielärare	19	6	25	5,9
Förskollärare	157	6	163	19,0
Fritidspedagog	7	2	9	5,6
Övrigt lärararbete	21	5	26	10,7
Barnskötare	70	5	75	18,6
Dagbarnvårdare	1	-	1	94,0
Elevassistent	27	4	31	17,5
Övrigt skol- och förskolearbete	5	-	5	9,1
Kultur, turism och fritid				
Fritidsledare	8	6	14	22,2
Bibliotekarie, biblioteksassistent	11	-	11	23,0
Övrig kultur, turism och fritid	6	-	6	7,2
Teknik				
Teknisk handläggare	7	1	8	26,4
Ingenjörer	2	4	6	7,9
Tekniker	0	10	10	17,7
Hantverkararbete m.m.	4	33	37	14,5
Köks- och måltidsarbete	51	4	55	21,9
Städ, tvätt och renhållningsarbete	35	6	41	23,5
Kod saknas	-	-	-	-
Totalt kommunen	1 160	178	1 338	17,6

5. Nyckeltal sjukfall

Definition: Antal påbörjade sjukfall under året/arbetade timmar. Talet multipliceras med 10 000 för att bli ett mer lätthanterligt nyckeltal.

Sjukfallsfrekvens – inflödet i sjukfrånvaro

	2012	2013	2014	2015	2016
Kvinnor	14,9	15,4	15,3	16,1	13,9
Män	9,3	10,1	9,8	10,6	9,8
Totalt	13,6	14,1	13,9	14,7	12,9

Nyckeltalet sjukfall beskriver inflödet i sjukfrånvaron. När sjukfallen sätts i relation till arbetad tid visar året på ett gott resultat. Nyckeltalet sjukfall är nere på samma nivåer som 2010. Det finns svagheter med att använda sjuktal för att beskriva hälsokonsekvenser i en verksamhet. Det är ofta komplexa orsaker bakom en sjukskrivning där privatliv och arbetsliv samspelar. Även ifrån om arbetsrelaterad ohälsa är kopplingen mellan sjukfrånvaro och den nuvarande arbetsmiljön osäker. Försämringar av arbetsmiljön på en arbetsplats slår vanligen igenom i sjukstatistiken först efter ett par år. Det innebär att en arbetsplats där arbetsmiljön försämrats kan ha rimliga sjuktal under en längre tid. För arbetsgivarens del är det viktigt att agera tidigt. Ett ärende tenderar att blir alltmer komplicerat ju längre tid det går innan åtgärder sätts in. Detta gäller oavsett om orsakerna bakom sjukskrivningen är arbetsrelaterade eller inte. Ett tidigt agerande förhindrar en längre sjukskrivning, minskar efterföljande rehabiliteringsarbete och minimerar konsekvenserna som frånvaron får för individen, arbetsgruppen och verksamheten.

Kombination av sjuktal och sjukfall för att synliggöra förändring

För att synliggöra förändringar och skillnader mellan sjuktal och inflödet i sjukfrånvaro kombineras nyckeltalen sjuktal och sjukfall i en matris. Det ger en möjlighet att utläsa om det är lång- eller korttidssjukfrånvaro som ligger bakom siffrorna. Vid långtidssjukskrivning är det ofta en tidigare arbetsmiljö som påverkar siffrorna. Om det istället är många nya sjukfall så tyder det på ökade korttids-sjukskrivningar och att hälsoläget försämrats relativt nyligen.

På grund av de senaste årens ökade sjukfallsutveckling har 2010 års siffror använts som indelningsgrund i matrisen, då det året bättre motsvarar ett normaltillstånd för sjukfrånvaron. Årets resultat närmar sig 2010 års siffror, sjukfallsfrekvensen når till och med samma nivå, vilket är positivt. Men för att ge en rättvisare bild av vad som är höga respektive låga värden behålls 2010 som indelningsgrund även i år. 2010 var nyckelvärdet på sjukfrånvaron 5,02 och sjukfallsfrekvensen 12,9.

Det är viktigt att vara observant på i vilken riktning förflyttning sker mellan rutorna A - D för att kunna sätta rätt mål och göra rätt insatser. Bokstaven A står för ohälsa och bokstaven D för hälsa. Olika strategier läggs efter var personalgrupper befinner sig. Arbetet bedrivs på tre nivåer: främja hälsa, förebygga hälsa samt rehabilitera ohälsa.

Placering av yrkesgrupper inom matrisen i procent uppdelad på kön

	Kvinnor		Män	
	2015	2016	2015	2016
A	57,2	46,4	25,0	25,0
B	10,7	32,1	14,3	17,8
C	10,7	0,0	10,7	3,6
D	21,4	21,4	50,0	53,6

Höga sjuktal och många sjukfall (A)

Placeras yrket i den här rutan tyder det på att något skapar ohälsa för de anställda. Här är det av betydelse att det görs en analys av arbetssituation och arbetsmiljö. Det är viktigt att poängtera att det inte nödvändigtvis är faktorer på arbetsplatsen som orsakar sjukfrånvaron.

Höga sjuktal och få sjukfall (B)

Placerat yrket i ruta B visar det att det främst är långtidssjukskrivningar som ligger till grund för sjukalet. Orsakerna finns troligtvis inte i den nuvarande arbetsmiljön, och det är viktigt att därför se till yrkets historik samt se över rehabiliteringsrutinerna.

Lågt sjuktal och många sjukfall (C)

Om yrket hamnar här visar det att hälsoläget försämrats relativt nyligen och troligtvis kommer fortsätta försämrats om det inte sätts in åtgärder. En förklaring kan vara att det skett förändringar i arbetsmiljön /arbetsituationen som är nödvändiga att se över. Än så länge är det främst korttidssjukskrivning som ligger bakom siffrorna.

Låga sjuktal och få sjukfall (D)

För de yrken som hamnar i den här rutan är hälsoläget troligtvis gott, men det kan vara bra att vara observant på viss sjuknärvaro. Önskescenariot är givetvis att flertalet av våra yrkesgrupper placerar sig här.

Yrkesgrupper Kvinnor

	Många sjukfall (många sjuka personer) (> 12,9)	Få sjukfall (få sjuka personer) (< 12,9)
Högt sjuktal (många sjukdagar) (> 5,02)	Undersköterska, skötare Vårdbiträde Övrigt vård och omsorgsarbete Rehab och förebyggande arbete Övrigt socialt och kurativt arbete Förskollärare Fritidspedagog Barnskötare Elevassistent Fritidsledare Bibliotekarie Teknisk handläggare Hantverkararbete m m	Administratörsarbete Sjuksköterska Personlig assistent Socialsekreterare Övrigt lärarbete Övrigt skol och förskolearbete Övrigt fritid, kultur och turism Köks- och måltidsarbete Städ, tvätt och renhållningsarbete
Lågt sjuktal (få sjukdagar) (< 5,02)	A	B
	C	D
		Ledningsarbete Handläggararbete Grundskollärare Gymnasielärare Ingenjörer Tekniker

Yrkesgrupper Män

	Många sjukfall (många sjuka personer) (> 12,9)	Få sjukfall (få sjuka personer) (< 12,9)
Högt sjuktal (många sjukdagar) (> 5,02)	Undersköterska Vårdbiträde Förskollärare Fritidspedagog Barnskötare Eleveassistent Fritidsledare	Sjuksköterska Socialsekreterare Tekniker Hantverkararbete Städ, tvätt och renhållningsarbete
	A	B
Lågt sjuktal (få sjukdagar) (< 5,02)	Rehab och förebyggande arbete	C D Ledningsarbete Handläggarsarbete Administratörsarbete Personlig assistent Övrigt vård och omsorgsarbete Övrigt socialt och kurativt arbete Grundskollärare Gymnasielärare Övrigt lärarbete Övrigt skol- och förskolearbete Bibliotekarie/Biblioteksassistent Övrigt fritid, kultur och turism Teknisk handläggare Ingenjörer Köks- och måltidsarbete

Analys av matris sjuktal/sjukfall

Den negativa trenden i sjukfallsutvecklingen från hösten 2013 har bromsats in under 2016. Det är fortfarande höga siffror på sjuktalen men inflödet i sjukskrivning har minskat. Det visar nyckeltal ”sjukfall” som i år är nere på 2010 års nivåer. Det tydliga mönstret, i Borås liksom i övriga riket, är att sjukfrånvaron är högst inom yrken där arbetsdagen bestäms utifrån någon annans behov och där det ställs höga emotionella krav. I media omnämns dessa ofta som ”kontaktyrken”. Inom dessa yrken är det främst kvinnor som arbetar, därför drabbar också ohälsan kvinnorna i större utsträckning än männen. Men matrisen visar tydligt att även män inom dessa yrken har en högre sjukfrånvaro. Den genomsnittliga sjukfrånvaron bland Sveriges kommuner ligger i år på 6,9 procent, jämfört med 6,8 procent föregående år. För Borås Stads del har utvecklingen gått från 7,4 procent till 7,5 procent.

Det är ofta komplexa orsakssamband som ligger bakom sjukfrånvaron. Matrisen visar på några möjliga förklaringar som blir synliga när man kombinerar de två nyckeltalen ”sjuktal” och ”sjukfall” för sjukfrånvaron. Avsikten med matrisen är att ge en signal till fortsatt verksamhetsutveckling. Matrisen ger också en tydlig bild av hälsoläget i organisationen hälsa eller ohälsa, korttidssjukskrivning eller långtidssjukskrivning. Den ger också möjlighet att göra prognoser för långsiktig planering.

Det har skett förflyttningar i alla riktningar i matrisen men trenden är tydlig: För männens del är samtliga yrkesgrupper med hög ohälsa så kallade kontaktyrken. Detsamma gäller för kvinnorna men där tillkommer även andra yrkesgrupper. De yrkesgrupper som uppvisar en god hälsa bland kvinnorna uppvisar detsamma för männen med undantag av gruppen tekniker.

Kvinnorna har flest av yrkesgrupper i ruta A, vilket står för ohälsa. Männerna har mer än hälften av yrkesgrupperna i D, vilket istället signalerar ett gott hälsoläge. Både kvinnor och män har totalt sett gjort ett positivt resultat, flera uppvisar tecken på ett bättre hälsoläge och det är bara ett fåtal yrken som visar på ett sämre hälsoläge. För kvinnornas del är det hantverkararbete som flyttar från C till D medan personliga assistenter och gruppen övrigt lärararbete förflyttar sig från C till B. För männens del är det fritidspedagoger som förflyttar sig från C till A och tekniker som förflyttar sig från D till B.

För kvinnornas del har det skett positiva förflyttningar för socialsekreterare, övrigt fritid, kultur och turism, köks- och måltidsarbete samt städ, tvätt och renhållning. De har alla förflyttat sig från ruta A till B. Även ingenjörerna har rört sig från C till D och återfinns idag i rutan med gott hälsoläge. För männens del har det skett positiva förändringar för hantverksarbetare som går från A till B och för bibliotekarier som förflyttar sig från C till D samt för köks- och måltidsarbete som går från B till D.

Liksom föregående år så visar matrisen att hälsoläget är bra, oavsett kön, för stadens personal inom ledningsarbete, handläggararbete, grundskollärare, gymnasielärare och ingenjörer. Några yrken som utmärker sig utifrån könsaspekten är övrigt vård och omsorgsarbete, övrigt socialt och kurativt arbete, bibliotekarier och teknisk handläggare där kvinnorna finns i ruta A som svarar för både högt sjuktal och ett högt inflöde i sjukskrivning medan männen i de här yrkesgrupperna istället finns i ruta D som motsvarar ett gott hälsoläge.

Här finns behov av en analys utifrån ett hälsoperspektiv och ett genusperspektiv. Vilka är friskfaktorerna för männen som hjälper dem att behålla och stärka sin hälsa? Vad har skett inom de kvinnliga yrkesgruppernas arbetsmiljö som förbättrats? Det finns forskning som visar att män inom kvinnodominerande yrken har ett sjukskrivningsmönster som liknar kvinnornas, vilket årets resultat ser ut att bekräfta. Resultatet visar också att staden har utmaningar som måste ses utifrån ett genusperspektiv. Samma yrkesgrupper visar helt olika hälsolägen när de presenteras uppdelade efter kön. Det är rimligt att ställa frågan om män och kvinnor med samma yrkestitel också ges samma uppdrag och arbetsuppgifter? Arbetsmiljöverket har i en rad rapporter visat att det fortfarande finns stora könsskillnader på arbetsmarknaden nationellt sett. Frågan för Borås Stad är att se hur stadens arbetsplatser förhåller sig till det. Finns det skillnader i de uppdrag som män respektive kvinnor har? Finns det hjälpmedel som är anpassade till alla? Bemöts kvinnor och män på samma sätt? Erbjuds män och kvinnor lika villkor på arbetsplatserna? Erbjuder staden lika villkor för chefskap oavsett om det är inom traditionellt manliga verksamheter eller traditionellt kvinnliga verksamheter?

Borås behöver, som Sverige i övrigt, bli bättre på att arbeta främjande och förebyggande i arbetsmiljön inom traditionellt kvinnliga yrken och framförallt lyfta blicken och se arbetsmiljöfrågorna och den negativa sjukfallsutvecklingen ur ett organisatoriskt perspektiv men också ur ett samhällsperspektiv.

6. Nyckeltal rehabilitering – inflöde

Definiton: Antal sjukfall som påbörjar dag 29/ totalt arbetad tid. Talet multipliceras med 10 000 för att bli ett mer lätthanterligt nyckeltal.

Rehabiliteringsbehov efter 28e dagen

	Antal			Nyckeltal ¹⁾		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inflöde 2016	1 519	237	1 756	1,1	0,5	1,0
Inflöde 2015	1 562	246	1 808	1,5	0,7	1,3
Inflöde 2014	1 148	527	1 675	1,1	1,5	1,2
Inflöde 2013	1 255	192	1 447	1,2	0,6	1,1

1) Antal sjukfall som påbörjar dag 29/ totalt arbetad tid x 10 000

Nyckeltalet mäter rehabiliteringsbehovet när sjukskrivning pågått längre än 28 dagar. Vid denna gräns kan antas att de allra flesta har ett rehabiliteringsbehov som är omfattande sett ur både ett hälsomässigt och ett ekonomiskt perspektiv. Enligt Borås Stads rehabiliteringsrutiner ska en rehabiliteringsutredning inledas när ett sjukfall pågått längre än 28 dagar, om en individ har fler än sex frånvarotillfällen på grund av egen

sjukdom de senaste 12 månaderna eller om en medarbetare själv anser att det finns ett behov av en rehabiliteringsutredning.

Av alla sjukfall avslutas merparten, 89 procent, utan någon rehabiliteringsinsats inom 14 dagar. Ytterligare 3 procent är avslutade inom 28 dagar och efter 60 dagar är 94 procent tillbaka i arbete. Återstår 6 procent som kräver längre tid för återgång och återhämtning och ofta även en större och mer kostnadskrävande insats från arbetsgivaren för att återgång i arbete ska vara möjlig.

7. Nyckeltal rehabilitering – återgångar

Antal avslutade rehabiliteringsärenden/påbörjade rehabiliteringsärenden enligt förvaltningarnas inrapporterade uppgifter.

Återgångar	Antal			Nyckeltal		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
2016	306	45	351	0,6	0,8	0,7
2015	442	82	524	0,6	0,9	0,6
2014	369	80	449	0,6	0,7	0,7
2013	315	65	402	0,8	0,7	0,8
2012	316	83	398	0,8	0,6	0,8

Nyckeltalet visar för återgångar efter påbörjade rehabiliteringsutredningar. Antalet är hämtat från förvaltningarnas rapportering om avslutade rehabiliteringsutredningar under året. Det kan råda en viss osäkerhet i materialet på grund av omorganisationen. Dessutom brottas organisationen med övergången från manuell hantering till registrering och hantering av rehabiliteringsärenden i Heroma. I år har därför samtliga nämnders siffror hämtats från SAM-modulen i Stratsys.

För att räknas som återgång ska den anställde ha återgått till arbete inom den egna organisationen. Om alla rehabiliteringar lyckades skulle nyckeltalet ligga på 1,0 vilket vore ett önskat läge, men inte ett rimligt mål. Siffrorna visar ett något förbättrat resultat totalt. Männens resultat är något försämrat medan kvinnornas resultat är något förbättrat, sett till nyckeltalet ligger de kvar på samma nivå som i fjol. Männens resultat med ett nyckeltal på 0,8 är bra. En del av förklaringen kan ligga i själva syftet med rehabilitering – återgång i ordinarie tjänst. Kvinnornas rehabilitering sker till största delen inom yrken som ställer stora emotionella krav och där arbetsdagen i många fall bestäms utifrån en annan persons behov. Idag framkommer det inte om själva rehabiliteringen ser olika ut för män och kvinnor. Forskning visar att män får tidigare specialistremisser och stöd av arbetsgivaren än kvinnor, något som ses som en nationell utmaning. Det förs även en diskussion om att män rehabiliteras utifrån arbete medan kvinnor rehabiliteras utifrån sin sociala situation. Här har Borås Stad en utmaning att dels analysera om det görs skillnad i rehabilitering mellan män och kvinnor dels om det finns skillnader i återgångar för olika yrken och kön. För att kunna göra bättre analyser är det nödvändigt att samtliga nämnder använder Heroma i hanteringen av rehabiliteringsärenden. Det är också av betydelse att se över hur andra berörda parter, som exempelvis den allmänna sjukvården och sjukskrivande läkare reagerar och agerar i de ärenden som berör våra medarbetare.

Vad har hänt med de personer som avslutat en rehabilitering under året?

Under 2016 slutade 82 procent av rehabiliteringsåtgärderna med att den anställde återgick till arbete internt i organisationen, 4 procent fick annat externt arbete och 7 procent slutade. Varaktigt sjukersättning beviljades för 3 procent. Målet med Borås Stads rehabiliteringsarbete är att medarbetaren återgår i arbete. Sett enbart utifrån ett hälsoperspektiv har rehabilitering lyckats om medarbetaren kommer tillbaka i arbete oavsett sysselsättningsgrad individen eller om det sker till en annan avdelning eller till och med annan arbetsgivare.

Sett ur ett jämställdhetsperspektiv följer inflödet i rehabiliteringsåtgärder könsfördelningen i Borås Stad. För kvinnornas del leder rehabiliteringsarbetet till återgång i arbete inom organisationen i 81 procent av fallen. För männen kommer 87 procent tillbaka till arbete internt. För 4 procent av kvinnorna och för 2 procent av männen mynnar återgången ut i anställning hos annan arbetsgivare. Resultatet är det omvända vid avslut där kvinnorna står för 6 procent och männen för 8 procent. Skillnaden är störst mellan könen

när det kommer till varaktig sjukersättning. Där har kvinnorna minskat sin andel från 3 procent till 2 procent medan männen istället ökat sin andel från fjolårets 2 procent till årets 8 procent.

Externa kostnader för rehabilitering i miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Rehabiliteringsåtgärder (Arbetsutredningar i samband med rehabilitering och arbetsanpassad utrustning)	0,5	1,0	1,0	0,7

8. Nyckeltal Personalomsättning

Definition: Redovisas som extern personalomsättning

Personalomsättningen för tillsvidareanställda har ökat från 10,7 procent år 2015 till 14,0 procent i år. Se sidan 6.

Ekonomiska aspekter av hälsa och ohälsa

Att de anställdas hälsa påverkar kommunens resultat är en självklar utgångspunkt i hälsobokslutet. Kommunen betalar för den som är frånvarande utan att få någon motprestation. I de kostnader som belastar arbetsgivaren ingår sjuklön, arbetsgivaravgifter och semesterersättning. Frånvaro ger även produktions- och kvalitetsbortfall och ökade kostnader för att täcka lönen för en vikarie. Detta ger ett perspektiv på hur hög frånvarokostnaden kan vara i en organisation.

Ur ekonomisk synpunkt är den lösning som väljs för att ersätta den som är frånvarande intressant. Den totala sjukfrånvaron kan delas in i lågkostnads- respektive högkostnadsfrånvaro. Lågkostnadsfrånvaro är den tid när den frånvarande ersatts av en vikarie och denna har uppnått normal produktivitet. All annan frånvaro räknas som högkostnadsfrånvaro. Det kan bero på att ingen åtgärd vidtagits, alternativt att man satt in en vikarie som inte är fullt produktiv. Kostnaderna för frånvaron kan reduceras genom att antalet frånvarodagar minskar men också genom att frånvarostrukturen förändras. Kostnaderna kan också minska genom att organisationen lär sig hantera frånvaron på ett effektivare sätt och därmed får ner kostnaden per sjukfrånvarodag.

Att det skett en inbromsning i ökningen av den korta sjukfrånvaron syns tydligt i kostnaderna för sjuklön. Kostnaderna har ökat från 2015 men ökningen på 7,1 procent är betydligt mindre än fjolårets 19,1 procent. Sjuklönekostnaderna för 2016 landade på 90 miljoner jämfört med 84 miljoner för 2015. Omräknat till årsarbetare motsvarar sjuklönekostnaderna 200 årsarbetare med medianlön. Den årliga uppräkningsgraden av lönekostnader står för 3,55 procent av ökningen.

För att få med vilka totala kostnader det handlar om utöver sjuklönekostnaderna så ligger schablonkostnaden för en sjukfrånvarodag på 10 procent av månadslönen och schablonkostnad för ett längre sjukfall på 6 månader på 100 000 kr. Dessa siffror är hämtade från Catasús, Högberg, Johrén Boken om personalekonomi från 2012.

4.2 Hälsosfrämjande insatser

Det hälsoinriktade arbetet i kommunen är en viktig strategisk fråga. Det handlar om att få friska medarbetare genom att främja hälsa, förebygga ohälsa och få tillbaka sjukskrivna i arbete. En ökad satsning från arbetsgivarens sida på hälsofrämjande och förebyggande insatser i kombination med tidiga rehabiliteringsinsatser får positiva effekter för personalen vilket också avspeglar sig i hela organisationen. Det handlar om att tänka långsiktigt och framåtriktat. Respektive förvaltning arbetar med riktade insatser utifrån sin behovsbild och från centralt håll drivs större och övergripande insatser/projekt i syfte att öka hälsan och minska sjukfrånvaron.

Centrala arrangemang/Riktade insatser

Plan för lika rättigheter och möjligheter

För att en organisation ska nå ett hållbart hälsoarbete krävs övergripande strategier som sedan bryts ner till aktiviteter på arbetsplatsen. För att skapa förutsättningar för detta vävs arbetsmiljö, hälsa och jämställdhetsarbetet ihop i Plan för lika rättigheter och möjligheter. Denna plan tas i respektive nämnd och gäller för en treårsperiod. Arbetsplatserna utgår sedan från respektive förvaltningsplan. Det är arbetsplatsen som har kännedom om orsakerna bakom sina resultat och det är här det finns utrymme att skapa engagemang, delaktighet och förändring. Nyckelpersoner i arbetet med att utveckla den enhetsspecifika planen är chef, personalansvarig, skyddsombud och hälsoinspiratörer. Utan en röd tråd i hälso-, arbetsmiljö- och jämställdhetsarbetet blir de aktiviteter som genomförs lösryckta inslag som varken leder till ökad hälsa eller till en hälsosam organisation.

Psykosocial arbetsmiljöscreening

Samarbetet med företagshälsovården kring psykosocial arbetsmiljöscreening som inleddes under 2015 har fortsatt under 2016 med fler arbetsplatser. Urvalet av arbetsplatser grundar sig på sjukfrånvarostatistik och dialog med förvaltningarnas personalfunktioner. Uppföljning av arbetsplatser från första urvalet visar på positiva resultat på både kort- och långtidssjukskrivningar. Detta indikerar att satsningen på screeningarna var en viktig åtgärd för att möta den negativa sjukfallsutvecklingen.

En screening sätter fokus på en gynnsam psykosocial arbetsmiljö, ett gemensamt engagemang för verksamhetens uppdrag, och vad som påverkar hälsa och sjukfrånvaro på arbetsplatsen.

Friskvårdsförmåner

Borås Stad erbjuder ett friskvårdsbidrag på 50 procent, max 1 500 kr per person och år, för medarbetare, oavsett förvaltningstillhörighet och anställningsgrad. Vikarier och timavlönad personal kan ta del av bidraget utifrån intjänade LAS-dagar. Friskvårdsbidraget kan användas till valfri motionsaktivitet, träningskort och enklare massage. Samtliga medarbetare erbjuds också gratis inträde till kommunens badanläggningar.

Under året har 3 442 personer tagit ut hela eller delar av bidraget, en ökning med 353 personer jämfört med 2015. Det har skett 17 482 bad fördelade mellan Stadsparksbadet, Borås Simarena, Dalsjöforsbadet och Sandaredsbadet. En ökning med 435 bad i jämförelse med förra året. Stadsparksbadet står för ungefär hälften av baden med Simarenan som mycket god tvåa, vilket är glädjande då den har ett tydligt fokus på motion och träning. Tillsammans står de för 15 528 bad. Totalt är det 2 343 medarbetare som hämtat ut ett badkort under året.

Kostnaden för friskvårdsbidraget och de fria baden uppgår till 4 474 255 kr. En ökning med 57 798 kr från 2015. Den största delen 3 519 967 kr, 79 procent, står friskvårdsbidraget för. De fria baden står för 20 procent med 954 288 kr. Det är fler kvinnor än män som tar ut friskvårdsbidrag, 82,1 procent jämfört med 17,9 procent. Detta ska ses i relation till att personalstyrkan totalt består av 78,1 procent kvinnor och 21,9 procent män.

Hälsoinspiratörsutbildning

Samtliga arbetsplatser i Borås Stad ska ha en hälsoinspiratör som tillsammans med chef har fokus på arbetsplatsens främjande arbetsmiljö- och hälsoarbete. Mindre förvaltningar kan ha en hälsoinspiratör tillsammans och vissa större arbetsplatser kan ha flera inspiratörer som hjälper varandra. Idag finns det drygt 400 hälsoinspiratörer runt om i organisationen. För att hälsoinspiratörerna ska ha en gemensam plattform anordnas årligen en central grundutbildning med tillhörande tematräffar. Utbildningen ger grundläggande kunskap inom hälsoområdet och praktiska verktyg för uppdraget. Kunskaperna byggs sedan på med tematräffar. Dessa är frivilliga och hälsoinspiratören väljer att delta efter den egna arbetsplatsens behov. Temaföreläsningarna har i år fokuserat på två olika teman, vårens träffar handlade om "Fysisk aktivitet" och höstens träffar om "Återhämtning". På uppdrag av Fritid- och folkhälsoförvaltningen, Sociala omsorgsförvaltningen och Stadsdel Västers äldreomsorg har det arrangerats tre extra grundutbildningar för deras hälsoinspiratörer. Totalt har det varit 323 deltagare (118 grundutbildning) under årets utbildningstillfällen, vilka bekostas med centrala medel.

Nytt för i år är en satsning på nyhetsbrev till inspiratörerna, ett per månad med undantag av sommarmånaderna. Dessa nyhetsbrev följer föreläsningarnas teman och innehåller en faktadel med intressanta fördjupningar på området, inspirationstips och konkreta aktiviteter som kan användas på arbetsplatsen.

Familjeföreläsning

En inspirationsföreläsning anordnas varje vår i syfte att inspirera och motivera medarbetare inom hälsoområdet. Innehållet varierar stort mellan aktuella teman. Det kan vara allt från relationer till förhållningssätt, tankens kraft och arbetsglädje. Till föreläsningen får medarbetaren bjuda med sig en gäst, därav namnet Familjeföreläsning. Med föreläsningen "I huvudet på en normalstörd" kom Pär Johansson till Borås och höll årets föreläsning för 535 förväntansfulla åhörare. Pär Johansson startade trots massivt motstånd från omgivningen Glada Hudikteatern 1996, en teatergrupp där utvecklingsstörda och normalstörda skådespelare agerar sida vid sida. Resan har kantats av en mängd mentala omställningar - hos grundaren, hos de medverkande och inte minst hos omgivningen. Efter en föreläsning med både skratt och gråt får publiken se vad som kan ske om man tänjer på gränserna, trotsar fördomar, tror på människor och ger alla en chans att utvecklas.

Motionsutmaning

För att visa hur betydelsefull den fysiska aktiviteten är för hälsan anordnar Borås Stad en motionsutmaning varje vår. Här är syftet rörelse och fysisk aktivitet och givetvis är målet att fler ska välja en mer aktiv livsstil. Ett delsyfte med motionsutmaningen är att få individen att upptäcka vikten av vardagsmotion. Små förändringar i vårt vardagliga rörelsemönster gör stora skillnader för vårt välbefinnande.

I år deltog Borås Stad i motionsutmaningen Borås aktivaste arbetsplats, en tävling där flera av stadens större arbetsgivare finns med. Tävlingen handlade om att under en given period (v. 15-22) utföra någon form av fysisk aktivitet under 30 minuter, 3 gånger i veckan under 5 veckor. Den arbetsplats som lyckades allra bäst med att aktivera medarbetare under våren var Trygghetslarm, Stadsdelsförvaltning Väster. De fick ta emot diplom och gratulationer i samband med en föreläsning av Shahrzad Kiavashi som genomfördes tillsammans med Ellos, SP, H&M, Parker och TLevent.

Friskvårdskväll

Alla medarbetare i Borås Stad bjuds sedan 2002 årligen in till en kväll i hälsans tecken. Arrangemanget har haft lite olika former under åren men alltid med syftet att ge inspiration till en hälsosam livsstil med lokal anknytning. Friskvårdskvällen bjöd på föreläsningar, prova-på aktiviteter, musikcafé med underhållning från kulturskolan och en utställningsdel med lokala företagare och föreningar. I år handlade föreläsningarna bland annat om world of shape, walkfeeling, friskverktyg för ett hälsosamt liv, team Rynkeby mm. Det fanns möjlighet att prova på dans, world of shape, poweryoga, blomsterdekoration och målning genom experimentell akvarell. Dessutom fanns massör och zonterapeut på plats. Nära 200 medarbetare besökte Brämhultsgård torsdagen den 17 november.

MerKraft

Personalklubben MerKraft anordnar regelbundet aktiviteter för att inspirera anställda i Borås Stad till en aktiv fritid. Det handlar om allt från gratis gympa, nybörjarkurs i crawl, bowling, bugg, föreställningar på Göteborgsoperan, prova-på teater, konstvisningar, matlagningskurs, glasfusion, överlevnadsläger, räk- och laxkryssning i skärgården till skidskola och julquiz i decembermörkret. Samtliga medarbetare är medlemmar i klubben i och med sin anställning och aktiviteterna är kostnadsfria eller ges till subventionerade priser.

Medarbetarcentrum

Medarbetarcentrum är en verksamhet som drivs tillsammans med kommuner som ingår i Boråsregionens kommunalförbund. Målsättningen är att underlätta arbetsrotation i syfte att motverka konsekvenser av så kallade inläsningseffekter för medarbetarna. Dessutom används Medarbetarcentrum till att stödja chefer och deras arbetsgrupper för ökad hälsa, trivsel och prestation och för att göra Borås Stad till en attraktiv arbetsgivare med hälsosamma arbetsplatser.

Närmare 100 personer har fått stöd till en positiv förändring genom kontakt med Medarbetarcentrum.

Totalt har ungefär 200 personer varit involverade i kontakt med Medarbetarcentrum för reflekterande samtal, coachande samtal eller grupputvecklingsinsatser av olika slag. Vid 15 tillfällen under året har Medarbetarcentrum presenterat verksamheten, dessa tillfällen har totalt sett berört cirka 140 medarbetare och chefer. En chef deltar i Medarbetarcentrums ledarskapsutbildning.

Medarbetarcentrum har skickat drygt 1 500 tjänster för matchning (en ökning med närmare 40 % jämfört med 2015). Totalt har Medarbetarcentrum matchat 2 500 tjänster för medlemskommunerna, med många nöjda medarbetare och chefer som följd.

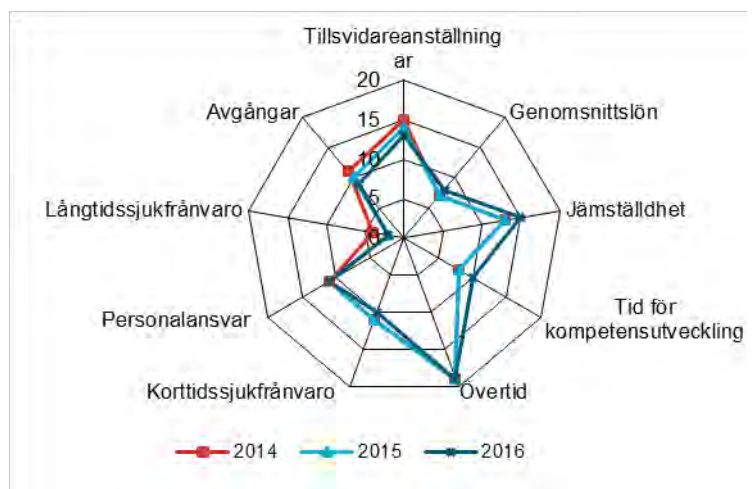
4.3 Arbetsgivarindex

Attraktiv arbetsgivarindex AVI är ett sammanfattande index som utgår från nio mätbara nyckeltal kring arbetsvillkor.

Tillsvidareanställningar	- andel tillsvidareanställda i procent av totalt antal anställda
Medianlön	- genomsnittlig månadslön uppräknad till heltid
Jämställdhet	- andel kvinnliga chefer i relation till andel kvinnliga anställda
Tid för kompetensutveckling	- utbildningstid i procent av totalt arbetad tid
Övertid	- övertid i procent av arbetad tid
Korttidssjukfrånvaro	- korttidssjukfrånvaro (t.o.m. dag 14) i procent av arbetad tid
Personalansvar	- antal anställda per chef
Långtidssjukfrånvaro	- långtidssjukfrånvaro (fr.o.m. dag 15) i procent av arbetad tid
Avgångar	- antal avgångar i procent av tillsvidareanställda

Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) Borås Stad

	2014	2015	2016
Tillsvidareanställningar	15	14	14
Medianlön	7	7	7
Jämställdhet	13	13	13
Tid för kompetensutveckling	8	8	10
Övertid	19	19	19
Korttidssjukfrånvaro	11	11	11
Personalansvar	11	11	11
Långtidssjukfrånvaro	4	2	2
Avgångar	11	10	10
Summa AVI-poäng	99	95	97

Så här tolkas resultatet:

Ju högre AVI-poäng desto bättre arbetsvillkor kan organisationen erbjuda utifrån ett arbetstagarperspektiv. Nivåerna på de olika separata nyckeltalen kan inte jämföras. En 5:a på till exempel utvecklingstid kan inte jämföras med en 10:a på avgångar. Däremot kan det totala AVI och nyckeltalen jämföras med andra organisationers resultat. Resultatet i diagrammet ger också vägledning för det fortsatta förbättringsarbetet.

Kommentar:

När det gäller tid för kompetensutveckling beräknas nyckeltalet som en median av övriga organisationers resultat på grund av att vi inte har kunnat ta fram detta nyckeltal.

4.4 Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

För att nå visionen om den goda arbetsplatsen, krävs ett hälsofrämjande syn- och arbetssätt i hela organisationen. I Borås Stad kompletteras därför det lagreglerade arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet med

insatser för att behålla eller utveckla hälsan hos medarbetarna och sedan 2011 är främjande arbetsrutiner och verktyg integrerade i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Arbete sker löpande inom tre områden. Det handlar om främjande arbete genom aktiv hälsoutveckling, förebyggande arbete genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete och rehabilitering för att få tillbaka medarbetare som drabbas av ohälsa.

De övergripande riktlinjerna för hur arbetsmiljöarbetet ska utformas är tagna av kommunfullmäktige och ingår i det Personalpolitiska programmet/Hållbart arbetsliv.

Under 2016 har fokus legat på att implementera den SAM-modul som togs fram under fjolåret. Genom att bygga in det systematiska arbetsmiljöarbetet i stadens styr- och ledningssystem, Stratsys, har cheferna fått ett tydligt stöd för sitt arbetsmiljöarbete. I modulen arbetar nu förvaltningarna efter en gemensam kalender för arbetsmiljöarbetet vilket inte bara är ett stöd för chefen utan dessutom stärker likvärdighet och uppföljning av arbetsmiljöarbetet. Förvaltningarnas ledningsgrupper har erbjudits genomgång av modulen och SAM-kalendern och flera verksamhetschefer har därefter valt att även ge sina enhetschefer detsamma.

Nämnderna har i uppföljningen av Kommunfullmäktiges indikatorer för egen organisation rapporterat i Stratsys att förvaltningarna arbetar aktivt med insatser och åtgärder för att främja en positiv hälsoutveckling och bromsa sjukfrånvaron vid kommunens arbetsplatser. I det arbetet är det systematiska arbetsmiljöarbetet och Borås Stads rutiner en grund.

4.5 Arbetsskador och tillbud

Rapporteringen av arbetsskador och tillbud är viktigt underlag för det förebyggande arbetsmiljöarbetet och ett sätt att uppmärksamma risker i det dagliga arbetet. Här finns ett stort ansvar för skyddskommittéerna liksom för chef och medarbetare att agera lärande utifrån de arbetsskador och tillbud som uppstår.

Sammanställning av förvaltningarnas uppgifter om antal arbetsskador 2016

Orsak	Kvinnor	Män	Totalt
Elolycka, brand, explosion, sprängning	0	0	0
Kontakt (även inandning) kemiskt ämne eller smittämne	5	1	6
Den skadade föll	119	18	137
Den skadade slog eller stötte emot något (ej vid fall)	27	4	31
Skadad av maskin, maskindel eller föremål i rörelse (mekanisk rörelse)	6	3	9
Skadad av fallande/flygande föremål (ej egen hantering)	14	2	16
Skadad av hanterat föremål (egen hantering)	42	12	54
Skadad av person (fysiskt, även oavsiktligt)	151	29	180
Skadad av djur	0	2	2
Fysisk överbelastning (lyft eller ansträngande/häftig rörelse)	54	5	59
Psykisk överbelastning (hot, chock)	22	3	25
Snedtram, feltramp, ”spik”-tramp (ej fall)	9	1	10
Fordonsskada eller påkörd	27	12	39
Annat	18	2	20
Totalt kommunen	494	94	588

Antalet anmälda arbetsskador uppgick totalt till 588, en minskning med 173 anmälningar jämfört med fjolåret. De vanligaste orsakerna är skadad av person (31 procent) och fallolyckor (23 procent). Skadad av person har även den största ökningen med 110 fler anmälda arbetsskador, följt av fallolyckor med en ökning av 45 anmälningar. Det är endast feltramp/snedtramp och elolycka/brand/explosion som minskat.

Tillbud

Sammanställning av förvaltningarnas uppgifter om antal tillbud 2016

Orsak	Kvinnor	Män	Totalt
Tekniska brister	28	9	37
Brister i underhåll och service	36	5	41
Brister i arbetsinstruktioner	18	4	22
Brister i utbildning	19	0	19
Brister i kommunikation	87	4	91
Brister i arbetsorganisation	57	12	69
Tidsbrist eller stress	94	15	109
Hotsituation	300	133	433
Orsak obesvarad	10	6	16
Totalt kommunen	649	188	837

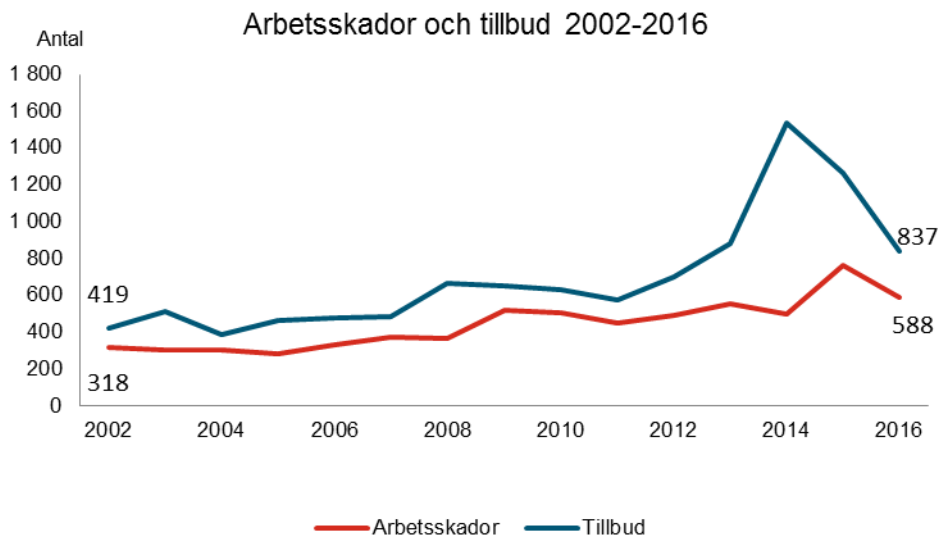
Antalet anmälda tillbud har minskat med 425 anmälningar och ligger i år på 837 jämfört med 1 262 under 2015. Rapportering av tillbud och arbetsskador via självrapportering i Heroma har fortfarande en uppförssbacke ute i verksamheterna. Den tröskel det innebär med ett nytt system uppges, av förvaltningarna, som en orsak till minskningen av inrapporterade tillbud.

De vanligaste orsakerna bakom ett tillbud är lika oavsett kön, med hotsituation som den främsta orsaken, följd av tidsbrist och stress samt brister i kommunikation. På fjärde plats hamnar brister i arbetsorganisation. Männens ligger generellt något lägre än kvinnorna i antal men trenden är densamma. Tillbudena är främst av organisatorisk eller psykosocial karaktär, hela 89 procent av alla tillbud hamnar inom den grupperingen. De flesta sker inom vård, skola och omsorg och det är tydligt att verksamheter som har brukare med särskilda behov är extra utsatta för hotsituationer. Vård, skola och omsorg är också de verksamheter inom Borås Stad som brottas med höga sjukskrivningstal och därför är det av största vikt att agera främjande, förebyggande och lärande utifrån tillbudsrapporteringen för att undvika att dagens arbetsmiljö leder till framtida arbetsskador och sjukskrivning.

Ibland kan det vara svårt att avgöra när ett tillbud har skett och om det är en händelse som ska rapporteras. Definitionen på ett tillbud är att tillbud är en händelse som skulle kunna leda till olycksfall eller ohälsa. Tillbud som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska dessutom anmälas till Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverket beskriver förhållandet mellan arbetsskador, tillbud och riskabla förhållanden/beteenden som en pyramid. En väl genomförd riskbedömning och skyddsronnd är viktiga friskfaktorer. En hög säkerhetskultur fungerar som en stödjande struktur i det främjande arbetsmiljöarbetet.

4.6 Företagshälsovård

Previa stöttar Borås Stad i hälso- och arbetsmiljöarbetet och finns som resurs i det rehabiliterande, förebyggande och främjande arbetet. Under 2016 anordnade Previa 30 utbildningar för anställda i Borås Stad. Innehållet var bland annat inom arbetsmiljölagstiftningen, belastningsergonomi, organisatorisk och social arbetsmiljö, stress/livsbalans och fysiska förutsättningar. Genom den kommunövergripande kronbanken har 26 arbetsmiljöscreeningar genomförts. Det har genomförts 20 arbetsförmågeutredningar (AFU), 1 465 stödsamtal och totalt 60 besök för individuellt chefsstöd och chefshandledning. Dessutom har Previa utfört 2 hälsoundersökningar, 10 psykosociala arbetsmiljökartläggningar, 66 arbetsmiljöbedömningar och 7 bullermätningar på olika arbetsplatser. Bland lagstadgade undersökningar har följande genomförts under 2016: 3 bullerundersökningar, 51 för nattarbete, 2 för allergiframkallande ämnen (hårdplaster) samt 4 för körkort.

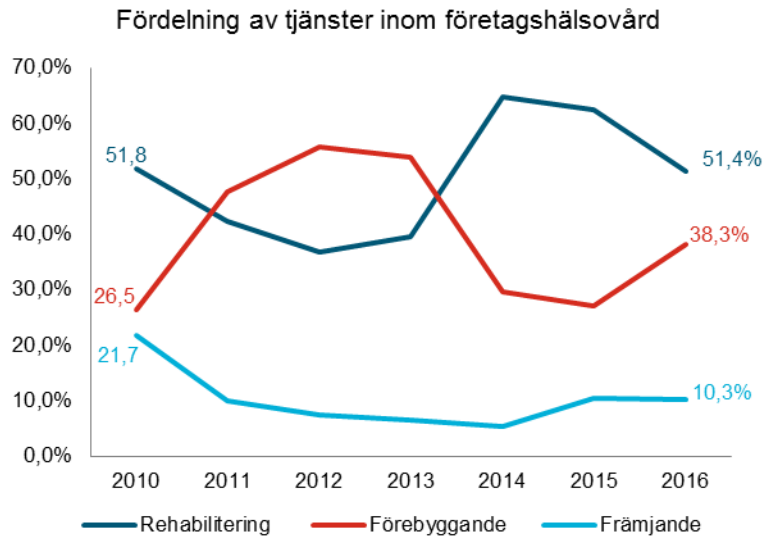
Utveckling

Borås Stads beställning av företagshälsovård har förändrats något under 2016. Tyngdpunkten ligger alltså på rehabiliterande insatser även om de minskat en del under året, främst till förmån för förebyggande insatser. Dessa har ökat med drygt en tredjedel medan främjande insatser ligger kvar på ungefär samma nivå. Hälften av Borås Stads budgeterade medel på företagshälsovård läggs på rehabilitering på individnivå. Att inflödet i sjukskrivning avtagit under året slår igenom i kostnaderna för rehabilitering vilka under 2016 minskat med nästan 700 000 kr. Det är första gången sedan 2011 som stadens kostnader för rehabiliterande tjänster minskar. Idag går 51 procent av de medel som satsas på företagshälsovård till individärenden inom rehabilitering. 38 procent går till förebyggande arbete och även där ligger tyngdpunkten på individnivå. Främjande insatser kommer upp i 10 procent och fördelas relativt lika mellan grupp- och individinsatser.

Den mest frekvent valda tjänsten inom rehabilitering är konsultation. Inom förebyggande insatser handlar det främst om enskilda individbesök hos företagsskötarska och fysioterapeut. På gruppnivå är det främst psykosociala kartläggningar och grupputvecklingsinsatser. För de främjande tjänsterna är det åter individbesök som är det mest använda följt av chefscoachning i grupp.

Sett till kostnaderna så är nyttjandegraden av företagshälsovårdstjänster relativt lika mellan könen. Men fördelas kostnaderna på ålder och kön så synliggörs olikheter. Kvinnorna är något överrepresenterade i åldersintervallen 30-39 år och 40-49 år medan männen är överrepresenterade bland de yngre, 20-29 år, och

i de äldre åldergrupperna, 50-59 år, och 60 och uppåt. I åldersintervallet 50-59 år står männen för nästan 30 procent av personrelaterade ärenden.

Källa:Previa

4.7 Jämställdhet och likabehandling

Jämställdhet och likabehandling handlar om alla människors lika värde och är en av de grundläggande mänskliga rättigheterna.

En arbetsmiljö fri från diskriminering är en viktig del i arbetet med att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens. Det innebär att respektera och tillvarata människors olikheter. En arbetsmiljö fri från trakasserier främjar trivsel, effektivitet och höjer kvaliteten på arbetet. Arbetsklimatet i Borås Stads verksamheter ska kännetecknas av respekt och kunskap om olikheter. Olikheter är en styrka.

Mångfald är en likabehandlingsfråga som utgår från alla människors lika värde och avser rättvisa förhållanden mellan individer och grupper i samhälle och arbetsliv. Olikheter i kompetens, erfarenhet, bakgrund och andra personliga förutsättningar är en styrka som kommunen ska ta till vara. Ingen ska diskrimineras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

För att nå framgång måste arbetet med jämställdhet och likabehandling bedrivas målinriktat, systematiskt och fortlöpande.

4.7.1 Jämställdhet under 2016

Normkritisk film - För att öka kunskapen om normkritik och HBTQIA-frågor hos alla medarbetare i Borås Stad har ett material arbetats fram under året. Det finns tillgängligt på intranätet och ska användas på arbetsplatsträffar. Materialet består av två kortare filmer och samhällsguider. Materialet har tagits fram tillsammans med RFSL i Borås och har delvis finansierats av Socialstyrelsen.

Värdegrundsmaterial - Ungdomsstrateg, mångfaldsutvecklare och jämställdhetssamordnare har arbetat fram ett värdegrundsmaterial som är till för alla skolor i Borås. Materialet är tänkt att vara en inspiration och en kunskapskälla för personal som möter barn och unga i sitt arbete. Tanken är att man ska få en kort introduktion i värdegrundsfrågor som berör barn och unga. Materialet innehåller faktadelar, tips på övningar och diskussionsfrågor.

Fler män i förskolan - I juni 2016 avslutades Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) projekt "Fler män i förskolan". I projektet har jämställdhetssamordnare, en förskollärare och en barnskötare medverkat.

En grupp förskolechefer har fungerat som stöd på hemmaplan. Verksamhetens ledningsgrupper och nämndpolitiker har varit involverade.

I det nationella nätverket ingick kommunerna Borås, Arjeplog, Umeå, Eskilstuna, Jönköping, Vänersborg och Malmö. En viktig fråga är att förnya och förmedla bilden av yrkena i förskolan. Att arbeta som förskollärare och barnskötare ska ses som attraktivt för både kvinnor och män. Projektet har följts av följeforskare. Det finns mer att läsa på SKL:s sida "Fler män i förskolan".

Syftet med projektet har varit att bredda rekryteringen men många fler frågor för en framtida förskola har också hanterats. I Borås har bland annat frågor lyfts kring barns rättigheter, genus, normkritik, språk, förskolan likabehandlingsplan, förebyggande arbete, arbetsmiljöarbete, hälsa, rekrytering, praktik, feriearbete, trygghet, säkerhet, kultur, studie- och yrkesvägledning. I Borås finns bl.a. manliga nätverk och mentorskap kopplat till studenterna på högskolan.

Innovationsplattform Borås - Borås Stad deltar i ett nationellt projekt för att stödja innovation inom den offentliga sektorn. Målet är att skapa en bättre miljö för arbetet med en hållbar stadsutveckling genom att arbeta tvärdisciplinärt, processorienterat, kunskapsbyggande och förebyggande.

Drivkrafterna för innovation är flera, bland annat globaliseringen, utmaningar rörande miljö och hållbarhet samt den demografiska utvecklingen där färre personer i arbete måste kunna försörja en åldrande befolkning.

Sex plattformar är etablerade nationellt och Innovationsplattform Borås är en av dem. Plattformen drivs av Borås Stad, Borås Högskola, Borås Energi och Miljö och RISE (f.d. SP).

Plattformarna har den gemensamma ambitionen att skapa en öppen, kreativ miljö för samverkan och lärande samt etablera stödjande processer för en innovativ offentlig sektor. Strategin är att utgå från och förstärka pågående satsningar och existerande ambitioner i staden. Under 2017-2018 blir det, med VINNOVA's finansiering, möjligt att testa vägar framåt och runt de strukturella hinder som finns för hållbar stadsutveckling.

Sociala investeringar - 2013 beslutade Kommunfullmäktige om sociala investeringar och avsatte 20 miljoner i syfte att motverka långsiktiga ekonomiska och mänskligt negativa händelseförlopp. Den primära målgruppen är barn och unga.

Fem sociala investeringsprojekt har godkänts av Kommunstyrelsen.

- Modersmålsstöd SFI har beviljats 1,3 miljoner kronor under perioden 2014-2016. Detta projekt är avslutat och implementerat.
- Hela Väster – för minskat normbrytande beteende i skolan år F-6 har beviljats 3,7 miljoner kronor under åren 2015-2017.
- Arbetsmarknadsåtgärder i form av utvecklingsanställning och metodutveckling i arbetet med unga vuxna långt från arbetsmarknaden. Projektet har tilldelats 4,1 miljoner kronor år 2015-2017.
- En kommun fri från våld har fått 5,7 miljoner att arbeta med 2015-2019.
- Projektet schysst kompis! har beviljats 275 000 kronor 2015-2017.

Alla projekt arbetar med socioekonomiska beräkningar med stöd av konsulter. Beräkningarna ska redovisas vid projektens slut. Sedan slutet av 2016 deltar en utvärderare som följer tre av projekten och gör en slutlig sammanställning till Kommunstyrelsen för alla fem projekten, Högskolan i Borås kommer att skriva en metodbok i ämnet sociala investeringar.

4.7.2 Uppföljning av förvaltningarnas planer för lika rättigheter och möjligheter

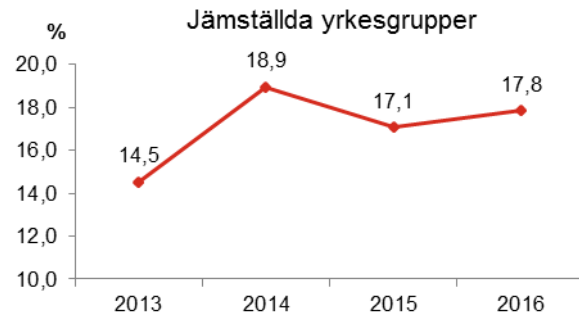
En plan för lika rättigheter och möjligheter finns för samtliga förvaltningar. Den nu gällande treårsplanen upprättades 2014 och gäller till och med 2016. Under våren gör respektive förvaltning en uppföljning.

4.7.3 Nyckeltal för jämställdhet

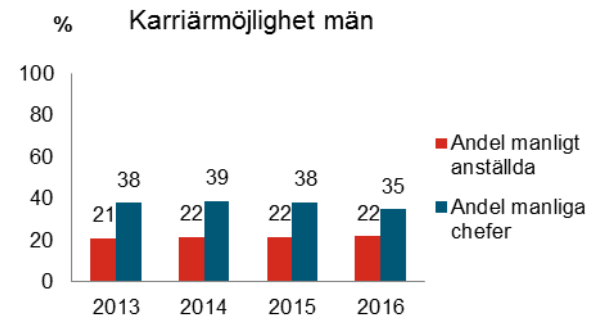
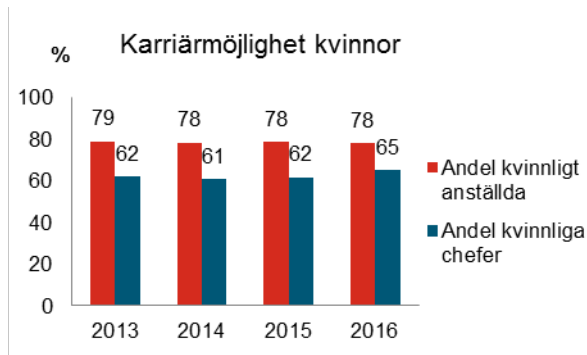
I följande diagram redovisas ett antal nyckeltal som visar könsfördelningen över tid.

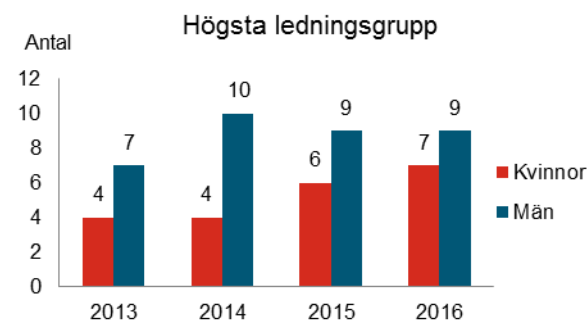
Andel tillsvidareanställda av totalt antal anställda inom respektive kön.

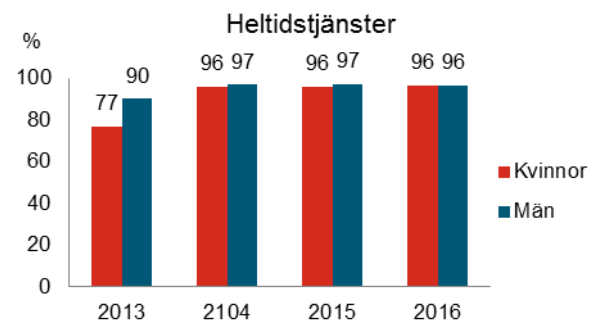
23 av 129 yrkesgrupper är jämställda, d.v.s. andelen kvinnor och män ligger i intervallet 40-60 procent.

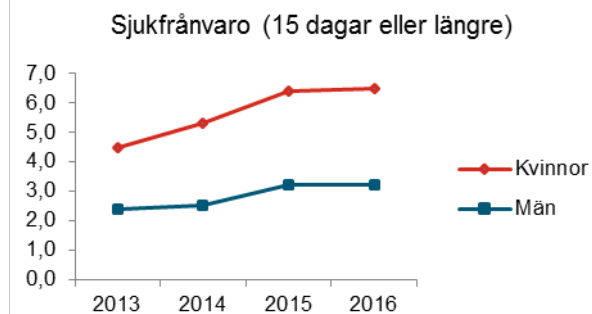
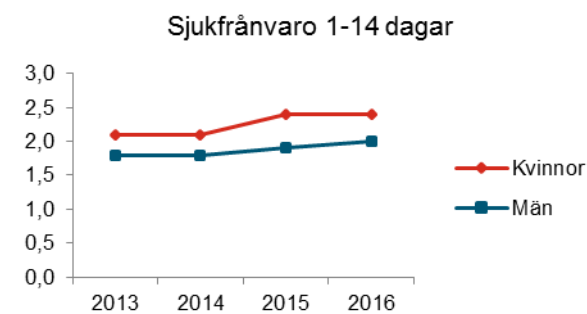
För att betraktas som jämställt ska andelen chefer av ett kön vara lika stor som andelen anställda totalt av samma kön. En förbättring har skett då andelen kvinnliga chefer ökat och närmat sig andelen kvinnligt anställda totalt med tre procentenheter.

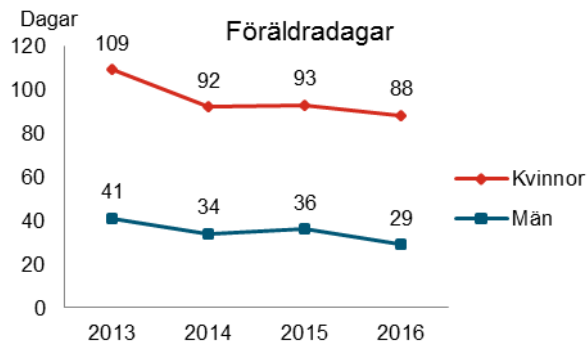
En jämnare könsfördelning har uppnåtts bland förvaltningscheferna i år.

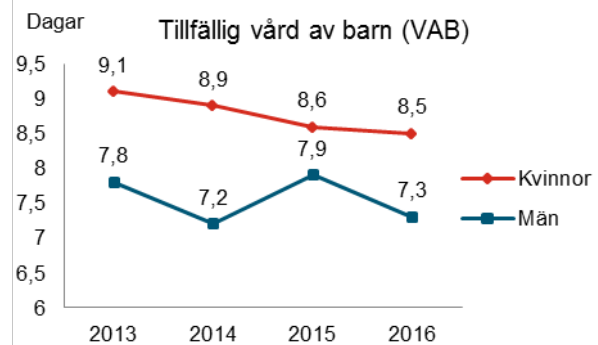
Rätt till heltid för tillsvidareanställda har bidragit till jämnare anställningsförhållandena mellan könen.

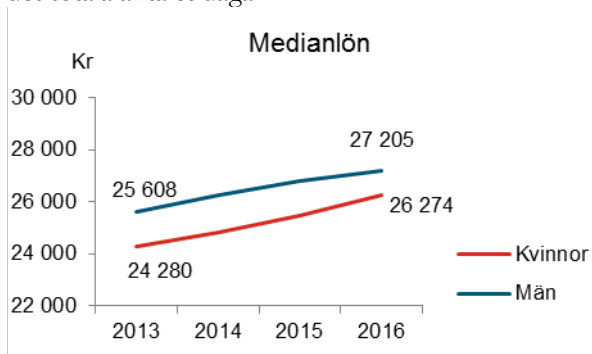
Männens korttidsfrånvaro (1-14 dagar) och kvinnornas långtidssjukfrånvaro (15 dagar eller längre) har ökat. Totalt har sjukfrånvaron ökat med 89 225 timmar jämfört med 2015.

Männens uttag av föräldradagar har minskat med 3,1 procentenheter. Kvinnorna tar ut drygt 75 % av det totala antalet dagar.

84 procent av det totala antal dagar tas ut av kvinnorna och 16 procent av männen.

Löneutvecklingen var i genomsnitt 3,2 procent för kvinnor och 1,5 procent för män. Kvinnornas medianlön har ökat med 1,6 procentenheter och uppgår till 96,6 procent av männen.

4.8 Utländsk bakgrund

”Borås Stad ska vara ett föredöme i arbetet med mångfaldsfrågor. Flerspråkighet och interkulturell kunskap är värdefulla resurser som ska tas till vara. Kunskap hos personalen om andra kulturer ökar möjligheten att ge fler invånare likvärdig service.” Meningarna är hämtade från Borås Stads personalpolitiska program och visar tydligt hur alla verksamheter ska agera.

Utländsk bakgrund bland kommunens anställda

I följande tabeller redovisas anställda i kommunen som har utländsk bakgrund. Uppgifterna köps från Statistiska centralbyrån, SCB, då uppgifterna inte finns i kommunens personal- och lönesystem. Statistiken avser 2016-11-01.

Personer med utländsk bakgrund definieras som personer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Antal anställda efter anställningsform, kön och födelse land (inrikes – utrikes född)

	Födelse land						Totalt
	Sverige	Norden (utom Sverige)	Europa (utom Norden)	Afrika	Asien	Övriga världen	
Tillsvidareanställda							
Kvinnor	5 227	218	506	80	408	55	6 494
Män	1 472	50	125	33	107	24	1 811
Totalt	6 699	268	631	113	515	79	8 305
Visstidsanställda							
Kvinnor	832	29	103	40	139	16	1 159
Män	333	9	27	25	55	8	457
Totalt	1 165	38	130	65	194	24	1 616
Totalt							
Kvinnor	6 059	247	609	120	547	71	7 653
Män	1 805	59	152	58	162	32	2 268
Totalt kommunen	7 864	306	761	178	709	103	9 921

Andelen utrikes födda har ökat med 1,3 procentenheter och uppgår till 20,7 procent av kommunens anställda. Utrikes födda kvinnor har ökat med 1,2 procentenheter till 20,8 procent och männen med 1,5 procentenheter till 20,4 procent.

Anställda med utländsk bakgrund efter ålder i procent

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
0-29	23,5	28,7	24,7
30-39	29,1	28,4	28,9
40-49	29,0	26,1	28,4
50 eller äldre	24,5	24,4	24,5
Totalt kommunen	26,6	26,4	26,5

Anställda med utländsk bakgrund har, jämfört med föregående år, ökat med 1,5 procentenheter till 26,5 procent. Chefer med utländsk bakgrund har ökat från 11,3 procent till årets 11,8 procent. Kvinnornas andel är 13,7 procent och männens 8,1 procent. Enligt förvaltningarnas uppgifter har 6,9 procent av ledningsgruppernas medlemmar utländsk bakgrund, vilket är en minskning med 1,8 procentenheter jämfört med 2015.

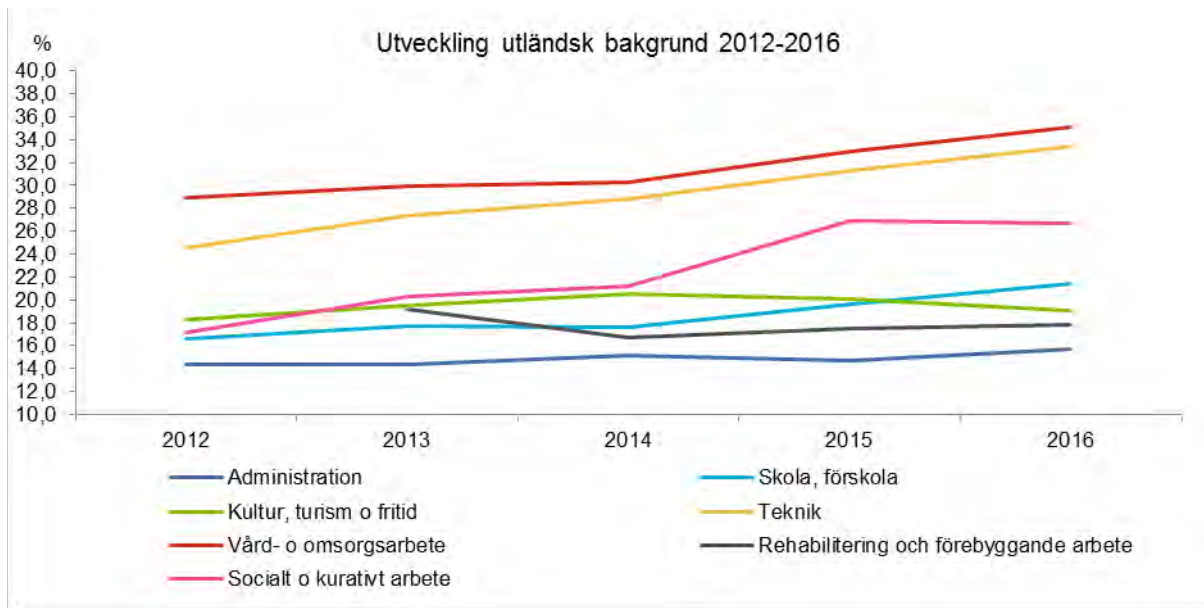
Andelen personer i Borås med utländsk bakgrund i yrkesverksam ålder (15-64 år) är 31,5 procent. Bland Borås Stads anställda är andelen med utländsk bakgrund 26,5 procent.

Den totala andelen personer med utländsk bakgrund i Borås är 28,9 procent. Motsvarande siffra för riket är 23,2 procent. För personer i yrkesverksam ålder är andelen med utländsk bakgrund för riket 26,5 procent.

Anställda med utländsk bakgrund per personalgrupp i procent

	Kvinnor	Män	Totalt
Administration			
Ledningsarbete	13,7	8,1	11,8
Handlägggararbete	16,7	19,1	17,5
Administratörsarbete	17,2	30,3	18,4
Vård och omsorg			
Sjuksköterska	20,1	25,0	20,6
Undersköterska, skötare	36,4	37,2	36,5
Vårdbiträde, vårdare m.fl.	33,5	40,0	35,0
Personlig assistent	40,4	38,5	40,1
Rehabilitering och förebyggande arbete			
	18,1	16,7	17,9
Socialt och kurativt arbete			
Socialsekreterare	23,7	50,6	29,9
Övrigt socialt och kurativt arbete	16,4	14,8	16,0
Skola och förskola			
Grundskollärare	20,2	26,8	21,8
Gymnasielärare	17,3	16,7	17,0
Förskollärare	17,1	19,6	17,2
Fritidspedagog	15,4	19,0	16,5
Övrigt lärararbete	30,5	32,1	31,1
Barnskötare	29,9	27,8	29,8
Dagbarnvårdare	-	-	-
Elevassistent	13,4	35,4	20,3
Kultur, turism och fritid			
Fritidsledare	22,0	40,8	32,2
Bibliotekarie, biblioteksassistent	22,4	5,0	18,4
Övrigt kultur, turism och fritid	12,8	10,4	11,8
Teknik			
Teknisk handläggare	8,8	23,1	12,8
Ingenjörer	18,5	15,9	16,7
Tekniker	14,3	24,4	23,5
Hantverkararbete m.m.	-	17,9	16,4
Köks- och måltidsarbete	35,9	50,0	37,7
Städ, tvätt och förråd	57,7	59,5	58,0
Totalt kommunen	26,6	26,4	26,5

Störst andel anställda med utländsk bakgrund finns inom städ-, tvätt- och förrådsarbete där mer än hälften är av utländsk härkomst. Personliga assistenter, kökspersonal och omvårdnadspersonal är andra yrkesgrupper där mer än en tredjedel har utländsk bakgrund. Den personalgrupp som har lägst andel utländsk bakgrund är för kvinnor teknisk handläggare och för män ledningsarbete. Hur andelen anställda med utländsk bakgrund förändrats över tid uppdelat per personalgrupp framgår av följande diagram.

Anställda med utländsk bakgrund per nämnd i procent

	Kvinnor	Män	Totalt
Arbetslivsnämnden	25,1	35,2	28,2
Fritids- och folkhälsonämnden	17,2	26,7	21,4
Kommunstyrelsen + Stadsrevisionen + Valnämnden	12,1	2,2	7,8
Kulturnämnden	16,5	7,1	13,0
Lokalförsörjningsnämnden	17,6	17,9	17,8
Miljö- och konsumentnämnden	13,3	30,8	17,2
Samhällsbyggnadsnämnden	15,0	16,7	15,8
Servicenämnden	28,1	14,3	18,0
Sociala omsorgsnämnden	24,6	23,6	24,4
Stadsdelsnämnden Norr	29,9	40,5	31,7
Stadsdelsnämnden Väster	22,3	30,7	23,6
Stadsdelsnämnden Öster	31,0	34,5	31,5
Tekniska nämnden	10,9	17,9	15,3
Utbildningsnämnden	24,5	17,8	21,9
Totalt kommunen	26,6	26,4	26,5

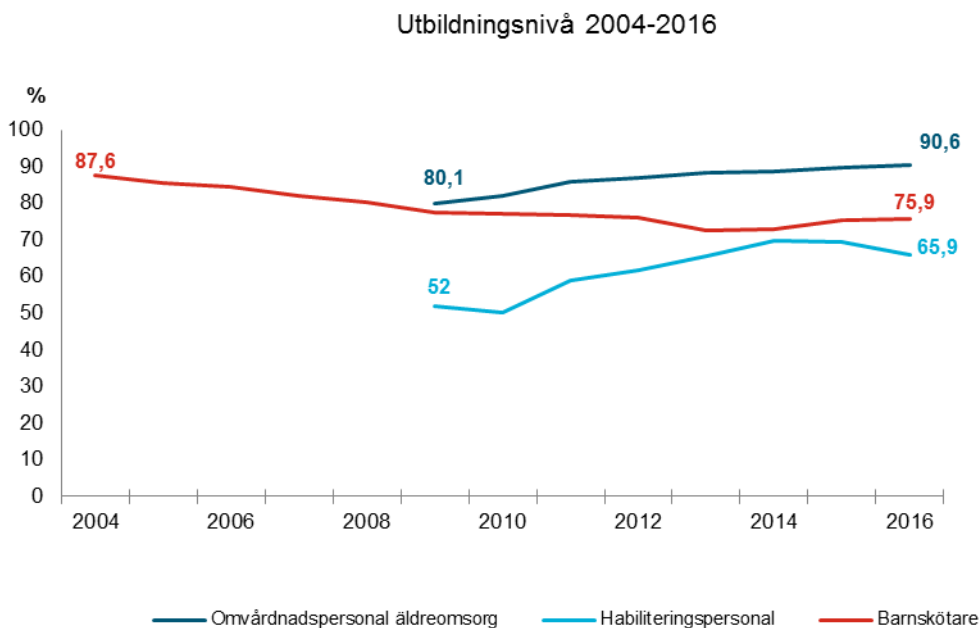
5 Kompetensutveckling

Stora pensionsavgångar och hög personalomsättning inom vissa områden är något som både Borås och andra kommuner har att brottas med. Stor konkurrens på arbetskraft inom flera områden t.ex. lärare, förskollärare, socialsekreterare och ingenjörer. ställer höga krav på hur Borås Stad kan attrahera nya medarbetare och behåller redan anställda.

Markandsföring av Borås Stad som arbetsgivare sker bland annat genom deltagande i olika arbetsmarknadsdagar och olika nätverk. Som exempel kan nämnas Starkdagen vid Borås Högskola, Spiradagen vid Göteborgs Universitet, Trygghetsrådets och gymnasieskolornas olika jobbmässor. Medlemskap i Centrum för Arbete och Vetenskap ger också möjlighet för kommunen att aktivt arbeta med att väva samman högskola och arbetsliv.

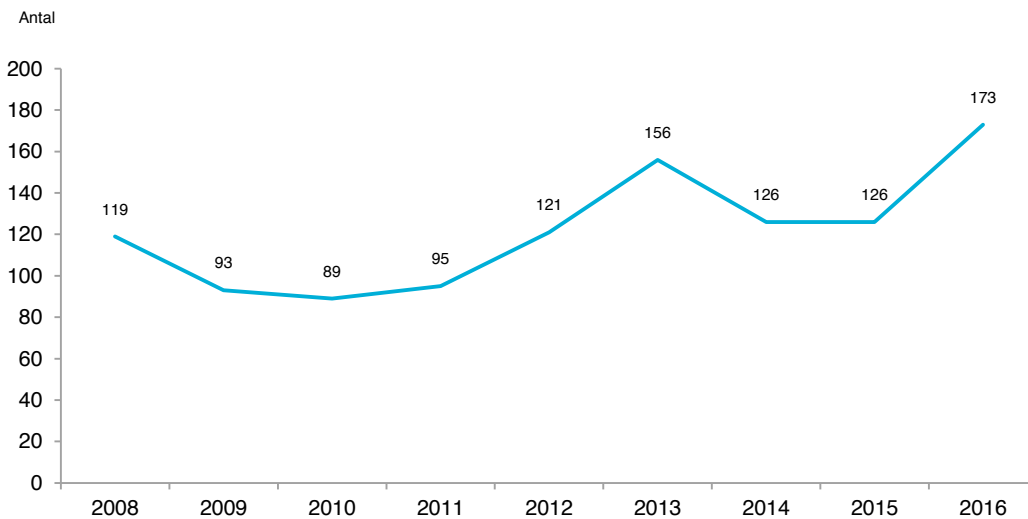
5.1 Utbildningsnivå i större yrkesgrupper

Relevant utbildning för medarbetare är viktigt ur flera perspektiv inte minst ur kvalitetssynpunkt. Tillgång och efterfrågan på utbildade varierar och påverkar naturligtvis möjligheterna att anställa medarbetare med rätt kompetens. Över tid har det gjorts satsningar inom olika yrkesgrupper för att höja kompetensnivån, bland annat har validering för redan anställda genomförts. Några exempel på yrkesgrupper där insatser gjorts under olika tidsperioder är barnskötare, omvårdnads- och habiliteringspersonal. Diagrammet visar utbildningsnivån över tid för dessa yrkesgrupper.

Det är fortfarande svårt att anställa behöriga lärare till alla tjänster. Efter en nedgång de två senaste åren har antalet obehöriga ökat igen.

Obehöriga lärare 2008-2016

5.2 Centrala utbildningar och kurser

En stor del av stadens kompetensutvecklingsinsatser sker på respektive förvaltning i egen regi. Det rör sig om introduktionsutbildningar för nyanställda och andra verksamhetsspecifika utbildningsinsatser. Stadsledningskansliet arrangerar centralt ett antal utbildningar som riktar sig till hela organisationen oberoende av vilken verksamhet man arbetar i. Under 2016 genomfördes utbildningar i bland annat projektledning, presentationsteknik och direktupphandling. Centrala utbildningar riktade till specifika grupper som återfinns på flera olika förvaltningar har också genomförts. Exempel på dessa är grundutbildning för lokalvårdare, utbildningar för hälsoinspiratörer samt en utbildning i arbetsledning för medarbetare som inte är chefer.

5.3 Chef- och ledarutveckling

5.3.1 Systematiskt chefsutvecklingsprogram

För att säkerställa att chefer i Borås Stad har den kompetens som krävs för att fungera väl har ett omfattande utbildningsprogram tagits fram vilket finansieras centralt. Programmet riktar sig i första hand till nya chefer, men även erfarna chefer kan kostnadsfritt ta del av det. För en förstagångschef sprids utbildningsinsatserna över tre till fyra år. Bland annat ingår utbildning i arbetsrätt, kvalitetsarbete och olika typer av samtal. Även Borås Stads obligatoriska interna chefsutbildning, Chef- och ledarskap i praktiken, som omfattar nio dagar, ingår i programmet.

Många av de utbildningar som ingår i det systematiska chefsutvecklingsprogrammet har snabbt blivit fullbokade men det har ändå förekommit att kursplatser inte utnyttjats. För att använda resurserna på bästa sätt och undvika tomma kursplatser på grund av sena återbud, införs reservlistor och en avgift för dem som uteblir.

5.3.2 Framtidens chef

Borås Stad arbetar systematiskt med att rekrytera chefer från de egna leden. Detta arbete bidrar till organisationens chefsförsörjning och skapar goda möjligheter för obefordrade anställda att utvecklas.

Under 2016 genomgick tolv personer det interna chefsrekryteringsprogrammet Framtidens chef. Programmet omfattar cirka 25 dagar spridda över ett år och syftar till att förbereda de utvalda kandidaterna inför en ny roll som chef.

Under 2016 sökte knappt 20 personer till 2017 års utbildning. Av dem valdes nio personer ut och dessa kommer att genomgå Framtidens chef under 2017.

5.3.3 Särskild satsning på strategiskt och exekutivt ledarskap

Under hösten 2015 påbörjade 29 områdeschefer en utbildning i strategiskt och exekutivt ledarskap arrangerad av Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet. Utbildningen omfattade 7,5 hp och fortsatte under våren 2016. Deltagande chefer kom från Arbetslivsförvaltningen, Sociala omsorgsförvaltningen, Stadsdelsförvaltningen Norr, Stadsdelsförvaltningen Väster och Stadsdelsförvaltningen Öster.

5.4 Fritidsstudier

Antalet personer som fått fritidsstudiebidrag har ökat från 14 till årets 70. Det har bland annat beviljats bidrag för studier i svenska som andra språk och stödpedagogutbildning.

6 Personalkostnader

Personalkostnader i miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Löner och ersättningar				
Löner	2 655,4	2 801,0	2 902,9	3 089
Ersättning förtroendevalda	11,9	11,7	13,5	14
Ersättning uppdragstagare	23,9	28,3	26	35,6
	2 691,2	2 841,0	2 942,4	3 138,6
Personalutveckling och Personalvård m.m.	68,3	67,0	75	81
Arbetsgivaravgifter m.m.				
Lagstadgade avgifter	804,4	844,1	886,6	972,3
Arbetsmarknadsförsäkringar	2,8	5,5	5,8	2,3
Särskild löneskatt, utbetalda pensioner	24,3	24,1	24,3	24,7
Särskild löneskatt, intjänade pensioner	31,0	33,4	34,5	36,6
	862,5	907,1	951,2	1 035,6
Pensionskostnader				
Totalt utbetalda pensioner	100,2	99,0	100,4	101,6
Under året intjänade pensioner	127,7	137,6	143,4	152,2
Ökning av pensionsavsättningar inklusive löneskatt ¹⁾	0,6	3,9	5,7	16,4
Löneskatt på utbetalning avsatt till pensioner	0	0	0,3	0,3
Tjänstepensionsförsäkringar	0	0	0	0
	228,5	240,5	249,8	270,5
Övriga ersättningar	34,8	43,2	31,4	66,4
Summa personalkostnader	3 885,6	4 098,8	4 249,8	4 592,4

1) Ökning p.g.a. RIPS-räntan ej medräknad

Externa kostnader för personalutveckling och personalvård m.m. i miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Kurs och konferensavgifter	36,8	36,3	39,3	43,5
Kursavgifter, logi, resor				
Sjuk- och hälsovård	8,6	9,1	10,0	10,2
Läkarvårdsersättningar, hälsokontroller, synundersökningar, företagshälsovård				
Rehabiliteringsåtgärder	0,5	1,0	1,0	0,7
Arbetsutredningar i samband med rehabilitering och arbetsanpassad utrustning				
Friskvård och fritidsaktiviteter	3,7	3,6	4,7	5,2
Motionskort, träningskort och andra bidrag till motion, friskvårdskonsultationer				
Skydds- och arbetskläder m.m.	8,1	7,5	8,5	8,5
Personalrepresentation totalt	6,8	6,2	7,3	7,4
därav				
- Representation mot anställda när det gäller arbetsplatsträffar, personalfester, utflykter, informationsmöten	4,2	3,4	4,3	4,3
- Uppvaktningar, minnesgåvor till anställda	2,6	2,8	3,0	3,1
Personalkostnader	4,2	3,3	4,2	5,9
Platsannonser och arbetssökandes resor				

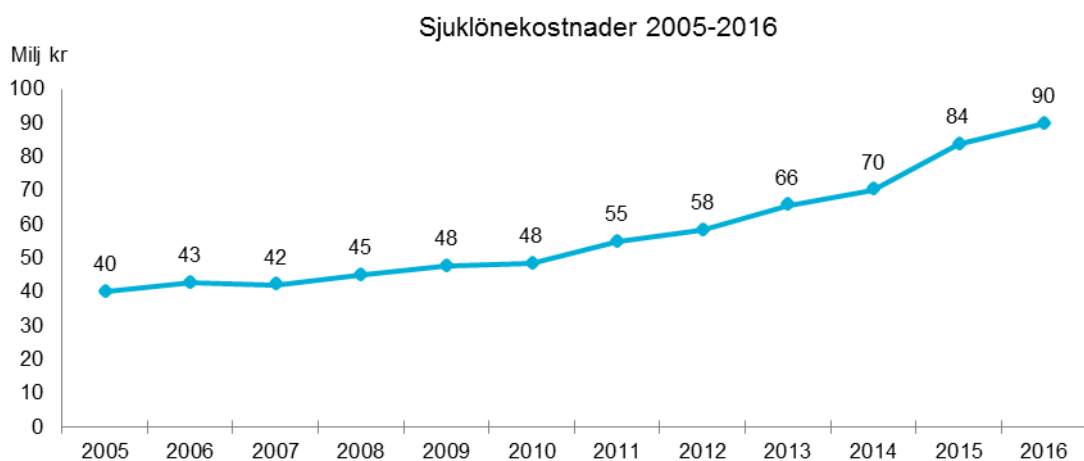
Sjuklönekostnader

Arbetsgivaren har ansvar för sjuklönekostnaderna de två första sjukveckorna.

Sjuklönekostnader i tusental kronor inkl PO-pålägg

	2013	2014	2015	2016	Förändring jämfört m föreg år
Revisorskollegiet	128	211	2	0	-2
Kommunstyrelsen	566	609	772	927	155
Valnämnden	-	4	90	0	-90
Lokalförsörjningsnämnden	150	199	331	423	92
Servicenämnden	2 300	2 339	2 612	2 884	272
Fritids- och folkhälsonämnden	506	462	711	723	12
Samhällsbyggnadsnämnden	672	581	642	468	-174
Tekniska nämnden	531	661	840	1 093	253
Miljö- och konsumentnämnden	373	425	447	370	-77
Kulturnämnden	886	757	713	879	166
Utbildningsnämnden	3 192	3 440	4 203	4 686	483
Sociala omsorgsnämnden	7 044	7 098	8 605	8 804	199
Arbetslivsnämnden	5 223	6 046	6 948	7 647	699
Stadsdelsnämnden Norr	14 724	15 550	18 385	18 928	543
Stadsdelsnämnden Väster	14 714	15 422	18 753	20 812	2 059
Stadsdelsnämnden Öster	14 774	16 532	19 772	21 301	1 529
Totalt	65 783	70 377	83 839	89 945	6 106

Sjuklönekostnaderna ökade med drygt 6,1 miljoner kronor vilket motsvarar 7,3 procent. Viktigt att tänka på är att det för både arbetsgivare och samhälle även innebär kostnader för längre sjukskrivningar.

Sjuklönekostnaderna har ökat med 125 procent sedan 2005.

Definitioner

Anställd	Fysisk person med en eller flera anställningar i kommunen. Personen räknas endast en gång oavsett antal anställningar.
Anställning	En fysisk person kan ha flera befattningar, d.v.s. anställningar.
Anställningsform	Anställningsformen bestäms utifrån den anställningsform som gäller för grundanställningen. De anställda fördelas på anställningsformerna: <ul style="list-style-type: none"> - tillsvidareanställd = person anställd utan tidsbegränsning - visstidsanställd = person anställd för begränsad tid. Hit räknas exempelvis projektanställda och vikarier.
Extern personalomsättning	Andel tillsvidareanställda som slutat sin anställning i kommunen under året i procent av totalt antal tillsvidareanställda.
Fyllnadstid	Arbetstid som deltidsanställd fullgjort utöver ordinarie arbetstid upp till det arbetstidsmått som gäller för heltidsanställning.
Medianlön	Den mittersta lönen av det antal som ingår. Samtliga löner är omräknade till heltidslöner. Ersättning för över-, mer- och beredskapstid ingår inte.
Nettoarbetstid	Den del av överenskommen arbetstid som har utförts efter avdrag för olika typer av frånvaro. Över- och mertid ingår inte.
Personalgrupp	Utgår från klassificeringssystemet AID för kommuner och landsting. Systemet är uppbyggt av cirka 120 olika så kallade etiketter. När dessa slås samman på olika nivåer bildas huvudgrupper (8 stycken) och personalgrupper (30 stycken).
PO- pålägg	Pålägg för personalomkostnader, d.v.s. lagstadgad arbetsgivaravgift och arbetsgivaravgift enligt avtal.
Sjukfall	Antal tillfällen anställda har varit frånvarande p.g.a. sjukdom. Oavsett om den anställda varit sjuk 1 eller 300 dagar i följd räknas det som ett sjukfall.
Totalt arbetad tid	Nettoarbetstid + övertid + fyllnadstid + flexitid. Se också figur på sidan 19.
Årsarbete	Ett årsarbete motsvarar 1 700 h/år, vilket motsvarar 38,5 h/vecka under 44 veckor. De 44 möjliga arbetsveckorna erhålls genom att 52 veckor minskas med 6 veckors semester och 2 veckor helgdagar.
Överenskommen arbetstid	Den arbetstid som är överenskommen i anställningsavtal. Kan även kallas avtalad tid eller kontrakterad tid.
Övertid	Arbetstid som fullgjorts utöver ordinarie arbetstidsmått för heltidsanställning.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55

Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se

Webbplats boras.se

Nr 42

Årsredovisning 2016 för Sjuhärads samordningsförbund

2017-04-03 Dnr 2017/KS0288 107

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Förbundsstyrelsen har fastställt årsredovisningen 2016 för Sjuhärads samordningsförbund och revisorerna har tillstyrkt att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Resultatet för 2016 är +79 tkr och det egna kapitalet uppgår till 2 665 tkr.

Samordningsförbundets medlemmar ska var för sig pröva om styrelsen ska beviljas ansvarsfrihet.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Kommunfullmäktige beviljar för sin del styrelsen för Sjuhärads samordningsförbund ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Magnus Widén
Ekonomichef

Till

Styrelsen i Sjuhärads Samordnings förbund
Fullmäktige i respektive medlemskommun
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

REVISIONSBERÄTTELSE för år 2016

Sjuhärads Samordningsförbund
Organisationsnummer 222000-2105

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Sjuhärads samordningsförbund (organisationsnummer 222000-2105) för verksamhetsåret 2016.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi ansvarar för att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om årsredovisningen ger en rättvisande bild och om den interna kontrollen som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Vi har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionssed samt revisionsreglementet. Granskning enligt god revisionssed innebär för den auktoriserade revisorn att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. *)

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Sjuhärads samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Borås 2017-02-28

Marie Engström Rosengren

För Kommunerna och Västra Götalandsregionen

Deloitte AB/Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

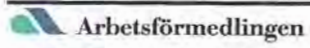
För staten

*) Vår granskning av årsredovisningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Bilagor:

De sakkunnigas rapporter

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

Arbetsförmedlingen

Försäkringskassan

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

i samverkan med Sjuhärads kommuner:

BOLLEBYGD · BORÅS · HERRLJUNGA · MARK · SVENLJUNGA · TRANEMO · ULRICEHAMN · VÅRGÅRDA

ÅRSREDOVISNING FÖR SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND 2016-01-01 – 2016-12-31

Ordförande har ordet

I samband med att Margareta Lövgren efter lång och hängiven tid som ordförande lämnade förbundet (till följd av att hon valt att lämna alla sina politiska uppdrag) fick jag som vice ordförande ett tillförordnat ordförandeskap. Därefter valdes jag för två år som ordförande.

Att gå in i en ny roll för förbundet har varit spännande och förbundet ett händelserikt första år att redovisa. Men att ha en proffsig och driven förbunds chef som ansvarar för kansliet med lika god kvalitet känns tryggt för mig!

I korthet kan 2016 beskrivas som ett utpräglat projektår. Att det under 2016 tillkommit flera nya projekt beror på olika orsaker: mer medel har tilldelats av staten, ESF utlysningar som känts angelägna för att vidareutveckla vår verksamhet och som vi faktiskt fått beviljade! Från tidigare år i styrelsen jag viss erfarenhet av att projekt kan bidra till positiv utveckling på många sätt. När sedan sådant som formats i projekt och samverkan inom förbundet fortlever oavsett vem som finansierar eller är huvudman blir det uppenbart att förbundet kan göra god skillnad i både strukturella och individinriktade åtgärder.

När året startade hade ESFprojekt Space påbörjats för unga, Pointprojektet skulle starta inom kort med ytterligare ESF-medel och delar av medlemmarnas egna medel skulle formats till ett projekt för nyanlända. På kort varsel söktes därutöver ett projekt med nationell finansiering (Finsam 9.0) med kommun-och landstingsanställda som specifik målgrupp. Senare under året ansökte förbundet för första gången om ett kompetensutvecklingsprojekt (POI) hos ESF och innan året var slut hade vi fått besked om att det skulle beviljas.

Det är ingen självklarhet att ansöka om och driva projekt - det är en möjlighet och samtidigt en utmaning. Jag har under året tagit del av svårigheter men framgångarna överväger och de gemensamma krafter förbundets medlemmar förenar i förbundet gör mig stolt och glad. Nu ser jag fram emot fortsatt utveckling efter 2016 där vi har fokus både på de aktiviteter som vi startat upp sedan tidigare men också de nya insatser som vi startat upp och att genomföra det med god kvalitet. Med den goda anda och klimat som vi har i förbundet och i våra styrelsemöten så är det en god grund för att tillsammans skapa förutsättningar för våra kommuninvånare och att vi tillsammans vågar pröva nya metoder som genomförs med hög kvalitet!

Ann Larsson,
områdeschef Försäkringskassan, Avdelningen för sjukförsäkring, Område Sjuhärad

Innehållsförteckning

sida

1. Förvaltningsberättelse.....	3
1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret.....	3
1.2 Om förbundet.....	5
1.3 Beskrivning av verksamheten.....	6
1.3.1 Målgrupper.....	6
1.3.2 Strukturövergripande Insatser.....	7
1.3.3 Individinriktade insatser.....	8
1.4 Måluppfyllelse och resultat.....	9
1.4.1 Övergripande, Deltagarantal.....	9
1.4.2 För individen.....	9
1.4.3 För verksamheterna.....	10
1.4.4 För förbundet.....	10
1.4.5 För samhället.....	10
1.5 Styrelse, ledning och administration.....	11
1.5.1 Styrelse.....	11
1.5.2 Beredningsgrupper.....	12
1.5.3 Personal och lokaler.....	12
1.5.4 Externa resurser.....	12
2. Ekonomiskt utfall.....	13
2.1 Ekonomisk sammanfattning.....	13
2.2 Resultaträkning.....	13
2.3 Balansräkning.....	15
2.4 Uppföljning per kostnadsställe.....	16
2.5 Kassaflödesanalys.....	17
2.6 Redovisningsprinciper.....	18
3. Styrelsens beslut.....	18

1. Förvaltningsberättelse

Sjuhärads samordningsförbund omfattar geografiskt åtta kommuner och befolkningsunderlaget i området är enligt SCB ca 215 000 invånare.

Ändamålet för förbundet är att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning.

De gemensamma resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser som syftar till att den enskilde ska återta eller förbättra sin förmåga att förvärvsarbeta.

Genom ett fristående samordningsförbund kan de fyra ägarparterna verka tillsammans och komma närmare varandra i en permanent samarbetsform. Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2016.

1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret

När 2016 inleddes var Margareta Lövgren ordförande för Sjuhärads samordningsförbund och Ann Larsson tillträdde som ny vice ordförande, tills dess att en ny kommunrepresentant fanns på plats

och en ny ordförande kunde väljas. När Försäkringskassan fick ordförandeskapet valdes Västra Götalandsregionens representant Cecilia Andersson till vice ordförande så att förbundet som tidigare har en tjänsteman och en politiker i presidiet.

2016 har varit ett stort projektår ur flera aspekter. Vid styrelsens möte i januari beslutades om en ansökan inom Finsam 9,0, som skapats för att fördela nationella medel till samordningsförbund. I mars kom besked om att de extra nationella medlen beviljats. Redan i april startade verksamheten Uppåt-framåt som en köpt tjänst riktad särskilt till kommun och landstingsanställd långtids-sjukskriven personal. Sjuhärad har haft mer negativa siffror gällande denna målgrupp än riket i övrigt och redan när ansökan om Uppåt-framåt gjordes fanns en önskan om att koppla satsningen till exempelvis en ESF-ansökan. När ESF i juni öppnade en utlysning om kompetensutveckling kring hållbart arbetsliv och psykisk ohälsa påbörjades utformning av den projektansökan som senare namngavs Positiv Rörelse.

I väntan på att den ansökan förväntades och lämnades in i september pågick redan projekt med medel från ESF, Europeiska socialfonden. Projekt Space var påbörjat med analysfas sedan november 2015 och förbundets nya stora ESF-projekt Point inleddes i februari. Riktat till deltagare över hela Sjuhärad började kommunerna i maj erbjuda platser i projektet där bland annat ACT används som metod för att minska den utbredda psykiska ohälsan.

Pointprojektet involverar ett samarbete med föreningsliv och företag. IF Elfsborg har en liten tjänstefaktor i projektet som de med sponsorföretagens hjälp omvandlar till en stor bit i projektnytta. För deltagare är det värdefullt att knyta kontakter med både företag och föreningsliv, och företagare kan ha nytta av att utbyta erfarenheter med varandra och få del av information genom till exempel projektets personal för attitydpåverkan och nyskapande handledarutbildning.

En ny form av mötesplats prövades när förbundet inbjöd till ett seminarium för arbetsgivare parallellt med att förbundets medlemmar träffades för samordningsförbundets dag. Utöver att som ordförande inleda de båda sammankomsterna ingick denna dag att vara ciceron för ESF:s generaldirektör som var en av dagens gäster och höll föredrag för båda grupperna.

Till följd av både ESF:s projektmedel, nationella medel och medlemsfinansierad verksamhet pågick under 2016 ett flertal upphandlingar parallellt med all verksamhet som sedan tidigare initierats. Offertter hämtades in från externa aktörer, tjänster utlystes och utvärderare upphandlades. Den ambition som i verksamhetsplanen beskrivs för att skapa nytta för nyanlända under året har formats till Sverigekompassen, avtalats och startats men kommer till största del att utföras i efterskott. Det tar tid att forma och bemanna nya verksamheter samt verka för hållbarhet över tid i dessa, och när externa utförare ska tas in fördröjs det ytterligare av upphandling. Förbundets ägare har pekat på vikten av kontinuitet och tack vare engagerade medlemmar har mycket av tidigare projektinitierad verksamhet fortsatt erbjudas både inom och utanför förbundets ramar.

I likhet med tidigare år har Sjuhäradssamordningsförbund finansierat både strukturövergripande samverkan och individinriktade åtgärder. Mest medel har nyttjats till förberedande insatser, så kallad pre-rehabilitering, och mindre delar till direkt arbetslivsinriktade, kartläggande och förebyggande insatser.

Ekonomiskt ligger verksamheten inom anslagen budget och i stora drag har förbundet nyttjat de medel som stått till förfogande. Avsikten var ett +/-noll resultat, medan utfallet visar ett överskott om 79tkr. Om samtliga projektmedel hade räknats hem under året vore differensen större, men ett kommande underskott beräknas enligt plan i projekten.

1.2 Om förbundet

Organisation

Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner som medlemmar. Förbundet har en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har den ett kansli.

Historik

Sjuhäradssamordningsförbund är från och med 2011 en sammanslagning av Samordningsförbundet Tranemo-Ulricehamn, som bildades den 1 november 2005, Bollebygd-Mark-Svenljunga Samordningsförbund, som bildades den 1 januari 2006, och Borås Samordningsförbund som bildades den 1 april 2006. Kommunerna Vårgårda och Herrljunga som tidigare saknat förbundstillhörighet trädde in i förbundet i samband med sammanslagningen.

Lagrum

Samordningsförbundet verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliterings-insatser (2003:1210) och en förbundsordning som beslutats av samordningsförbundets medlemmar. Lagens syfte är att ge lokala aktörer möjligheter att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet och samordna gemensamma insatser riktade till personer i behov av samordnad rehabilitering samt underlätta en effektiv resursanvändning. Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal redovisning (1997:614) och kommunallagen (1991:900) i tillämpliga delar.

Uppdrag

De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar samordningsförbundet genom att finansiera insatser som främst bedrivs av de samverkande parterna. Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering & Medlemsavgifter

Europeiska socialfonden, ESF, står för en stor del av de medel som bekostat aktiviteter i Sjuhärad under 2016. Över en treårsperiod har förbundet beviljats att ansöka om 30 337 606 kr för projekt Point och efter utökad ansökan för köp av tjänst i utlandet 6 427 935 kr för projekt Space. Ersättning för kostnader inom ESF-projekten baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader inom olika tidsintervall som inte alltid sammanfaller med kalenderår. Projektredovisningen släpar i relation till förbundets egna medel och nettoberäkningen av förbundets kostnader kan skilja över tid.

Vid årsavslut har förbundet tillämpat en schablonberäkning av differensen mellan förbundets kostnader och vad ESF slutligt kommer att täcka efter ansökan om utbetalning. Vid projektavslut kommer eventuella skillnader över tid att ha utjämnats om nettokostnaden för förbundet att ligga inom ramarna för beslutad budget.

Sjuhäradssamordningsförbund har även bedrivit ett projekt, Uppåt-Framåt, med omkostnader om 496 200kr inom den så kallade Finsam 9,0 utlysningen. Dessa kostnader har sökts och beviljats ur en nationell tilldelningspott som Försäkringskassan administrerat. Enbart kostnader för aktivitetens genomförande har sökts, utan kanslikostnader, handläggartid för remittering eller motsvarande.

Ägarparterna bidrar med fyra lika delar till medlemsfinansieringen. Kommunerna bidrar med andel i relation till befolkningsmängd vid föregående halvårsskifte.

Ägarparternas bidrag	tkr	
Försäkringskassa	4 417	 Bollebygd 178 Borås 2201 Herrljunga 191 Mark 693 Svenljunga 212 Tranemo 237 Ulricehamn 478 Värmdö 228
Arbetsförmedlingen	4 417	
Kommuner	4 418	
Hälso- och sjukvårdsnämnd	4 417	
Totalt	17 669	

Verksamhetsidé och vision

Samordningsförbundet är ett sätt att finansiera rehabilitering och ett sätt att arbeta för nytänkande och flexibilitet genom att pröva nya vägar att arbeta och tillsammans göra det som ingen enskild part har ansvar för att göra.

Samverkande professioner och organisationer skapar ett gemensamt sammanhållet arbetssätt och synsätt på individens aktivitetsförmåga och olika behov.

Gemensam kraft med människans möjligheter i fokus!

1.3 Beskrivning av verksamheten

1.3.1 Målgrupper

Målgruppen har under verksamhetsåret generellt varit arbetssökande personer mellan 18-64 år som är arbetsföra men ej omedelbart anställningsbara, och som är aktuella hos minst två myndigheter. Oftast fanns sammansatt problematik och lång frånvaro, eller avsaknad debut, i arbetslivet. Många som skulle ha riskerat passivisering till följd av arbetslöshet eller sjukdom har också deltagit.

Utöver denna generella målgruppsbeskrivning finns särskilda avgränsningar för vissa verksamheter. Bland dessa kan nämnas:

Personer med stressrelaterad problematik

Personer med utländsk bakgrund och/eller funktionsnedsättning

Personer med aktivitetsersättning

Långtidsjukskrivna personer med kommunal eller landstingsanställning

Unga med funktionsnedsättning som riskerar ett långvarigt utanförskap

Antalet deltagare i åldern 16-30år är lika många som antalet äldre deltagare. En inbördes variation finns mellan insatserna beroende på om utbudet varit specifikt riktat eller ej. Kön fördelningen bland de yngre är relativt jämn, med något fler män. I den äldre gruppen är skillnaden mycket stor, med 69% kvinnor och 31% män. Fördelningen av kvinnor+ män i hela åldersspannet blir 59+41%

Generellt är utbildningsnivån låg hos deltagarna. 37% har bara grundskola som högsta avslutade studieform, vilket visar att målgruppen har lägre basutbildningsgrad än föregående år.

40 % har gått ut gymnasiet (dock ej säkerställt att det är med kompletta/godkända betyg).

Av de 18 % som har någon form av högskolestudier eller eftergymnasial utbildning är 72% kvinnor vilket är i stort sett samma förhållande som föregående år.

Nedan följer en fördelning av de deltagare som nyregistrerats med kompletta uppgifter (omfattar 472st deltagare) Observera att en deltagare kan ha flera olika försörjningskällor varför antalet är något större än antalet deltagare.

<u>Försörjningsform</u>	<u>Antal deltagare</u>	<u>Andel</u>
Sjukpenning/Rehabpenning	144	31%
Aktivitetsersättning	55	12%
Sjukersättning	9	2%
Å-kassa	5	1%
Aktivitetsstöd	69	15%
Försörjningsstöd	166	35%
Studiestöd/Studiemedel	2	
Annan offentlig försörjning	3	1%
Ingen offentlig försörjning	40	8%

1.3.2 Strukturövergripande Insatser

Förbundsfinansierade verksamheter samverkar med parternas egna insatser och har i olika grad kontakter med primärvård och/eller psykiatri, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, individ- och familjeomsorg, socialtjänst och socialpsykiatri. Flertalet har även kontakter med företag och andra aktörer i näringslivet.

Konferenser och utbildningstillfällen har under året riktats till personal hos de samverkande parterna och föredrag har skett i samband med möten som parterna själva eller andra arrangerat.

ESF-rådet har bjudit in till olika sammankomster och informationer där förbundet medverkat. Spridning av projekterfarenheter har skett både nationellt, till exempelvis nationella rådets arbetsgrupp och i Bryssel, Belgien. En tysk samarbetspart har besökt Sjuhärad och har haft utländska deltagare på besök samt genomfört praktik hos Svenska företag och offentliga organisationer. Som en del i Space har svenska ungdomar med personal rest till Malta för utlandspraktik.

Förbundet har fortsatt att stödja sociala företagare genom att utbilda delar av de inom målgruppen som driver sociala företag i Sjuhärad eller praktiserar på sådana. Coachande administration och olika utbildningar har kunnat nyttjas av de sociala företagen i samverkan. De har löpande köpt stöd genom Coompanion samt vid olika tillfällen deltagit i externa utbildningar.

Under året har det varit ett fortsatt genomgående tema att minska psykisk ohälsa. Vid samordningsförbundets dag var inriktningen att se nyttan av att aktivera och att inte låta psykisk ohälsa leda till passivitet hos målgruppen. Framförallt hyllades den undersköterska som generöst berättade om sina erfarenheter. Att vid konferenser, föredrag och möten samla en blandning av politiker, chefer, medarbetare och deltagare har bidragit till otraditionella grupperingar med strukturövergripande syfte. Ytterligare utbildningsinsatser, bland annat t.ex. Supported Employment, IPS och ACT-utbildning till 12 handledare, bekostas med årets medel. Utbildningarna kommer att slutföras i början av 2017.

1.3.3 Individinriktade insatser

För varje individinriktad verksamhet har en utförande part haft egenanställd eller inhyrd personal som de har tagit ansvar för och hållit med lokaler för i enlighet med årets verksamhetsavtal. Till största del utfördes verksamhet av personal med grundanställning i Sjuhäradets olika kommuner. Därutöver har externa coacher arbetat i projekt Uppåt-Framåt och ett studieförbund kontrakterats för Sverigekompassen. Det senare är insatser formade för nyanlända och för att kunna möta den psykiska ohälsa denna målgrupp i hög utsträckning drabbas av men sällan vill medge. Denna verksamhet har skapats även för de personer som vistats längre i Sverige men trots detta ännu lider av samma problematik som många nyanlända. För att få goda förutsättningar till genomförande har projektet inletts med en kortare planeringsfas och antalet platser därefter fördelats över två år. Korta beskrivningar följer i övrigt nedan:

Olika myndighetsteam har i sin helhet finansierats inom parternas ordinarie verksamhet. De har mötts för samordningsbehov kring patienter med komplex problematik. En vårdcentral med privat drift omfattas och övrig samverkan sker med Närhälsan. Dessa samrådsmöten bidrar till utökade kunskaper om parternas olika uppdrag och ökar strukturövergripande samverkan.

Aktiv Hälsa har fortsatt att erbjudas med olika aktiviteter på bestämda tider, och respektive kommun som utförare i egna eller hyrda lokaler. Promenader, naturvistelse, mindfulness, yoga och träning på gym finns bland de aktiviteter som erbjudits med lokal variation.

Ny kraft har bedrivits i Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Arbetstiden för deltagare har som vid flera andra aktiviteter ofta varit låg (från början under tio timmar per vecka) för att sedan gradvis ökas. Ny kraft är den prehabiliterande och aktiverande del som formats och implementerats efter Krutprojektet.

Första Steget, K-plus, K20, Unga vägval och Framsteget är separata aktiviteter som följt efter Krut och erbjudits inom Borås. Borås har fler deltagare och kan därmed erbjuda koncept med mer specifik målgrupp och metod än de kommuner som enbart erbjuder den istället relativt flexibla aktiviteten Ny kraft.

Gröna Vägen har bedrivit verksamhet i Björbostugan och i naturen vid Ramshulan på Rya. Avgränsning har fortsatt varit 14 veckors deltagande per individ och deltagande riktat till personer med stressrelaterad problematik.

Över gränserna, 3-veckors transnationellt praktikutbyte bekostat med förbundets medel, har skett med en resa till Island under våren. Detta pågick parallellt med analysfas för Space som därefter genomförde en praktikresa till Malta. De båda koncepten skiljer sig ifrån varandra främst genom att erbjuda olika tidsintervall före under och efter deltagarnas utlandsvistelse.

Point påbörjade genomförande i maj och har därefter erbjudit verksamhet i alla kommuner. Samtliga utförare redogör för hur väl projektet kompletterar de aktiviteter som utförs med förbundsmedel och att det ger extra möjligheter att lyfta personer som annars inte når hela vägen till arbetsmarknaden.

1.4 Måluppfyllelse och resultat

Samtliga insatser registreras i ett nationellt system för uppföljning av samverkan, SUS. Flertalet aktiviteter har till största del registrerat med utförliga uppgifter som efter utskrivning ger uppföljningsmöjligheter av förändrad försörjning etc.

Utbildningsinsatser, konferenser och annat strukturövergripande mäts endast med antal.

1.4.1 Övergripande, Deltagarantal

<u>Insatsnamn</u>	<u>Budget antal delt</u>	<u>Antal delt</u>	<u>Antal nya delt</u>	<u>Antal avslut delt</u>	<u>Pågående delt</u>	<u>Antal nya anonyma</u>
	1 328	549	472	300	249	939
Aktiv hälsa i samtliga kommuner	200					294
Framsteget	250					582
Borås, förbundsverksamheter (ALF)	177	136	103	86	50	2
Borås, Gröna Vägen	50	52	38	38	14	
Point, alla kommuner	221	169	169	48	124	
Space, alla kommuner	10	8	8		8	
Uppåt Framåt	90					58
Ny kraft, alla kommuner utom Borås	232	184	154	128	53	3
Volyminsats, endast antal:						
Samverkan, information och konferenser	230					336

Antalet anonyma deltagare är 939 personer, varav 5 har registrerats så till följd av skyddad identitet eller nekad registrering. Övriga har som planerat registrerats anonymt då inriktningen inte varit att påverka individens försörjning, utan att på annat sätt stärka individen.

Årets nya deltagare som registrerats med fullständiga personuppgifter är 472 personer, dvs 1410 anonyma och komplett registrerade tillsammans. Det är något fler än vad som budgeterats och många fler än föregående år då inga ESF-projekt fanns tillgängliga för deltagare.

Alla registreringar är inte unika individer. En deltagare kan tex delta i två olika aktiviteter samtidigt eller efter varandra vilket inte kan anges exakt med tanke på att flera är anonyma.

Differensen mellan totalt antal och totalt antal *unika* komplett registrerade är 59 personer.

Kännedomen om förbundet har ökat genom digitala nyhetsbrev, fortsatt utdelning av trycksaker samt med olika studiebesök och andra mötesplatser.

För konferenser, dialogmöten etc har antalsregistrering noterats till 336 deltagande.

Strukturövergripande volymregistreringar har medvetet hållits på en låg nivå, trots att antalet överstiger budgeterat antal. Endast de aktiviteter som förbundet själva arrangerat har räknats och varje person har enbart noterats en gång då upprepade träffar varit aktuella.

1.4.2 För individen

Målet är en ökad grad av egenförsörjning och en förbättrad arbetsförmåga, vilket oftast inleds genom utveckling av hälsa och livskvalitet, eller påbörjande av studier. Beroende på

verksamheternas inriktning finns således en skiftande målsättning även om de i ett långsiktigt perspektiv har samma syfte.

Från verksamhetshåll anges att deltagare främst har en oro över försörjningssituationen och beslut om ersättning. Det framkommer som rädsla över att om de kommer igång kan det se ut som att de klarar mer än de själva upplever sig klara. Vidare att det i förlängningen kommer att resultera i förhöjda krav och utebliven ersättning. Som i allt annat är det endast genom samtal med berörda parter som detta kan påverkas och då upplevs förbundet vara en lämplig form för aktivitet.

Verksamheterna har gett förutsättningar till flexibilitet och personligt anpassade lösningar och aktiviteter för ökad anställningsbarhet. Deltagare har i viss utsträckning varit aktiva i planering och genomförande och har därmed stärkts i aktivitetsförmåga och tilltro till sin förmåga vilket styrks av positiva uttalanden etc. även om det inte genast leder hela vägen till egenförsörjning.

De deltagare som involverats i samband gemensamma konferenser etc ger starka vittnesmål om nyttan med att bli sedd, ta del av ansvaret och sträva mot egenuppsatta aktiviteter. Ökad daglig deltagandetid, från insatsens början till utskrivning, rapporteras av flera verksamheter. Detta kan indikera måluppfyllelse ur individernas perspektiv.

1.4.3 För verksamheterna

Verksamheter har bedrivits med bred geografisk spridning och platser har fördelats till både kvinnor och män. Andel kvinnor och män har varierat mellan olika verksamheter.

Bland Aktiv Hälsas deltagare finns fortsatt många fler kvinnor, totalt 169 kvinnor och 125 män, men fördelningen har jämnats ut markant sett till föregående år.

Flera verksamheter har haft utbyte och konkret samverkan med andra verksamheter i förbundet. Bland insatserna förekommer deltagande över kommungränserna enbart i liten skala. Totalt har fyra personer från Sjuhäradets intilliggande kommuner deltagit, vilket kan ses som en samverkan över förbundsgränser. 30 personer har inte deltagit i den verksamhet där de är folkbokförda, och i princip är det bara Gröna Vägen i Borås, Ny kraft i Tranemo och Space som har deltagare folkbokförda i en annan kommun än geografisk placering av verksamheten.

Överlag har tillgången till aktiviteter varit god och utan köer. Några verksamheter har haft platser till förfogande som inte fullt ut nyttjats av remittenterna, medan vissa periodvis har haft en väntetid på någon/några veckor inför deltagande.

1.4.4 För förbundet

Målet om grundläggande god ekonomisk hushållning som att driva verksamhet inom fastslagna medelsramar har uppfyllts under året. En förskjutning har skett till verksamhetsutveckling och aktiviteter från kansliets kostnadsställe då det har kunnat ske inom budget. Budgeten har följts upp och rapporterats till medlemmarna. Rapportering sker fortsatt tertialvis.

Ekonomi är i balans och förbundets eget kapital skapar handlingsfrihet inför 2018 samtidigt som det inom de ramar (den så kallade trappan) som fastställts av nationella rådet. Förbundet har inte haft några avkastningskrav, vilket är helt i linje med lagstiftningens intention.

1.4.5 För samhället

Målsättningen är minskade sjuktal och minskad andel personer i arbetsför ålder som är beroende av offentlig försörjning samt att fler förvärvsarbetar.

31% av alla unika avslutade deltagare var vid inskrivning beroende av försörjningsstöd. Denna andel minskar till 24% i samband med utskrivning. För de 279 unika personer som under året skrivits ut efter deltagande fanns vid inskrivningstillfället 294 olika offentliga försörjningsformer (studiestöd ej inräknat) sänktes antalet till 264. Detta anger endast antal stöd som helt upphört för respektive person och inte eventuell sänkning av stödets omfattning som ofta är ett led i rehabiliteringen.

Av de komplett registrerade som avslutats under året hade 8 personer arbete vid inskrivning med en omfattning som tillsammans motsvarade 7,4 heltidsanställningar. Vid utskrivning har antalet berörda ökat till 29 personer i arbete, varav sex med subventionerad lön som tillsammans utför motsvarande 21,3 heltidstjänster. Detta är en lägre grad av utskrivning till arbete jämfört med föregående år, vilket kan spegla en målgrupp med större problembild som uppges av många verksamheter.

Försörjningsform och förändringsprocent för män och kvinnor avviker stort från varandra. Mer än dubbelt så många kvinnor som män har sjukpenning/rehabpenning vid inskrivning och för kvinnorna sänks andelen medan den ökar för männen. Skillnaderna mellan kön försvinner till stor del vid uppdelning efter ålder.

1.5 Styrelse, ledning och administration

1.5.1 Styrelse

Styrelsen som leder Sjuhärads samordningsförbund har bestått av fyra ledamöter och tio ersättare. Kommunerna, som tillsammans utgör en part, har vardera haft en representant som fördelas på en ledamot och sju ersättare medan övriga tre parter haft en ledamot och en ersättare per part.

Styrelsen har under året haft fem möten: 25 februari, 11 mars, 23 maj, 27 september samt 17 november. Ordförande och vice ordförande har under året bildat presidium som har träffats inför styrelsemöten.

Beslutande ledamöter:

Margareta Lövgren (M), Marks kommun, Ordförande tom 31/3

Peter Sand Larsson, Arbetsförmedlingen, vice ordförande tom 25/2

Ann Larsson Försäkringskassan, vice ordf 25/2-31/3, tf ordf tom 31/5, ordförande from 1/6

Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen, vice ordförande from 1/6

Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen, ersättare tom 25/2 därefter ordinarie ledamot

Åsa Mukhopadhyay (M), Vårgårda kommun ersättare tom 9/5, ordinarie ledamot from 10/5

Ersättare

Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen

Sofia Sandäng, Försäkringskassan

Lars-Åke Johansson (S), Borås Stad

Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun

Gulli Håkanson (L), Ulricehamns kommun

Barbro Orrestrand (S), Bollebygds kommun

Viktoria Haraldsson (C), Tranemo kommun

Christina Abrahamsson (M) Herrljunga kommun

Anders Lindal (M) Marks kommun

Rickard Svahn, Arbetsförmedlingen

1.5.2 Beredningsgrupper

Till stöd inför styrelsens verksamhetsplanering konsulterades fyra olika beredningsgrupper som ger en relativt lokal förankring. Grupperna består av tjänstemän på ledningsnivå från vardera av kommunernas socialtjänst tillsammans med en representant från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Närhälsan för varje delområde. Borås har en egen grupp medan Bollebygd och Mark samverkar parvis liksom Herrljunga och Vårgårda. Svenljunga-Tranemo-Ulricehamn har varit ett gemensamt beredningsområde. I beredningsmöten medverkar även utföransvariga och olika behov uppmärksammas i dialog. Parternas kanal för påverkan är respektive beredningsgrupp.

1.5.3 Personal och lokaler

Förbundet har inte haft egen anställd personal under året. För gemensam övergripande administration har förbundet fortsatt under året köpt tjänster från medverkande parter:

Förbundschef: Anna Fagefors, En heltidstjänst för förbundets övergripande förvaltning enligt styrelsens anvisningar.

Projektledare: Pernilla Knutsson och Linda Harju heltidstjänster.

Projektadministration: Helena Thelin, deltidstjänst 80 % och Malin Ekunger, 50 % av heltid

Projektmedarbetare: Anki Hanssen på varierande tjänstegrad sedan oktober.

Kansliet hyr lokaler på Österlånggatan 74 genom Arbetslivsförvaltningen i Borås Stad som även ställt upp med tillgång till konferenslokaler i samband med styrelsemöten och utbildningar.

I viss mån har även externa lokaler hyrts, tex för utbildningar och konferenser.

1.5.4 Externa resurser

Bokföring, redovisning och hantering av styrelsens arvoden etc. köps av Västra Götalandsregionen och utförs av ekonomiservice i Mariestad samt Löneservice i Vänersborg. Helena Johansson har arbetat med verksamhetsuppföljning, analyser, rapporter och utbildning kopplat till SUS (sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan).

Uppdrag kring information kopplat till hemsidan www.samverkanvg.se har under året köpts av och utförts av Ann-Sofie Mellqvist, Västra Götalandsregionen samt Nina Isoaho, SoftLEG. Nyttan och kostnaden fördelas på samtliga samordningsförbund i Västra Götaland.

Konsulter/Föredragshållare har även anlåtats i samband med olika konferenser och informationsinsatser.

Förbundet betalar en årlig kostnad för revision.

Kommunerna och regionen har genom Regionfullmäktige utsett Marie Engström Rosengren till gemensam revisor. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utses en gemensam revisor.

Sedan 2012 har Deloitte upphandlats med Pernilla Rehnberg utsedd som revisor.

2. Ekonomiskt utfall

2.1 Ekonomisk sammanfattning

Belopp i tkr	Utfall jan-dec 2016	Budget jan-dec 2016	Avvikelse jan-dec 2016	Prognos helår 2016	Utfall jan-dec 2015
1. Nettokostnad och finansnetto	-17 590	-17 668	78	-17 668	-16 854
2. Bidrag	17 669	17 668	1	17 668	15 270
3. Resultat	79	0	79	0	-1 584
4. Utgående EK	2 665				2 586

2.2 Resultaträkning

	Utfall jan-dec 2016	Utfall jan-dec 2015
<i>Intäkter</i>		
Space	1 526 908,55	0,00
Point	5 698 430,20	0,00
Uppåt Framåt, Finsam 9,0	496 200,00	7 556,00
Övriga intäkter	132,98	-0,96
Summa Verksamhetens intäkter	7 721 671,73	7 555,04
<i>Kostnader</i>		
Arvoden	-120 280,06	-121 645,36
Resersättning	-52 852,61	-46 789,60
Sociala avgifter	-40 397,26	-33 152,00
Övriga Personalkostnader	-494 387,75	-1 043 489,70
Verksamhetsanknutna kostnader	-23 687 762,28	-14 987 799,17
Lokalkostnader	-86 762,00	-104 880,00
Övriga kostnader	-828 299,17	-522 448,86
Summa Verksamhetens kostnader	-25 310 741,13	-16 860 204,69
RES1 Verksamhetens nettokostnad	-17 589 069,40	-16 852 649,65
Erhållna bidrag från huvudmännen	17 669 048,00	15 270 000,00
Övriga finansiella intäkter	1 056,04	861,36
Övriga finansiella kostnader	-1 678,43	-1 742,41
Summa Finansiella intäkter/kostnader	17 668 425,61	15 269 118,95
RES2 Resultat före extraordinära poster	79 356,21	-1 583 530,70
Extraordinära intäkter	0,00	0,00
Extraordinära kostnader	0,00	0,00
RES3 PERIODENS RESULTAT	79 356,21	-1 583 530,70

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

Not 1 Verksamhetsanknutna kostnader

5538	Verksamhetsanknutna IT-kostnader	-17 543,30
5539	Övriga verksamhetsanknutna tjänster	-22 360 821,86
5540	Övriga verksamhetsanknutna kostnader	-288 434,69
5541	Verksamhetsanknutna personalkostnader	-4 455,57
5542	Verksamhetsanknutna resekostnader	-351 203,94
5543	Verksamhetsanknutna lokalkostnader	-23 998,00
5544	Verksamhetsanknutna utbildnings-, kurs- och konferens	-626 165,89
5545	Verksamhetsanknutna trycksaker	-8 480,00
5548	Verksamhetsanknutna telefonkostnad, mobil	-6 659,03
Summa:		-23 687 762,28

Not 2 Övriga kostnader

6230	Datakommunikation	-2 085,75
6412	Möbler	-27 260,00
6419	Övriga förbrukningsinventarier	-33 187,60
6451	Kontorsmaterial	-1 571,20
6471	Trycksaker	-745
6911	Kostnader för information och	-832,65
7071	Representation (ej personal)	-4 625,61
7212	Tele, mobil	-8 938,83
7251	Postbefordran	-35,52
7541	IT-tjänster	-52 244,50
7551	Konsultarvoden spec utredn	-69 949,00
7599	Övriga tjänster	-594 877,20
7619	Övriga kostnader	-31 946,31
Summa:		-828 299,17

Sjöhärads samordningsförbund

Årsredovisning

2016-01-01 - 2016-12-31

2.3 Balansräkning

	Ing. balans 2016-01-01	Förändring	Utg. balans 2016-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Anläggningstillgångar</i>	0,00	0,00	0,00
Summa anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kortfristiga fordringar	2 079 183,00	4 046 589,75	6 125 772,75 <small>Not 1</small>
Likvida medel	5 843 170,59	-240 531,21	5 602 639,38 <small>Not 2</small>
Summa omsättningstillgångar	7 922 353,59	3 806 058,54	11 728 412,13
SUMMA TILLGÅNGAR	7 922 353,59	3 806 058,54	11 728 412,13
EGET KAPITAL, AVS. & SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Eget kapital	4 169 446,87	-1 583 530,70	2 585 916,17
Periodens resultat	-1 583 530,70	1 662 886,91	79 356,21
Summa Eget kapital	2 585 916,17	79 356,21	2 665 272,38
<i>Skulder</i>			
Kortfristiga skulder	5 336 437,42	3 726 702,33	9 063 139,75 <small>Not 3</small>
Summa skulder	5 336 437,42	3 726 702,33	9 063 139,75
SUMMA EK, AVS. & SKULDER	7 922 353,59	3 806 058,54	11 728 412,13

NÖTER TILL BALANSRÄKNING UB 2016-1231 UB 2015-1231*Not 1: Kortfristiga fordringar*

1687 Redovisningskont, moms	91 660,00	170 433,00
1712 Upplupna intäkter	6 034 112,75	1 908 750,00
Summa:	6 125 772,75	2 079 183,00

Not 2: Likvida medel

1930 Bankgiro	3 515 602,01	3 757 176,26
1970 Företagskonto	2 087 037,37	2 085 994,33
Summa:	5 602 639,38	5 843 170,59

Not 3: Kortfristiga skulder

2411 Leverantörsskulder	6 948 363,25	3 867 017,82
2711 Innehållen personalskatt	8 256,00	3 102,00
2931 Upplupna sociala avgifter	7 735,00	2 903,00
2991 Upplupna kostnader	2 098 785,50	1 463 414,60
Summa:	9 063 139,75	5 336 437,42

2.4 Uppföljning per kostnadsställe

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall	Budget	Avvikelse
Asterisk markerar kommentar nedan		jan-dec	jan-dec	jan-dec
		2016	2016	2016
1001	Styrelse (arvoden, konferenser, bilers etc)	-206	-200	-6
1003	Gemensamma kostnader (revision, SUS, ek service)	-138	-200	62
1010	Kansli (personal, hyra, IT, div mtrl)	-1 273	-1 550	277
2000	Information (del av VG-informatör, trycksaker)	-5	-44	39
3001*	Verksamheter i Borås	-4 050	-4 050	0
3002	Aktiv hälsa i Borås	-600	-600	0
3004	Sociala företag	-500	-500	0
3005*	Utbildning/Utveckling	-514	-200	-314
3006	Gröna Vägen i Borås	-1 200	-1 200	0
3007	Aktiv hälsa i Mark	-175	-175	0
3008	Ny Kraft Mark	-1 797	-1 797	0
3010	Aktiv hälsa i Bollebygd	-75	-75	0
3011	Ny kraft Bollebygd	-430	-430	0
3012	Aktiv hälsa i Svenljunga	-75	-75	0
3013	Ny kraft Svenljunga	-531	-532	1
3015	Ny kraft i Tranemo	-606	-607	1
3016	Ny kraft i Ulricehamn	-1 211	-1 211	0
3018	Värgårda arbetslivsinriktad verksamhet	-653	-653	0
3019	Herrljunga arbetslivsinriktad verksamhet	-546	-546	0
3020	Tranemo Aktiv hälsa	-75	-75	0
3021	Ulricehamn Aktiv hälsa	-150	-150	0
3033	Över Gränserna	-290	-300	10
3046	Inriktning nyanlända, Sverigekompassen	-2 398	-2 398	0
	Medfinansiering till ESF Projekt	-100	-100	0
Summa		-17 598	-17 668	70

* Kostnadsställe 3001 ackumulerar kostnader för individinriktade aktiviteter genom Arbetslivsförvaltningen i Borås: Framsteget, K20, K-plus, Unga vägval och Första steget.

* Kostnadsställe 3005 omfattar enligt budget samordningsförbundets dag och har därefter utökats med ACT, IPS & SE utbildningar samt andra utvecklingsinsatser till följd av lägre kansliomkostnad.

Projekt med extern finansiering		Utfall jan-dec 2016
3036	Finsam 9,0 Uppåt-framåt	-496
3040	Space analys, faktiska	-64
3041	Space genomförande, faktiska	-96
3042	Space, Schablonbaserade	-1 054
3043	Point analys, faktiska	-33
3044	Point genomförande, faktiska	-276
3045	Point Schablonbaserade	-5 794
Summa		-7 813

ESF-projekten baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader vilket ska redovisas för olika tidsintervall som inte sammanfaller med kalenderår och projekten omfattar därför tre kostnadsställen vardera enligt ovan.

2.5 Kassaflödesanalys

<i>Kassaflöde från löpande verksamhet</i>		79 356,21
<i>Förändring av rörelsekapital</i>		
	Kortfristiga fordringar	-4 046 589,75
	Kortfristiga skulder	3 726 702,33
	Överlåtelse inkomster	
<i>Förändring av rörelsekapital</i>		-319 887,42
<i>Investeringar</i>		
	Investeringar	0,00
<i>Investeringsnetto</i>		0,00
<i>Finansieringar</i>		
	Långfristiga fordringar	0,00
	Långfristiga skulder	0,00
<i>Finansieringsnetto</i>		0,00
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-240 531,21
<i>Kontroll (Se Balansrapporten)</i>		
<i>UB Likvida medel</i>		5 602 639,38
<i>IB Likvida medel</i>		5 843 170,59
<i>Summa:</i>		-240 531,21

2.6 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning i tillämpliga delar.

Styrelsen har bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på 2 mnkr för att kunna möta oplanerade verksamhetsförändringar. Det egna kapitalet uppgår till 2,6 mnkr per balansdagen.

Beträffande balanskravsavstämning är årets resultat enligt resultaträkningen 79tkr. Av detta avgår inga realisationsvinster och ingen justering mot övriga poster enligt KRL.

Förbundet har inga pensionsåtaganden åt personal eller styrelse. Förbundet har inga materiella anläggningstillgångar och har inte haft investeringsbudget 2016.

3. Styrelsens beslut

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

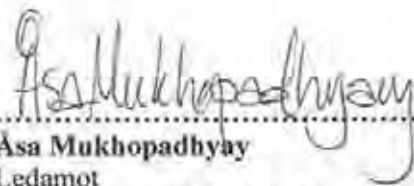
Borås 2017-01-24

Ann Larsson
 Ordförande
 (Försäkringskassan)

Cecilia Andersson,
 Vice Ordförande
 (Västra Götalandsregionen)

Åsa Mukhopadhyay
 Ledamot
 (Kommunerna, Vårgårda kommun)

Jonas Ryhr
 Ledamot
 (Arbetsförmedlingen)

Nr 43

Anslagsframställan för nybyggnad av KreaNova förskola, Värmlandsgatan kv Maskinisten 3, Borås

2017-03-20 Dnr 2016/KS0405 290

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Lokalförsörjningsnämnden föreslår den 21 februari 2017 att Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att Förskolenämnden tillstyrker förslaget, att godkänna Lokalförsörjningsnämndens anslagsframställan avseende nybyggnad av KreaNova förskola, Värmlandsgatan, kv Maskinisten 3, Borås.

I Kommunfullmäktiges investeringsbudget 2017 är avsatt 35 350 000 kr. I anslagsframställan är summan för projektet beräknat till 40 379 980 kr. Detta innebär att ytterligare anslag om 5 029 980 kr behöver tillföras av Kommunfullmäktige, vilket motsvarar en kostnadsökning med 14 % i förhållande till investeringsbudget.

Enligt uppgift från Lokalförsörjningsförvaltningen beror kostnadsökningen främst på det i nuläget rådande konkurrensläget, vilket innebär få anbudsgivare och i just detta ärende inkom endast en anbudsgivare. Kostnadsökningen beror även på en annorlunda utformning av tomten och av förskolan som avviker från standard. Detta medför fler kommunikationsytor såsom korridorer, trapphus och hiss vilket innebär en större yta än standard per barn.

Byggnation av KreaNova förskola ingår i ett större perspektiv där både Norrbyskolan och Särlaskolan är inblandade. En försening av denna förskola innebär därmed konsekvenser för både Förskole- och Grundskolenämnden. Lokalförsörjningsförvaltningen ser även behov av att planera ytterligare nyproduktion i området inom den närmaste tiden.

Förskolan kommer att innehålla sex avdelningar och i samband med denna etablering avses att lämna paviljongförskolan Almgården som idag har ca 45 barn.

Enligt Lokalförsörjningsförvaltningen finns det en tendens att kvadratmeterpriset för nybyggnationer ökar. Om denna utveckling fortsätter kan det bli aktuellt att endast bygga för att tillgodose ökade volymer och att vara restriktiv med att ersätta befintliga förskolor.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Under förutsättning att Förskolenämnden godkänner anslagsframställan, utöka investeringsanslaget för KreaNova förskola från 35 350 000 kr till 40 379 980 kr samt anvisa Lokalförsörjningsnämnden 40 379 980 kr för nybyggnad av KreaNova förskola, Värmlandsgatan, kv Maskinisten 3, Borås.

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

Anslagsframställan nybyggnad av KreaNova förskola, Värmlandsgatan, kv Maskinisten 3, Borås.

Projektets handläggning

Stadsdelsnämnden Väster har 2015-11-24 (SDNV 2015/0199 §175) hemställt Lokalförsörjningsnämnden att utföra en förstudie för nybyggnad av KreaNova förskola. Förstudiekonto öppnades 2016-01-26. Efter genomförd förstudie togs projekteringsframställan upp i Lokalförsörjningsnämnden 2016-04-26 och tillstyrktes av Stadsdelsnämnden Väster 2016-04-27, samt beviljades av Kommunstyrelsen 2016-05-30 (2016/KS0405 290).

Lokalförsörjningsförvaltningen har tillsammans med verksamhetsrepresentanter projekterat fram förfrågningsunderlag och tagit in anbud från byggtreparten.

Projektbeskrivning och mål

Lokalförsörjningsförvaltningen har genomfört projektet för en totalentreprenad tillsammans med verksamhetsrepresentanter. Bygglov för byggnaden är inlämnat och beviljat.

Tomten har en större brant att ta hänsyn till och vissa begränsande ytor av prickmark. En tvåvåningsbyggnad har därför bedömts som mest lämplig för ett så effektivt utnyttjande som möjligt av tomten. En byggnad i två plan ger ökat behov av kommunikationsytor såsom korridorer, trapphus och hiss vilket gör byggnaden något större, än motsvarande enplansbyggnad.

Förskolans form är lekfull och ger möjlighet till spännande rumsbildningar. Förskolan innehåller sex avdelningar som är uppdelade med tre avdelningar på varje plan. De två våningarna är i princip identiska med skillnader i entréplacering och placering av kök och administration. Teknikrum placeras på byggnadens tak. Varje avdelning har ett eget kapprum tillsammans med sin avdelning. På varje plan finns det ett gemensamt torg samt ateljé. På markplan finns ett tillagningskök och en större städcentral. På övre plan ligger administrationen.

Utemiljön är utformad för att skapa trygga avlämningar och ge möjlighet till bra tillgänglighetsanpassad parkering.

Utformningen av lokalerna följer Borås Stads lokalprogram för förskolor och byggnaden är totalt 1276 m² BRA (1490 m² BTA). Förskolan får tillagningskök, tillgänglighetsanpassade lokaler enligt Västra Götalandsregionens riktlinjer och en P-märkt inomhusmiljö.

Tomten delas upp i tydliga zoner för lek, transport och parkering. Parkering för föräldraangöring anordnas ut mot Värmlandsgatan, medan parkering för personal samutnyttjas med befintliga parkeringar som idag används av Almsgymnasiet.

Konsekvensanalys lokaler

Behovet av ny förskola finns upptaget i Lokalresursplanen 2016-2018 och uppdraget har varit att skyndsamt ta fram en ny förskola på Norrby. Dagens paviljongförskola Almgården avses att ersättas av den nybyggda förskolan.

Situationen på Norrby är ansträngd gällande förskola, förvaltningen ser redan ett behov av att planera ytterligare en nyproduktion inom den närmsta tiden.

Byggnationen av nämnd förskola ingår i ett större perspektiv där både Norrbyskolan och Särilaskolan är inblandade. En försening av denna förskola innebär konsekvenser inte bara för Förskolenämnden utan även för Grundskolenämnden.

Placeringen inom Norrbyskolans område ses positivt och det finns framtida synergier mellan dessa två. Man skapar en flexibilitet och chans att svälla eller minska mellan skola och förskola vilket ses som oerhört positivt för framtiden. Detta gör att det är motiverat att denna gång acceptera ett något högre pris.

Ekonomi

För projektet redovisade kostnader baseras på inkomna anbud.

Byggentreprenad	36 096 980 kr
Projektering	1 345 000 kr
Kontroll och besiktning	338 000 kr
Bygglov och anslutningsavgifter	850 000 kr
Oförutsett	600 000 kr
Byggherrekostnad	800 000 kr
Ränta under byggtid	350 000 kr
Summa total för projektet exkl. moms	40 379 980 kr

Projektets budget är kalkylerad till 35 350 000 kronor.

Investeringsutgifter utslagen per m² (BTA) är 27 100 kronor.

	År 2017
Nuvarande driftskostnad	647 000 kr
Ny kapitalkostnad (rta 1,75%)	2 011 057 kr
Total kostnad	2 658 057 kr

Kapitalkostnaden är beräknad enligt komponentavskrivningsmodell med rak avskrivning. Investeringen föreslås avskrivas på 80, 30, 25, 20 år respektive 15 år.

	År 2017
Nuvarande schablonhyra	2 276 384 kr
Total hyra	2 276 384 kr

Nuvarande inhyrda lokaler för Almgården (pav. med årshyra 603,403 kr) lämnas feb 2017 för att ge plats åt byggentreprenaden. Verksamheten flyttas till lokaler i Norrbyskolan. Avgående hyran för Norrbyskolans ersättningslokaler som ersätts av den nya förskolan är 1 530 545 kr.

	År 2017	
Hyra år 1 (nybyggnation)	2 276 384 kr	
Avgående hyra för lokaler som lämnas	- 1 530 545 kr	(ägd lokal)
Hyresförändring	745 838 kr	

BORÅS STAD
Lokalförjärningsnämnden

Lokalförjärningsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen beslutar under förutsättning att Förskolenämnden tillstyrker förslaget att godkänna Lokalförjärningsnämndens anslagsframställan avseende nybyggnad av KreaNova förskola, Värmlandsgatan, kv Maskinisten 3, Borås.

LOKALFÖRJÄRNINGSNÄMNDEN

Mathias Duell
Ordförande

Rune Henriksson
Förvaltningschef

Bilaga:

Bilaga 1: Ritningar

Bilaga 2: Budgetsammanställning

Bilaga 3: Investeringskalkyl

Lokalförvaltningsförvaltningen
Byggavdelningen

Budgetsammanställning

Projektamn: KreaNova förskola
Projekt nr: 62005

Fritt (Utgiftsslag)	Datum 2016-04-26	Datum	Datum 2017-02-06	Datum	Akt	Fritt (Utgiftsslag)	Datum 2016-04-26	Datum	Datum 2017-02-06	Datum
	Budget Överslag	Budget Uppskattad	Budget Anslag	Budget Just.Aktuell			Budget Överslag	Budget Uppskattad	Budget Anslag	Budget Justerad
	KSEK	KSEK	KSEK	KSEK		Projekteringsutgifter	KSEK	KSEK	KSEK	KSEK
9641 Entreprenadutgifter						<i>Myndighetskostnader</i>				0
8212-8215 Byggnadsarbeten	24000		30096			9644 8035 Bygglov	400		150	
8222-8225 UE-arbeten (GE-arvode)						9645 8045 Anslutningsavgifter	800		700	
8232-8235 Markarbeten	6000		6000			<i>Konsultkostnader</i>	1100		1345	0
8312-8315 Rörinstallation						9651 8611,8615 Arkitekter				
8322-8325 Sprinklerinstallation						9651 8621,8625 Landskapsarkitekt				
8332-8335 Kylinstallationer						9651 8631,8635 Geoteknikkonsult				
8342-8345 Vattenrening						9651 8641,8645 Konstruktionskons				
8412-8415 Elinstallation						9651 8651,8655 VVS-konsult				
8422-8425 Hissinstallation						9651 8661,8665 Ventilationskonsult				
8432-8435 Larminstallation						9651 8671,8675 El-konsult				
8352-8355 Brandskydd-gassläckn.						9651 8721,8725 Kökskonsult				
8362-8365 Ventilationsninstallation						9651 8731,8735 Akustikkonsult				
8372-8375 Styr- o övervakning						9651 8741,8745 Byggledning				
8242-8245 Målningsarbeten						9651 8751,8755 Innemiljö				
8512-8515 Storkök						9651 8761,8765 Övriga konsulter				
51 Lekutrustning						<i>Kostnader för kontroll</i>	450		338	0
Indexreglering						9652 8815 Kontroll. BYGG				
Summa entreprenad utgift	30000		36096	0		9652 8825 Slut-/garantibesiktning				
Summa projekteringsutgift	5150		3933	0		9652 8835 Kontroll.VVS				
Summa utgifter projektet	35 150			0		9652 8845 Kontroll.EL				
Kapitalutgifter						9652 8855 Kontroll. HISS				
9852/ 8125 Ränta under byggtid	350		350			9652 8865 Kontroll. KOK				
9859/ 8135 Dröjsmålsräntor						9652 8875 Kontroll MARK				
Utgifter för provisorier						9652 8885 Kontroll ÖVRIGT				
9681/ 8065 Ersättn.lokaler/Lokalhyror						9631 8025 Kontorsarb., ritningskopior				
9542/ 8095 Bränsle						9669 8055 Projekt-/byggledning	1000		800	
9641/ 8522-8525 Flyttningkostnader										
Summa total för Projektet	35 500		40379	0		9641 8532-8535 Oförutsett	1400		600	
Signatur beräknad av						9693 8085 Försäkringsavgifter				
Yta m² BTA						Indexreglering				
Utgift total/m² BTA						Summa projektering				0
Utgift entreprenad/m² BTA						Noteringar:				
Utgift projektering/m² BTA										

Komponentsavskrivning
Kostnadsfördelning för ny-,
ombyggnad samt renovering

Projekt	62005 KreaNova försäkra
Upphållningsform	Totalhyttreponad
Objekt / projekter	62005 /
Färdigtillf	2018-03-01
Dok uppdaterad	2017-02-05

DEL 1 Fördelning av Projektkostnad
- endast blå rutor fylls i av projektledare

Projektledarens totala kalkyl / prognos				Annan Finansiering (P.U. ENERGI etc)	BOKSLUT 2015-12-31 För Komponentavskrivning	%-fördeln.
Komponent;	Förklaringsgr;	Redovisad Total FK / prognos kr	%-fördeln.			
1	Mark	Andelsinlämningsvärde i förekommande fall	0,00%			0,00%
2	Markanläggning - 30 år	Anordningar eller anläggningar som inre år byggnader eller inventarer, t.ex. vägar, parkeringsplatser, platåer, planteringar och lekutrustning.	6 880 000	16,89%	6 880 000	16,89%
	Marksanerling	Sanering förorenad mark (ska finansieras i driftbudget)				0,00%
3	Stomme / grund - 80 år	Grundläggning inkl schakt, platta, bjälklag, bärande väggar/pelare, laktjälklag, laktstolar, ytterväggstommar / färdiga ytterväggstommar med puts- tegelbeklädnad	9 020 000	22,34%	9 020 000	22,34%
	Rivningsarbete	Rivningsarbete inkl asbest och pcb-sanering				0,00%
4	Tak, fasad, fönster - 30 år	Fasadytskikt inkl infästning, balkongerräcken, stuprör. Fönster, fönsterdörrar, ytterdörrar, entreparier och glaspartier. Tätskikt tak, tegel- och bitpannor, råspånt, säkerhetsanordningar, takbryggor, siosar, hängrännor, beslagning.	4 700 000	11,84%	4 700 000	11,84%
5	Stomkomplettering/ byggnadsinventarer/ inredning - 30 år	Trappor, innerväggar, inredningar och partier, sakvaror, löksinredningar, badrumsinredningar, övrig inredning. (Avskrivning extern fastighet kontraktstid)	4 300 000	10,84%	4 300 000	10,84%
6	Inre samt yttre ytskikt - 20 år	Inre ytskikt: Golvbeläggningar, målningsbehandlingar, kakel, Målar, innetak. Yttre ytskikt: Omvårdning fönster, dörrar, träfasader, ytskikt papp- och plåttak	1 824 800	4,57%	1 824 800	4,57%
7	Installationer, el, rör, vent, hiss, kyla - 25 år	Komplett ventilationsanläggning, elanläggning och tv-anläggning, undercentraler, hissinstallationer, kyla, storköksutrustning	7 228 180	17,90%	7 228 180	17,90%
8	Vilvaror - 15 år	Kyl, frys, spis, köksfläkt, tvättmaskin, torrkylare	1 082 000	2,68%	1 082 000	2,68%
9	Tekniska installationer - 15 år	Larm, lås, passage, brand, styrkort, solceller, teleanläggning	1 082 000	2,68%	1 082 000	2,68%
10	Övrigt post - fördelning	Projektering 1 345 000 Bygg- och projektkostnad 800 000 Kvalitetskontroll 350 000 Myndighetskostnader 850 000 Byggnadskostnader 338 000 Övrigt 800 000	3,33% 1,98% 0,87% 2,11% 0,84% 1,99% 0,00%	1 345 000 800 000 350 000 850 000 338 000 800 000	3,33% 1,98% 0,87% 2,11% 0,84% 1,99% 0,00%	3,33% 1,98% 0,87% 2,11% 0,84% 1,99% 0,00%
	Restpost	Exaktavskrivningskostnader - lokalyta mm (se tydande del) SKALL FINANSIERAS I DRIFTBUDGET		0,00%		0,00%
		Avskrivningsavgifter		0,00%		0,00%
		Produktionskostnad inkl energitillägg=	40 379 980	1,00	0	1,00

Beräkningshjälp	Prognos	40 379 980
	Annan finans	0
	Kvarvarande	0
	HB	-40 379 980
	Diff	0

Komponentsavskrivning
Kostnadsfördelning för ny-,
ombyggnad samt renovering

Projekt
 Upphandlingsform
 Objekts-/projektnr
 Färdigställ
 Dok uppdaterad

62005 KreaNova förskola
 Totalt/renoverad
 62006 / II
 2018-03-01
 2017-02-06

DEL 2

Fördelning komponenter för
avskrivning
- fylls i av beställare

Lokalförsörjning - fördelning komponenter				Avskriv. tid antal år;	Avskrivningskostnad/år
Komponent;	Förklaringar;	Redovisad Total PK / prognos kr	Summa / I,omp		
1	Mark	Anskaffningsvärde i förekommande fall	0	0	Enligt
2	Markanläggning - 30 år	Anordningar eller anläggningar som inte är byggnader eller inventarier, t.ex. vägar, parkeringsplatser, platsbytor, planteringar och lekutrustning.	6 900 000		
	Marksanering	Sanering förebyggd mark (se finansieras i driftbudget)	0		
		Övrigt post - fördelning	814 000	7 674 000	30 256 600
3	Stomme / grund - 80 år	Grundläggning inkl schakt, platta, bjälklag, bärande väggar/pelare, takbjälklag, takstolar, ytterväggsstommar / lårda yttreväggstommar med puts- tegelbeklädnad	9 020 000		
	Rivningsarbete	Rivningsarbete inkl asbest och pcb-sanering	0		
		Anslutningsavgifter	0		
		Övrigt post - fördelning	1 070 200	10 090 200	30 336 100
4	Tak, fasad, fönster - 30 år	Fasadyttskikt inkl infästning, balkongräcken, stuprör. Fönster, fönsterdörrar, ytterdörrar, entrépartier och glaspartier. Tätskikt tak, tegel- och bitpannor, råspant, säkerhetsanordningar, takbryggor, stolar, hängrännor, beslagning.	4 700 000		
		Övrigt post - fördelning	557 700	5 257 700	30 376 800
5	Stomkomplettering/ byggnadsinventarier/ inredning - 30 år	Trappor, innerväggar, inredningar och partier, säkvaror, läksinredningar, badrumsinredningar, övrig inredning. (Avskrivning extera fastighet kontraktstid)	4 300 000		
		Övrigt post - fördelning	510 200	4 810 200	30 406 800
6	Inre samt yttre ytskikt - 20 år	Inre utsikt: Golvbeläggningar, målningsbehandlinger, kakel, blinker, insettak. Yttre ytskikt: Örmålning fönster, dörrar, träfasader, ytskikt papp-och plåttak	1 824 800		
		Övrigt post - fördelning	216 500	2 041 300	30 427 100
7	Installationer; el, rör, vent, hiss, kyla - 25 år	Komplett ventilationsanläggning, elanläggning och va anläggning, undercentrer, hissanläggningar, kyla, storköksutrustning	7 228 180		
		Övrigt post - fördelning	857 600	8 085 780	30 457 100
8	Vitvaror	Kyl, frys, spis, köksfläkt, tvättmaskin, torktumlare	1 082 000		
		Övrigt post - fördelning	126 400	1 210 400	30 457 100
9	Tekniska installationer - 15 år	Larm, lås, passage, brand, stykort, solceller, löslanläggning	1 082 000		
		Övrigt post - fördelning	128 400	1 210 400	30 457 100
10	Övrigt post - fördelning	Projektering Bygg- och projektering Kvalitetssäkring Myndighetskontroller Besökskort, övertilläggskontroller Övrigt			
	Restpost	Evidenspostkostnader - övertilläggs (betecknas del) SKALL FINANSIERAS I DRIFTBUDGET	0		
		Anslutningsavgifter	0		
		Underlag för komponentsavskrivning	40 379 980	Avskrivn/ år =	1 304 407 kr

Ränta = 1,75% Ränta = 706 850
 Hyresförändring år 1, exkl driftkost. = 2 011 057

Kapitalkostnadsräntering (tilllys av projektadministration)

Hyreskostnad Årskostnad Hyreskostnad Årskostnad Verksamhets Post

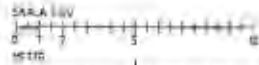
1011 4110

FÖRKLARINGAR

VL – VÄNDRYCK
ST – STOMA
SB – SKIBEN
TR – TRÖSKEL (DÖRRÖPP)

FÖRESKRIFTER

HÄNVISNINGAR

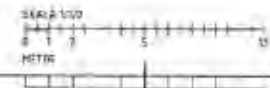

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG		
TENG BOM		
BORÅS STAD		
KREA NOV A förskola		
BORÅS STAD		
CL. / RÖR	AC	10/17/18
TRICHS	ISARKRIFT	DIS
TRIM	DIS	
Kreativitet - Förskola		
PLAN 1		
CVOL	A-40-1-11	
UTID		

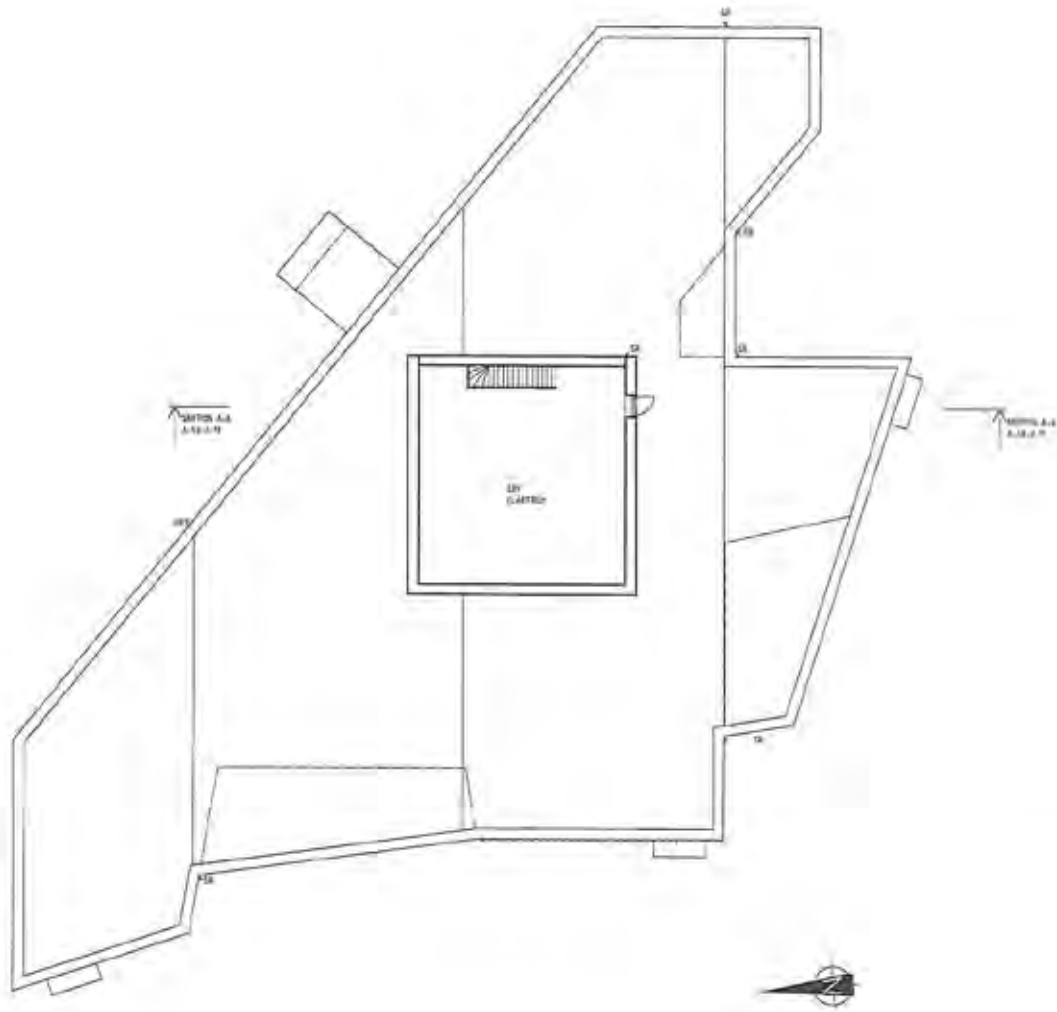
FÖRKLÄRINGAR
SE BILAGA A-44-1-21

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG		
	TENGBOM	
	BORÅS STAD	
KREANDVA förskola BORÅS STAD		
SALA, Torsåker, nr. 170-270, 1:1		
1:1		
1:1		
1:1		
1:1		
BYGGNAD	LÅSTYP	BYGG
BYGGNAD	ODS	
Byggnads - Förskola PLAN 2		
BYGGNAD	BYGG	
BYGGNAD	A-40-1-21	

FÖRKLARINGAR
SE BILAGA A-43-1-31

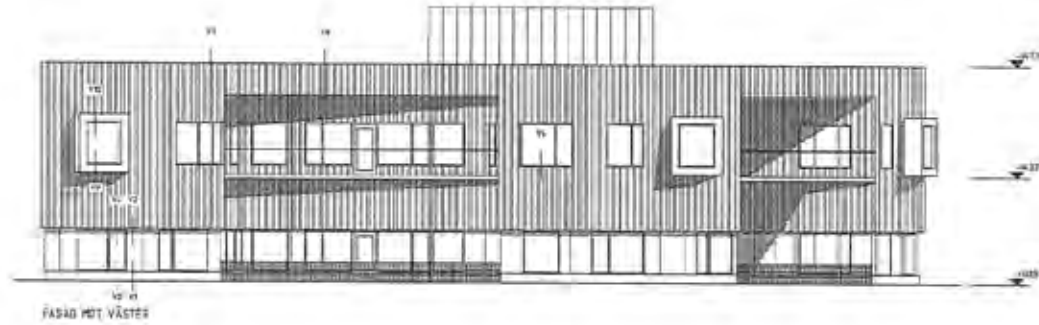
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG		
TENGBO		
BORÅS STAD		
KREANDVA förskola BORÅS STAD		
☒ A	TENGBO	14 0516 01 01
☐		
☐		
☐		
☐		
☐		
UTSÄTT	UTARBETAD AV	UTSÄTT
UTSÄTT	UTARBETAD AV	UTSÄTT
Byggsystem - Förskola PLAN 1		
SKALA	PROJEKT	
1:100	A-40-1-31	

Arkitekt: Tengbom & Partners AB, Borås

FÖRKLARINGAR

FÖRESKRIFTER

HÄNVISNINGAR

FASAD MOT VÄSTER

FASAD MOT ÖSTER

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG	
	TENGBOM
	BORÅS STAD
KREANDVA förskola BORÅS STAD	
Proj. 2017	2017-04-27
Titel	
Byggnad	005
Byggnads - Förskola	
FASADER MOT VÄSTER & MOT ÖSTER	
-100 -100	A-40-3-11

FÖRKLARINGAR
 FÖRESKRIFTER
 HÄNVISNINGAR

FASAD MOT NÖR

FASAD MOT SÖDER

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG			
TENGBOM			
BORÅS STAD			
KREANDVA förskola BORÅS STAD			
☒ 1. TITEL	14.01.17.10.01		
☐ 2.			
☐ 3.			
☐ 4.			
PROJEKTANT	ANSÖKAN NR	PROJEKT NR	
KONSTRUKTÖR	14.01.17.10.01	1234	
16178	300		
BYGGNAD - FÖRSKOLA FASAD MOT NÖR & MOT SÖDER			
1:1000	1:1000	A-40-S-12	

Nr 44

VA-taxa, ny konstruktion 2017

2017-03-20

Dnr 2016/KS0375 346

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Ärendet

Borås Energi och Miljö AB har inkommit med förslag på ny Vatten- och Avloppstaxa (VA-taxa) från 2017, att beslutas av Kommunfullmäktige.

Förslaget innebär att VA-taxan omkonstrueras, där en omfördelning av avgifter inom VA-kollektivet görs. Den totala taxenivån höjs inte. Taxehöjning för 2017 har hantearats i separat ärende (Kommunfullmäktige § 296 den 23/24 nov 2016).

Anledningen till att en ny konstruktion behövs är att befintlig taxa inte är anpassad och uppdaterad till rådande verksamhet och lagrum. Taxan anses inte leva upp till kravet på att vara skälig och rättvis.

De stora förändringarna i förslaget till ny VA-taxa är att kunderna endast ska betala för de tjänster de tillhandahålls. Föreslagen konstruktion innehåller sammanfattningsvis följande förändringar jämfört med befintlig taxa:

- Taxans konstruktion omarbetas för att bättre anpassas till branschstandarderna.
- Omfördelning av avgiftsuttag för att anpassa till rådande lagstiftning.
- Avgifter i brukningstaxan för dagvatten införs för både dagvatten fastighet och dagvatten gata.
- En dagvattenavgift införs i brukningstaxan för samtliga kunder, både bostadsfastigheter och annan fastighet.
- En dagvattenavgift införs i brukningstaxan för allmän platsmarkshållare.
- Möjligheten till avgiftsuttag för obebyggd fastighet införs.
- Avgifter sprinkler lyfts ur VA-taxan och hanteras i separata avtal
- Särtaxa för Viared sommarstad införs för anläggningsavgifter

Ärendets beredning har inkluderat möten mellan bolaget, Tekniska förvaltningen och Stadsledningskansliet där bland annat konsekvensbeskrivningar gått igenom.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen konstaterar behovet av en revidering av VA-taxans konstruktion för att följa lagen och uppnå kravet på en taxa som är skälig och rättvis.

Då ärendet beretts över den tänkta ikraftträdande tidpunkten 1 januari 2017, föreslås i samråd med bolaget att den nya VA-taxekonstruktionen träder i kraft 1 juli 2017.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Ny konstruktion av VA-taxa, i enlighet med bilagt förslag, godkänns att gälla från och med 1 juli 2017.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

BORÅS
ENERGI & MILJÖ

Ingår i Borås Stadshus AB

Per Karlsson

Affärsområdeschef Vatten och Avlopp

Ny VA-taxa

VA-taxan

Definitioner

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.
(Vattentjänstlagen)

Vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va).

Vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning (dricksvatten).

Avlopp: bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse, bortledande av spillvatten.

Dag- och dränvatten: avrinning ifrån hårdgjorda ytor (tak, gator). Dränering av konstruktioner.

Spillvatten: vatten från toalett, bad, diskning och tvätt.

Bakgrund

- Enligt 24 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster:

En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten

- 1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och*
- 2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.*

- Verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning

Bakgrund

- Enligt 31 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster skall avgiftsuttaget ske enligt:

Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist.

- Uttaget av bruksavgifterna har hittills inte skett enligt vilka vattentjänster en fastighet har tillgång till utan har skett på volympriset för dricksvatten.

Bakgrund

- 27 § Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän va- anläggning, om
 1. den allmänna platsmarken finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
 2. bortledning av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Bakgrund

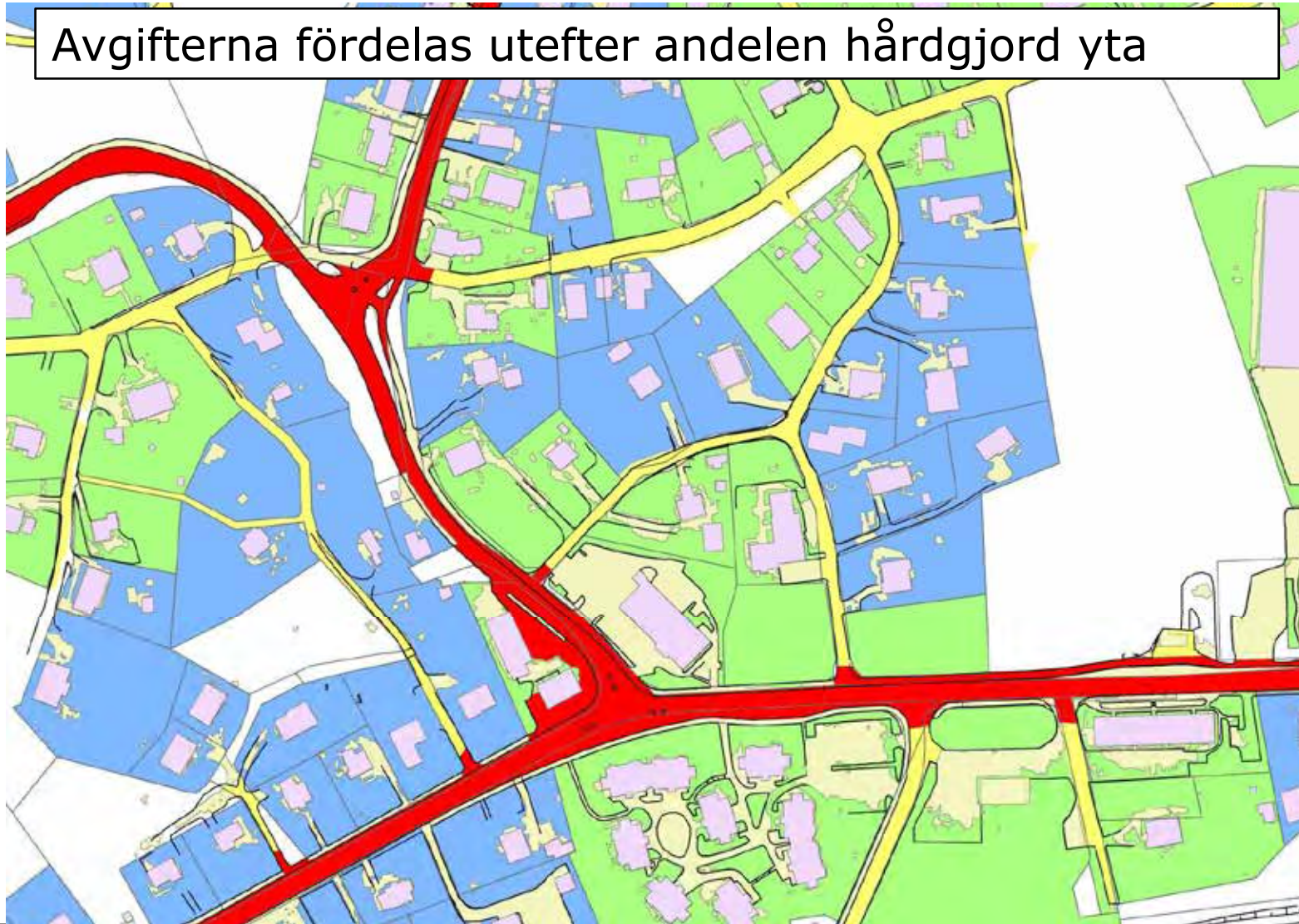
- Taxan saknar ett uttag specifikt för dagvatten, avgiftsuttaget har skett för alla oavsett om de haft tillgång till tjänsten eller ej. Följer inte 31 § lag (2006:412), skäligt och rättvist.
- Branchorganisationen Svensk Vatten har tagit fram en publikation, P 96, angående hur föreskrifterna för VA-taxan kan formuleras. Borås Energi och Miljös förslag på ny taxa grundar sig på branschorganisationens förslag på hur taxan bör byggas upp och konstrueras.

Förändringar i taxan

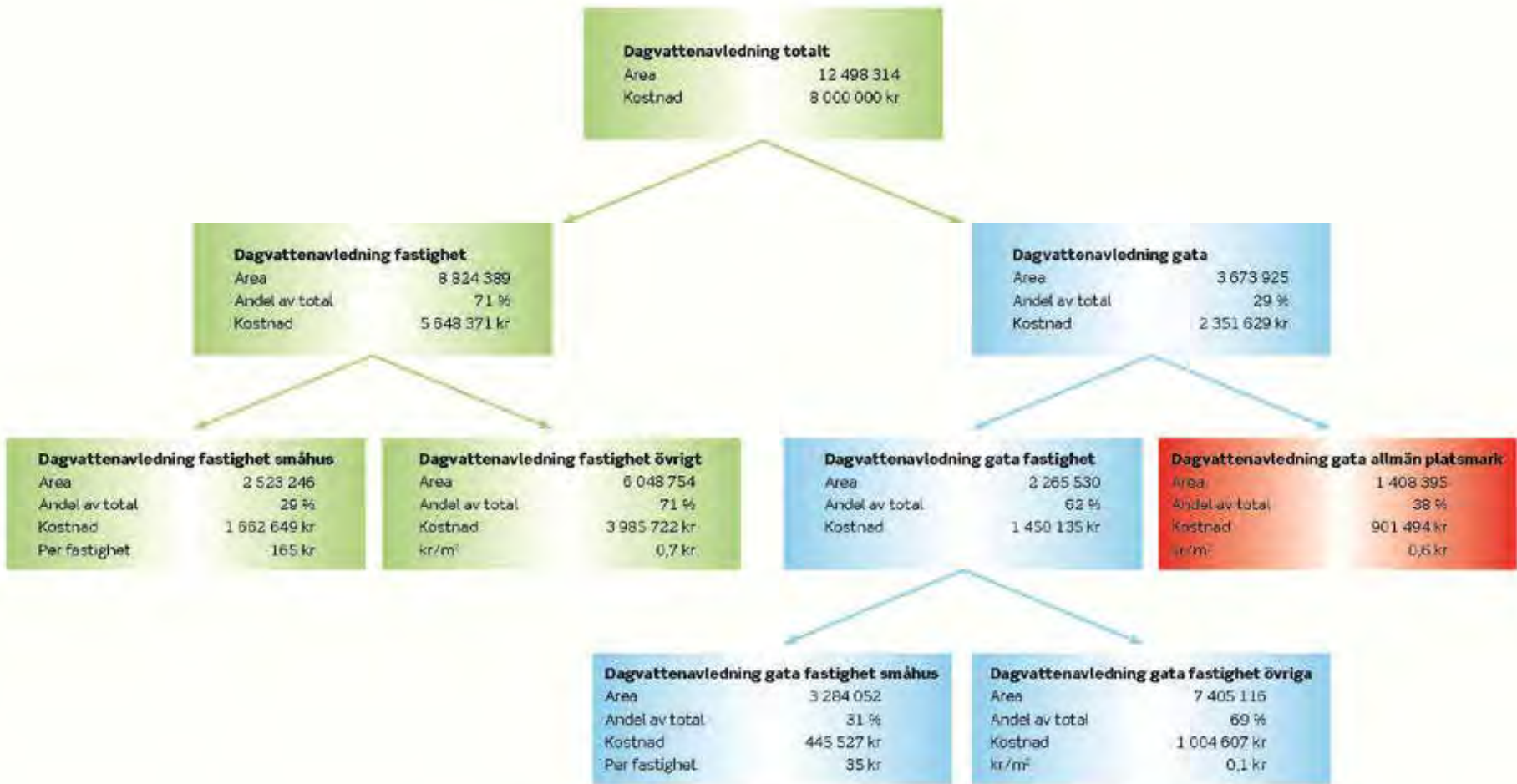
- Taxans konstruktion omarbetas för att bättre anpassas till branschstandarden.
- Omfördelning av avgiftsuttag för att anpassa till rådande lagstiftning.
- Avgifter i brukningstaxan för dagvatten införs för både dagvatten fastighet och dagvatten gata.
- En dagvattenavgift införs i brukningstaxan för allmän platsmarkshållare.
- Möjligheten till avgiftuttag för obebyggd fastiget införs.
- Avgifter sprinkler lyfts ur VA-taxan och hanteras i separata avtal
- Särtaxa för Viared sommarstad införs för anläggningsavgifter

Beräkningsgrund dagvatten

Avgifterna fördelas utefter andelen hårdgjord yta

VA-taxan

Avgift	
Dagvatten fastighet småhus	206 kr
Dagvatten gata småhus	44 kr
Dagvatten fastighet övriga (kr/m ²)	1,0 kr
Dagvatten gata övriga (kr/m ²)	0,25 kr
Allmän platsmark (kr/m ²)	0,8 kr

Konsekvenser

Typfall 1

En villa med tomt på ca 800 m², fastighetstaxeras som småhusenhet, vattenmätarstorlek på Q3 2,5-4 och en vattenförbrukning 150 m³.

Typfall 2

Ett flerbostadshus med tomt på ca 7 000 m² varav hälften är hårdgjord yta, fastigheten taxering innebär *Övrig fastighet*, 2 st. vattenmätare med storlek på Q3 16 och en vattenförbrukning 5000 m³.

Typfall 3

En industrifastighet med tomt på 15 000 m² och 10 000 m² hårdgjord yta, fastigheten taxering innebär *Övrig fastighet*, 2 st. vattenmätare med storlek på Q3 16 och en vattenförbrukning 1500 m³.

		Typfall 1	Typfall 2	Typfall 3
Mätaravgift	2016	2 504 kr	24 067 kr	24 067 kr
	2017	2 198 kr	21 129 kr	21 129 kr
	Förbrukning	150	5000	1500
	Avgift förbrukning	3 863 kr	128 750 kr	38 625 kr
Dagvattenavgifter	Df	206 kr	3 500 kr	10 000 kr
	Dg	44 kr	875 kr	2 500 kr
	Hårdgjord yta	-	3500	10000
Årsavgift	2016	6 367 kr	152 817 kr	62 692 kr
	2017	6 311 kr	154 254 kr	72 254 kr
Förändring		-1%	1%	15%

Konsekvenser allmän platsmark

Väghållare	Kod	Yta	Avgift ex moms	Avgift inkl. moms
Kommunen	1	1086129	695 216 kr	869 020 kr
Trafikverket	2	286674	183 496 kr	229 370 kr
Enskild	3	35592	22 782 kr	28 477 kr
		1408395	901 494 kr	1 126 868 kr

Obebyggd fastighet

Skyldighet att betala avgifter för allmänna vattentjänster

24 § En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän va- anläggning, om fastigheten

- 1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och*
- 2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.*

*Om fastigheten är **obebyggd** men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, skall bedömningen av behovet enligt första stycket 2 göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för en annan bedömning.*

Införs i taxan för att:

- VA-kollektivet ska inte vara risktagare för exploateringar
- VA-kollektivet ska inte ligga ute med ekonomiska medel

Ny konstruktion VA-taxa

Befintlig taxekonstruktion för Borås är inte anpassad eller uppdaterad till rådande verksamhet och lagrum, Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster "Vattentjänstlagen". Taxan är ålderdomlig och lever inte upp till kravet på att vara skälig och rättvis. Branschorganisationen Svenskt Vatten har tagit fram ett antal taxeförslag, som många huvudmän har använt som underlag till sin egen taxekonstruktion. Borås Energi och Miljös förslag på ny taxa grundar sig på branschorganisationens förslag på hur en taxa bör byggas upp och konstrueras.

Avsikt med taxan har inte förändrats, omkonstruktionen är av förenklande och förtydligande karaktär. Den nya konstruktionen innebär ingen höjning av den totala taxenivån för VA-kollektivet utan det blir en omfördelning av avgifterna inom kollektivet. Omkonstruktionen innebär att taxan blir skälig och rättvis som är ett krav enligt Vattentjänstlagen.

De stora förändringarna innebär att kunderna endast ska betala för de tjänster de tillhandahålls av huvudmannen.

Sammanfattningsvis innebär förslaget till ny taxa följande:

- Taxans konstruktion omarbetas för att förtydliga avsikten.
- Omfördelning av avgiftsuttag för att anpassa till rådande lagstiftning.
- Avgifter i brukningstaxan för dagvatten införs för både dagvatten fastighet och dagvatten gata.
- En dagvattenavgift införs i brukningstaxan för samtliga kunder, både bostadsfastigheter och annan fastighet.
- En dagvattenavgift införs i brukningstaxan för allmän platsmarkshållare.
- Möjligheten till avgiftsuttag för obebyggd fastighet införs.
- Avgifter sprinkler lyfts ur VA-taxan och hanteras separat
- Särtaxa för Viared sommarstad införs för anläggningsavgifter

Förslaget på ny taxa med ovanstående förändringar bifogas som bilaga 1 *Förslag till VA-taxa 2017.*

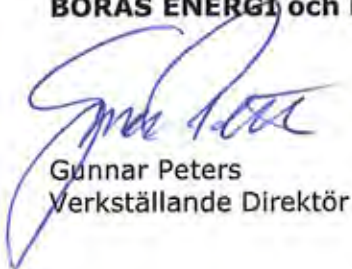
Med stöd av ovanstående föreslås styrelsen för Borås Energi och Miljö besluta

att *sända förslaget om konstruktion av ny VA-taxa vidare till kommunstyrelsen*

att *under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner ny konstruktion av VA-taxa*

att *ge VD i uppdrag att införa ny VA-taxa*

BORÅS ENERGI och MILJÖ AB

Gunnar Peters
Verkställande Direktör

2017

VATTEN- OCH AVLOPPSTAXA

för Borås Energi och Miljö

Antagen av Borås kommunfullmäktige 2016-08-xx att gälla tills vidare

TAXA

För Borås Energi och Miljö AB:s allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Antagen av Borås kommunfullmäktige 2016-~~xx-xx~~.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Borås Energi och Miljö AB.

Avgifter enligt denna taxa skall betalas till Borås Energi och Miljö AB

§ 1

För att täcka nödvändiga kostnader för Borås Energi och Miljö AB:s allmänna vatten- och avlopps- anläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 4 §§ lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2

Avgifterna utgörs av **anläggningsavgifter** och **brukningsavgifter**.

§ 3**I dessa taxeföreskrifter avses med**

Bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål.

Lokalfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för sådana ändamål, andra än bostad, där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt. Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Förvaltning	Butiker	Utställningslokaler
Hotell	Restauranger	Hantverk	Småindustri
Utbildning	Sjukvård	Stormarknader	Sporthallar

Annan fastighet är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet eller lokalfastighet.

Obebyggd fastighet är fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men ännu inte bebyggt.

Lägenhet/bostadsenhet: ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelse hänseende bildar en enhet. För bostadsfastigheter avses avskilda utrymmen, bestående av ett eller flera rum med tillhörande kök eller kokmöjligheter (kokvrå, kokskåp) och där utrymmet har tillgång till vatten och/eller spillvatten.

För *Lokalfastighet* räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en lägenhet.

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som motsvarar sådan mark.

§ 4

4.1 Avgiftsskyldighet föreligger enligt 24 - 27 §§ i lagen om allmänna vattentjänster för följande ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5 Anläggningsavgift skall beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

ANLÄGGNINGSAVGIFTER

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5

5.1 För bostadsfastighet och lokalfastighet och därmed jämställd fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

a)	en avgift avseende framdragnings av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df. (<i>Servisavgift</i>)	Om 42 796 kr
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df. (<i>Förbindelsepunktsavgift</i>)	Om 37 453 kr
c)	en avgift per m ² tomtyta	Om 48,10 kr
d)	en avgift per lägenhet (för de första 8 lägenheterna)	Om 23 361 kr
e)	en avgift per lägenhet (för lägenhet nr 9 och därpå följande)	Om 12 584 kr
f)*	en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats	Om 9 201 kr

* Avgift enligt 5.1 f) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 f) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och 5.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

5.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA). Som tomtyta räknas även kvartersmark som gemensamt ägs av flera fastigheter.

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), 5.1 b), 5.1 d), 5.1 e) och i förekommande fall 5.1 f).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, skall erläggas avgifter enligt 5.1 a) och b).

5.6 Ökas fastighets tomtyta skall erläggas avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iaktas begränsningsregeln i 5.3.

5.7 Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet skall erläggas avgift enligt 5.1 d) och i förekommande fall 5.1 e) för varje tillkommande lägenhet.

5.8 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, skall erläggas avgift enligt 5.1 f).

5.9 För fastigheterna i Viareds Sommarstad gäller 1,5 gånger normal anläggningsavgift enligt 5.1.

§ 6

6.1 För annan fastighet skall erläggas anläggningsavgift

Avgift utgår per fastighet med:

a)	en avgift avseende framdraging av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df. (<i>Servisavgift</i>)	Om 72 800 kr
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df. (<i>Förbindelsepunktsavgift</i>)	Om 88 452 kr
c)	en avgift per m ² tomtyta enligt följande intervall per tomt 0-5 000 5 001-20 000 20001-100 000 <100 000	Om 57,20 kr 43,90 kr 25,70 kr 9,50 kr
d)*	en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats	Om 13 005 kr

* Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

6.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.

6.4 Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5 Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter skall erläggas avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6 Ökas fastighets tomtyta, skall erläggas avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

6.7 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, skall erläggas avgift enligt 6.1 d).

§ 7

7.1 För *obebyggd fastighet* skall erläggas del av full anläggningsavgift. Avgift utgår per fastighet med:

		Bostadsfastighet / lokalfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	100 %	6.1 b)	100 %
Tomtyteavgift	5.1 c)	100 %	6.1 c)	70 %
Lägenhetsavgift	5.1 d), e)	0	-	
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättas	5.1 f)	100 %	6.1 f)	100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättas, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och f), jfr 5.3 andra stycket.

7.2 Bebyggs obebyggd fastighet skall erläggas resterande avgifter enligt följande:

		Bostadsfastighet/ lokalfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 c)	*	6.1 c)	30 %
Lägenhetsavgift	5.1 d), e)	100 %	-	

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Bebyggs bostadsfastighet eller lokalfastighet tas ut ytterligare avgift enligt 5.1c) om föreskriften i 5.3 i andra stycket så medger.

§ 8

8.1 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga 4.1 angivna ändamål, skall erläggas reducerad avgift enligt följande:

<i>Avgifter för framdragen servisledning</i>	
En ledning	80 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	90 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgifter i övrigt

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	30 %	50 %	20 %	
Tomtyteavgift	5.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Lägenhetsavgift	5.1 d), e)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	5.1 f)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP	6.1 b)	30 %	50 %	20 %	
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	6.1 D, e	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 f), eller 6.1 b) respektive 6.1 d)

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift

8.2 Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, skall erläggas enligt 8.1

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3 I det fall avgiftsskyldighet för engångsavgift för det lokala ledningsnätet fullgjorts på annat sätt än via anläggningsavgift, skall ändå en avgift utgå med ett belopp motsvarande 15 % av anläggningsavgift beräknad enligt § 5 respektive § 6.

§ 9

Den som svarar för allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

En avgift per m ² tomtyta enligt följande intervall per tomt	
0-5 000	Om 11,44 kr
5 001-20 000	8,78 kr
<20 000	5,14 kr

§10

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen sårta.

Är det inte skåligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§5-9 får huvudmannen istället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11

11.1 Sedan avgiftsskyldighet inträtt, skall avgift betalas inom tid som anges i räkningen.

11.2 Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3 Enligt 36§ lagen om allmänna vattentjänster skall en anläggningsavgift fördelas på årliga betalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bårkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begår och godtagbar säkerhet stås. Ränta skall erläggas enligt 6 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen skall ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas enligt 11.2.

11.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två första månaderna förflutit sedan avgiftsskyldigheten inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12

12.1 Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, skall fastighetsägaren som begårt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2 Om en fastighetsägare begår en ny servisledning skall utföras i stället för redan befintlig eller att befintlig servisledning inte längre skall brukas och finner huvudmannen skål bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skåligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick dels borttagandet den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3 Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skåligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter

§ 13

13.1 För bebyggd fastighet skall erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

a)	<p>en fast avgift per år och år enligt nedanstående tabell</p> <p>Qn 1,6-2,5 = Q3 2,5-4 (småhus 1-2 lgh) Qn 1,6-2,5 = Q3 2,5-4 (grundtaxa) Qn 4-6 = Q3 6,3-10 Qn 10 = Q3 16 50 mm 80 mm 100 mm 150 mm och större Undermätare Qn 2,5 - 150 mm</p>	<p>2 198 kr 2 682 kr 5 283 kr 10 565 kr 21 130 kr 36 998 kr 52 858 kr 105 714 kr 2 198 kr</p>
b)	<p>en avgift per m³ levererat vatten <i>varav avgift för vattenförsörjning</i> <i>varav spillvattenavlopp</i></p>	<p>27,17 kr 12,77 kr 14,40 kr</p>
c)	<p>Df – dagvatten fastighet En avgift per år för dag- och dränvattenavledning för småhusfastighet</p> <p>En avgift per år och m² hårdgjord yta för dag- och dränvattenavledning, från övriga fastigheter</p>	<p>206 kr</p> <p>1,0 kr</p>
d)	<p>Dg – dagvatten gata en avgift per år för dagvattenavlopp från gatemark för småhusfastighet</p> <p>En avgift per år och m² hårdgjord yta för dagvattenavlopp från gatemark för övriga fastigheter, Dagvatten gata, Dg</p>	<p>44 kr</p> <p>0,25 kr</p>

Om det för fastighet genom mätning tas ut en dricksvattenmängd, som per år överstiger 100 000 m³, multipliceras i 13.1 b) angiven avgift för spillvatten med faktor enligt nedan.

Kvantitet per mätpunkt [m ³ /år]	Rabatterande faktor
100 000 – 200 000	0,9
200 001 – 500 000	0,8
>500 000	0,7

13.2 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 13.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

Följande avgifter skall därvid avläggas för respektive ändamål

			V	S	Df	Dg
a)	Fast avgift	13.1 a)	60 %	60 %	-	-

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för en bebyggd fastighet vattenförbrukning tillsvidare inte skall fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter antagen förbrukning om 200 m³/lägenhet och år i permanentbostad och med 100 m³/lägenhet och år för fritidsbostad. Samt avgifter motsvarande 13.1 a), c) och d) för motsvarande fastighet.

13.4 För s k byggvatten ska bruksavgift betalas enligt 13.1 a) och 13.1 b). Om mätning inte sker, tas avgift ut enligt 13.1 a) (Qn 1,6-2,5 = Q3 2,5-4) och b) med en antagen förbrukning under byggtiden till 70 m³ per lägenhet och år. Tidpunkt räknas från det datum då fastighetens VA-installation anluts.

13.6 Antas mätaren visa en annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Mark och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8 För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten o d.), ska betalas 20 % av avgiften för spillvatten enligt 13.1 b).

13.9 Om avloppsvatten från fastighet är av sådan beskaffenhet eller förorenat i sådan grad att dess sammansättning avsevärt avviker från normalt hushållspillvatten ska särskild reningsavgift baserad på extra föroreningsmängd betalas. Avledande av spillvatten med extra föroreningsmängd förutsätter att avtal eller annan överenskommelse träffas mellan huvudmannen och fastighetsägaren, eller annars att huvudmannens medgivande föreligger. I tillämpliga delar använder huvudmannen Svenskt Vattens publikation P 95, Råd vid mottagande av avloppsvatten från industri och annan verksamhet. Spillvatten från bostadsfastighet anses normalt inte innehålla extra föroreningsmängd.

13.10 För tömning av olje- eller fettavskiljare hos abonnent som inte har tecknat avtal med av huvudmannen godkänd entreprenör har huvudmannen rätt att beställa sådan tömning för abonnentens räkning. Avgiften utgörs av självkostnad för tömning med ett omkostnadspålägg om 20 %.

Tömningsfrekvensen, som bestäms av huvudmannen för varje abonnent, är beroende av avskiljarens storlek och dess belastning.

§ 14

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala bruksavgift.

Avgift utgår med:

En avgift per år och m² allmän platsmark för bortledning av dagvatten	0,8 kr
---	---------------

§ 15

Tillförs avloppsnätet avsevärt större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds avsevärt mindre spillvatten till avloppsnätet än den levererade vattenmängden ska avgift för spillvattenavlopp betalas efter avledd mängd spillvatten.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommit mellan huvudmannen och fastighetsägaren

§ 16

För obebyggd fastighet ska bruksavgift betalas enligt 13.1 a) motsvarande mätare med storlek qn 2,5 (grundtaxa).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter ska då betalas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	40 %	40 %	10 %	10 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 17

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av fastighetsägarens åsidosatt sin skyldighet, vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiterats följande avgifter.

Byte av vattenmätare till mätare med pulsgivare	1 421 kr
Omplombering av mätare	728 kr
Utbyte av sönderfrusen mätare eller av trasig mätare orsakad av fastighetsägaren (Qn 1,6-2,5 = Q3 2,5-4)	1 174 kr
(större vattenmätare)	2 675 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare (ej momsbelagt)	810 kr
Montering och demontering av sommarvattenmätare	810 kr
Kontrollprovning av vattenmätare	1069kr
Påsläpp eller avstängning av servisventil under ordinarie arbetstid	611 kr
Länsumpning av mätarbrunn	846 kr
Tilläggsavgift för avläsning av mätare i vattenmätarbrunn eller på annan svåråtkomlig plats	579 kr
Ståndsrosmätare debiteras enligt Qn 10 = Q3 16, dock lägst 340 kr/tillfälle	
Förgävesbesök (ogjort ärende orsakat av abonnent)	579 kr

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid (kl 07-16 vardagar) debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

Fastighetsägare som i samband med borring av energibrunn ej i förhand träffat överenskommelse med huvudmannen om godkänd avskiljaranordning för borrhax, eller vars anordning eller tillsyn av anordning konstaterats bristfällig påföres huvudmannens kostnad för extraordinära åtgärder i det allmänna va-systemet. Avgiften som grundar sig på huvudmannens faktiska kostnad skall dock minst uppgå till 7 958 kr

§ 18

Om kostnaden för att förse viss eller vissa fastigheter med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13, 14, 16 och 17 får huvudmannen och fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig istället träffa avtal om avgiftens storlek.

§ 19

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott med intervall enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska erläggas dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Debitering efter verklig förbrukning ska ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering ska därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

För fastighetsägare som vid upprepade tillfällen inte betalt debiterat belopp inom förfallotiden, eller där det av annat skäl kan befaras att huvudmannen kan komma att drabbas av kundförlust, kan huvudmannen avkräva fastighetsägaren att betala preliminära bruksavgifter i förskott motsvarande till nästa räknings förfalldag.

§ 20

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen ska företa åtgärd på grund av fastighetens VA-förhållanden eller för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen, eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats, får huvudmannen och fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig istället träffa avtal om avgiftens storlek.

§ 21

Avgifterna enligt denna taxa inkluderar lagstadgad mervärdesskatt om 25 %. Vid ändring av gällande skattesats regleras taxan i motsvarande mån.

Taxans införande

§ 22

Denna taxa träder i kraft 2017-01-01. De bruksavgifterna enligt 13.1, 13.4 och 13.8 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av Mark och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster.

Upplysningar:

Borås Energi och
Miljö AB

Telefon 033-35 81 00

Postadress: Box 1713, 501 17 Borås

Besöksadress:

Västerlånggatan 10 Hemsida:

www.borasem.se

Kundcenter 020-97 13 00

Dokument: Protokoll
Sammanträdesdag: 2016-03-31
Tid: 17:00- 19:25
Plats: Pannan, Elektra

Beslutande:

Eva Théen-Johansson (MP), ordförande
Ulrik Nilsson (M), förste vice ordförande
Erika Storme Martinger (S), andre vice ordförande
Nils-Åke Björklund (M)
Ingela Andersson (S) ersätter Mats Beausang (S)
Gunnel Romild (L),
Kristian Silbvers(SD)
Birgitta Hillar (S)
Bengt Sandell (M) ersätter Vakant (C)
Johan Dahlberg (S)

Ersättare:

Joakim Englund (S)
Eike Jünke (M)
Kjerstin Jonsson (S)
Martin Neuman (S)
Dennis Söderberg (MP)

Övriga:

Gunnar Peters, VD
Anna Johansson, Ekonomichef
Linda Wilhelmsson, Sekreterare
Mattias Fredriksson, Vision
Peder Jonsson, Transport
Per Karlsson, Affärsområdeschef VA
§49-§53

Omfattning

§49- § 66

§ 49. Justering

Att jämte ordföranden justera dagens protokoll utsågs Ulrik Nilsson

§ 50. Dagordning

Dagordningen fastställdes med nedan ändring:

- Punkt 14, Ny konstruktion VA-taxa 2017 flyttas till beslut Företaget
- Peder Jonsson anmälde tillägg under övrigt

FÖRETAGET

Information

§ 51. Frågor från allmänheten

Linda Wilhelmsson informerade att inga frågor hade inkommit från allmänheten.

§ 52. Återkoppling bolagsstämma 31 mars

Gunnar Peters informerade om Bolagsstämman den 31 mars.
Ågarna framförde sitt tack till Bolaget, dess styrelse och personal, för det gångna året.

Styrelsen beslöt

att godkänna informationen och lägga denna till dagens protokoll

Beslut**§ 53. Ny konstruktion VA-taxa 2017**

Per Karlsson redogjorde för den nya konstruktionen för VA-taxa 2017.

Befintlig taxekonstruktion för Borås är inte anpassad eller uppdaterad till rådande verksamhet och lagrum, Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster "Vattentjänstlagen". Taxan är ålderdomlig och lever inte upp till kravet på att vara skälig och rättvis. Borås Energi och Miljös förslag på ny taxa grundar sig på branschorganisationen Svenskt Vattens förslag på hur en taxa bör byggas upp och konstrueras.

Beslut

Styrelsen beslöt

att sända förslaget om konstruktion av ny VA-taxa vidare till kommunstyrelsen
att under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner ny konstruktion av VA-taxa, ge VD i uppdrag att införa ny VA-taxa

§ 54. Remiss, Promemoria om ändring i avfallsförordningen med anledning av kommissionens direktiv (EU) 2015/1127

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på promemorian "Ändring i avfallsförordningen med anledning av kommissionens direktiv (EU) 2015/1127". Förslaget innebär en anpassning av avfallsförordningen till nya EU-bestämmelser om beräkningen av en förbränningsanläggningens energieffektivitet. I direktivet anges att en klimatkorrigeringsfaktor ska läggas till vid beräkningen.

Bolaget har inget att erinra och tillstryker remissen.

Beslut

Styrelsen beslöt

att godkänna svaret
att sända över svaret till kommunstyrelsen

§ 55. KS/KF

- Utökning av verksamhetsområde VA (Vatten och Avlopp)

Beslut

Styrelsen beslöt

att notera att de tagit del av informationen

§ 56. Månadsrapport-februari

Anna Johansson redogjorde det ekonomiska utfallet för februari 2016.

Resultatet efter finansiella poster blev 13,6 mnkr jämfört mot budget på 16,3 mnkr, en negativ avvikelse på 2,7 mnkr. Det ackumulerade utfallet är för januari – februari visar 39,3 jämfört mot budget på 33,1 mnkr. En positiv avvikelse på 6,2 mnkr.

Beslut

Styrelsen beslöt

att lägga månadsrapporten till dagens protokoll

§ 57. EMC

Gunnar Peters gav styrelsen information om ekonomiska utfallet för projektet i februari månad. Vidare informerade Gunnar Peters om vilka kontraktskrivningar som förevarit sen den senaste informationen och vilka som är planerade.

Gunnar Peters informerade också om att projektkontoret med besökscenter är så klart att det går att ta emot besökare. EMC-organisationen och delar av den ordinarie bolagsorganisationen har nu flyttat in.

Mark- och miljödomstolen lämnade den 20 januari 2014 tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och bedriva verksamhet vid kraftvärmeanläggning, biogasanläggning, avloppsreningsverk samt avfallsanläggning på fastigheterna Borås Rydboholm 1:342 och 1:451. I domen fastställde domstolen den ekonomiska säkerheten för avfallsanläggningen till 41 900 000 kronor.

Anna Johansson gav en information om varför den ekonomiska säkerheten behövs och hur denna räknats fram.

Beslut

Styrelsen beslöt

att notera att de tagit del av informationen

§ 58. Reinvestering i samband med EMCs ledningsdragnig mellan Sobacken, Gässlösa och Ryaverket

Ett av projekten i EMC-programmet är överföringsledningen som har som syfte att sammankoppla de nya anläggningarna på Sobacken med de befintliga ledningsnäten i Borås.

För att säkerställa att Borås Energi och Miljö inte behöver reinvestera befintliga ledningar längs med stråken inom den närmsta framtiden och att det finns stora samförädlingsfördelar är det lämpligt att genomföra reinvesteringar i samband med att överföringsledningarna förläggs.

Sträckorna som är aktuella för reinvesteringar beskrivs i beslutunderlaget.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *ge VD i uppdrag att genomföra projektet "Reinvesteringar i samband med EMCs ledningsdragnig mellan Sobacken, Gässlösa och Ryaverket" till en maximal kostnad av 44 000 000 kr.*

§ 59. Strumpinfodring och brunnsrenovering (tillskottsvatten)

Genom filmning i spillvattenledningsnätet har inläckage lokaliserats på ledningar och brunnar. Sträckor och har sammanställts, vilka områden som är i behov av åtgärd.

Där reinvestering genom schakt medför dyra återställningskostnader eller där ledningar på sträckan inte är i behov av reinvestering förordas infodring av befintliga ledningar och tätning av brunnar.

Arbetena utförs av Avloppsrallarna AB som Borås Energi och Miljö AB har tecknat ramavtal med.

Styrelsen beslöt

att *ge VD i uppdrag att genomföra projektet "Strumpinfodring och brunnsrenovering (tillskottsvatten) 2016-03-31" till en maximal kostnad av 2 150 000 kr.*

§ 60. Slutredovisning, Projekt Reinvestering fjärrvärmeledning Ulricehamnsvägen

Den 24 april 2014 beslöt styrelsen ge VD i uppdrag att genomföra projekt Reinvestering fjärrvärmeledning Ulricehamnsvägen, etapp, mellan kammare 6057-6060 samt att göra en statusbedömning av övriga sträckor till en total kostnad av 2 100 000 kr.

Projektgenomförandet

Reinvesteringen startade under försommaren 2014 och slutfördes under hösten 2014. I reinvesteringen utnyttjades bolagets ramavtalsentreprenörer. Under hösten 2015 genomfördes statusbedömningen av övriga sträckor.

Statusbedömningen genomfördes genom att fjärrvärmeledningen schaktades fram på tre ställen. Med de kontroller som gjorts och med resultatet från beräkningen ser bolaget ingen anledning till att reinvestera fjärrvärmeledningen. Rekommendationen är därför att avvakta med reinvesteringen.

Ekonomiskt utfall

Utfallet för projektet är idag 1 275 000 kr, fördelat enligt följande reinvestering 1 173 000 och statusbedömning 102 000 kr. Det som återstår i projektet är återställningskostnader för provgroparna för statusbedömningen och denna kostnad beräknas till ca 75 000 kr. Det slutgiltiga utfallet för projektet beräknas sluta på 1 350 000 kr.

Styrelsen beslöt

- att godkänna slutredovisningen för "Reinvestering av fjärrvärmeledning Ulricehamnsvägen" och lägga denna till handlingarna.*
- att besluta om att avvakta med att reinvestera etapp 2 kammare 6047-6057.*
- att korrigera i slutredovisningens underlag till april 2014 då beslutets tog av styrelsen. (I slutredovisningsunderlaget som är utskickat står det april 2016)*

§ 61. Askåterföring

Borås Energi och Miljö har återfört bioaska till skogen sedan mitten av 1990-talet för att på så vis återföra näringsämnen till naturen. Bolaget var en av de första aktörerna i branschen som började med detta i vår strävan att sluta kretslopp och gjorde detta initialt tillsammans med Skogsvårdsstyrelsen.

Naturvårdverket har under den senaste tiden uttryckt att det inte är lämpligt att återföra kadmlum till åkermark. Styrelsen avser med detta beslut betona att bolaget inte kommer att sprida bioaskan till åkermark utan bioaskan ska spridas i skogen eller när det inte är lämpligt, använda detta som konstruktionsmaterial.

Med stöd av ovanstående föreslås styrelsen för Borås Energi och Miljö besluta

- att tills vidare inte tillåta att bioaskan sprids på åkermark, samt*
- att ge VD i uppdrag att informera intern och externt till samarbetspartners vad som gäller för spridning av bioaska,*

WASTE RECOVERY

§ 62. Återkoppling bolagsstämma 31 mars

Eva Theén-Johansson sammanfattade bolagsstämman för Waste Recovery.

Beslut

Styrelsen beslöt

att godkänna informationen och lägga denna till dagens protokoll

ÖVRIGT

§ 63. Information

Peder Jonsson informerade styrelsen om en gassprängning p.g.a högt tryck den 11 mars i samband med en tankning av sopbil på Sobacken. Ärendet är anmält till arbetsmiljöverket.

Beslut

Styrelsen beslöt

att notera att de tagit del av informationen

Beslut

§ 64. Vattenstämma 2016, 10-11 maj

Bengt Sandell och Martin Neuman anmälde intresse att delta på Vattenstämma 2016 i Göteborg

Beslut

Styrelsen beslöt

att anmäla Bengt Sandell och Martin Neuman till Vattenstämman 2016.

§ 65. Avfall Sverige Årsstämma, 31 maj-1juni Gävle

Eva Theén-Johansson och Erika Storme Martinger anmälde intresse att delta på Avfall Sveriges årsstämma.

Beslut

Styrelsen beslöt

att anmäla Eva Theén-Johansson och Erika Storme Martinger till Avfall Sveriges årsstämma

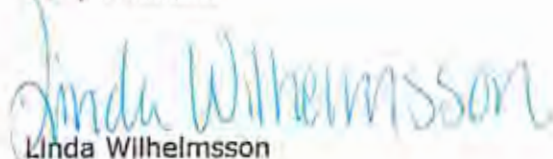
§ 66. VD informerar

Gunnar Peters gav information om att Air Liquide, som köpt Fordonsgas, uppväktar bolaget då de önskar köpa våra tankstationer för fordonsgas.

Sanering av Viskan diskuteras och det finns ett förslag framtaget. Borås Energi och Miljö har emellertid ett förslag på hur denna kan göras så att alla inblandade blir vinnare. Förslaget kommer att presenteras för styrelsen inom kort.

Regional samverkan har ännu inte behandlats av bolagets ägare. Bollebygd står nu i begrepp att bygga ett nytt avloppsreningsverk, alternativt leda vattnet till externt reningsverk. Borås Energi och Miljö borde vara intresserade, men vad säger ägaren?

Vid protokollet

Linda Wilhelmsson

Justerat:

Eva Théen-Johansson

Ulrik Nilsson

Nr 45

Anläggning för optisk sortering av hushållsavfall i tre fraktioner

2017-03-20

Dnr 2016/KS0737 456

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Borås har, liksom alla kommuner, lagstadgad skyldighet att ta hand om hushållsavfall. Detta beskrivs i ”Avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering” som sträcker sig mellan 2012-2020. Avfallsplanen syftar till ett hållbart samhälle genom minskade avfallsmängder, att se avfall som en resurs samt att invånarna skall vara nöjda med avfallshanteringen.

Befintlig sorteringsanläggning på Sobacken har varit i drift i 25 år och är oerhört underhållskrävande, har låg utsorteringsgrad samt låg kapacitet.

Borås har under de senaste 20 åren utmärkt sig i Sverige genom att ha hög kvalitet på avfallshanteringen bl.a. genom optisk sortering i svarta påsar för matavfall och vita påsar för brännbart avfall.

Plockanalyser visar tydligt att den vita påsen domineras till 60% av plast- och pappersförpackningar som egentligen skall återvinnas genom Förpacknings- och TidningsInsamlingen (FTI).

För att uppnå målen i avfallsplanen föreslås en förändring med avseende på insamlingen av hushållsavfall genom att samla in tre fraktioner, vilket innebär en ny påse förutom svart och vit påse. I den nya påsen skall förpackningsavfall läggas. För att kunna sortera ut den tredje nya fraktionen genom optisk sortering behöver Borås Energi och Miljö AB (BEMAB) investera i en ny sorteringsanläggning för ca 60 mnkr. Befintliga insamlingsfordon kan användas men ett visst byte av insamlingskärl kan komma att krävas tillsammans med en informationsinsats för att beskriva varför det nya systemet införs.

Miljövinsterna med ny optisk sortering i tre fraktioner är betydande. Idag beräknas 83% av plastförpackningarna från hushållen vara felsorterade vilket utgör 21% av det fossila inslaget till avfallspannorna. Förslaget innebär en reduktion av koldioxidutsläppen med 4500 ton/år.

Genom utsortering av dessa plastförpackningar minskar denna volym med 1200 ton per år vilket istället kan lämnas till FTI som betalar ersättning med 500 kr/ton samtidigt som behandlingskostnaden för avfallet minskar med 550 kr/ton. Dessutom reducerar en ny sorteringsanläggning drift- och underhållskostnaderna med 740 tkr/år jämfört med idag.

Årlig tillkommande kostnad för investeringen inom affärsområde hushåll i BEMAB beräknas netto till 2 152 tkr.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Godkänna att Borås Energi och Miljö AB investerar i en anläggning för optisk sortering i tre fraktioner för maximalt 60 m³kr samt införa en tredje utsorteringsfraktion vid avfallsinsamlingen för att minska miljöpåverkan och resursanvändning i enlighet med Avfallsplanens intentioner.

KOMMUNSTYRELSEN

Tom Andersson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

Anläggning för optisk sortering av hushållsavfall i 3 fraktioner

Bakgrund

Borås har, liksom alla kommuner, lagstadgad skyldighet att ta hand om hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. För att beskriva detta upprättat kommunerna en renhållningsordning som innefattar avfallsplan och avfallsföreskrifter.

Den befintliga sorteringsanläggningen på Sobacken har varit i drift 25 år. Den är oerhört underhållskrävande och har med dagens mått mätt, en låg utsorteringsgrad och en kapacitet på ca 9 ton i timman. En modern sorteringsanläggning har en utsorteringsgrad på >95% och en kapacitet på ca 18 ton i timman. Detta ger inte bara stora miljövinster utan även logistiks och effektivitetsvinster genom att man tar bort köbildning vid tippfickan och får bättre transportflöden.

I juni 2012 fastställde Kommunstyrelsen i Borås en "Avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering". Planen sträcker sig mellan 2012 - 2020.

Avfallsplanens syfte är att med utgångspunkt från nuvarande avfallshantering genom konkreta mål och aktiviteter utveckla avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

Avfallsplanens målbild:

- Minskade avfallsmängder
- Avfall är en resurs
- Invånarna är nöjda med avfallshanteringen

Planen är också att integrera fastighetsnära insamling, FNI, i den totala avfallshanteringen för att bland annat uppnå optimal hantering i hela avfallskedjan.

Borås har under de senaste 20 åren utmärkt sig i Sverige genom att ha en hög andel hushållsavfall till biologisk behandling (främst rötning) och en mycket låg andel hushållsavfall till deponi. En viktig orsak till detta är etableringen av insamling i svarta påsar (för matavfall) och vita påsar (för brännbart hushållsavfall) i kombination med optisk sortering.

Plockanalyser har utförts enligt Borås Stads avfallsplan. Under våren 2015 gjordes en extra plockanalys på områden som ingick i ett examensarbete utfört av Chalmers. Plockanalyserna har utförts och analyserats av Kamran Roustas på Högskolan i Borås.

Resultatet av plockanalysen visar tydligt att den vita påsen domineras till ca 60 % av plast- och pappersförpackningar som är FTI material.

Projektförslag

För att uppnå målen i Borås Stads avfallsplan förordas en förändring med avseende på insamling av hushållsavfallet. En förändring som skall leda till ökad material- och energiåtervinning vilket minskar miljöpåverkan.

Projektförslaget är att utveckla optisk sortering till tre fraktioner för att ytterligare underlätta för Borås invånare att sortera förpackningsmaterial och därmed minska miljöpåverkan.

Detta genom att uppföra en ny sorteringsanläggning med optisk sortering av tre fraktioner. Matavfall, restavfall samt förpackningsavfall.

Initialt innehåller den tredje påsen endast plastförpackningar, men möjligheten skall finnas för att kunna utöka systemet med fler fraktioner i framtiden.

I projektförslaget ingår även en mottagningsficka med hydraulisk drift, nyutvecklad kamerateknik och avslagarenheter. Byggnadsyta för anläggningen är uppskattad till 700-800 m².

För att kunna leverera förpackningsmaterialet till återvinningsindustrin krävs att påsarna öppnas efter den optiska sorteringen. Påsen med plastförpackningar öppnas och följer sedan med plastfraktionen till plaståtervinning.

Optisk sortering är en känd och beprövad teknik i Borås Stad. Ett flertal kommuner och städer har under senare år valt att införa optisk sortering avseende hushållsavfall. Optisk sortering är flexibelt för framtida förändringar när det gäller vilka fraktioner som skall samla in och hur efterbehandlingen av avfallet skall ske.

Insamlingsfordon

Alla fraktioner samlas in i ett kärl vilket innebär att den befintliga fordonsparken kan användas.

Kärl för insamling

Ett visst byte av kärl kan krävas då fler fraktioner skall samlas in. Dock har vi med plockanalyser visat att mycket av förpackningsavfallet redan ligger i den vita påsen vilket i så fall skulle innebära att ett behov av större kärl inte är självklart.

Informationsinsatser

Eftersom Borås Stad har sorterat sitt hushållsavfall med hjälp av optisk sortering under lång tid är det ett väl inarbetat system för boende och fastighetsägare. Om systemet byggs på med fler fraktioner än i dagsläget krävs en information om varför man utökar med ytterligare en fraktion.

Miljövinster

83 % av plastförpackningar från hushållsavfallet är felsorterat i befintligt insamlingssystem, och hamnar i brännbart avfall. Detta plastavfall utgör 21 % av det fossila inslaget till avfallspannorna. Genom att sortera ut plastförpackningar med hjälp av en tredje påse i systemet tar vi bort 1200 ton fossilbaserat plastavfall ur avfallsförbränningen, och lämnar denna volym till förpackningsindustrins återvinning istället. En miljövinst med ökad återvinning och en klimateffekt motsvarande en reduktion av ca 4500 ton CO₂e/år. Vilket kan jämföras med att 2300 personer avstår 1 flygresor tur och retur Stockholm-New York.

Ekonomi

Endast 17 % av den potentiella volymen av plastförpackningsavfallet från hushållen går till återvinning. 83 % av plastförpackningar från hushållsavfallet hamnar i brännbart avfall. Om vi kan sortera ut plastförpackningar med hjälp av en tredje påse i systemet och vända på dessa siffror (80 % av plasten till återvinning) skulle det innebära en reducerad bränsletillförsel på ca 4 MWh samtidigt som vi också reducerar den fossila andelen i bränslmixen. Energivärdet för plasten motsvarar 1 400 ton osorterat hushållsavfall. Behandlingsavgiften för osorterat hushållsavfall ligger idag på 550 kr/ton. Ersättningen från FTI för plastförpackningar 500 kr/ton. Intäkten för det osorterade hushållsavfallet samt intäkten för plastförpackningar ger en total ökad intäkt för bolaget på ca 1,4 mnkr/år. Det ger också en reducerad DoU-kostnad om 0,74 mnkr avseende sorteringsanläggningen.

Investering

Sorteringsanläggning 3 fraktioner	
Totalt investeringsbelopp	59 736
<i>Sorteringsutrustning</i>	33 400
<i>Påsrivare</i>	5 000
<i>Byggnad</i>	14 000
<i>Projekteringkostnad 4 % (på invest.belopp 52 400 tkr)</i>	2 096
<i>Oförutsedda utgifter 10 % (på invest.belopp 52 400 tkr)</i>	5 240
Årlig kapitalkostnad (avskrivning inkl. ränta)	4 085
Reducerad behandlingskostnad	-594
Intäkt för plastfraktion	-600
Reducering av DoU	-739
Årlig kostnad för AO Hushåll	2 152

Kalkylerad DoU kostnader 1 949
Dagens DoU kostnader 2 688

Bilaga 1 Ekonomisk kalkyl

BORÅS ENERGI och MILJÖ AB

Gunnar Peters
 Verkställande Direktör

KALKYL INVESTERINGSPROJEKT. (20 år)

Ekonomiska indata

Avskrivningstid (ekonomisk livslängd)	20 år
Periodisering av anslutningsavgifter	10 år
Kalkylränta	0,0%
Låneränta (räntesats internbank)	3,5%
Årlig uppräknings av intäkter och kostnader ("inflation")	0,0%
Bolagsskatt	0,00%
Skuld till internbank (grundinvestering)	59 736 000 kr
Krav på egen kassa i projektet	0 kr
DoU-kostnader i procent av totalt inv.belopp.	0,0%
OH-kostnader i procent av totalt inv.belopp.	0,0%
Övriga rörliga kostnader i procent av totalt inv.belopp	0,0%
Avvecklingskostnader	0 kr
Restvärde [sista året]	0 kr
Restvärde omräknat till år 1 i kalkylen	0 kr

Grundinvestering

Investeringsbelopp (grundinvestering)	59 736 000 kr
Anslutningsavgift	0 kr
Grundinvestering m hänsyn till restvärde	59 736 000 kr
Periodiserad anslutningsavgift:	0 kr per år

Årliga inbetalningar

Rörliga intäkter (alternativt kostnadsreduktion)	2 033 000 kr/år
Fasta intäkter (processoptimering)	2 150 000 kr/år
Total årsintäkt: kostnadsreduktion och processoptimering	4 183 000 kr/år

Ekonomiska nyckeltal [utdata]

Nuvärde av framtida kassaflöden	83 660 000 kr
Grundinvestering med hänsyn till eventuellt restvärde	59 736 000 kr
Nettonuvärde för hela investeringen	23 924 000 kr
Nuvärdekvot (=Nuvärde av framtida kassaflöden/Grundinvestering)	1,40

Dokument: Protokoll
 Sammanträdesdag: 2016-10-27
 Tid: 17:00- 21:10
 Plats: Konferensrum Pannan

Beslutande:

Eva Théen-Johansson (MP), ordförande
 Ulrik Nilsson (M), förste vice ordförande
 Ingela Andersson (S) ersätter Erika Storme
 Martinger (S), andre vice ordförande, § 171-§176
 Erika Storme Martinger (S), andre vice ordförande
 §177-§191
 Nils-Åke Björklund (M)
 Joakim Englund (S) ersätter Mats Beausang (S)
 Gunnel Romild (L)
 Kristian Silbvers (SD)
 Nicholas Gregory (S) ersätter Birgitta Hillar(S),
 Emil Bertilsson (C) ersätter Vakant (C),
 Johan Dahlberg (S)
 Matti Dahlbom (V)

Ersättare:

Ingela Andersson (S) §177-§191
 Bengt Sandell (M)
 Eike Jünke (M)
 Per-Jonas Carlsson (KD) §171-§185
 Dennis Söderberg (MP)

Övriga:

Gunnar Peters, VD
 Pär Carlsson, chef Strategisk Utveckling
 Jonas Holmberg, Kommunikationschef
 §171-§175
 Ewa Bideberg, Personalchef
 §174-§191
 Linda Wilhelmsson, Sekreterare
 Peder Jonsson, Transport
 Mattias Fredriksson, Vision

Omfattning

§ 171- § 191

§ 171. Justering

Att jämte ordföranden justera dagens protokoll utsågs Ulrik Nilsson

§ 172. Dagordning

Dagordningen fastställdes med nedan ändring

- Punkt 22, Kretsloppsveckan redovisas under Information Företaget
- Punkt 15 och 16 utgår
- Eike Jünke önskade tillägg under övrigt
- Peder Jonsson önskade tillägg under övrigt

FÖRETAGET**§ 173. Frågor från allmänheten**

Linda Wilhelmsson informerade att inga frågor inkommit från allmänheten

Handwritten signature

Beslut

§ 174. Insamling och optisk sortering av hushållsavfall i minst 3 fraktioner

Den befintliga sorteringsanläggningen på Sobacken har varit i drift 25 år. Med ålderns rätt är den oerhört underhållskrävande. Anläggningen har också en låg utsorteringsgrad och en kapacitet på ca 9 ton i timman. En modern sorteringsanläggning har en utsorteringsgrad på >95 % och med en kapacitet på ca 18 ton i timman.

För att uppnå målen i Borås Stads avfallsplan förordas en förändring vid insamling av hushållsavfallet till tre fraktioner. En förändring som skall leda till ökad material- och energiåtervinning vilket i sin tur minskar miljöpåverkan. Projektförslaget innebär också en installation av en optisk sortering för dessa tre fraktioner.

Initialt innehåller den tredje påsen endast plastförpackningar, men möjligheten skall finnas för att kunna utöka systemet med fler fraktioner i framtiden.

Genom att sortera ut plastförpackningar tar man bort 1 200 ton fossilbaserat plastavfall från avfallsförbränningen som istället kan lämnas till förpackningsindustrins återvinning. En miljövinst motsvarande en reduktion av ca 4 500 ton CO₂e/år.

Beslut

Styrelsen beslöt

- att *under förutsättning att Kommunstyrelsen godkänner förslaget, ge VD i uppdrag att upprätta en anläggning för optisk sortering för tre fraktioner till en maximal kostnad av 60 000 tkr samt*
- att *vid avfallsinsamlingen hos hushållen införa en tredje utsorteringsfraktion för att reducera miljöpåverkan och minska resursanvändningen i enlighet med Avfallsplanens intention.*

§ 175. Kretsloppsveckan

Jonas Holmberg informerade om vilka kommunikationsinsatser bolaget gör för att få Boråsarna delaktiga i ambitionen att skapa "en fossilbränslefri stad".

Vidare informerades om innehållet i Kretsloppsveckan 2016 samt det ekonomiska utfallet.

Beslut

Styrelsen beslöt

- att *godkänna informationen*

§ 176. Miljörapport Tertial 2 2016

Miljörapporten är en redovisning av Borås Energi och Miljö AB:s åtgärdsarbete i enlighet med Borås Stads miljömål som beslutats av Kommunfullmäktige.

Beslut

Styrelsen beslöt

- att *godkänna redovisningen*
att *sända denna vidare till Miljöförvaltningen.*

§ 177. KS/KF

- Revidering av vattenskyddsområden för Borås Stad, Rångedala, Bredared och Dalsjöfors

Beslut

Styrelsen beslöt

att *godkänna informationen*

Rapporter

§ 178. Månadsrapport september

Anna Johansson redogjorde det ekonomiska utfallet för september 2016. Resultatet efter finansiella poster blev 3,2 mnkr jämfört mot budget på -2,2 mnkr, en positiv avvikelse på 5,4 mnkr. Det ackumulerade utfallet är för januari – september visar 71,0 mnkr jämfört mot budget på 33,4 mnkr. En positiv avvikelse på 37,6 mnkr.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *lägga månadsrapporten till dagens protokoll*

EKONOMI

Information

§ 179. Beslut om budget för kommande verksamhetsår

Grunden för budgeten är bolagets femåriga handlingsplaner samt den årliga SWOT-analysen. De "yttre" förutsättningarna för budgeten behandlades på styrelseseminarier den 21-22 september.

Därifrån har en detaljerad budget framtagits som presenterades för styrelsen. Det budgeterade resultatet för 2017 uppgår till 87,4 mnkr.

Till moderbolagets resultaträkning har dotterbolaget, Borås Waste Recovery, budgeterade förlust på - 1,2 mnkr lagts till. Moderbolaget får därefter ett budgeterat resultat på 86,2 mnkr.

Beslut

Styrelsen beslöt

att fastställa budget för 2017 samt
att översända budgeten 2017 till Kommunstyrelsen för godkännande

TEKNIK OCH MILJÖ

Information

§ 180. EMC

Gunnar Peters informerade om att en begäran om överprövning från NCC tillsänts Förvaltningsrätten gällande byggnation till pannhuset samt informerade om hur detta ekonomiskt och tidplanemässigt kan påverka projektet.

Vidare informerade Gunnar om de tilläggsarbeten som tillkommit i projektet sedan föregående möte.

Anna Johansson redogjorde för EMC ekonomirapport.

Vidare informerade Gunnar Peters om att en revision är utförd med fokus på projekthandbokens efterlevnad.

Önskemål lämnades från ledamot, Per-Jonas Carlsson att styrelsen får en återkommande genomgång av risker i projektet varje kvartal.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *notera att de tagit del av informationen*

Beslut

§ 181. Upphandling – kol till rökgasrening, vattenrening och rening av svavelväten.

På Ryaverket används aktivt kol för rening av rökgaserna från avfallspannorna. På Gässlösa och Sobacken används kol för rening av svavelväten från biogasens uppgraderingsanläggningar. Sjöbo vattenverk har fyra kolfilter för vattenrening.

Upphandling av kol för ovanstående processer har genomförts enligt lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) och som öppet upphandlingsförfarande, där Jacobi Carbons AB har lämnat lägsta pris.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *för perioden utse Jacobi Carbons AB som leverantör av ovanstående produkter.*

att *ge VD i uppdrag att teckna avtal med Jacobi Carbons AB.*

§ 182. Utökning av nya verksamhetsområden för VA 2016

I takt med att förtätning och exploatering av Borås stad sker, behöver även verksamhetsområdet för VA utökas. Under 2016 har ett antal nyanslutningar av fastigheter ägt rum och dessa behöver nu formellt införlivas i verksamhetsområdet. Kommande exploateringar och omvandlingsområden som är beslutade införs även dessa i verksamhetsområdet för VA.

Beslut

Styrelsen beslöt

- att sända förslaget om utökning av verksamhetsområden för VA 2016 vidare till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige*
- att under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner utökning av verksamhetsområden för VA 2016 ge VD i uppdrag att verkställa beslutet.*

§ 183. Reinvestering av fjärrvärmeledningar Sturegatan

Huvudmatningen till Lasarettet och stadsdelarna Hulta, Hässleholmen m.fl. är byggd 1961. För att skapa en möjlighet att i framtiden kunna mata ut ett högre flöde från Ryaverket, alternativt minska på pumpningen i pumpstationerna på Skogstomtsparken och Lasarettet, bör ledningen dimensioneras upp. Projektförslag är att reinvestera ledningssträckan mellan kammare 6000-6003 och i samband med detta även dimensionera upp ledningen.

Beslut

Styrelsen beslöt

- Att ge VD i uppdrag att genomföra projekt Reinvestering fjärrvärmeledningar Sturegatan till en kostnad av 2 800 000 kr*

§ 184. Slutredovisning, Reinvestering Fristadvägen

Vid styrelsemötet i januari 2014 beslöt styrelsen att ge VD i uppdrag att genomföra projektet "Reinvestering Fristadvägen" till en maximal kostnad av 1 950 000 kr.

Projektet är nu genomfört och det ekonomiska utfallet blev 1 941 000: - kronor.

Beslut

Styrelsen beslöt

- att godkänna slutredovisningen för "Reinvestering Fristadvägen" och lägga denna till handlingarna*

§ 185. Upphandling – Vinterväghållning

Borås Energi och Miljö anlitar externa entreprenörer för uppdraget att snöröja och halkbekämpa bolagets anläggningar och återvinningsstationer. Entreprenaden har de senaste fyra åren utförts av Borås Stad – Servicekontoret. Avtalet löpte ut 2016-07-31, varför ny upphandling genomförts och anbud har inkommit.

Avtalstiden är 2 år med option om förlängning i ytterligare 1+1 år. Anbudsförfrågan har gått ut som annons i TendSign/Visma Commerce. Upphandlingen har genomförts genom förenklad upphandling enligt Lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF), där Peab Anläggning AB och Farmartjänst Borås Ek. för. uppgivit de lägsta kostnaderna.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *ge VD i uppdrag att teckna avtal med PEAB Anläggning AB samt Farmartjänst Borås Ek. För.*

WASTE RECOVERY

Information

§ 186. VD-rapport

VD rapport för september är utsänd med kallelsen

Beslut

Styrelsen beslöt

att *notera att de tagit del av informationen*

Beslut

§ 187. Verksamhetsplan och budget

Budget 2017 samt verksamhetsplan 2017–2019 är utsänd med kallelsen.

Styrelsen vill uppmärksamma Kommunstyrelsen att det råder oklarhet kring det kommunala ändamålet med Borås Waste Recovery och innan beslut tas om verksamhetsplan 2018/2019 krävs ett beslut om en tänkt framtida finansiering som skall tas av KS/KF. För att inte verksamheten ska bli lidande önskar bolagets styrelse att detta beslut ta under första kvartalet 2017 eller senast vid halvårsskiftet 2017.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *godkänna budget och verksamhetsplan 2017*
att *inte godkänna verksamhetsplanen för 2018/2019 förrän ett beslut i KS/KF är taget gällande framtida finansiering*

Kristian Silbvers lämna in reservation mot beslutet:

Reservation gällande godkännande av budget och verksamhetsplan 2017-2019. Med bakgrund till det material som presenterats är min uppfattning att verksamheten strider mot lokaliseringsprincipen samt förbudet mot spekulativ verksamhet. Av den anledningen röstade jag nej till att godkänna budgeten samt verksamhetsplanen 2017-2019 samt reserverar mig mot beslutet.

PERSONAL

Information

§ 188. Personalenkät

Ewa Bideberg redogjorde för den personalenkät som genomförts på bolaget.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *notera att de tagit del av informationen*

§ 189. Övertagande verksamhet (Veolia)

Ewa Bideberg informerade om att förhandlingarna är avslutade gällande övertagandet av verksamheten från Veolia.

Beslut

Styrelsen beslöt

att *notera att de tagit del av informationen*

§ 190. Övrigt

Eike Jünke framförde önskan om att Lotta Johansson, chef för Navet, skall få komma till ett styrelsemöte och ge information om deras verksamhet.

Peder Jonsson gjorde styrelsen uppmärksam på att nytt exemplar av tidningen Transport utkommit.

§ 191. VD informerar

Gunnar Peters informerade styrelsen om att all personal inom bolaget genomför en obligatorisk miljöutbildning. Styrelsen erbjuds att genomföra samma utbildning med följande alternativa datum: 24 november, 28 november, 29 november och 21 december mellan kl. 17:00-21:00. Anmälan görs till Linda Wilhelmsson.

Den 13 december kl. 06:00 är det Lucia i Sobackens lunchrum. Styrelsen hälsas välkomna.

Den 25 november hälsas styrelsen välkomna på julfirande. Anmälan görs till Linda Wilhelmsson

Bolaget prenumerera på tidningar från Avfall Sverige, Svenskt vatten och Svensk fjärrvärme till styrelsen. Styrelsen önskar få tidningarna om möjligt digitalt.

Vidare informerade Gunnar Peters om förhandlingarna med biogasleverans till Nobina. Ett förhandlingsmöte kommer att ske fredagen den 28 oktober.

Gunnar Peters meddelade att en headhunting företag har anlåtats för rekrytering av medarbetare för Hållbarhet (Miljö) respektive Riskhantering.

Vid protokollet

Linda Wilhelmsson

Justerat:

Eva Théen-Johansson

Ulrik Nilsson

Nr 46

Utbetalning av partistöd 2017 till Socialdemokraterna

2017-04-03

Dnr 2017/KS0151 104

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Socialdemokraterna i Borås har inkommit med en skriftlig redovisning av hur parti-stödet för år 2016 har använts. Till redovisningen finns ett granskningsintyg bifogat. Fullmäktige skall fatta beslut om att utbetalning av partistöd för 2017 kan ske.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Partistöd till Socialdemokraterna i Borås för år 2017 kan utbetalas.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Göran Björklund
Kommunsekreterare

Redovisning partistöd 2016

Enligt kommunallagen 2 kap. 11§ ska partier som uppbär partistöd årligen redovisa att utbetalt partistöd har använts i enlighet med 2 kap. 9§ för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Vidare skall redovisningen granskas av särskild utsedd granskare.

Socialdemokraternas stadgar anger hur vår organisation är uppbyggd. Centralt, partistyrelsen och regionalt, partidistrikt. I kommunen finns arbetarekommun. Dessutom kan det finnas en eller flera föreningar knutna till arbetarekommunen. Förutom Borås arbetarekommun har vi ca 20 lokala föreningar i Borås.

Verksamheten i Borås arbetarekommun omfattar Borås stads geografiska område. I Borås har vi en expedition med anställd personal. Personalen arbetar bland annat med att stödja våra lokala föreningar, studier, mötesverksamhet, opinionsbildande arbete samt stödja partiets förtroendevalda.

Partistöd som under 2016 lämnats till oss uppgår till 1368 687 kronor. Våra två största utgiftsposter (personal och lokaler) uppgår till 1558 048 kronor, redan dessa poster överstiger det belopp vi erhållit i partistöd.

Nedan följer redovisning, vilken kommer att behandlas på vårt årsmöte, över samtliga intäkter och kostnader.

Resultaträkning 2016-01-01 - 2016-12-31

Intäkter	
Medlemsavgifter	45 223
Gruppavgifter/Kf-avgifter	440211
Försäljning	26 327
Bidrag/Anslag	370 513
Tryckeriet	89 150
Övriga intäkter	38 005
Partistöd	1 368 687
Summa Rörelseintäkter	2 378 117
Kostnader	
Personalkostnader	1 311 406
Lokaler/Expeditionen	246 641
Tryckeriet	75 279
Information/Agitation	68 925
Möteskostnader/Uppvaktning	74 778
Medlemsavgifter/Organisationer	13 883
Inköp/1:a Maj	39 000
Studier/Utbildning	171 644
Lämnade Anslag	85 672
Övriga kostnader	3 163
Summa Kostnader	2 090390
ÅRETS RESULTAT	287 727
Avskrivning Inventarier	-45 743
Finansiella Intäkter	2 720
Fondavsättning	-220 983
Årets Resultat efter Avskrivningar	23 721

Borås arbetarekommun har på årsmöte i särskilt beslut utsett att våra revisorer är granskare av redovisningen avseende partistöd.

För ytterligare information kontakta undertecknad.

Borås Arbetarekommun

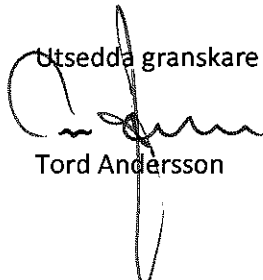
Lars-Åke Johansson, kassör, 033-10 01 31

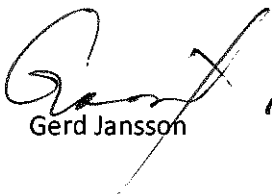
Granskningsrapport

Partistöd 2016

Enligt Kommunallagen kap. 2 11§ ska mottagaren av partistöd utse särskild granskare med uppgift att granska att partistödet använts i enlighet med lagen .

Vi, undertecknade, är genom separat beslut utsedda till att verka som granskare, jämte vårt uppdrag som revisorer, av Borås arbetarekommuns redovisning över användning av partistöd för 2016. Vi intygar att redovisningen ger en rättvisande bild och att partistödet använts i enlighet med kommunallagens krav enligt 2 kap. 9§ dvs. för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin.

Utsedda granskare

Tord Andersson

Gerd Jansson

Kenneth Larsson

Nr 47

Utbetalning av partistöd 2017 till Sverigedemokraterna

2017-04-03

Dnr 2017/KS0151 104

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Sverigedemokraterna i Borås har inkommit med en skriftlig redovisning av hur parti-
stödet för år 2016 har använts. Till redovisningen finns ett granskningsintyg bifogat.
Fullmäktige skall fatta beslut om att utbetalning av partistöd för 2017 kan ske.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Partistöd till Sverigedemokraterna i Borås för år 2017 kan utbetalas.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Göran Björklund
Kommunsekreterare

Borås Stad
2017-02-26

Redovisning av Partistöd 2016

Parti Sverigedemokraterna i Borås
Organisationsnummer 802435-6530
Räkenskapsår 2016-01-01 till 2016-12-31

Intäkter

Partistöd	563 577 kr
Ersättning för Blocksekreterare	154 900 kr
Övriga ersättningar och intäkter	46 160 kr
Utbildningsbidrag från Borås Stad	42 506 kr
Medlemsavgifter	12 000 kr
Privata bidrag	5 347 kr
Totalt	824 490 kr

Kostnader

Service- och kanslitjänster, förbund	135 894 kr	(Not 1)
Löpande verksamhetskostnader	558 219 kr	(Not 2)
Kurser, föreläsningar, resor och hotell	100 372 kr	(Not 3)
Övrigt	42 215 kr	(Not 4)
Totalt	836 700 kr	

Not 1

Service- och kanslitjänster avser bland annat medlemssystem, administration, IT-support, presstjänst, utbildningar samt framställande av opinionsbildande material. Valadministration inför allmänna val 2018.

Not 2

Kostnader för lokal, personal, trycksaker, kontorsmateriel samt förbrukningsmaterial.

Not 3

Utbildning, resor och övernattning för förtroendevalda. Opinionsbildande verksamhet.

Not 4

Försäkringar, medlemsaktiviteter, externt köpta tjänster, tillstånd m.m.

Tidigare års överskott av partistöd, medlemsavgifter och övriga inkomster har fonderats till 2018 års valrörelse.

Andreas Exner, Kassör
Sverigedemokraterna Borås

Diarienumr	Diarietplanbeteckn
BORÅS STAD	
2017 -03- 03	
Kommunstyrelsen	

GRANSKNINGSRAPPORT

2017-03-01

Enligt kommunallagen §11 skall fullmäktige besluta att en mottagare av partistöd årligen skall lämna in en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för de ändamål som anges i §9.

Redovisningen skall avse perioden fr.o.m 1/1 - 31/12 och skall lämnas in till fullmäktige senast 6 månader efter periodens utgång.

En särskild granskare, utsedd av mottagaren av partistödet, skall granska redovisningen för att säkerställa att redovisningen ger en rättvis bild av hur mottagaren använt partistödet.

Granskarens rapport över granskningen skall bifogas redovisningen.

Undertecknad är utsedd av SD Borås att granska redovisningen som anger hur partistödet använts under verksamhetsår 2016.

Granskningen avser: Sverigedemokraterna i Borås

Perioden avser: 2016-01-01 - 2016-12-31

Den redovisning som lämnats in till Borås stad av Sverigedemokraterna ger en rättvisande bild av hur det lokala partistödet använts.

Mattias Bengtsson
Utsedd granskare

Nr 48

Utbetalning av partistöd 2017 till Liberalerna

2017-03-20

Dnr 2017/KS0151 104

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Liberalerna i Borås har inkommit med en skriftlig redovisning av hur partistödet för år 2016 har använts. Till redovisningen finns ett granskningsintyg bifogat. Fullmäktige skall fatta beslut om att utbetalning av partistöd för 2017 kan ske.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Partistöd till Liberalerna i Borås för år 2017 kan utbetalas.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Göran Björklund
Kommunsekreterare

Borås Stad

Redovisning av kommunalt partistöd utbetalt till Liberalerna Borås för 2016

Liberalerna har mottagit 348 881 kronor gällande 2016 års partistöd.
Bifogar resultatrapport för 2016.

Liberalerna betalar serviceavgift med 34 450 kronor till länsförbundet.
Kostnaderna avser del av ombudsmannatjänst, medlemsregister, hemsida,
kampanjmaterial, administrativa omkostnader, tillhandahållande av möteslokal, IT-
tjänster, presstjänst, viss del av utbildningskostnader för förtroendevalda,
valadministration och gemensamma utbildningsinsatser inför genomförande av
allmänna val 2018.

Verksamhetens resultat för 2016 har fonderats till valrörelsen 2018.

Borås den 8 feb 2017

Hamid Fard
Kassör
Liberalerna Borås

Diarienumr	Diarioplanbeteckn
BORÅS STAD	
2017 -02- 16	
Kommunstyrelsen	

Liberalerna Borås
864500-9831

Resultatrapport Preliminär

Sida: 1
Utskrivet: 17-02-04
Senaste vernr: 105

Räkenskapsår: 16-01-01 - 16-12-31
Resultatenhet: Hela företaget
Period: 16-01-01 - 16-12-31

	Perioden	Akkumulerat	Period fg år
Rörelsens intäkter mm			
Övriga rörelseintäkter			
3987 Erhållna kommunala bidrag	374 838,00	374 838,00	401 486,00
3989 Medlemsavgifter	0,00	0,00	3 725,00
3990 Övr ersätnn och intäker	180 607,50	180 607,50	2 327,50
S:a Övriga rörelseintäkter	555 445,50	555 445,50	407 538,50
S:a Rörelseintäkter mm	555 445,50	555 445,50	407 538,50
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter mm			
4112 Medlemsmöte/Årsmöte	-43 335,00	-43 335,00	-1 926,00
4113 Kampanjer	-32 424,00	-32 424,00	-39 622,00
4120 Utbildning av förtroendevalda	-103 134,24	-103 134,24	-25 957,50
4130 Fördelning av partistöd	0,00	0,00	-169 458,00
4140 Serviceavgift	-34 450,00	-34 450,00	0,00
S:a Råvaror och förnödenheter mm	-213 343,24	-213 343,24	-236 963,50
Bruttovinst	342 102,26	342 102,26	170 575,00
Övriga externa kostnader			
5020 El hyrd lokal	-7 158,00	-7 158,00	0,00
5050 Lokaltillbehör hyrd lokal	-15 113,00	-15 113,00	-12 000,00
5060 Städning, renhållning hyrd lokal	-13 801,00	-13 801,00	-6 452,00
5070 Reparationer hyrd lokal	-31 506,00	-31 506,00	0,00
5460 Förbrukningsmaterial	-3 688,00	-3 688,00	-3 230,15
6110 Kontorsmaterial	-10 819,40	-10 819,40	-2 267,00
6212 Mobiltelefon	-4 599,00	-4 599,00	0,00
6570 Bankkostnader	-800,00	-800,00	-756,00
6991 Övr avdr gill kostn	-2 216,00	-2 216,00	0,00
S:a Övriga externa kostnader	-89 700,40	-89 700,40	-24 705,15
S:a Rörelsens kostnader inkl råvaror mm	-303 043,64	-303 043,64	-261 668,65
Rörelseresultat före avskrivningar	252 401,86	252 401,86	145 869,85
Rörelseresultat efter avskrivningar	252 401,86	252 401,86	145 869,85
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader	252 401,86	252 401,86	145 869,85
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	252 401,86	252 401,86	145 869,85
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	252 401,86	252 401,86	145 869,85
Resultat före skatt	252 401,86	252 401,86	145 869,85
Beräknat resultat	252 401,86	252 401,86	145 869,85
8999 Redovisat resultat	-252 401,86	-252 401,86	-145 869,85

Borås Stad

Granskningsintyg beträffande fördelning av partistöd för Liberalerna Borås 2016

I egenskap av på årsmöte utsedd revisor för Liberalerna Borås har jag granskat redovisningen av det kommunala partistödet för 2016.

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Borås den 8 februari 2017

Nils Gunnar Blank
Revisor
Liberalerna Borås

Nr 49

Revidering av reglemente för pensionärsråd i Borås Stad

2017-03-20

Dnr 2017/KS0284 003

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

I samband med ny organisation 2017 har det centrala pensionärsrådet diskuterat om lokala pensionärsråd för Vård- och äldrenämnden och Fritid- och folkhälsonämnden, då båda dessa nämnder ansvarar för verksamhetsområden som riktar sig till äldre personer. Båda nämndernas presidier ställer sig positiva till lokala pensionärsråd.

Lokalt pensionärsråd Vård – och äldrenämnden

Rådet har elva ledamöter. Vård- och äldrenämnden utser tre ledamöter och varje pensionärsorganisationerna utser två ledamöter och två ersättare. Ersättare medverkar vid mötet då ordinarie ledamot är frånvarande.

Lokalt pensionärsråd/funktionshinderråd Fritid- och folkhälsonämnden

Rådet har elva ledamöter. Fritid- och folkhälsonämnden utser tre ledamöter. Varje pensionärsorganisation utser en ledamot och en ersättare. Funktionshinderorganisationerna utser fyra ledamöter och fyra ersättare. Ersättare medverkar vid mötet då ordinarie ledamot är frånvarande.

Nämnden utser ordförande bland sina ledamöter i råden. Organisationernas representanter utser vice ordförande bland sina ledamöter.

Centrala pensionärsrådet

För det centrala pensionärsrådet som är knutet till Kommunstyrelsen innebär den nya organisationen ingen förändring under pågående mandatperiod.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Anta det reviderade reglementet för pensionärsråd i Borås Stad. Reglementet gäller från 27 april 2017.

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Ingegerd Eriksson
Avdelningschef

Reglemente för pensionärsråd

Antaget av Kommunfullmäktige 2011-01-27. Reviderat 2017-XX-XX

Gäller fr.o.m. 2017-XX-XX

§ 1 Syfte

Pensionärsråden är samråds-, informations- och remissorgan med rådgivande funktioner knutna till Kommunstyrelsen (centralt pensionärsråd), Vård- och äldre-nämnden samt Fritid- och folkhälsonämnden (lokala pensionärsråd). Frågor i pensionärsrådet ska i första hand behandlas på planeringsstadiet.

Pensionärsråden har till syfte att

- skapa goda förutsättningar för äldre att leva och verka i Borås Stad
- vara organ för ömsesidig information mellan pensionärernas organisationer och Borås Stad
- förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre

§ 2 Uppgifter

Pensionärsråden ska behandla allmänna frågor om kommunens äldre- och pensionärsservice. Samtliga råd har som uppgift att

- föreslå och medverka till förändringar och förbättringar i frågor som gäller äldre,
- vara remissorgan i frågor som berör pensionärer
- ta fram en årsplanering för rådet

§ 3 Organisation

Pensionärsrådets mandattid ska sammanfalla med kommunala nämnders mandattid. Rätt till representation i Borås Stads pensionärsråd har organisationer som;

- har som huvudinriktning att driva pensionärernas intressefrågor
- är öppna för alla pensionärer
- har betalande och individuellt anslutna medlemmar
- har lokalavdelning med styrelse i Borås
- har minst 400 medlemmar i Borås Stad.

Ansvarig nämnd/styrelse beslutar inför varje mandatperiod vilka organisationer som uppfyller ovan angivna kriterier. Vid varje ny mandatperiod ska kommunen i samarbete med pensionärsorganisationerna ansvara för utbildning av samtliga ledamöter i råden.

Organisationer i centralt och lokalt pensionärsråd:

- Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
- Sveriges Pensionärsförbund (SPF)
- Svenska Kommunal Pensionärernas Förbund (SKPF)
- Föreningen Aktiva Seniorer (FAS)

Äldreombudsmannen deltar vid samtliga råd.

Centrala pensionärsrådet

Centrala pensionärsrådet är knutet till Kommunstyrelsen och behandlar strategiska kommunövergripande frågor.

Uppgifter:

- huvuduppgiften är att medverka inför beslut om långsiktig utveckling och inriktning för att skapa goda förutsättningar för äldre att leva och verka i Borås Stad
- kommunens äldreomsorg samt frågor angående budget
- yttra sig vid eventuellt införande av alternativa driftsformer
- bevaka att det finns tillgängliga bostäder för pensionärer

Centrala pensionärsrådet har tio ledamöter och lika många ersättare. Kommunstyrelsen utser två ledamöter och ersättare. Fördelning av representanter för deltagande pensionärsorganisationer i centrala pensionärsrådet:

Pensionärernas Riksorganisation (PRO), tre ledamöter och tre ersättare

Sveriges Pensionärsförbund (SPF), två ledamöter och två ersättare

Kommunalpensionärernas Förbund (SKPF) två ledamöter och två ersättare

Föreningen Aktiva Seniorer (FAS) en ledamot och en ersättare

Kommunstyrelsen utser ordförande bland sina ledamöter i rådet. Pensionärsrepresentanterna utser vice ordförande bland sina ledamöter.

Lokala pensionärsråd

De lokala pensionärsråden är knutna till Vård- och äldrenämnden och Fritid- och folkhälsonämnden och behandlar frågor inom respektive nämnds verksamhetsområde.

Lokalt pensionärsråd Vård – och äldrenämnden

Syfte: Rådet ska bidra till en positiv utveckling och en ökad delaktighet i verksamhetsfrågor inom äldreomsorgen.

Uppgifter:

- ge pensionärer förutsättningar till större valfrihet och delaktighet av kommunens äldreomsorg
- medverka till att främja det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen, bland annat teknikutveckling och ett pro-aktivt arbete med äldres hälsa
- bevaka att det finns tillgängliga bostäder för pensionärer
- medverka i planeringsarbetet vid ny-, om- och till- byggnad av äldrebostäder, t ex genom representation i arbetsgrupper

Rådet har elva ledamöter. Vård- och äldrenämnden utser tre ledamöter och pensionärsorganisationerna åtta ledamöter, två ledamöter från varje organisation. Namngivna ersättare finns utsedda för organisationernas ledamöter. Dessa medverkar vid mötet då ordinarie ledamot är frånvarande. Nämnden utser ordförande bland sina ledamöter i rådet. Pensionärsrepresentanterna utser vice ordförande bland sina ledamöter.

Lokalt pensionärsråd Fritid- och folkhälsonämnden

Syfte: Rådet ska bidra till en positiv utveckling och en ökad delaktighet för de äldre samt vara en del i nämndens samordningsuppdrag kring lokalt inflytande.

Uppgift:

- föreslå och medverka till förändringar och förbättringar i områden inom förvaltningens ansvar;
 - lokalt inflytande
 - främja äldres hälsa
 - fritid
 - friluftsliv
 - föreningsverksamhet
 - folkhälsa

Rådet har elva ledamöter. Fritid- och folkhälsonämnden utser tre ledamöter, pensionärsorganisationerna utser fyra ledamöter, en ledamot från varje pensionärsorganisation. Funktionshinderorganisationerna utser fyra ledamöter. Namngivna ersättare finns utsedda för organisationernas ledamöter. Dessa medverkar vid mötet då ordinarie ledamot är frånvarande. Nämnden utser ordförande bland sina ledamöter i rådet. Organisationernas representanter utser vice ordförande bland sina ledamöter.

§ 4 Administration

Respektive förvaltningskontor administrerar de lokala pensionärsråden och Stadsledningskansliet det Centrala pensionärsrådet.

Alla pensionärsråden sammanträder minst fyra gånger per år. Ett av sammanträden ska ge möjlighet att yttra sig över kommande års budget. I övrigt beslutar varje råd om sina egna rutiner. Pensionärsråden har rätt att till sammanträde kalla berörda politiker och tjänstemän.

§ 5 Uppföljning

Uppföljning av rådets arbete ska genomföras inför ny mandatperiod 2019.

§ 6 Ersättning

Frågan om ersättning till pensionärsrådets ledamöter och ersättare prövas av Kommunfullmäktige i samband med beslut om bestämmelser för ersättningar till kommunens förtroendevalda. För ersättning utöver ovanstående fattar enskild nämnd/styrelse beslut.

Nr 50

Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark (Budgetuppdrag 2015)

2017-04-03 Dnr 2015/KS0187 250

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Detta dokument är framtaget för att fastlägga de riktlinjer som ska gälla för att långsiktigt säkerställa erforderlig mark för samhällets expansion och att skapa en tydlighet i förvaltningen av kommunens mark. Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark ihop med styrdokument har som syfte att vara ett beslutsunderlag vid kommunal hantering av markärenden.

Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark har varit ute på samråd 2016-10-24 – 2017-01-09. Berörda kommunala nämnder och bolag fick möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

10 remissyttranden har inkommit varav 2 har yttrat sig över något som inte berör denna remiss. Samtliga har tillstyrkt remissen.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Anta riktlinjer för förvärv och försäljning av mark för Borås Stad.

KOMMUNSTYRELSEN

Tom Andersson
Kommunalråd

Elisabeth Eickhoff
Mark- och exploateringschef

Stadsledningskansliet
Mark och exploatering
Handläggare: Peter Zettergren

Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark (Budgetuppdrag 2015)

Detta dokument är framtaget för att fastlägga de riktlinjer som ska gälla för att långsiktigt säkerställa erforderlig mark för samhällets expansion och att skapa en tydlighet i förvaltningen av kommunens mark. Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark ihop med styrdokument har som syfte att vara ett beslutsunderlag vid kommunal hantering av markärenden.

Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark har varit ute på samråd 2016-10-24 – 2017-01-09. Berörda kommunala nämnder och bolag fick möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

10 remissyttranden har inkommit varav 2 har yttrat sig över något som inte berör denna remiss. Samtliga har tillstyrkt remissen.

Inkomna yttranden i sammanfattning

Lokalförsojningsnämnden

Lokalförsojningsnämnden tillstyrker remissen med följande kommentarer. Lokalförsojningsförvaltningen har i sitt uppdrag ansvar för köp av verksamhetsfastigheter vilket kan behövas förtydligas. Om köpt mark innehåller en byggnad bör det finnas ett dokument som hanterar eventuella kostnader som byggnaden skall bära samt hur nämnden skall hantera eventuella hyresgäster som kan ha kvar sin lokal- eller boende.

Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsoförvaltningen ställer sig mycket positiv till de framtagna riktlinjerna för markförvärv och –försäljning. I en växande stad är det mycket viktigt att genom markförvärv kunna ta ett större grepp inte enbart över bostäder, vägar och samhällsfunktioner, utan också över alla de saker som finns däremellan, såsom idrottsanläggningar, rekreation- och friluftsområden, badplatser, parker med mera, som tjänar som en väg till en bättre folkhälsa i staden.

Fritids- och folkhälsoförvaltningen vill dock påpeka att det vore önskvärt att peka ut samtlig tätortsnära skog som rekreationsskog och att denna undantas från kommunens avkastningskrav.

Samhällsbyggnadsnämnden

Riktlinjerna för markförvärv och markförsäljning fungerar som ett beslutsunderlag för en långsiktig hantering av mark som är strategiskt viktig för kommunens utveckling.

Riktlinjerna tillsammans med en korrekt översiktsplan kan ge bra stöd för var kommunen ska köpa in mark som är strategiskt viktig för kommunens utveckling.

Kommunal service borde lyftas särskilt då det är lång planeringsprocess för att få fram planer för kommunal verksamhet.

Riktlinjer för markanvisningar ses som en viktig del av kommunens möjlighet att styra utvecklingen av den mark som kommunen äger.

Samhällsbyggnadsnämnden anser att skrivningen i sista stycket på remissen sida 5 om expropriation bör skärpas. Ordet ”yttersta” bör infogas i sista stycket på remissen sida 5, så att meningen blir som följer: ”I yttersta undantagsfall får tvångsförvärv genomföras och när lagkrav uppfylls exempelvis vid utbyggnad av infrastruktur. Beslut om expropriation ska fattas av Kommunfullmäktige.”

Tekniska nämnden

Förslaget syftar till att fastställa riktlinjer för att långsiktigt säkerställa erforderlig mark för samhällets expansion och skapa en tydlighet i förvaltningen av kommunens mark samt vara ett underlag vid kommunal hantering av markärenden.

Tekniska nämnden har i uppdrag att förvalta kommunal mark. Det är viktigt att Borås Stad som markägare har riktlinjer för markinnehavet. Nämnden förutsätter att markärenden som berör nämndens ansvarsområde handläggs tillsammans med Tekniska förvaltningen.

I den kommande beredningen bör listan med kommunala styrdokument ses över och eventuellt kompletteras med t.ex. riksintressen för natur- rekreation- och vattenskyddsområden.

Nämnden vill understryka vikten av att vara långsiktig när det gäller markärenden. Det finns många exempel på stora fördelar med att kommunen äger mark när staden växer och ny infrastruktur ska byggas. Att säkra natur, friluft- och rekreationsvärden blir också enklare med kommunen som markägare.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden anser att det är positivt att riktlinjerna framhåller att naturvård är ett av syftena med kommunens markinnehav. Miljö- och konsumentnämnden delar riktlinjernas utgångspunkt om att kommunalt markinnehav kan utveckla möjligheterna att skydda och förvalta värdefulla områden och arter och tillstyrker därför remissen.

Borås Energi och Miljö AB

Borås Energi och Miljö vill med eftertryck framhålla att Avfallsplanen såväl som VA-plan bör beaktas vid markförvärv och försäljning. Som exempel kan nämnas att anläggningar avsedda för återvinning (ÅVC och ÅVS) skall vara placerade på strategiskt viktiga platser i den alltmer förtätade stadsbilden och för VA är det viktigt att ägarförhållanden för rörsystem är helt klarlagda vid försäljning eller förvärv av mark.

I riktlinjerna anges att Översiktsplanen är ett relaterat styrdokument, men Avfalls- och VA-planerna är likväl två viktiga styrdokument som bör tas hänsyn till.

I övrigt har Borås Energi och Miljö AB inget ytterligare att tillägga utan stödjer framtagna förslag till riktlinjer.

Industribyggnader i Borås AB

Alla i kommunkoncernen ägda bostads- och fastighetsbolag bör vara informerade eller delaktiga i kommunens arbete med strategiska förvärv och försäljningar av fastigheter.

AB Bostäder i Borås

Bostadsmarknaden i Borås är i skriande behov av ett ökat bostadsbyggande. Bolagets kunder har idag en kötid på ca 5 år, vilket genererar inlåsnings effekter och en ökad trångboddhet. Borås Stad bör därför vara aktiv med planläggning och markanvisning av kommunal mark, för en ökad bostadsproduktion. Vi är därför positiva till ett regelverk för markanvisningar som vi hoppas blir tydligt och transparent.

Viskafors hem AB

De delar av förslaget som berör oss som bolag direkt är tillgången av och möjligheten av att köpa mark för bostäder och handlingsplan för bostadsbyggande. I bägge fallen hoppas vi som bolag att vår ägare ser till bolagets behov för att säkerställa en god tillväxt även i vårt ansvarsområde i Borås Stad.

Fastighetsägarna GFR

Borås är i ett expansivt skede, men lider av växtvärk. Borås Stad behöver få fart på bostadsbyggandet genom att få fram byggbar mark och förtäta. Bostadsbristen kan minska stadens attraktivitet och för också med sig andra problem. Bostadsbristen genererar redan idag negativa effekter som funnits en längre tid i storstäder men nu även dyker upp i Borås. Detta kan till exempel vara trångboddhet, olovlig andrahandsuthyrning, lägenhetsbyten och svart handel med hyreskontrakt.

Borås Stad bör därför vara aktiv med planläggning och markanvisning av kommunal mark, för en ökad bostadsproduktion. Vi är därför positiva till riktlinjer för markanvisningar. Dock menar vi att riktlinjerna behöver förtydligas med en tydligare definition av vad en markanvisning innebär samt vilken metod för markanvisning som ska användas. Som ett bra exempel vill vi hänvisa till Jönköpings kommuns markanvisningspolicy.

Följande remissinstanser har inte svarat på remissen:

Borås Elnät AB
 Borås kommuns Parkerings AB
 Fristadbostäder AB
 Sandhultsbostäder AB
 Toarpshus AB

Strategi

Program

Plan

Policy

• **Riktlinjer**

Regler

Borås Stads
**Riktlinjer för förvärv och
försäljning av mark**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås
PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen
PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning
RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera
REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställd av: Kommunfullmäktige
Gäller för: Kommunstyrelsen
Gäller till och med: 2020

Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark

Inledning

Syfte:

Detta dokument är framtaget för att fastlägga de riktlinjer som ska gälla för att långsiktigt säkerställa erforderlig mark för samhällets expansion och att skapa en tydlighet i förvaltningen av kommunens mark. Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark ihop med nedanstående styrdokument har som syfte att vara ett beslutsunderlag vid kommunal hantering av markärenden.

Kommunala styrdokument

Styrdokumenterna kan beskriva mål eller visioner som kommunen vill åstadkomma genom egna initiativ. De ger ett uppdrag att handla på ett visst sätt. Styrdokumenterna kan också förklara och göra det tydligt hur kommunens förhållningssätt till något är, eller beskriva hur en tjänst eller service ska utföras. Nedanstående exempel på styrdokument har som syfte att vara ett beslutsunderlag vid kommunal hantering av markärenden.

- **Borås Stads översiktsplan**
Kommunens översiktsplan utgör det övergripande styrdokumentet för kommunens långsiktiga fysiska planering.
- **Borås 2025, vision och strategi**
Kommunens vision och strategi 2025 är ett övergripande styrdokument. Visionen fördjupas i sju strategiska målområden. Till varje målområde hör ett antal strategier som konkretiserar hur vi kan arbeta för att nå visionen.
- **Borås Stads Bostadsbyggnadsprogram**
Bostadsbyggnadsprogrammet är ett av verktygen för att förverkliga Borås 2025, vision och strategi. Bostadsbyggnadsprogrammet ger riktlinjer för strategisk planering av bostadsbyggandet. Genom bostadsbyggnadsprogrammet tar kommunen ett delansvar för bostadsförsörjningen.
- **Borås Stads Handlingsplan för bostadsbyggande**
Handlingsplanen redovisar de kommande årens bedömda omfattning av bostadsbyggandet, var det kommer att ske, bebyggelseyp och upplåtelseform.
- **Borås Stads Grönområdesplan**
Grönområdesplanens syfte är att trygga framtidens tillgång till värdefulla grönområden i kommunen, samt utgöra underlag inför planering och byggande.
- **Borås Stads Näringslivsstrategi**
Näringslivsstrategin beskriver hur kommunen ska arbeta för att skapa ett bra företagsklimat och därmed en god tillväxt.

Syfte med kommunens markinnehav

- **Samhällsbyggandet**
Genom kommunalt markägande ges ökade möjligheter att påverka samhällsbyggandet. Markinnehavet ökar förutsättningar att genomföra utbyggnad av bostadsområden, verksamhetsområden, kommunal verksamhet och infrastruktur. Som markägare kan kommunen via markanvisningar styra markanvändning, upplåtelseformer, val av byggherre m.m.
- **Rekreation och friluftsliv**
Genom kommunalt markägande kan kommunen utveckla Boråsarnas möjligheter att dagligen vistas i skog och mark för rekreation, idrottsutövande samt tillgänglighetsanpassade friluftaktiviteter.
- **Naturvård**
Värdefulla områden och arter skyddas och förvaltas. Biologiska- och ekologiska spridningskorridorer som upprätthåller eller förbättrar människors, djurs och växters välmående och livsvillkor förstärks. Ambitionsnivån utvecklas genom kommunalt markinnehav och säkerställs med kommunala naturreservat.
- **Ekonomisk förvaltning**
Kommunen innehar mark som egendomsförvaltning med avkastningskrav. Reglerna om medelsförvaltning finns i kommunallagen 8 kap. 2 §, där en kommun ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses.
- **Markreserv**
Den delen av kommunens mark som inte är detaljplanerad är kommunens markreserv. Syftet med markreserven är att säkerställa områden för bostäder, verksamheter, infrastruktur samt natur-, friluft- och rekreationsområden. En markreserv underlättar också vid förhandling om förvärv av mark i strategiska lägen, då marken kan användas som bytesobjekt.

Riktlinjer för markförvärv

Kommunen förvärvar mark för att uppfylla syftet med kommunens markinnehav.

- **Marknadspris**
Kommunens markförvärv sker på marknadsmässiga grunder. Om marknadspriset inte är känt sedan tidigare kan marknadspriset bedömas av en oberoende auktoriserad värderingsman.
- **Vägledande styrdokument**
Tidigare nämnda styrdokument är vägledande vid markförvärv.
- **Samråd med berörda förvaltningar och kommunala bolag**
Tillsammans med berörda förvaltningar och kommunala bolag görs en bedömning om ett eventuellt markförvärv. Vid förvärv där byggnad ingår bör förvärvet föregås av ett samråd med berörd förvaltning och/eller kommunalt bolag.
- **Aktiv markpolitik**
Kommunen omvärldsbevakar aktivt fastighetsmarknaden utifrån strategiska markförvärv. Markförvärv bör övervägas när strategisk mark är till salu.

- **God framförhållning**
Kommunen tillser i god tid att erforderlig mark finns tillgänglig för planerad exploatering.
- **Frivilliga överenskommelser**
Markförvärv sker i första hand genom frivilliga överenskommelser.
- **Expropriation**
I yttersta undantagsfall får tvångsförvärv genomföras och när lagkrav uppfylls exempelvis vid utbyggnad av infrastruktur. Beslut om expropriation ska fattas av Kommunfullmäktige.

Riktlinjer för markförsäljning

Kommunen avyttrar mark som inte uppfyller syftet med ett kommunalt markinnehav.

- **Marknadspris**
Kommunens försäljning av mark sker på marknadsmässiga grunder. Kommunen som markägare har inte rätt att sälja mark till underpris. Försäljningen sker med hänsyn tagen till EU:s statstödsegler och kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare. Om marknadspriset inte är känt sedan tidigare kan marknadspriset bedömas av en oberoende auktoriserad värderingsman.
- **Mark för verksamheter**
Kommunen har plan- och markberedskap för etablering av verksamheter. Kommunen strävar efter ett varierande näringsliv och företagande.
- **Mark för bostäder**
Kommunen har plan- och markberedskap för en samlad bostadsbebyggelse. Denna mark säljs till byggherre ibland efter en föregående markanvisning.
- **Mark för småhus**
Kommunen har en plan- och markberedskap för småhustomter till privatpersoner. Dessa fördelas och säljs genom kommunens tomtkö och dess regler.
- **Avyttring**
Mark som inte kan definieras under punkten ”syfte med kommunens markinnehav” kan avyttras. Tillsammans med berörda förvaltningar görs en bedömning om försäljning eller byte.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Nr 51

Riktlinjer för markanvisningar

2017-04-03 Dnr 2016/KS0363 250

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Den 1 januari 2015 tillkom en ny lag (SFS 2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar. I den nya lagen görs följande definition av vad som avses med begreppet markanvisning: ”...en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande.” Den nya lagen slår även fast att en kommun som genomför markanvisningar ska anta riktlinjer för denna verksamhet. Riktlinjerna är vägledande och alltså inte bindande varken för kommunen eller för de exploatörer som ingår avtal med kommunen.

Riktlinjernas syfte är att skapa transparens och ökad tydlighet genom att beskriva kommunens tillvägagångssätt och allmänna villkor för markanvisning av kommunägd mark. Riktlinjerna ger även en tydlighet för handläggarna.

Riktlinjerna blir en del av Borås Stads författningssamling. Det kommer även tas fram en broschyr som riktar sig till exploatörer och byggherrar.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Anta riktlinjer för markanvisningar för Borås Stad

Mot beslutet reserverar sig Morgan Hjalmarsson (L) till förmån för sitt yrkande, se bilaga.

KOMMUNSTYRELSEN

Tom Andersson
Kommunalråd

Elisabeth Eickhoff
Mark- och exploateringschef

ALTERNATIVT BESLUTSFÖRSLAG

Riktlinjer för markanvisningar

Den 1 januari 2015 tillkom en ny lag (SFS 2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar. I den nya lagen görs följande definition av vad som avses med begreppet markanvisning: ”...en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande.” Den nya lagen slår även fast att en kommun som genomför markanvisningar ska anta riktlinjer för denna verksamhet. Riktlinjerna är vägledande och alltså inte bindande varken för kommunen eller för de exploatörer som ingår avtal med kommunen.

Riktlinjernas syfte är att skapa transparens och ökad tydlighet genom att beskriva kommunens tillvägagångssätt och allmänna villkor för markanvisning av kommunägd mark. Riktlinjerna ger även en tydlighet för handläggarna. **Kommunstyrelsen föreslår att dubbel markanvisning stryks som metod under paragraf 4 – markanvisningsmetoder.**

Riktlinjerna blir en del av Borås Stads författningssamling. Det kommer även tas fram en broschyr som riktar sig till exploatörer och byggherrar.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Anta riktlinjer för markanvisningar för Borås Stad i enlighet med ovanstående skrivelse

För Liberalerna

Morgan Hjalmarsson

Riktlinjer för markanvisningar för bostäder

Antaget av Kommunfullmäktige 2017-XX-XX,

Gäller fr.o.m. 2017-XX-XX

Utöver det som föreskrivs i Kommunallagen (1991:900), andra lagar och författningar, gäller bestämmelserna i detta reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad.

1§ Bakgrund och syfte

1.1§ Bakgrund

Enligt ”Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar” ska en kommun som genomför markanvisningar anta riktlinjer för markanvisningar. Riktlinjerna ska innehålla kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande, handlägningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisning samt principer för markprissättning. Riktlinjerna är vägledande och övergripande och lagen medger att den kommunala nämnd som ingår avtal, i Borås stads fall Kommunstyrelsen, får i det enskilda fallet frångå riktlinjerna.

1.2§ Syfte

Riktlinjernas syfte är att skapa transparens och ökad tydlighet genom att beskriva kommunens tillvägagångssätt och allmänna villkor för markanvisning av kommunägd mark. Riktlinjerna ger även en tydlighet för handläggarna.

1.3§ Definitioner

Med markanvisning avses en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande. Denna rätt ges genom ingående av ett markanvisningsavtal med tillämpande av dessa riktlinjer. Markanvisningen fullföljs senare, om givna villkor uppfylls, genom en marköverlåtelse eller markupplåtelse.

1.4§ Försäljning av verksamhetstomter

Mark för verksamheter inom områden som redan är detaljplanelagda överläts huvudsakligen genom direktförsäljning utan föregående markanvisning. I undantagsfall kan dock mark för verksamhet anvisas genom markanvisningstävling eller direktanvisning.

1.5§ Försäljning av småhustomter

De småhustomter som kommunen säljer genom småhustomtkön försäljs utan föregående markanvisning till av kommunen särskilt fastställt pris.

2§ Grundläggande villkor för markanvisning

2.1§ Markanvisning generellt

Kommunen eftersträvar mångfald av bostadsproducenter och en blandning av upplåtelseformer i hela kommunen. Vid val av byggherre tas hänsyn till dess ekonomiska stabilitet, kvalitets- och miljöprofil samt referensprojekt och, vid hyresrätter, dennes intresse för långsiktig förvaltning av

Riktlinjer för markanvisningar för bostäder

320:1

bebyggelsen. Hänsyn tas även till byggherrens genomförande av tidigare projekt. Om upplåtelse med tomträtt är aktuellt ska detta framgå av förutsättningarna vid markanvisningen.

Byggherren förväntas följa de av Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige antagna styrdokument, riktlinjer och liknande som är relevanta för projektet. Exempel är bland annat Borås Stads bostadsbyggnadsprogram, grönområdesplan, översiktsplan och riktlinjer för buller.

2.2§ Bedömningskriterier

Varje exploateringsprojekt har sina egna förutsättningar och ska behandlas och bedömas individuellt. Därmed varierar kommunens bedömningskriterier för varje enskilt projekt beroende på typ av område, projektets komplexitet och kommunens intentioner med området. Exempel på bedömningskriterier kan vara bland annat markpris, social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, upplåtelseform, antal bostäder, funktionalitet, tillgänglighet och gestaltning.

2.3§ Markanvisningsavtal

När en byggherre får en markanvisning, antingen genom att vinna en markanvisningstävling eller får en direktanvisning, skrivs ett markanvisningsavtal som beslutas av Kommunstyrelsen. Ett markanvisningsavtal innehåller bland annat:

- Tidsbegränsning, vanligtvis 2 år
- Ansvars- och kostnadsfördelning
- Markpris med eventuell indexreglering
- Överenskommelse om upplåtelseform
- Villkor för exploateringen

Om området för aktuell markanvisning inte är detaljplanlagt är målsättningen att också ett beslut om detaljplaneuppdrag ges. Detaljplanearbetet sker i samråd med den byggherre som kommunen har ingått markanvisningsavtal med. I slutskedet av planarbetet tecknas ett köpekontrakt, och i vissa situationer även ett genomförandeavtal. Köpekontraktet reglerar överlåtelse av mark, medan genomförandeavtalet bland annat reglerar när byggnationen ska vara påbörjad, kostnads- och genomförandeansvar samt övriga villkor för exploateringen. Avtalens giltighet villkoras av att detaljplanen vinner laga kraft och att avtalen godkänns av Kommunstyrelsen eller, om så krävs, av Kommunfullmäktige. Markanvisningsavtalet gäller under avtalad tidsbegränsning. Då markanvisningen omfattar ett område där det redan finns en gällande detaljplan kan köpeavtal och eventuellt genomförandeavtal tecknas direkt.

2.4§ Markanvisningens giltighet

Ett markanvisningsavtal är normalt tidsbegränsad till två år men kan i vissa fall förlängas om förseningen inte beror på byggherren. Om byggherren avbryter projektet ska denne ersätta kommunen för utlagda kostnader.

Markanvisningsavtal får inte överlåtas till annan part utan kommunens skriftliga medgivande.

2.5§ Kostnadsfördelning

Byggherren står för samtliga kostnader kopplade till detaljplanearbetet och genomförandet av detaljplanen. Projektering och planeringsarbete som utförs av byggherren bekostas av denne.

Projekt som avbryts till följd av beslut under detaljplaneprocessen ger inte byggherren rätt till ersättning eller till en ny markanvisning. Detsamma gäller om tiden för markanvisningsavtalet går ut och förlängning inte har begärts eller medgivits.

Byggherren kan komma att få finansiera åtgärder utanför exploateringsområdet, såsom tillfartsvägar och annan teknisk infrastruktur, om de anses nödvändiga för detaljplanens genomförande.

3§ Prissättning av marken

Mot bakgrund av EU:s statsstödsregler ”Lag (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler” och av kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare ska försäljning av kommunal mark ske till marknadspris. Prissättning av kommunal mark görs genom en uppskattning av marknadsvärdet. När priset är känt, t.ex. genom andra jämförbara markförsäljningar, kan prissättningen ske med stöd av dessa. Kommunen kan välja att utföra en oberoende värdering som läggs till grund för bedömningen av markpriset.

Priset sätts utifrån den byggrätt som detaljplanen maximalt bedöms kunna medge. Priset indexregleras för perioden mellan värdering och marköverlåtelse.

Vid tävlingsförfarande av anbudskaraktär kan kommunen låta göra en opartisk värdering för att kunna värdera anbudet gentemot marknadspriset. Om anbudet inte når upp till den opartiska värderingen, kan kommunen välja att avbryta markanvisningen.

Vid upplåtelse med tomträtt är grunderna för avgälden reglerade i lag. Tomträttsavgälden bestäms normalt dels med utgångspunkt från en enligt rättspraxis gällande avgäldsrenta och dels med utgångspunkt från ett avgäldsunderlag som ska motsvara ett bedömt marknadsvärde för marken. Vid ny upplåtelse av tomträtt är kommunen fri att besluta om avgäld för den första avgäldsperioden.

4§ Markanvisningsmetoder

En markanvisning för bostäder kan ges på olika sätt och Borås Stad tillämpar

- Markanvisningstävling
- Direktanvisning
- Dubbel markanvisning

4.1§ Markanvisningstävling

Vid markanvisningstävling upprättar kommunen ett förfrågningsunderlag med förutsättningar för att exploatera aktuellt område. Exempel på när markanvisningstävling kan ske är:

- Större utbyggnadsområden
- Känsliga områden, exempelvis områden med natur-, kultur- eller rekreationsvärden
- Attraktivt läge
- Områden med särskilda gestaltungsönskemål
- Förtättningsområden
- Nya exploateringsområden

Förfrågningsunderlaget beskriver förutsättningarna för markanvisningstävlingen. Av förfrågningsunderlaget framgår vilka bedömningskriterier som gäller för det aktuella området, hur

Riktlinjer för markanvisningar för bostäder

320:1

dess eventuellt viktas samt tidplan för handläggningen. Till förfrågningsunderlaget bifogas även utkast på markanvisningsavtal. Byggherrarnas inkomna förslag och projektidéer utvärderas av en jury bestående av tjänstemän som täcker in kompetenser utifrån uppställda bedömningskriterier.

Detaljeringsgraden som förväntas på inlämnad projektidé kan skilja sig mellan olika markanvisningstävlingar och beror bland annat på det aktuella områdets omfattning och geografiska läge. I ett komplext område kan krävas en omfattande och genomarbetad projektidé medan det i vissa fall kan räcka med en enkel skiss och ett förslag på markpris.

Information om markanvisningstävlingar läggs ut på kommunens hemsida samt skickas ut till de byggherrar som anmält sig till kommunens intressentlista.

4.2§ Direktanvisning

Direktanvisning innebär att mark tilldelas en byggherre utan föregående tävling. Exempel på när direktanvisning kan ske är:

- Vid mindre förtätning eller tillbyggnad av befintligt bostadsbestånd
- Vid markbyte
- Då en byggherre presenterar en unik idé
- Objekt som tidigare markanvisats genom tävling men inte genomförts
- Detaljplanelagda områden som inte har bebyggts
- När mångfald vad gäller bostadsproducenter eller upplåtelseform i ett område önskas
- I lägen där befintlig samhällsstruktur bör stärkas.

För att få en direktanvisning ska byggherren lämna in en skriftlig förfrågan till kommunen. Förfrågan diarieförs och blir då offentlig handling. Byggherren ska före ansökan skickas in kontakta kommunens Mark och exploateringsavdelning för att stämma av behovet av underlag i ansökan. Förfrågan ska i normalfallet innehålla en översiktlig redogörelse över:

- Projektidé
- Situationsplan
- Principskisser
- Redovisning av byggherrens förutsättningar och ekonomi för att kunna genomföra projektet.
- Bostadstyp
- Upplåtelseform
- Byggnadsvolymer
- Gestaltningsskisser
- Förslag för infrastrukturlösningar

Normalt sett kan byggherren få besked om markanvisning kan ges eller inte inom cirka fyra månader efter det att ansökan har kommit in. Ansökans kvalitet och omfattning samt platsens specifika förutsättningar är avgörande för handläggningstiden.

4.3§ Dubbel markanvisning

Kommunen kan använda sig av så kallad dubbel markanvisning. Dubbel markanvisning innebär att en byggherre, för att få markanvisning på en attraktiv tomt i ett centralt läge, även förbinder sig att bygga i ett mindre attraktivt läge, exempelvis i någon av kommunens mindre orter. Detta kan ske både genom markanvisningstävling eller direktanvisning.

Synpunktssammanställning om förslag till Riktlinjer för markanvisningar

I arbetet med att ta fram riktlinjer för markanvisningar har Borås Stad haft som målsättning att riktlinjerna som tas fram ska vara väl avpassade för Borås Stads förutsättningar. Som ett led i detta har det varit viktigt att inhämta synpunkter från Borås byggherrar. Ett utkast till riktlinjer skickades ut till ett antal byggherrar vilka inbjöds till ett samrådsmöte den 12 december 2015 för att diskutera det utskickade utkastet. Inbjudan mottogs positivt och 8 representanter från byggbranschen aktiva i Borås deltog vid samrådsmötet då information gavs och det fördes en allmän diskussion om markanvisningar. Efter mötet justerades riktlinjerna och ett förslag till riktlinjer sammanställdes.

Förslaget till riktlinjer för markanvisningar skulle sedan tas upp i Kommunstyrelsen den 30 maj 2016. Ärendet drogs emellertid ut från listan före sammanträdet med motivering att byggherrarnas synpunkter på de justerade riktlinjerna skulle inhämtas vilket också gjordes i juni 2016.

Synpunkter inkom från två byggherrar. Dessa synpunkter har varit en god hjälp till de förtydligande som gjorts vad gäller de grundläggande villkoren för markanvisningar.

Nedan följer vilka synpunkter som inkommit samt en kommentar till hur dessa behandlats.

1. Borttagande av dubbel markanvisning

Kommentar: Denna markanvisningsmetod har fått vara kvar så att Borås Stad har möjlighet att använda sig av denna metod i framtiden.

2. Markanvändningstävlingar bör endast användas när det finns särskilda skäl eftersom denna form av markanvisning tar tid och genererar höga kostnader

3. Direktanvisning bör vara den normala markanvisningen

Kommentar till 2 & 3: I förslag till Riktlinjer för markanvisningar anges tydligt när tävling respektive direktanvisning ska tillämpas. Markanvisningstävlingar är kostsamma och direktanvisning har fram tills nu varit den metod Borås Stad oftast tillämpat. Det är dock olämpligt att i riktlinjer binda upp sig vid en fördelning av de olika metoderna då framtida byggprojekts karaktär ska vara det som påverkar vilken metod som ska användas.

4. Prissättningen bör sättas utifrån marknadens förutsättningar för respektive upplåtelseform

Kommentar: Enligt EU:s stadsstödsregler och kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare så gäller marknadspris, vilket finns redovisat i förslag till Riktlinjer för markanvisningar. Vid en värdering så skiljer sig oftast marknadspriset för olika upplåtelseformer åt.

5. Begäran om planändring för anvisad mark bör ingå i exploateringsavtalet

Kommentar: Ett exploateringsavtal får enligt lag inte innehålla en sådan begäran. Vid beslut om markanvisning ger KS, om behövs, också planuppdrag till SBN; alltså mycket tidigare i processen än vad som hade varit fallet om det bakats in i ett exploateringsavtal.

6. Markanvisning med hyresrätt bör ske med köpeavtal, ej tomträttsavtal

Kommentar: Borås Stad har inte nybildat tomträtter på länge. För att öka flexibiliteten och om tomträtt då kan vara är en möjlig lösning för att få ett projekt genomförbart så ska inte denna möjlighet uteslutas. Det är därför viktigt att riktlinjerna omfattar bestämmelser om när och hur tomträtt kan tillåtas.

7. Önskvärt att sätta pris på ljus BTA

Kommentar: Borås Stad har satt priset för ljus BTA i flera markanvisningsavtal men det är inte möjligt att använda sig av endast denna prissättningsmetod.

Vi föreslår att riktlinjerna nu kan tas upp för beslut i KS/KF och att därefter en populärversion tas fram och läggs på hemsidan. (den versionen innehåller, bilder, ordlista, kontaktuppgifter mm)

2016/KS0363 – Riktlinjer för markanvisningar
Elisabeth Eickhoff

Nr 52

Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås Stad (Budgetuppdrag 2015)

2017-04-03 Dnr 2015/KS0198 050

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen tillsatte under 2016 en utredning under Ekonomistyrning för att utreda Servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet. Under utredningens gång har dialog förts med Kommunstyrelsens presidium. Representanter från Servicekontoret har inkommit med information om förvaltningens organisation samt verksamhet i de fall utredningen begärt det.

Utredningsuppdraget

I Kommunfullmäktiges budget för 2015 gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda Servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Utredning av stödet m.m. inom IT-området (utöver tjänsteförvaltningen) skall ske i samband med organisationsöversynen.

Utredningen i detta ärende berör därför endast det som nämns i uppdraget om Servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet. Utredningsuppdraget omfattar inte heller om att ifrågasätta den beställar/utförarmodell som Borås Stad arbetar efter sedan 1992.

Remissvar

Utredningen har remitterats Servicenämnden för yttrande, och man har 2017-01-19 beslutat om två remissvar (2016/SN0179). Allianspartierna tillstyrker utredningens intentioner medan de rödgröna avstyrker de föreslag på verksamhetsbegränsningar utredningen presenterar. Sverigedemokraterna lämnar en protokollsanteckning, vilken finns bilagd nämndens yttrande.

Här nedan följer en sammanfattning av den delen av Servicenämndens remissvar som avstyrker remissen. Med nämnden menas därför fortsättningsvis den rödgröna delen under denna rubrik.

Till en början konstaterar nämnden att utredningen är väl genomförd. Den belyser de förutsättningar förvaltningen arbetar under, Servicekontoret har också fått möjlighet att bedöma konsekvenserna av de föreslagna begränsningarna inom ramen för utredningen, vilket redovisas på sidorna 12 och 13 däri (se bilaga).

Vidare kommenterar nämnden de legala förutsättningarna för försäljning till utomstående och konstaterar att den är förenlig med både Kommunallagen och Konkurrenslagen. I två bilagor till Servicenämndens remissvar (2016/SN0179) beskrivs legaliteten beträffande Kommunallagen mer utförligt, där det bland annat hänvisas till SKL:s ledande jurist på området. Nämnden vilar sig på utfallet i Marknadsdomstolen, där man ansåg att Servicekontorets försäljning till utomstående inte kan anses vara ”ägnad att hämma konkurrensen”, och konstaterar på så sätt att försäljningen inte heller strider mot Konkurrenslagen.

Nämnden fortsätter med att beskriva anledningen till, samt när, försäljning till utomstående sker. Servicekontorets entreprenadsverksamhet är konkurrensutsatt, detta innebär det att man inte alltid vinner anbudsgivningar, vilket får till följd att tillfälliga överskottskapaciteter uppstår i organisationen. Dessa pareras till viss del med försäljning till utomstående, icke kommunala, aktörer för att jämna ut beläggningen över åren.

Huvudargumentet nämnden för i svaret är att Servicekontoret, liksom övriga förvaltningar och bolag inom Borås Stad, har krav på sig att använda befintliga resurser på ett för verksamheten optimalt sätt. Förvaltningen lämnar anbud på drift- och projektuppdrag utifrån de krav som beställande förvaltningar och bolag ställer upp. För att kunna möta de kraven, och ha möjlighet att vinna anbudsuppdragen, måste Servicekontoret vara en aktör med hög kompetens och med en effektiv organisation. När överskottskapaciteter uppstår, måste därför förvaltningen undersöka var dessa kapaciteter kan nyttjas. Flexibilitet både hos medarbetare och teknisk utrustning gör att resurser kan flyttas mellan olika verksamheter i förhållande till hur aktuell beläggning ser ut, detta tillsammans med arbeten åt utomstående gör att Servicekontoret har förutsättningar att uppfylla de optimeringskrav som ställs på förvaltningen.

Servicenämnden ser det också som viktigt att i sammanhanget nämna den roll förvaltningen har vid extraordinära händelser och olika typer av evenemang. Flyktingmottagandet 2015, SM-veckan 2014 och O-ringen 2015 är exempel på händelser där Servicekontorets entreprenadverksamhet spelat en viktig roll för genomförandet. För att klara av att axla den här rollen krävs, enligt nämnden, att de resurser förvaltningen förfogar över har en hög kompetens och flexibilitet, men också att verksamheten har en kontinuitet i beläggningen.

I nämndens slutsats konstateras att utredningens förslag på begränsningar av möjligheterna att vid tillfälliga överskottskapaciteter lämna anbud och från tid till annan utföra arbete åt Svenska Kyrkan och vägsamhällighetsföreningar skulle innebära att personella och maskinella resurser inte kommer att nyttjas till full kapacitet. Det i sin tur motsvarar ca 2-2,5 mnkr/år i förlorade intäkter, utan att kostnaderna minskar i motsvarande omfattning. Arbeten åt tidigare nämnda aktörer men framförallt åt Svenska Kyrkan, menar nämnden, har varit av stor betydelse för att optimera resurshandlingen hos förvaltningen.

Kommunstyrelsens slutsatser

Både utredningen och Servicenämndens rödgröna remissvar konstaterar att den försäljning till utomstående aktörer som skett och sker är förenlig med Kommunallagen och Konkurrenslagen. Kommunstyrelsen vill dock poängtera att frågan om den kommunala kompetensen i detta fall inte är prövad. Kommunstyrelsen anser det också vara viktigt att tydligare understryka att Servicekontorets huvudsakliga uppdragsgivare ska vara Borås Stads förvaltningar och bolag, varför begränsningen av arbete till utomstående i enlighet med utredningens intentioner bejakas.

Kommunstyrelsen delar Konkurrensverkets och utredningens syn på sådana tjänster som sker i anslutning till kommunala arbeten. Dessa typer av arbeten får alltså fortsatt förekomma. Exempel på tjänster där arbete åt utomstående får utföras är akuta VA-arbeten, VA-arbeten i samband med VA-arbete åt kommunalt bolag samt markrenhållning på gångbanor. Samordning vid dessa typer av arbeten är effektiv och fördelaktig för såväl fastighetsägare som för skattekollektiv, varför Kommunstyrelsen inte önskar begränsa Servicekontoret i dessa avseenden.

Kommunstyrelsens förslag till begränsning av Servicekontorets möjligheter att erbjuda externa aktörer tjänster inom verksamhetsområdet entreprenad gäller arbeten åt bostadsrättsföreningar, Svenska Kyrkan samt vägsamfälligheter, i enlighet med utredningen. I övrigt bedömer Kommunstyrelsen att några allvarliga konsekvenser för Servicekontorets organisation inte kommer att uppstå till följd av de föreslagna begränsningarna.

Utredningen anser det viktigt att slå fast att Servicekontorets huvuduppgift är att tillhandahålla de i reglementet uppräknade tjänsterna. Detta innebär också, när det gäller teknisk försörjning, att verksamheten i första hand skall vända sig till kommunens förvaltningar och bolag. Ur verksamhetens perspektiv menar utredningen att det är viktigt att kommunens förvaltningar och bolag ger Servicekontoret möjlighet att medverka i upphandlingar och/eller genomförande av uppdrag av den typ av tjänster som ingår i Servicekontorets utbud.

I fråga om förvaltningarna så bestämmer beställande förvaltningar i kommunen självt, eller genom budgetdirektiv, i vilken grad arbeten skall läggas på Servicekontoret eller gå ut i konkurrens, medan bolagen styrs av reglerna i LOU/LUF. I detta sammanhang bör en koncernpolicy utarbetas där hänsyn tas till kommunens bästa och bl.a. möjligheterna i enlighet med kommande förändringar i LOU/LUF. Detta lyfts också i den revisionsrapport som refereras till i utredningen.

I båda remissvaren ställer sig Servicenämnden positiv till införandet av en gemensam koncernpolicy.

Kommunstyrelsen anser att införandet av en gemensam koncernpolicy för ovan nämnda förfaranden vore önskvärt att utreda. Styrelsen föreslår därför att ett utredningsuppdrag formuleras för just detta ändamål.

Det är utredningens uppfattning att Servicekontorets effektivitet och förmåga att "hålla hjulen igång", som man uttrycker det i det rödgröna remissvaret, till största del bygger på den konkurrens som finns när de vinner anbud inom de 300 mnkr som utgör det ordinarie kommunala uppdraget, inte när arbeten åt utomstående görs. En uppfattning som också Kommunstyrelsen delar.

Sammanfattningsvis vill Kommunstyrelsen framhäva att de förslag på begränsningar som Kommunstyrelsen föreslår är ämnade att tydliggöra Servicekontorets uppdrag, som i första hand är att tillhandahålla de tjänster som framgår av nämndens reglemente till kommunala förvaltningar och bolag. Dessa begränsningar bedömer Kommunstyrelsen inte kommer få allvarliga konsekvenser för Servicekontorets fortsatta verksamhet.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

I enlighet med genomförd utredning begränsa Servicekontorets möjlighet att erbjuda tjänster till andra än Borås Stads förvaltningar och bolag

samt

Uppdra till Kommunstyrelsen att utreda formerna för en gemensam koncernpolicy i enlighet med vad som lyfts i ärendet

Mot beslutet reserverar sig Annette Carlsson (M), Kerstin Hermansson (C), Morgan Hjalmarsson (L), Marie Fridén (M), Falco Guldenpfennig (KD) och Björn Qvarnström (SD) till förmån för Annette Carlssons (M), Kerstin Hermanssons (C), Morgan Hjalmarssons (L) och Falco Guldenpfennigs (KD) alternativa förslag.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Magnus Widén
Ekonomichef

ALTERNATIVT BESLUTSFÖRSLAG

Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås Stad (Budgetuppdrag 2015)

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

I enlighet med genomförd utredning ska Servicenämnden endast erbjuda tjänster till Borås Stads förvaltningar och bolag

Uppdra till Kommunstyrelsen att utreda formerna för en gemensam koncernpolicy i enlighet med vad som lyfts i ärendet

För Moderaterna

Annette Carlson

För Liberalerna

Morgan Hjalmarsson

För Centerpartiet

Kerstin Hermansson

För Kristdemokraterna

Falco Guldenpfennig

ALTERNATIVT BESLUTSFÖRSLAG

Kommunfullmäktige

Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås Stad (Budgetuppdrag 2015)

Kommunstyrelsen tillsatte under 2016 en utredning under Ekonomistyrning för att utreda Servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet. Under utredningens gång har dialog förts med Kommunstyrelsens presidium. Representanter från Servicekontoret har inkommit med information om förvaltningens organisation samt verksamhet i de fall utredningen begärt det.

Utredningsuppdraget

I Kommunfullmäktiges budget för 2015 gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda Servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Utredning av stödet m.m. inom IT-området (utöver tjänsteförvaltningen) skall ske i samband med organisationsöversynen.

Utredningen i detta ärende berör därför endast det som nämns i uppdraget om Servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet. Utredningsuppdraget omfattar inte heller om att ifrågasätta den beställar/utförarmodell som Borås Stad arbetar efter sedan 1992.

Remissvar

Utredningen har remitterats Servicenämnden för yttrande, och man har 2017-01-19 beslutat om två remissvar (2016/SN0179). Allianspartierna tillstyrker utredningens intentioner medan de rödgröna avstyrker de föreslag på verksamhetsbegränsningar utredningen presenterar. Sverigedemokraterna lämnar en protokollsanteckning, vilken finns bilagd nämndens yttrande.

Här nedan följer en sammanfattning av den delen av Servicenämndens remissvar som avstyrker remissen. Med nämnden menas därför fortsättningsvis den rödgröna delen under denna rubrik.

Till en början konstaterar nämnden att utredningen är väl genomförd. Den belyser de förutsättningar förvaltningen arbetar under, Servicekontoret har också fått möjlighet att bedöma konsekvenserna av de föreslagna begränsningarna inom ramen för utredningen, vilket redovisas på sidorna 12 och 13 däri (se bilaga).

Vidare kommenterar nämnden de legala förutsättningarna för försäljning till utomstående och konstaterar att den är förenlig med både Kommunallagen och Konkurrenslagen. I två bilagor till Servicenämndens remissvar (2016/SN0179) beskrivs legaliteten beträffande Kommunallagen mer utförligt, där det bland annat hänvisas till SKL:s ledande jurist på området. Nämnden vilar sig på utfallet i Marknadsdomstolen, där man ansåg att Servicekontorets försäljning till utomstående inte kan anses vara ”ägnad att hämma konkurrensen”, och konstaterar på så sätt att försäljningen inte heller strider mot Konkurrenslagen.

Nämnden fortsätter med att beskriva anledningen till, samt när, försäljning till utomstående sker. Servicekontorets entreprenadsverksamhet är konkurrensutsatt, detta innebär det att man inte alltid vinner anbudsgivningar, vilket får till följd att tillfälliga överskottskapaciteter uppstår i organisationen. Dessa pareras till viss del med försäljning till utomstående, icke kommunala, aktörer för att jämna ut beläggningen över åren.

Huvudargumentet nämnden för i svaret är att Servicekontoret, liksom övriga förvaltningar och bolag inom Borås Stad, har krav på sig att använda befintliga resurser på ett för verksamheten optimalt sätt. Förvaltningen lämnar anbud på drift- och projektuppdrag utifrån de krav som beställande förvaltningar och bolag ställer upp. För att kunna möta de kraven, och ha möjlighet att vinna anbudsuppdragen, måste Servicekontoret vara en aktör med hög kompetens och med en effektiv organisation. När överskottskapaciteter uppstår, måste därför förvaltningen undersöka var dessa kapaciteter kan nyttjas. Flexibilitet både hos medarbetare och teknisk utrustning gör att resurser kan flyttas mellan olika verksamheter i förhållande till hur aktuell beläggning ser ut, detta tillsammans med arbeten åt utomstående gör att Servicekontoret har förutsättningar att uppfylla de optimeringskrav som ställs på förvaltningen.

Service-nämnden ser det också som viktigt att i sammanhanget nämna den roll förvaltningen har vid extraordinära händelser och olika typer av evenemang. Flyktingmottagandet 2015, SM-veckan 2014 och O-ringen 2015 är exempel på händelser där Servicekontorets entreprenadverksamhet spelat en viktig roll för genomförandet. För att klara av att axla den här rollen krävs, enligt nämnden, att de resurser förvaltningen förfogar över har en hög kompetens och flexibilitet, men också att verksamheten har en kontinuitet i beläggningen.

I nämndens slutsats konstateras att utredningens förslag på begränsningar av möjligheterna att vid tillfälliga överskottskapaciteter lämna anbud och från tid till annan utföra arbete åt Svenska Kyrkan och vägsamhällighetsföreningar skulle innebära att personella och maskinella resurser inte kommer att nyttjas till full kapacitet. Det i sin tur motsvarar ca 2-2,5 mnkr/år i förlorade intäkter, utan att kostnaderna minskar i motsvarande omfattning. Arbeten åt tidigare nämnda aktörer men framförallt åt Svenska Kyrkan, menar nämnden, har varit av stor betydelse för att optimera resurshanteringen hos förvaltningen.

Kommunstyrelsens slutsatser

Både utredningen och Service-nämndens rödgröna remissvar konstaterar att den försäljning till utomstående aktörer som skett och sker är förenlig med Kommunallagen och Konkurrenslagen. Kommunstyrelsen vill dock poängtera att frågan om den kommunala kompetensen i detta fall inte är prövad. Kommunstyrelsen anser det också vara viktigt att tydligare understryka att Servicekontorets huvudsakliga uppdragsgivare ska vara Borås Stads förvaltningar och bolag, varför begränsningen av arbete till utomstående i enlighet med utredningens intentioner bejakas.

Kommunstyrelsen delar Konkurrensverkets och utredningens syn på sådana tjänster som sker i anslutning till kommunala arbeten. Dessa typer av arbeten får alltså fortsatt förekomma. Exempel på tjänster där arbete åt utomstående får utföras är akuta VA-arbeten, VA-arbeten i samband med VA-arbete åt kommunalt bolag samt markrenhållning på gångbanor. Samordning vid dessa typer av arbeten är effektiv och fördelaktig för såväl fastighetsägare som för skattekollektiv, varför Kommunstyrelsen inte önskar begränsa Servicekontoret i dessa avseenden.

Kommunstyrelsens förslag till begränsning av Servicekontorets möjligheter att erbjuda externa aktörer tjänster inom verksamhetsområdet entreprenad gäller arbeten åt bostadsrättsföreningar, Svenska Kyrkan samt vägsamfälligheter, i enlighet med utredningen. I övrigt bedömer

Kommunstyrelsen att några allvarliga konsekvenser för Servicekontorets organisation inte kommer att uppstå till följd av de föreslagna begränsningarna.

Utredningen anser det viktigt att slå fast att Servicekontorets huvuduppgift är att tillhandahålla de i reglementet uppräknade tjänsterna. Detta innebär också, när det gäller teknisk försörjning, att verksamheten i första hand skall vända sig till kommunens förvaltningar och bolag. Ur verksamhetens perspektiv menar utredningen att det är viktigt att kommunens förvaltningar och bolag ger Servicekontoret möjlighet att medverka i upphandlingar och/eller genomförande av uppdrag av den typ av tjänster som ingår i Servicekontorets utbud.

I fråga om förvaltningarna så bestämmer beställande förvaltningar i kommunen självt, eller genom budgetdirektiv, i vilken grad arbeten skall läggas på Servicekontoret eller gå ut i konkurrens, medan bolagen styrs av reglerna i LOU/LUF. I detta sammanhang bör en koncernpolicy utarbetas där hänsyn tas till kommunens bästa och bl.a. möjligheterna i enlighet med kommande förändringar i LOU/LUF. Detta lyfts också i den revisionsrapport som refereras till i utredningen.

I båda remissvaren ställer sig Servicenämnden positiv till införandet av en gemensam koncernpolicy.

Kommunstyrelsen anser att införandet av en gemensam koncernpolicy för ovan nämnda förfaranden vore önskvärt att utreda. Styrelsen föreslår därför att ett utredningsuppdrag formuleras för just detta ändamål.

Det är utredningens uppfattning att Servicekontorets effektivitet och förmåga att ”hålla hjulen igång”, som man uttrycker det i det rödgröna remissvaret, till största del bygger på den konkurrens som finns när de vinner anbud inom de 300 mnkr som utgör det ordinarie kommunala uppdraget, inte när arbeten åt utomstående görs. En uppfattning som också Kommunstyrelsen delar.

Sammanfattningsvis vill Kommunstyrelsen framhäva att de förslag på begränsningar som Kommunstyrelsen föreslår är ämnade att tydliggöra Servicekontorets uppdrag, som i första hand är att tillhandahålla de tjänster som framgår av nämndens reglemente till kommunala förvaltningar och bolag. Dessa begränsningar bedömer Kommunstyrelsen inte kommer få allvarliga konsekvenser för Servicekontorets fortsatta verksamhet.

Kommunstyrelsen kommer särskilt följa Servicenämndens verksamhet och vilka arbeten som utförs mot den icke-kommunala sfären.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

I enlighet med genomförd utredning ska Servicenämnden endast erbjuda tjänster till Borås Stads förvaltningar och bolag

Uppdra till Kommunstyrelsen att utreda formerna för en gemensam koncernpolicy i enlighet med vad som lyfts i ärendet

KOMMUNSTYRELSEN

§5

2016/SN0179

Remiss: Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås stad (Budgetuppdrag 2015)

Servicenämnden har fått utredningen "Servicekontoret - Utredning av teknisk verksamhet åt utomstående" från 2016-1016 på remiss. I Kommunfullmäktiges budget för 2015 gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Beslutsgång

Två förslag till yttrande över utredningen föreligger; ett från de rödgröna och ett från Alliansen. Ordföranden föreslår att båda yttrandena ska utgöra remissvar i det aktuella ärendet och översändas till Kommunstyrelsen.

Beslut

Servicenämnden beslutar att både de rödgrönas och Alliansens yttranden över utredningen "Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås stad" (Budgetuppdrag 2015) ska utgöra Servicenämndens remissvar.

Niklas Hallberg (SD) och Daniel Assarsson (SD) lämnar in en protokollsanteckning för Sverigedemokraternas räkning, se bilaga 1.

Rätt utdraget intygar:

Ingeborg Moss
Nämndsekreterare

Följebrev remissvar: Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås stad (Budgetuppdrag 2015)

Servicenämnden har fått utredningen "Servicekontoret - Utredning av teknisk verksamhet åt utomstående" från 2016-1016 på remiss. I Kommunfullmäktiges budget för 2015 gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Servicenämnden beslutade på sammanträde 2017-01-19 att både de rödgrönas och Alliansens yttranden över utredningen "Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås stad" (Budgetuppdrag 2015) ska utgöra Servicenämndens remissvar.

Niklas Hallberg (SD) och Daniel Assarsson (SD) lämnar in en protokollsanteckning för Sverigedemokraternas räkning, se bilaga 1.

Kent Hedberg
Ordförande

Ulf Raneby
Tf förvaltningschef

Servicenämnden
Ulf Raneby 033-35 75 04
Carina Andersson 033-35 81 92

REMISSVAR

2017-01-19

2016/SN0179

Servicenämnden

Yttrande över utredningen "Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås stad" (Budgetuppdrag 2015)

Kommunstyrelsens diarienummer: 2015/KS0198

Servicenämndens beslut

Servicenämnden avstyrker remissen.

Servicenämndens yttrande i sammanfattning

Servicenämnden har fått utredningen "Servicekontoret – Utredning av teknisk verksamhet åt utomstående" från 2016-1016 på remiss. I Kommunfullmäktiges budget för 2015 gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Utredningen konstaterar att Servicekontorets försäljning till utomstående kommer sig av att verksamheten är konkurrensutsatt och är inte alltid den utförare som vinner anbudsgivningen. Det leder i sin tur till att det uppstår tillfälliga överkapaciteter och det är för att parera för dessa som försäljning sker till utomstående, icke kommunala kunder.

Utredningen föreslår att Servicekontoret inte ska få utföra tre typer av arbeten längre; uppdrag åt bostadsrättsföreningar, arbeten åt Svenska Kyrkan samt uppdrag åt vägsamfälligheter.

Utredningen konstaterar att Servicekontorets försäljning till utomstående är tillåten enligt Kommunallagen. Stadsjuristen, Lars-Olof Danielsson, konstaterar samma sak, samt att den, som domen i Marknadsdomstolen stipulerade, är tillåten även enligt Konkurrenslagen.

Både den aktuella utredningen och Revisionskontoret (i sin rapport "Beställare-utförarmodellen i Borås Stad – Kommunteknisk verksamhet" 2014-12-08) föreslår/rekommenderar att det skapas tydliga och dokumenterade riktlinjer för beställare-utförarmodellen och att dessa ska ha fokus på koncernnyttan, för "Borås stads bästa". Servicekontoret delar den uppfattningen.

Servicenämndens kommentarer till de i utredningen föreslagna begränsningarna:

De uppdrag Servicekontoret utfört åt Svenska Kyrkan har i flertalet fall varit sådana som med fördel kunnat förläggas till vintertid, just den årstid då det från tid till annan kan finnas överkapacitet. Det möjliggör för Servicekontoret att utnyttja de resurser förvaltningen förfogar över, i form av personal och maskiner, på ett effektivt sätt.

När det gäller vägföreningar har Tekniska förvaltningen väghållningsansvar även för vissa vägföreningars områden. Dessa uppdrag har varit konkurrensutsatta och Servicekontoret och NCC utför för närvarande ca 50% vardera. Det skulle vara mycket opraktiskt om en vägförening inte skulle kunna beställa nya vägskyltar eller dikningsuppdrag av samma entreprenör som sköter övriga uppdrag i området. Samtidigt ska givetvis varje vägförening fritt kunna välja den entreprenör som bäst motsvarar de krav man ställer på uppdraget som ska utföras.

Servicenämndens yttrande i sin helhet

Bakgrund

Servicenämnden har fått utredningen ”Servicekontoret – Utredning av teknisk verksamhet åt utomstående” från 2016-1016 på remiss. I följebrevet anges att remissvaret bör innehålla en beskrivning av effekterna av de verksamhetsbegränsningar som utredningen föreslår samt synpunkter i övrigt.

Utredningen

I Kommunfullmäktiges budget för 2015 gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Utredningen konstaterar bl.a. att Servicekontorets försäljning till utomstående kommer sig av att verksamheten är konkurrensutsatt. Servicekontoret konkurrerar med andra aktörer i anbudsgivningar om de kommunala uppdragen och är inte alltid den utförare som vinner anbudsgivningen. Detta leder i sin tur fram till att det uppstår tillfälliga överkapaciteter och det är för att parera för dessa som försäljning sker till utomstående, icke kommunala kunder.

Utredningen konstaterar också att denna försäljning till utomstående, icke kommunala, som alltså beror på tillfälliga överkapaciteter, är förenlig med det man kallar för kommunal kompetens enligt Kommunallagen.

I utredningens förslag till verksamhetsbegränsningar redovisas bl.a. vilka typer av uppdrag åt utomstående som utredningen föreslår ska vara tillåtna för Servicekontoret att utföra och skälen till dessa undantag. Tre typer av arbeten föreslår utredningen att Servicekontoret inte ska få utföra längre. Det är uppdrag åt bostadsrättsföreningar, arbeten åt Svenska Kyrkan samt uppdrag åt vägsamfälligheter.

Utredningens förslag på begränsningar, d.v.s. en begränsning av möjligheten att vid tillfällig överskottskapacitet lämna anbud och från tid till annan utföra arbete åt Svenska Kyrkan och vägsamhällighetsföreningar skulle innebära att personella och maskinella resurser inte kommer att utnyttjas till full kapacitet. Det i sin tur motsvarar ca 2-2,5 mkr/år i förlorade intäkter, utan att kostnaderna minskar i motsvarande omfattning. Det kan synas vara en liten andel av avdelningens omsättning på ca 280-300 mkr, men det är ändå intäkter av mycket stor betydelse för förvaltningen. För att "hålla hjulen igång" krävs att resurserna, både personellt och i övrigt, är igång och att beläggningen är någorlunda jämnt fördelad över året.

Servicenämndens synpunkter

Servicenämnden anser att den aktuella utredningen är väl genomförd. Den belyser mycket av bl.a. de förutsättningar förvaltningen arbetar under och den innehåller ett avsnitt där Servicekontoret fått möjlighet att bedöma konsekvenserna av de föreslagna begränsningarna. Utredningen konstaterar att Borås Stad valt att genom beställar/utförarkoncept frivilligt utsätta de kommunala uppdragen för konkurrens. Motivet är att konkurrens skapar förutsättningar för en ökad effektivitet och ställer högre krav på uppföljningar. Utredningen påtalar också att det bör utarbetas en koncernpolicy "där det tas hänsyn till kommunens bästa och bl.a. möjligheterna i enlighet med kommande förändringar i LOU/LUF". (LOU: lag om offentlig upphandling, LUF: lag om offentlig upphandling i försörjningssektorn)." Utredningen ifrågasätter inte beställar/utförar konceptet som en effektiv modell för Borås Stad.

Servicenämnden vill här både lämna ytterligare kommentarer och förtydliganden kring de frågeställningar och annat som utredningen innehåller:

Legala förutsättningar

Frågor kring och kommentarer om Servicekontorets försäljning till utomstående är förenlig med Kommunallagen och Konkurrenslagen uppstår då och då i olika sammanhang. Servicenämnden vill därför kommentera detta här.

Utredningen tar upp frågan om Servicekontorets försäljning till utomstående är förenlig med Kommunallagen och konstaterar att så är fallet. De legala förutsättningarna beskrivs mer utförligt av stadsjuristen, Lars-Olof Danielsson, i PM 2016-03-02, bilaga 1 och i dokumentet "Analys av kommunal kompetens i anledning av uttalanden i Marknadsdomstolens dom den 15 februari 2016 om servicekontorets säljverksamhet till externa kunder" 2016-08-05, bilaga 2. Den sistnämnda skrivelsen innehåller ett förtydligande kring hur Kommunallagen prövas. Detta sker genom så kallad laglighetsprövning och det är förvaltningsdomstolarna som är den rättsinstans som avgör den typen av ärenden. Någon sådan prövning är inte gjord, men gällande rättspraxis visar att den aktuella försäljningen till utomstående inte strider mot Kommunallagen.

Servicenämnden vill också kommentera rättsprocessen med Konkurrensverket. Konkurrensverket stämde Borås stad vid Stockholms tingsrätt 2012-01-23. Målet handlade om huruvida Servicekontorets säljverksamhet till utomstående var tillåten enligt Konkurrenslagen.

Borås stad förlorade målet då Stockholms tingsrätt ansåg att Servicekontorets försäljning till icke kommunala kunder skulle kunna hämma konkurrensen på lång sikt. Borås stad överklagade Stockholms tingsrätts dom och ärendet beviljades prövningstillstånd i Marknadsdomstolen, som för övrigt är sista instans. Marknadsdomstolen konstaterade bland annat att Servicekontorets andel av den relevanta marknaden för mark- och anläggningsentreprenader motsvarar 0,15 procent. Marknadsdomstolen ansåg att en så liten andel av den relevanta marknaden inte kan innebära att Servicekontorets försäljning till utomstående kan anses vara "ägnad att hämma konkurrensen". Marknadsdomstolen upphävde därför tingsrättens dom och Konkurrensverkets talan ogillades.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att Servicekontorets försäljning till utomstående inte strider mot varken Kommunallagen eller Konkurrenslagen.

Försäljning till utomstående

Som utredningen konstaterar är orsaken till att Servicekontoret säljer tjänster till utomstående att det i och med att verksamheten är konkurrensutsatt ibland uppstår tillfälliga överkapaciteter. Servicekontoret arbetar med det på olika sätt, där försäljning till utomstående bara utgör en del av det arbetet. En mycket hög flexibilitet både hos medarbetare och teknisk utrustning gör att resurser kan flyttas mellan olika verksamhetsgrenar i förhållande till hur den aktuella beläggningen ser ut.

I övrigt har Servicekontoret, precis som andra förvaltningar och bolag i Borås stad, krav på sig att använda befintliga resurser på ett för verksamheten optimalt sätt. För Servicekontorets del blir detta mycket tydligt i de delar som är konkurrensutsatta (enligt LOU och LUF). Förvaltningen lämnar anbud på drift- och projektuppdrag utifrån de krav som beställande förvaltningar och bolag sätter upp. För att kunna möta de kraven, och ha möjlighet att vinna anbudsuppdragen, måste Servicekontoret vara en aktör med hög kompetens och med en effektiv organisation där alla resurser, både personellt och i övrigt (t.ex. maskinellt) utnyttjas optimalt. Servicenämnden anser att denna typ av konkurrensutsättning i sig är bra, både för förvaltningen och för Borås stad. Den säkerställer att förvaltningen arbetar aktivt med både kompetensförsörjning och effektiviseringar. Den säkerställer också att Borås stad får ut mesta möjliga effekt av varje satsad skattekrona. Likaväl måste Servicekontoret förhålla sig till det faktum att inte vinna alla anbudsgivningar, något som i sin tur leder till att det uppstår tillfälliga överkapaciteter.

Utredningen föreslår att en koncernpolicy utarbetas där det tas hänsyn till "kommunens bästa", ett förslag som Servicenämnden också ställer sig bakom.

Servicenämnden vill i det här sammanhanget kommentera den utredning som Borås stads revisionskontor utfört: "Beställare-utförarmodellen i Borås Stad – Kommunteknisk verksamhet" 2014-12-08. Revisionskontoret konstaterar i sin utredning bland annat att det saknas gemensamma, koncernövergripande spelregler och styrdokument för hur staden och aktuella nämnder/styrelser ska hantera beställare-utförarmodellen. Revisionskontoret lämnar därför rekommendationer i två punkter. Den första handlar om att Kommunstyrelsen bör initiera en utredning med syfte att skapa tydliga och dokumenterade riktlinjer för beställare-utförarmodellen. Dessa riktlinjer ska, enligt Revisionskontoret, ha fokus på koncernnytta.

Revisionskontorets andra rekommendation handlar om samordningsproblem när det gäller snöröjning, halkbekämpning och övrig markrening. Revisionskontoret ansåg i utredningen att hanteringen inte var ändamålsenlig ur ett medborgarperspektiv.

Servicenämnden delar Revisionskontorets uppfattning om rekommendationer och välkomnar att dessa omsätts i praktiken. Koncernnyttan, för "Borås stads bästa" och för medborgarnas bästa, måste rimligen vara ett övergripande mål för både förvaltningar och bolag. Efter vad Servicenämnden känner till idag pågår inget arbete med Revisionskontorets rekommendationer.

Servicekontorets roll vid extraordinära händelser m.m.

En fråga som utredningen inte berör, men som Servicenämnden ser som viktig i sammanhanget, är Servicekontorets roll vid extraordinära händelser och vid olika typer av evenemang. Entreprenadavdelningen har en stark roll vid extraordinära händelser. Det senaste tillfället var vid mottagandet av flyktingar hösten 2015. Vid det tillfället byggde avdelningen upp flyktingmottagningen i Lundbyhallen, Rotundan och Sjöhagenskolan. Under ca två veckor bemannade avdelningen och förvaltningen verksamheten dygnet runt i Lundbyhallen. Fem medarbetare arbetade varje 8-timmarpass under den aktuella tiden.

Avdelningen är också en mycket viktig resurs vid olika typer av evenemang som Borås stad och dess förvaltningar anordnar tillsammans med olika föreningar. Exempel på när avdelningen varit engagerad är under SM-veckan 2014 och under O-ringen 2015.

För att klara av att axla den här rollen vid extraordinära händelser och olika evenemang krävs att de resurser förvaltningen förfogar över har en hög kompetens och flexibilitet, men också att verksamheten har en kontinuitet i beläggningen.

Kommentarer till utredningens förslag till begränsningar

Servicenämnden delar utredningens beskrivning att Servicekontorets huvuduppgift är att tillhandahålla de tjänster som finns uppräknade i Servicenämndens reglemente. När det gäller de tekniska delarna ska Servicekontoret i första hand vända sig till kommunala förvaltningar och bolag. Utredningen påtalar också att det ur Servicekontorets perspektiv blir viktigt att dessa förvaltningar och bolag ger Servicekontoret möjlighet att medverka i upphandlingar och/eller vid genomförande av den typ av tjänster som ingår i utbudet. Revisionskontorets utredning påtalar också detta.

Svenska kyrkan har sedan Servicekontoret bildades varit en viktig beställare. Den tidigare Park- och Kyrkogårdsstiftelsen avvecklades och utförardelarna, både personellt och maskinellt, överfördes till Servicekontoret. Det finns således en lång tradition i att Servicekontoret samarbetar med Svenska Kyrkan.

De uppdrag Servicekontoret utfört åt Svenska Kyrkan har i flertalet fall varit sådana som med fördel kunnat förläggas till vintertid, just den årstid då det från tid till annan kan finnas överkapacitet. Det möjliggör för Servicekontoret att utnyttja de resurser förvaltningen förfogar över, i form av personal och maskiner, på ett effektivt sätt.

Svenska kyrkan delar Servicekontorets uppfattning kring vikten av att fortsätta med samarbetet. Det beskrivs i ett PM inskickat från Svenska Kyrkan 2016-05-26, bilaga 3.

Servicenämnden vill också kommentera det föreslagna förbudet att utföra tjänster åt vägföreningar. Dessa är bidragsberättigade med både statliga och kommunala bidrag. Sedan lång tid tillbaka har Tekniska förvaltningen väghållningsansvar även för vissa vägföreningars områden. Drift och underhåll av dessa områden har Tekniska förvaltningen konkurrensutsatt och Servicekontoret och NCC utför för närvarande ca 50 % vardera av dessa uppdrag.

Oavsett om det är Servicekontoret eller någon annan som sköter drift och underhåll skulle det vara mycket opraktiskt om exempelvis vägföreningen i Dalsjöfors inte skulle kunna beställa nya vägskyltar eller dikningsuppdrag av samma entreprenör som sköter övriga uppdrag i området. Den entreprenör som sköter om den övriga väghållningen har god lokalkännedom och bred kompetens inom mark- och trafikmiljö. Samtidigt ska givetvis varje vägförening fritt kunna välja den entreprenör som bäst motsvarar de krav man ställer på uppdraget som ska utföras.

Slutsats och konsekvenser av de föreslagna begränsningarna

Utredningens förslag på begränsningar, d.v.s. en begränsning av möjligheten att vid tillfällig överskottskapacitet lämna anbud och från tid till annan utföra arbete åt Svenska Kyrkan och vägsamhällighetsföreningar skulle innebära att personella och maskinella resurser inte kommer att utnyttjas till full kapacitet. Det i sin tur motsvarar ca 2-2,5 mkr/år i förlorade intäkter, utan att kostnaderna minskar i motsvarande omfattning. Det kan synas vara en liten andel av avdelningens omsättning på ca 280-300 mkr, men det är ändå intäkter av mycket stor betydelse för förvaltningen. För att "hålla hjulen igång" krävs att resurserna, både personellt och i övrigt, är igång och att beläggningen är någorlunda jämnt fördelad över året. Även om försäljning till icke kommunala kunder inte är den enda åtgärd förvaltningen tagit till för att hantera tillfälliga överkapaciteter har de ändå varit av stor betydelse för helheten på avdelningen och förvaltningen. Arbetena som utförts åt Svenska Kyrkan har varit oerhört viktiga i det sammanhanget. De har kunnat utföras under vintertid då det är som svårast för oss att parera för tillfälliga överkapaciteter. I många fall har det varit så även med de arbeten som utförts åt vägföreningar. Av dessa skäl anser Servicenämnden att arbeten åt Svenska Kyrkan samt åt vägföreningar där Servicekontoret sköter drift och underhåll även i fortsättningen ska vara tillåtna för förvaltningen att utföra.

När det gäller de förslag och tankar om att upprätta övergripande styrdokument eller en koncernpolicy så som både utredningen och Revisionskontorets rapport föreslår delar Servicenämnden denna uppfattning. Förvaltningen anser att det hade varit önskvärt att dessa styrdokument varit framtagna och inarbetade före beslut fattas om avgränsningar och begränsningar.

BORÅS STAD
Servicenämnden

Ekonomiskt perspektiv

Utredningens förslag på begränsningar, d.v.s. en begränsning av möjligheten att vid tillfällig överskottskapacitet lämna anbud och från tid till annan utföra arbete åt Svenska Kyrkan och vägsamhällighetsföreningar skulle innebära att personella och maskinella resurser inte kommer att utnyttjas till full kapacitet. Det i sin tur motsvarar ca 2-2,5 mkr år i förlorade intäkter, utan att kostnaderna minskar i motsvarande omfattning.

Ekologiskt perspektiv

Ärendet bedöms inte innebära några ekologiska konsekvenser för Borås.

Socialt perspektiv

Entreprenadavdelningen har, som tidigare nämnts, en stark roll vid extraordinära händelser. Det senaste tillfället var vid mottagandet av flyktingar hösten 2015. Vid det tillfället byggde avdelningen upp flyktingmottagningen i Lundbyhallen, Rotundan och Sjöhagenskolan. Under ca två veckor bemannade avdelningen och förvaltningen verksamheten dygnet runt i Lundbyhallen. Fem medarbetare arbetade varje 8-timmarspass under den aktuella tiden.

Avdelningen är också en mycket viktig resurs vid olika typer av evenemang som Borås stad och dess förvaltningar anordnar tillsammans med olika föreningar.

Exempel på när avdelningen varit engagerad är under SM-veckan 2014 och under Öringen 2015.

SERVICENÄMNDEN

Kent Hedberg
Ordförande

Ulf Raneby
Tf Förvaltningschef

Bilagor

PM 2016-03-02, stadsjurist Lars-Olof Danielsson
Skrivelse 2016-08-05, stadsjurist Lars-Olof Danielsson
PM 2016-05-2, Svenska Kyrkan

Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3

2016/SN 0179 Bilaga 1

PM

1 (3)

2016-03-02

Dnr Juridik 144/10

Sekretariatet/Lars-Olof Danielsson
Tfn 033 – 35 70 59

Resultatet av Konkurrensverkets granskning av Servicekontorets försäljning av entreprenadtjänster till externa kunder.

Serviceenämnden med förvaltningen Servicekontoret bildades 1992 för att vara utförarenhet avseende bl a markentreprenader. Huvuddelen av verksamheten och personalen kom från gamla Gatukontoret, som istället blev en beställarenhet.

Redan kort efter bildandet kom klagomål från en del lokalt verksamma entreprenörer, att Servicekontoret förstörde marknaden för dem, genom att konkurrera på helt andra villkor än de kunde göra.

En granskning skedde av dåvarande Konkurrenskommissionen, som kom fram till att det fanns en risk för störning. Vid denna granskning hade Servicekontoret en garantivolym och Konkurrenskommissionen uttalade att det på grund härav fanns en risk för korssubventionering.

Garantivolymen minskade och försvann helt bara några år efter 1992. Verksamheten pågick med fri konkurrens på flera interna kommunala entreprenader, vilket fick till följd att Servicekontoret vann vissa och förlorade andra entreprenader. Från tid till annan uppkom då tillfälliga överskott av personal hos Servicekontoret, som inte kunde sysselsättas med andra kommunala arbeten. Vid sådana tillfällen tog Servicekontoret uppdrag även utanför den kommunala sfären. Omfattningen av de externa arbetena var förhållandevis liten och mängden varierade över tiden utifrån hur många interna entreprenader Servicekontoret vann respektive förlorade.

Klagomålen på att Servicekontoret haft skadlig påverkan på entreprenadmarknaden i Borås med omnejd fortsatte dock från en del håll, främst lokalt verkande entreprenörer men även från branschorganisationen Sveriges Byggindustrier.

År 2010 infördes en möjlighet i Konkurrenslagen för berörd företagare eller Konkurrensverket att föra talan mot en kommun att inte få sälja sina tjänster externt. Ett vitesbelopp kan knytas till förbudet.

Sveriges Byggindustrier anmälde i stort sett omgående Servicekontoret till Konkurrensverket och önskade att verket skulle föra talan mot kommunen om förbud mot extern försäljning av entreprenader. Konkurrensverket inledde en granskning redan 2010.

2016-03-02

Dnr Juridik 144/10

Sekretariatet/Lars-Olof Danielsson
Tfn 033 – 35 70 59

Efter inhämtande av mängder av material och efter flera möten, både på telefon och på plats i Borås, valde Konkurrensverket att väcka talan mot kommunen att förbjuda Servicekontoret att sälja markentreprenader till utomstående. Yrkandet innehöll en del mindre undantag från förbudet och var förenat med ett krav om vite om 3 Mkr.

Under förhandlingen inför Stockholms tingsrätt ingavs ytterligare material från båda parter. Dom kom den 31 mars 2014 och tingsrätten biföll helt Konkurrensverkets yrkanden. Tingsrätten konstaterade visserligen i sina domskäl att det inte hade visats att konkurrensen på marknaden hade skadats av Servicekontorets externa försäljning av markentreprenader men att det fanns en risk på lång sikt att så skedde, varför det var befogat med ett förbud.

Kommunen överklagade domen till Marknadsdomstolen och begärde att tingsrättsdomen skulle upphävas och att kommunen skulle få sina rättegångskostnader ersatta av Konkurrensverket.

Marknadsdomstolens dom kom den 15 februari 2016 där kommunens överklagande bifölls fullt ut. Tingsrättsdomen upphävdes, Konkurrensverkets talan avslogs helt och kommunen fick full täckning för sina rättegångskostnader i både tingsrätt och Marknadsdomstolen, 6 251 000 kr.

I sina domskäl konstaterar Marknadsdomstolen, att den lilla externa försäljning av markentreprenader Servicekontoret har, som domstolen uppskattar till ca 12 Mkr om året, är alldeles för liten för att överhuvudtaget kunna ha någon negativ marknadspåverkan. Det fanns således inte ens en risk att marknaden skadas på lång sikt.

Om man sammanfattar de båda domarna kan man konstatera att ingen av domstolarna har kommit fram till att konkurrensen faktiskt har skadats till följd av Servicekontorets agerande. Marknadsdomstolen, som är högsta instans, säger dessutom att det inte heller finns en sådan risk, ens på lång sikt. Frågan om Servicekontorets agerande på den privata marknaden skadar eller riskerar skada konkurrensen är därmed slutligt prövad.

I några kommentarer, inte minst i lokala medier, i den mån dessa medier alls behandlar domen från Marknadsdomstolen, har dragits slutsatsen att det slagits fast att Servicekontorets agerande strider mot Kommunallagen. Den slutsatsen går inte att dra från nu aktuella domar. Laglighetsprövning görs av enskilda beslut, där förvaltningsdomstolarna prövar om dessa överklagade beslut strider mot lag. Domstolarna kan då upphäva ett sådant beslut. Någon sådan prövning

2016-03-02

Dnr Juridik 144/10

Sekretariatet/Lars-Olof Danielsson
Tfn 033 – 35 70 59

har inte gjort av vare sig tingsrätten eller Marknadsdomstolen. Det enda som har prövats är om agerandet skadar eller riskerar skada konkurrensen på marknaden och där har vi fått ett entydigt svar.

STADSKANSLIET, sekretariatet

Lars-Olof Danielsson
Stadsjurist

2016/SNO179 Bilaga 2

Analys av kommunal kompetens i anledning av uttalanden i Marknadsdomstolens dom den 15 februari 2016 om servicekontorets säljverksamhet till externa kunder.

Fråga har ställts om det skulle vara olagligt för Servicekontoret att sälja markentreprenader till andra köpare än kommunala förvaltningar och bolag, med anledning av uttalanden i rubricerad dom.

Regler om kommunal kompetens finns bl a i 2 kap 1 § Kommunallagen. Där anges att kommunen själv får ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunen eller dess medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.

Servicekontoret har hand om markentreprenader för kommunens förvaltningar och bolag. Verksamheten har anknytning till sådan kommunal verksamhet som gatudrift, VA-försörjning och fritidsverksamhet. Den skall inte enbart handhas av staten, annan kommun, landstinget eller annan. Servicekontorets verksamhet är således kompetensenligt i sig. Man kan till och med säga att den huvudsakligen utgör en stödfunktion till kommunal kärnverksamhet.

Nästa fråga är vilken kvantitativ omfattning verksamheten får ha. Servicekontoret har kapacitet att tillhandahålla ca hälften av de kommunala förvaltningarnas och bolagens behov av markentreprenader. Entreprenadverksamheten kan därmed inte anses inrättad för eller drivas med en kapacitet som är större än det kommunala behovet. Med stöd av kompetensreglerna skulle således kapaciteten kunna dubblas eller åtminstone väsentligen utökas.

Genom att de kommunala markentreprenaduppgifterna konkurrensutsätts på marknaden istället för att bara tilldelas Servicekontoret, händer det ibland att smärre delar av Servicekontorets entreprenadkapacitet inte kan nyttjas för uppdrag åt kommunala förvaltningar och bolag. Frågan är om dessa mindre, tillfälliga resursöverskott får användas för försäljning även till andra än kommunala förvaltningar och bolag eller om den kapaciteten måste vara outnyttjad.

Regler om försäljning till andra än den egna kommunen, för att tillvarata skattemedel så effektivt som möjligt, har utformats genom rättspraxis. Det finns några ledande rättsfall från dåvarande Regeringsrätten om tillfällig överkapacitet och om anknytningskompetens. I ett rättsfall tilläts ett landstingsägt tvätteri att sälja tvätteritjänster till ett privat företag, när tvätteriet, genom att ha förlorat en stor intern kund, fått en tillfällig överkapacitet. I ett annat fall tilläts en kommun att till privata köpare sälja sådana plantor från kommunala växthus som inte behövde användas i de kommunala planteringarna, trots att sådant överskott uppkom varje år. Det finns också rättsfall där kommuner tillåtit att sälja tjänster, där dessa har en sådan naturlig anknytning till den kommunala

verksamheten, att det skulle framstå som märkligt att inte få sälja till privata kunder, t ex kioskverksamhet i kommunala idrottsanläggningar.

Servicekontoret säljer enbart tjänster till privata köpare när det finns tillfälliga resurstopp, efter förlorade kommunala upphandlingar, eller där försäljningen har ett naturligt samband med den egna verksamheten, t ex gångbanerenhållning åt privata fastighetsägare i anslutning till att kommunen sköter kommunala gator eller gångbanor. Båda företagen är accepterade som kompetensliga enligt den rättspraxis som finns. Bedömningen har stämts av med SKL:s ledande jurist på området, under den domstolsprocess som ledde fram till rubricerad dom.

Sammanfattningsvis är Servicekontorets markentreprenadverksamhet kompetensligt i sig. Den har en kapacitet som vida understiger det kommunala behovet och den säljs endast i liten omfattning externt när det uppkommer tillfälliga resurstopp, till följd av kommunal konkurrensutsättning av eget arbete, eller när de sålda tjänsterna har ett naturligt samband med arbeten utförda åt kommunen. Den externa försäljningen är således förenlig med Kommunallagen. Stockholms tingsrätt och sedan Marknadsdomstolen har endast prövat om denna externa försäljning skadar eller riskerar skada konkurrensen på markentreprenadmarknaden och svaret är ett otvetydigt nej. Det finns således ingen anledning, utifrån Marknadsdomstolens dom, att inte försöka utnyttja de kommunala resurserna så effektivt som möjligt eller att sluta att erbjuda kommuninvånarna de smärre tjänster de sedan mycket lång tid tillbaka med fog förväntar sig kunna köpa från Servicekontoret.

Borås den 5 augusti 2016

Lars-Olof Danielsson

Stadsjurist

2016/SN 0179 Bilaga 3

Oliver.ahstrand@boras.se

Borås 2016-05-26

Samverkan Servicekontoret och Svenska kyrkan Borås

Skriver till er med anledning av att jag varit på besök hos Servicekontoret för att diskutera och beställa ett antal underhållsarbeten som vi själva inte har kompetens att utföra. Jag fick då reda på att det var tveksamt om de kunde hjälpa oss utifrån den utredning som pågår angående försäljning av tjänster till icke kommunala kunder.

Jag vill bara uttrycka min förvåning över att detta prövas ytterligare. Borås kyrkogårdar och Servicekontoret har ett historiskt mångårigt och väl fungerande samarbete. Det sträcker sig så långt tillbaka som 1980-talet då kommunen var huvudman för hegravningsverksamheten. Vi har under många år haft möjligheten att testa både kompetens och servicenivån när det gäller utförande, kommunikation, ev garantiåtgärder efter besiktning och prisbild. Med en god kännedom om våra olika verksamheter kan vi tillsammans planera utförandeperiod så att det blir kostnadseffektivt för båda parter. Vi har vid ett flertal upphandlingar upplevt att servicekontoret är professionella och att de kalkyler de visar stämmer väl.

Värt att nämnas är att vid vår upphandling av den senaste askgravlunden gick vi ut till fem entreprenörer med förfrågan och fick endast svar från Servicekontoret.

Deras svar var att de hade ett alternativ att presentera eftersom det förfrågningsunderlag vi presenterade var mycket komplicerat och svårt att genomföra. Detta tycker jag talar för att vi samverkar och bryr oss om våra gemensamma offentliga rum.

Parker och kyrkogårdar i Borås är vackra och välbesökta. Vi vill understryka värdet av att kunna använda lokala, kunniga entreprenörer som har en hög kompetens och samarbetsförmåga. Vi har också vid ett flertal tillfällen anlitat servicekontoret när det gäller sten och smidesarbeten. Vid länsstyrelsens besiktning av dessa arbeten har de fått beröm för väl utfört arbete.

Vi vill understryka vikten av att fortsätta med det samarbete som idag finns mellan Svenska kyrkan och Borås Stad Servicekontoret.

Med vänlig hälsning

Stefan Hiller
Kyrkoherde

Lars Öhrn
Kyrkogårdschef

2016/SN0179

SERVICENÄMNDEN

2017-01-19

Yttrande över utredningen "Avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjudas annan än Borås Stad" (Budgetuppdrag 2015)

KS Dnr 2015/KS0198

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2015 att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda Servicekontoret i syfte att avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås Stad. I övrigt ska belysas vilka delar av verksamheten som kan utföras av annan aktör.

Utredningen har genomförts och föreslår verksamhetsbegränsningar i tre fall: Svenska Kyrkan, bostadsrättsföreningar samt vägsamfälligheter. De försäljningar som genomförts till dessa kunder på senare år är av mindre ekonomisk betydelse för Servicekontoret.

Varken Svenska Kyrkan, bostadsrättsföreningar eller vägsamfälligheter ingår i den kommunala sfären varför Servicenämnden anser det riktigt att de inte ska erbjudas Servicenämndens tjänster. Nämnden bedömer vidare att verksamhetsbegränsningarna är av en så begränsad karaktär i förhållande till mark- och entreprenadavdelningens omsättning på knappt 300 miljoner att nämndens arbetssätt och ekonomi inte bör påverkas i nämnvärd omfattning.

I revisionsrapport "Beställare-Utföraremodellen i Borås Stad – Kommunalteknisk verksamhet" avger Stadsrevisionen två rekommendationer. Den ena avser koncernnytta och den andra samordning angående snöröjning med mera. Servicenämnden stödjer de rekommendationer som avgivits.

Sammanfattningsvis konstaterar Servicenämnden att Kommunstyrelsens utredning om att avveckla mark- och entreprenadverksamheten som erbjuds annan än Borås Stad innebär verksamhetsbegränsningar för nämnden på tre områden, områden som inte faller inom den kommunala sfären. Vidare konstaterar nämnden att verksamhetsbortfallet som följer av begränsningarna är små.

Servicenämnden tillstyrker remissen.

Förslag till beslut

Servicenämnden tillstyrker remissen

För Allianspartierna

Ulf Sjösten (M)
1:e vice ordförande

Utredningsremiss

Servicekontoret- Utredning av teknisk verksamhet åt utomstående

Efter uppdrag från Kommunfullmäktige utreder Kommunstyrelsen under 2016 Servicekontorets verksamhet åt utomstående.

Kommunstyrelsens presidium jämte kommunchef och utredarna har utgjort den styrgupp som tagit fram bilagd utredningsremiss.

Förslag och konsekvenser har bollats på tjänstemannanivå för att nu genom remissen kunna hanteras av Servicenämnd och därefter Kommunstyrelse/ Kommunfullmäktige.

Remissvaret bör innehålla en beskrivning av effekterna de verksamhetsbegränsningar som utredningen föreslår samt synpunkter i övrigt.

Svarstiden sätts till 2017-01-31

Svante Stomberg
Kommunchef

Servicekontoret - Utredning av teknisk verksamhet åt utomstående

Christer Johansson och Oliwer Åstrand
2016-10-18

Utredningsuppdrag

I Kommunfullmäktiges budget för 2015 ges kommunstyrelsen i uppdrag att utreda servicekontorets tekniska entreprenadverksamhet, som utförs åt utomstående, samt i övrigt om verksamheten är effektiv.

Kommunstyrelsen beskriver inledningsvis och översiktligt nedan servicekontorets hela organisation och verksamhet. Utifrån uppdraget så koncentreras därefter utredningen till att avse entreprenadenheten och dess verksamhet åt utomstående

Utredning av stödet m.m. inom IT-området (utöver tjänsteförvaltningen) skall ske i samband med organisationsöversynen under år 2016.

Utredningsuppdraget omfattar inte heller om att ifrågasätta den beställar/utförarmodell som Borås Stad arbetar efter sedan 1992. För den tekniska verksamheten har denna inneburit att kommunen frivilligt har konkurrensutsatt kommunala uppdrag, så att andelen externt utlagda arbeten på den privata marknaden idag utgör 300 mnkr av totalt 400 mnkr. Konkurrens, bättre uppföljning har här lett till effektiviseringar enligt stadsrevisionens bedömningar. Revisionens slutsatser sammanfattas i slutet av rapporten.

Utredningen har inväntat den domstolsprövning som skett med anledning av att konkurrensverket anmält servicekontoret för tagna arbeten på den privata marknaden. Domen som kom under februari 2016 gav inte konkurrensverket rätt i påståendet att Servicekontorets agerande stör den privata marknaden i tillräckligt stor omfattning. Detta gör det möjligt att de kommunala resurserna fortsatt kan utnyttjas effektivt.

Legala förutsättningar

I samband med konkurrensverksmålet slog kommunjuristen i Borås fast att servicekontorets totala kapacitet klart understiger det totala behovet hos de kommunala förvaltningarna och bolagen av den aktuella typen av tjänster. Det går således inte att påstå att servicekontoret har inrättats i något annat syfte än att tillhandahålla sådana tjänster till andra kommunala förvaltningar och bolag som ostridigt är kompetensliga enligt kommunallagen.

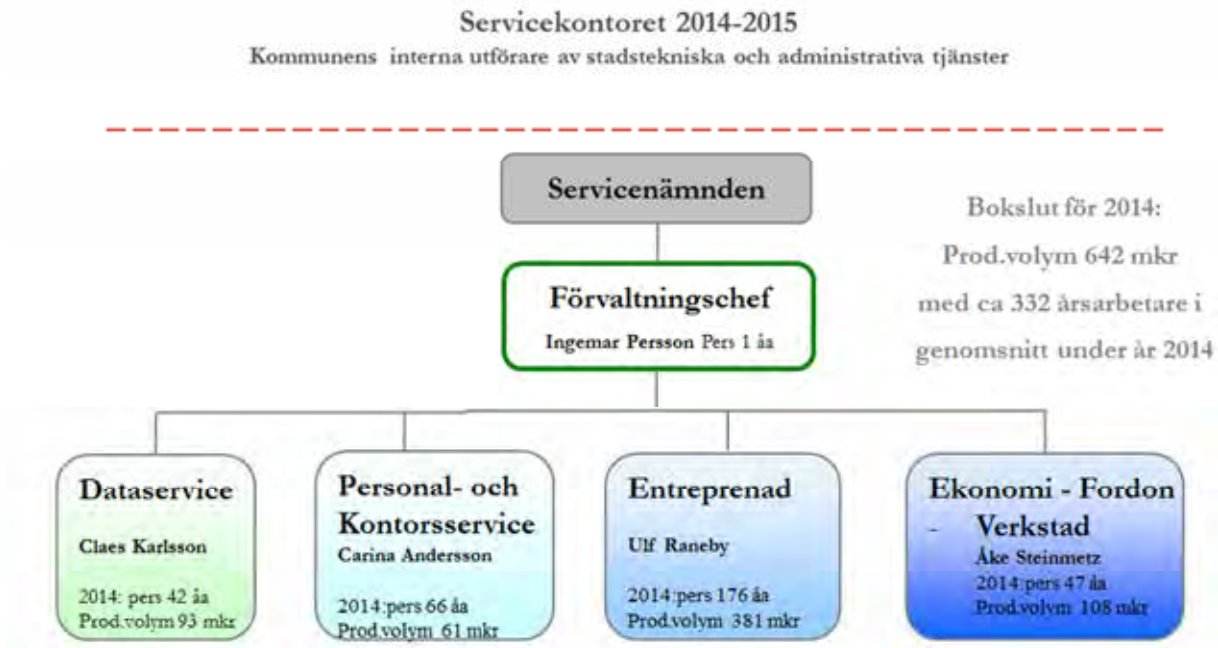
Genom beställar/utförarmodellens konkurrensutsättning av servicekontoret kan det konstateras att kommunens behov av tekniska resurser till mycket stor del täcks av tjänster från privata företag. Utöver de 300 mnkr för uppdrag som beställande förvaltningar direkt upphandlar av dessa företag så handlar servicekontoret i sin tur ca 50% av tagna uppdrag från privata underentreprenörer.

Konkurrensutsättningen av servicekontoret gör att tillfälliga överkapaciteter uppkommer inom servicekontoret. En försäljning av dessa tjänster är då förenlig med kommunal kompetens enligt kommunallagen.

Servicekontorets organisation och verksamhet

Servicekontoret tillkom 1992 genom en sammanslagning av flera av kommunens tekniska resurser. Det organisatoriska syftet med modellen var att verksamhetsansvariga nämnder/förvaltningar skulle beställa arbeten hos servicekontoret, som fick de gemensamma tekniska utförarresurserna. På detta sätt fick beställarna större frihet att välja utförare och den tidigare anslagsfinansierade egna verksamheten blev utsatt för konkurrens.

Servicekontoret har i olika omgångar tillförts nya uppgifter av vilka lokalförsörjningskonorets fastighetsskötsel år 2000(100 åa) och löne-och dataadministration 2010 (100 åa) är de största. Kontoret omfattar idag ca 340 anställda och omsätter mellan 500 till 700 mkr.

Med stöd från servicenämndens reglemente ansvarar förvaltningen bland annat för:

- Anläggningsentreprenader
- Nyanläggning samt drift och underhåll på gator och vägar, VA-system, parker
- och idrotts- och friluftsanläggningar
- Markexploateringsuppdrag
- Byggservice
- Fastighetsservice
- Lokalvård
- Ägande och administration av merparten av kommunens fordons och en del maskiner
- Ägande och administration av utrustning för kopiering och utskrifter
- Utförande av reparationer av fordon och maskiner
- Utförande av verkstadsmekaniska arbeten
- Kommunens telefonväxel och mobiltelefoni
- Tillhandahållande av tryckeri- och budtjänster samt vaktmästeritjänster i stadshuskvarteren
- IT-service
- Administrativ service inom ekonomiredovisning, personal- och
- Löneadministration

Personalutveckling 1992 till 2015

Redovisningen av antal anställda sker genom att en omräkning till antal årsarbetare, åa, har skett. Alla beskrivningar om antal och alla jämförelser sker med antal efter denna omräkning. I tabellerna i bilaga 2:3 redovisas antalet årsarbetare som ett genomsnitt för varje år.

- Antal medarbetare inom Service vid starten 1992 var 224 åa.
- Totalt har under 23 års verksamhet omsatts personal motsvarande 323 årsarbetare som slutat sin anställning och personal motsvarande 433 årsarbetare som börjat anställning på Servicekontoret.
- Av de medarbetare som sedan 1992 börjat på Servicekontoret har 226 stycken tillkommit via organisationsförändringar (personal tillförda Servicekontoret från andra enheter vid omorganisationer) och 207 stycken genom nyanställning.
- Vid årsskiftet 2010-2011 ökade antalet medarbetare med 102 stycken och per den 1 april 2000 med 124 stycken, vid båda tillfällena till följd av omorganisationer inom Borås Stad.
- Under dessa 23 år har 116 personer försvunnit från Servicekontoret.
- De årliga personalkostnaderna har under samma perioder från 1992 ökat med 15 % fram till och med 1999, med 122 % från 1992 fram till och med 2010 och med 277 % från 1992 till år 2015.

Personalutveckling i antal årsarbetare samt personalkostnad 1992-2015

År	Personal antal årsarbetare i snitt per år, st		Personalkostnad per år i Mnkr		År	Personal antal årsarbetare i snitt per år, st		Personalkostnad per år i mnkr	
1992	211	0%	46,9	0%	2004	258	22%	87,9	87%
1993	198	-6%	43,7	-7%	2005	253	20%	89,9	92%
1994	194	-8%	48,1	3%	2006	251	19%	91,7	96%
1995	188	-11%	47,6	1%	2007	247	17%	92,8	98%
1996	189	-10%	51,2	9%	2008	243	15%	95,8	104%
1997	188	-11%	52,8	13%	2009	242	15%	103,4	120%
1998	183	-13%	52,9	13%	2010	228	8%	104,3	122%
1999	181	-14%	53,9	15%	2011	340	61%	145,3	210%
2000	289	37%	74,1	58%	2012	337	60%	154,6	230%
2001	289	37%	83,5	78%	2013	334	58%	164,3	250%
2002	270	28%	85,2	82%	2014	335	59%	165,9	254%
2003	270	28%	85,3	82%	2015	332	57%	176,6	277%

Ekonomi

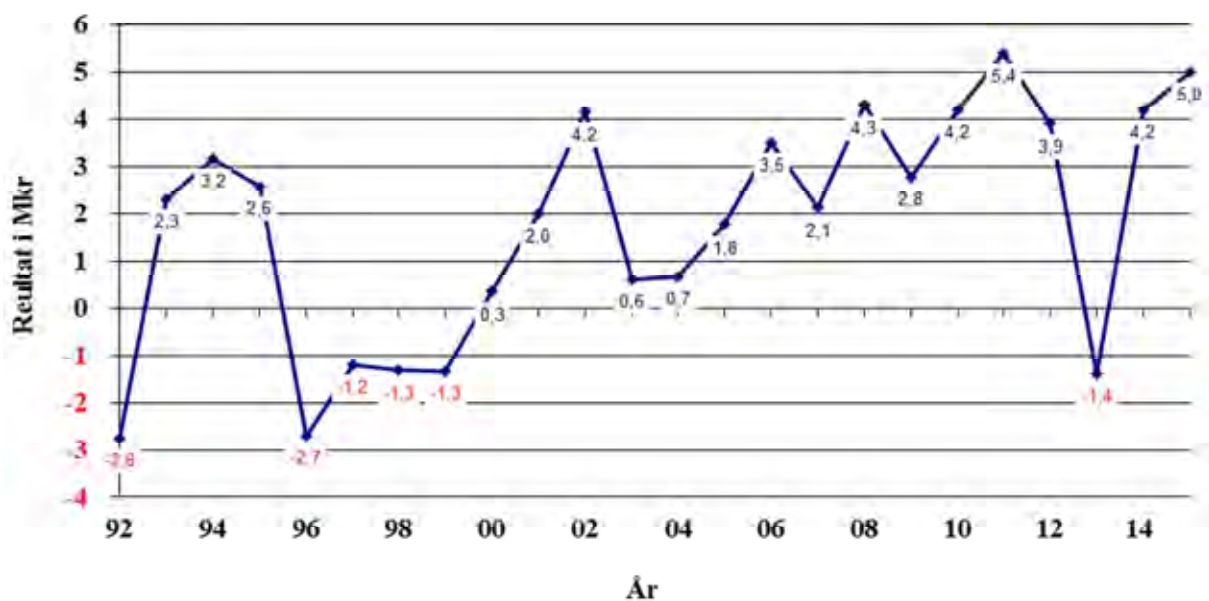
Redovisade årsresultat har som helhet följt de budgeterade mål som servicenämnden haft. Det skall ändå noteras att resultaten är en balansgång mellan det egna resultatet och principen att tillhandahålla tjänster till så lågt pris som möjligt.

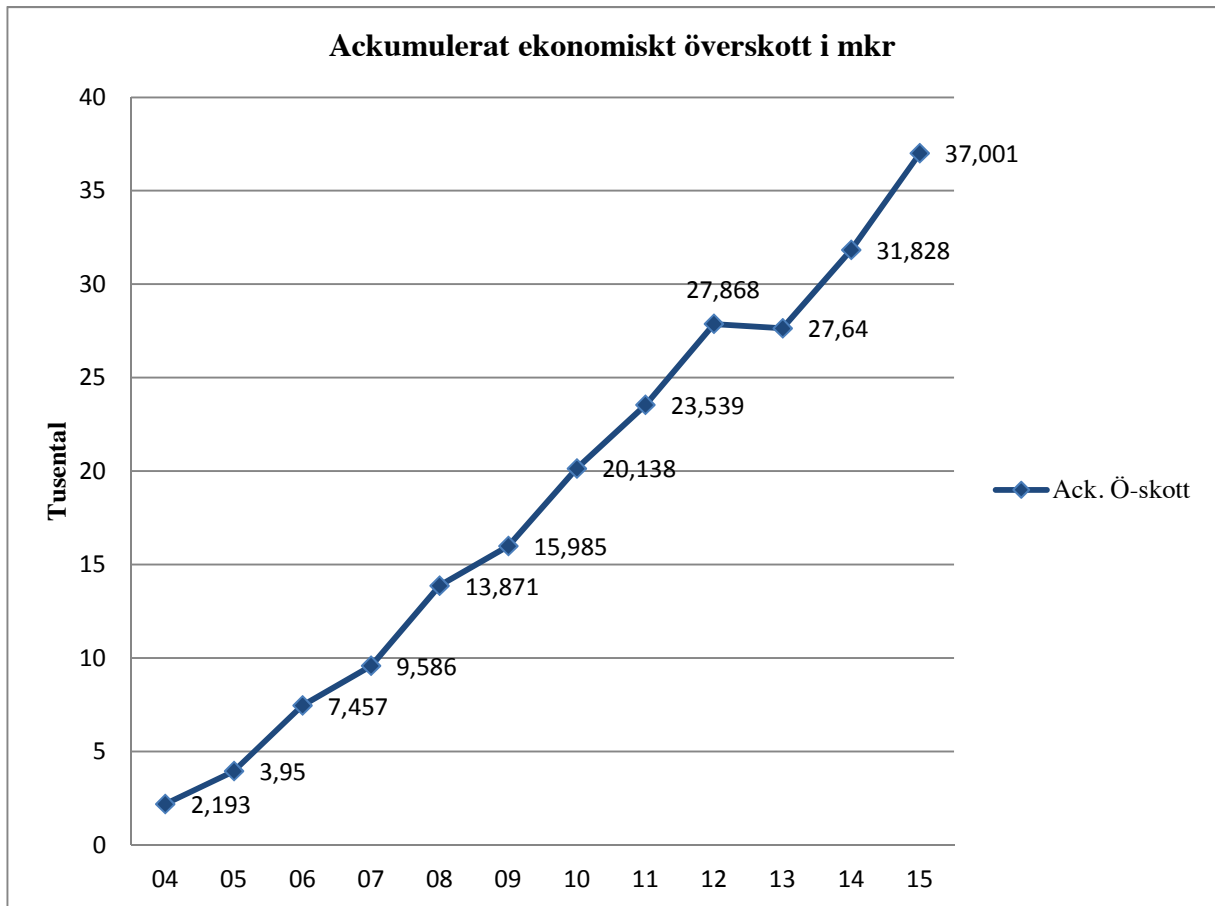
När Servicekontoret startades 1992 fanns så kallade garantivolymer och då reglerades resultatet genom att priserna på arbeten påverkades. Sedan ett marknadsrelaterat á-prissystem införts så uppstår ett resultat på varje enskilt arbete.

Omsättning per avdelning i Servicekontoret fördelad per kundkategori i tkr helår 2014

Kund	Dataservice		Personal o K.serv		Entreprenad		Ek.-Fo.-Ve.		Serv.Kont. tot.	
	tkr	%	tkr	%	tkr	%	tkr	%	tkr	%
1. Stadsdelsförv.	33924	36,3%	22778	37,6%	2555	0,7%	23324	21,7%	82581	12,9%
2. Tekn. Förv.	2016	2,2%	1452	2,4%	77989	20,5%	5153	4,8%	86610	13,5%
3. Frit.- o Folkhäl.	1058	1,1%	895	1,5%	34515	9,1%	766	0,7%	37234	5,8%
4. Lokalförsörjn.	2691	2,9%	9761	16,1%	37339	9,8%	2159	2,0%	51950	8,1%
5. Borås E o M AB	14	0,0%	1047	1,7%	54416	14,3%	14681	13,6%	70158	10,9%
6. Stadskansliet	12830	13,7%	2099	3,5%	81804	21,5%	224	0,2%	96957	15,1%
7. Övr. kom. Förv.	18658	20,0%	16067	26,5%	4682	1,2%	11364	10,6%	50771	7,9%
8. Övr. kom. Bol.	196	0,2%	1672	2,8%	10405	2,7%	6247	5,8%	18520	2,9%
9. Övriga kunder	227	0,2%	949	1,6%	13773	3,6%	1620	1,5%	16569	2,6%
10. Intern försäljning	21774	23,3%	3822	6,3%	63553	16,7%	42021	39,1%	131170	20,4%
Summa intäkter	93388	100,0%	60542	100,0%	381031	100,0%	107559	100,0%	642520	100,0%
Kostnader	-93298	-99,9%	-59757	-98,7%	-377382	-99,0%	-106778	-99,3%	-637215	-99,2%
Resultat	90	0,1%	784	1,3%	3648	1,0%	781	0,7%	5305	0,8%

Operativt årsresultat 1992-2015 P1 i mkr

Sammanfattningsvis så följer den ekonomiska utvecklingen på Servicekontoret de förutsättningar och mål som kommunfullmäktige givit verksamheten. Stadsrevisionen konstaterar i sina utredningar att verksamheten synes varit effektiv bland annat med hänsyn till att uppdrag har tagits i konkurrens.

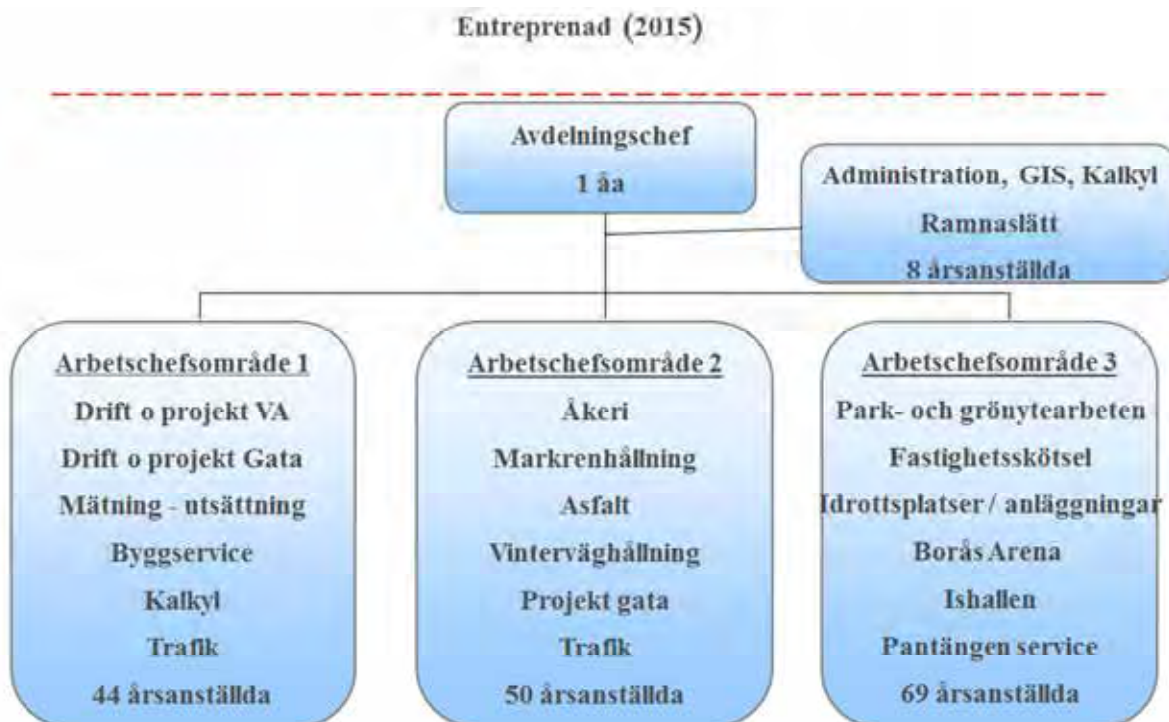
De synpunkter som har framförts under genomförda domstolsprövningar och som skulle tyda på så kallad korssubventioneringar, har inte kunnat styrkas i dessa sammanhang.

Entreprenadverksamheten

Den entreprenadverksamhet som är huvudmålet i denna utredning har sedan starten 1992 förändrats och utvecklats succesivt. Anledningen är att delar har rationaliserats medan nya uppdrag tillkommit. En annan orsak till förändringar är fullmäktige vid några tillfällen direkt uppmanat beställarna till att öka den konkurrensutsatta delen.

Det kan konstateras att den volym uppdrag som totalt finns möjliga inom den kommunala verksamheten inte behöver upphandlas på privat marknad. Den genomförs då av egna resurser inom verksamheten själv eller som i Borås fall genom ett servicekontorför. Som tidigare beskrivits har Borås valt att genom ett beställar/utförarkoncept frivilligt utsätta stora delar för konkurrens. Motivet är att konkurrens skapar förutsättningar för en ökad effektivitet och ställer högre krav på uppföljningar.

Idag har servicekontoret en entreprenadverksamhet som omfattar 172 anställda uppdelat på tre affärsarbetschefsområden.

Arbeten åt utomstående

De arbeten som utförs för kunder utanför den kommunala förvaltningsorganisationen är:

Borås Energi och miljö AB:	54,4 mnkr
Övriga kommunala bolag:	10,4 mnkr
Övriga kunder:	13,8 mnkr

Då kommunala bolag är underställd LOU/LUF-lagstiftningen och upphandlas efter dessa tvingande regler så är det i första hand övriga kunder och utbudet till dessa som blir föremål för denna utredning. Särskilt skall belysas effekter om dessa kapaciteter tas bort. Konkurrensverket inriktade sig i sin talan mot kommunen på ca 8 mnkr av de 13,8 mnkr som utgör den årliga omsättningen för övriga kunder.

Servicekontorets beskrivning av tekniska resurser i konkurrens

Servicekontoret i Borås Stad har sedan 1992 varit stadens kommunaltekniska utförare. Borås Stad har valt en modell som har inneburit att den totala volymen uppdrag inom de markanläggningsrelaterade verksamheterna på i genomsnitt ca 400 mkr/år har ca 300 mkr utförts av entreprenadföretag inom det privata näringslivet. Dessa består av såväl lokala, nationella som globala företag

Modellen har även inneburit att Servicekontoret haft möjlighet att utföra entreprenadtjänster för 13 mnkr per år åt privatpersoner, näringsidkare, bostadsrättsföreningar, ideella föreningar, vägföreningar etc. Dessa arbeten har utförts i huvudsak i anslutning till pågående projekt eller drifts- och underhållsuppdrag beställda av kommunala förvaltningar och bolag. Inget har påvisats som säger att entreprenadarbeten åt övriga kunder subventioneras av Servicekontoret.

Servicekontoret beskriver tjänsterna åt privata kunder:

- **VA-uppdrag.** Servicekontoret är idag entreprenör för Borås Energi och Miljö AB gällande drift och underhåll av kommunens infrastruktur för vatten och avlopp. Inom ramen för detta avtal utförs också en del mindre projekt. I driftsuppdraget ingår bl.a. att laga vattenläckor, lösa avloppsstopp och en mängd andra driftsarbeten. När en vattenläcka eller ett avloppsstopp inträffar för en privat fastighetsägare eller fastighetsbolag, får Borås Energi och Miljö AB en felanmälan.

Servicekontoret, som utförare, får då i uppdrag att åtgärda det akuta felet, Borås Energi och Miljö AB bekostar felavhjälpningen om felet är på de ledningar som Borås Stads äger. Beror det akuta felet på brister ledningsnätet, som ägs av privata fastighetsägare (privatpersoner eller bolag), bekostas åtgärderna av den som äger aktuell ledning.

Eftersom ledningsnätet är beläget under mark går det inte att på förhand veta var det akuta felet är beläget. Denna kunskap finns först i samband med att arbetet med att lösa det akuta felet, dvs. efter det att aktuell VA-installation under mark blottlagts.

Om samordning inte är möjlig vid dessa felsökningar kommer Servicekontoret, vid upptäckt av att aktuellt fel inte är beläget på Borås Stads ledningsnät, att avbryta arbetet och be fastighetsägaren vända sig till annan utförare för att få reparationen utförd. Det påbör-

jade uppdraget måste dock avslutas med en återställning som uppschaktade ytor. Följden blir att kostnaderna för berörd fastighetsägare kommer att öka väsentligt.

Samma situation, fast omvänt, inträffar då privat fastighetsägare förutsätter att ett fel beror på brist i det egna ledningsnätet och direkt anlitar en privat utförare för åtgärd. Skulle felet då vara beläget på det kommunala nätet måste den privat anlitate entreprenören/utföraren avsluta sitt arbete och fakturera kund för fel som inte ligger på kundens nät. Fastighetsägaren måste därefter kontakta Borås Energi & Miljö för att få felet åtgärdat på kommunens ledningsnät och som orsakat det akuta problemet i fastigheten (t.ex. översvämning eller avloppsstopp).

Det är därför vanligast att en enskild fastighetsägare kontaktar Borås Energi och Miljö AB vid akuta fel. Detta för att inte riskera att få betala för ett arbete då felet ligger på Borås Stads ledningsnät.

Servicekontoret utför också omläggningar av ledningar för färskvatten och spill- och dagvatten som går in till privat fastighet i samband med ny och ombyggnationer av ledningsnäten vid olika projekt.

När Borås Energi och Miljö AB lägger om sina ledningar i en gata finns det ibland privata fastighetsägare som vill kunna få sina egna ledningar på egen tomt omlagda in till sin fastighet. Servicekontoret har då ofta, innan återställande av gatan, lagt om ledningen till den privata fastigheten för att undvika att gatan grävs upp 2 gånger. Det innebär också att det blir billigare för fastighetsägaren när Servicekontoret utför uppdraget i samband med att gatan är uppgrävd jämfört med att en ny entreprenör ska etablera sig och på nytt gräva upp gatan.

- **Idrottsföreningar/ideella föreningar.** Servicekontoret utför uppdrag direkt åt idrottsföreningar i samband med drift- och underhållsarbete på de anläggningar som ägs av Borås Stad och som förvaltas av Fritids- och Folkhälsoförvaltningen.

Servicekontoret sköter även driften av IP-Skogen som tillhandahåller och hyr ut tält, sekretariatsvagnar, toaletter m.m. till idrottsföreningar och andra ideella föreningar i samband med olika evenemang. Detta utförs på uppdrag av Fritids- och Folkhälsoförvaltningen.

- **Vägföreningar/vägsamfälligheter (1,2 mnkr år 2015).** Borås stad lämnar bidrag till vägföreningar/vägsamfälligheter för skötsel, underhåll och olika former av investeringar. Tekniska Förvaltningen har också ansvaret för skötsel i form av vinterväghållning, sandsoptning etc. på en del vägar som Vägföreningar i Borås Stads tätorter har huvudansvar för.

Servicekontoret utför, efter förfrågan, olika driftsuppdrag såsom asfaltering av vägbulor, skyltning, dikning, beläggning med återvunnen asfalt etc. Just återvunnen asfalt kommer från Borås Stads gator och är ett bra miljöalternativ till nyttillverkad asfalt. Denna produkt är en del som ingår i Servicekontoret miljöarbete.

- **Offentliga rummet.** Detta är ett samlingsbegrepp för de delar/ytor inom stadsbebyggelse som är öppna för, och allmänt frekvent besökt av, stadens medborgare och besökare. I samband med genomförande av ombyggnationer för olika kommunala beställare har Servicekontoret genom åren även utfört arbeten på uppdrag av enskilda privatpersoner, förvaltningsbolag, affärsidkare och fastighetsägare.

Som exempel kan nämnas ombyggnad av Simonsland och ombyggnationen i centrala lägen som utförts på uppdrag från Tekniska Förvaltningen. Servicekontoret fick 2013 en förfrågan från Hydria Invest (ett fastighetsbolag) om att bygga om deras p-plats och montera nya murar i anslutning till den körbana och gångbana som Tekniska Förvaltningen avsåg att bygga om. Utan samordningen med Servicekontoret hade Hydria Invest inte haft möjlighet att få sina arbeten med murar och asfaltering utförda på ett för båda parter kostnadseffektivt sätt.

Den här typen av arbeten är viktiga för det offentliga rummet. Det finns sedan flera år tillbaka samarbete mellan Borås Stad/ Tekniska Förvaltningen och många fastighetsägare. I samband med ombyggnationer är det därför viktigt att på samma gång kunna hantera alla delar i det offentliga rummet som kan vara aktuella för åtgärder. Detta ger i allmänhet minskade kostnader och snabbare färdigställande.
- **Ramnslätt (3,5 mnkr år 2015).** Detta är en anläggning för återvinning av grus, jord, sten och asfalt. Anläggningen drivs genom ett samarbetsavtal med LBC i Borås AB sedan 1995.

Anläggningen förädlar ca 40-50 000 ton material av olika slag varje år som sedan används i olika kommunala projekt.

Det kan nämnas att vid iordningsställandet av O-ringens etableringsplats på Nordskogen har ca 30,000 ton återvunnet grus använts. Inom anläggningen förädlas också återvunnen asfalt till kallblandade massor, vilka med fördel kan läggas på vägar som tillhör vägföreningar eller vägsamfälligheter. Dessa kan sedan placeras på olika upplagsplatser i Borås som ett miljövänligare alternativ till nyproducerad asfalt. Detta belyses också under punkten **vägföreningar/vägsamfälligheter** ovan.
- **Trafikskadeföreningen (0,3 mnkr år 2015).** Servicekontoret har, inom ramen för Gatuavtalet, uppdraget av Tekniska Förvaltningen att handlägga och utföra reparationer av trafikskador på gestaltungsprodukter (soffor, bänkar, papperskorgar) samt alla trafik-anordningar för gator och vägnätet inkl. gång- och cykelvägar. I samband med utförandet av dessa uppdrag fakturerar Servicekontoret även Trafikskadeföreningen samt, i förekommande fall, direkt till skadevållande privatperson, företag eller deras försäkringsbolag.
- **Julbelysning, torghandel etc. åt BoråsBorås TME AB och Mitt i Borås.** Servicekontoret utför drift- och underhållsarbeten på gator och kommunägda markytor åt Tekniska Förvaltningen. I dessa uppdrag ingår bl.a. att utföra markrenhållning, uppsättning/nerstagning av julbelysning och skötsel av papperskorgar. Dessa tjänster efterfrågas också vid sommartorsdagar, torghandel och samordnad belysning vid jul av BoråsBorås TME AB och Mitt i Borås.
- **Markrenhållning (3,2 mnkr år 2015).** Servicekontoret utför markrenhållning, vinterväghållning med snöplogning, halkbekämpning och sandupptagning samt ogräsbekämpning inom ramen för drift- och underhållsavtal åt kommunala förvaltningar och bolag inom Borås Stad. I samband med dessa uppdrag utförs också motsvarande skötsel åt många privata fastighetsägare och fastighetsbolag. Det gäller ytor som där arbeten kan utföras i samordning med motsvarande insatser på de kommunala ytorna.

Borås Stad är ägare till alla gångbanor och cykelvägar inom kommunen och har därmed huvudansvaret för markrenhållningen på dessa ytor. I ett gammalt beslut i Kommunfullmäktige har kommunen dock ålagt respektive fastighetsägare att sköta vinterväghållning etc. på dessa ytor som ligger i anslutning till deras tomtmark. Borås Stad har sedan 1950-talet utfört dessa tjänster åt många fastighetsägare med fastigheter som angränsar till kommunalt skötta ytor. Efter förfrågan från dessa fastighetsägare har skriftliga avtal upprättats med varje fastighetsägare. Denna samordning av skötsel är till nytta för Borås Stads invånare och besökare, då man som fotgängare kan få längre sträckor med gångbanor som är snöröjda och halkbekämpade vid samma tillfälle.

Som den ovanstående beskrivningen visar finns det inte en enskild yrkesgrupp/personalgrupp som enbart arbetar med åtagande som betecknas ”icke offentlig säljverksamhet”. Det finns alltså ingen kontinuerlig personell övertalighet i Servicekontorets nuvarande verksamhet oavsett om uppdrag till ickekommunala kunder utförs eller inte.

Servicekontoret, Borås Stad
Avdelning Entreprenads sammanställning för fakturering till övriga
kunder under kalenderåret 2015

Nummer	Objekt	Summa i kr.
1.	Ramnslätt	3 510 000,00
2.	Markrenhållningen	3 145 605,00
3.	Sv Kyrkan	3 150 000,00
4.	Försäkringsbolag /trafikskador	254 397,00
5.	Centrumfastigheter julbelysning	410 000,00
6.	Akuta va-insatser	265 000,00
7.	Vägf-vägsf	1 147 085,00
8.	Bostadsrättsföreningar	149 810,00
9.	Div samförläggning vid projekt/exploateringar	930 000,00
#	Övriga. Asfalt,sopning,idrottsföreningar.	418 000,00
Summa 2015		13 379 897,00

Utredningens förslag till verksamhetsbegränsningar

Det är viktigt att slå fast att servicekontorets huvuduppgift är att tillhandahålla de i reglementet uppräknade tjänsterna. Detta innebär också när det gäller teknisk försörjning att verksamheten i första hand skall vända sig till kommunens förvaltningar och bolag.

Ur verksamhetens perspektiv blir det då viktigt att kommunens förvaltningar och bolag också ger servicekontoret möjlighet att medverka i upphandlingar och/eller genomförande av uppdrag av den typ av tjänster som ingår i servicekontorets utbud.

I fråga om förvaltningarna så bestämmer beställande förvaltningar i kommunen självt, eller genom budgetdirektiv, i vilken grad arbeten skall läggas på servicekontoret eller gå ut i konkurrens, medan bolagen styrs av reglerna i LOU/LUF. I detta sammanhang bör en koncernpolicy utarbetas där hänsyn tas till kommunens bästa och bl.a möjligheterna i enlighet med kommande förändringar i LOU/LUF.

Så som tidigare beskrivits så har utveligen i Borås inneburit att en allt större andel beställningar har konkurrensutsatts, ifrån 20 till 40-60%, sedan 1992. Även den del som servicekontoret erhållit upphandlas i sin tur och till stor del av privata underleverantörer.

Revisionskontorets synpunkt om ett behov av en övergripande koncernstrategi kan vara värdefull med hänsyn till behoven av beredskapskapaciteter. Likaså bör det i ett övergripande koncernbeslut klarläggas förutsättningarna för bolagen att agera enligt de nya ”inhouse-reglerna”.

Servicekontorets uppdrag på den privata marknaden grundas kompetensenligt på överskottskapaciteter. De externa uppdragen, omfattar ca 13 mnkr/år. Utredningen anser att tjänster från servicekontoret får förekomma i den utsträckning som uppdragen sker i anslutning till kommunala arbeten. Exempel kan vara VA-anslutningar eller snöröjning där kommunen har stora resurser och där en samordning är effektiv och fördelaktig för såväl fastighetsägare som för skattekollektiv.

Verksamheten vid Ramnaslätt fortsätter då detta bygger på ett samarbetsavtal med LBC. Förutom kommunala förråd och beredskapsytor så tillhandahåller Ramnaslätt återvunna massor från kommunens vägarbeten och andra fraktioner som sedan behövs vid nya anläggningsarbeten. Till ca 90% är kommunen, efter mellanfakturering från LBC, slutanvändare. Ett undantag är återvunnen asfalt som säljs externt för inblandning vid nyproduktion.

Ett annat undantag får göras om det föreligger särskilda samarbetsavtal med kommunen, tex tekniska kontoret och fastighetsägare, om gemensamma expolateringar. Arbeten åt idrottsföreningar genom IP Skogen undantas också.

Av de arbeten som redovisats tidigare i utredningen utgår av skälen ovan:

Uppdrag åt bostadsrättsföreningar

Arbeten åt Svenska Kyrkan

Uppdrag åt vägsamfälligheter

Servicekontoret skall dock enbart sälja tjänster till icke kommunala kunder när det inträffat tillfälliga överkapaciteter till följd av förlorade kommunala uppdrag. Under de senaste sju åren har denna typ av försäljning legat på ca 6 mnkr/år medan snittet de senaste tre åren legat på ca 3 mnkr/år.

Sammanfattningsvis så är avsikten att servicekontorets arbete åt utomstående skall vara begränsad. Det är också utifrån denna ambition som kontoret skall fortsätta att utveckla sin verksamhet och att tolka sin roll. Denna principiella syn gäller även i de uppdrag som nu undantas från förbud.

Servicekontorets bedömning av begränsningar

Det utredningsuppdrag som Kommunstyrelsen i Borås Stad genomför under 2016 omfattar inte frågan om att ifrågasätta den beställarutförar-modell som Borås Stad arbetar efter sedan 1992. Borås Stad har genom denna modell frivilligt konkurrensetsatt kommunala uppdrag inom de tekniska verksamheterna vilket inneburit att kommunen har i stort sett all verksamhet till konkurrensmässiga villkor oavsett om Servicekontoret eller någon privat konkurrent genomför uppdraget. För en stor andel av Servicekontorets genomförande av uppdrag anlitas underentreprenörer och underleverantörer som oftast är kontinuerligt verksamma inom, eller i närheten av, Borås Kommuns geografi.

Servicekontorets huvuduppgift är att vara en kommunalintern utförare inom de tekniska områdena som vänder sig mot kommunens förvaltningar och bolag. Men av olika skäl är det mycket viktigt att viss försäljning till icke kommunala kunder sker.

Inom mark-anläggningsinriktad verksamhet har denna volym för helår 2015 varit ca 9,9 mkr exkl. försäljningen vid Ramnaslätt (ca 13 mkr. inkl.). Motsvarande försäljning har varit ca 12,9 mkr i genomsnitt per år under de senaste 7 åren. Efter reduktion av försäljningen på markrenhållning, akuta VA-arbeten och uppdrag åt bidragsberättigade (vägföreningar, idrottsföreningar m.fl.) är återstående volym ca 3,3 mkr år 2015 (ca 6,0 mkr i genomsnitt för de senaste 7 åren).

Vad som är synnerligen angeläget är att beslut om Servicekontorets verksamhet inte får formuleras som ”i princip inte få innehålla uppdrag åt utomstående”. Varför det? Jo, det finns två mycket tunga skäl till detta!

- Servicekontorets måste själv ha möjligheter att ta beslut om hur tillfälliga resursöverskott vid svackor i produktionen inom vissa områden skall användas – dvs. hur kan Servicekontoret få in uppdrag och projekt som medverkar till att hantera dessa situationer utan onödiga stilleståndskostnader? Om den nuvarande beställarutförar-modellen skall fungera är det fullständigt nödvändigt att Servicekontoret framgent, liksom tidigare, löser sina behov av sysselsättningsutjämnande uppdrag själva. Detta sker, framför allt vid lågkonjunkturperioder, genom att vi lämnar anbud och får uppdrag i begränsad omfattning för icke kommunala kunder. Och för att få sådana projekt, även om de emellanåt är av mindre volym, måste vi lämna anbud till sådana som kommer med intressanta förfrågningar. Utfallet av att få uppdrag vid anbud till privata uppdragsgivare är betydligt lägre än till kommunala beställare
- Vilken roll spelar Servicekontorets aktiviteter (anbudsgivning och utförande av uppdrag) utanför den kommunala sektorn för prisnivåerna på mark-anläggningsjobb inom Borås Stads geografi? Hur stor är risken att med Servicekontoret borta på en marknad kan aktörerna själv bestämma prisnivåerna- och kanske emellanåt genom gemensam prissamverkan? Risker för kartellbildande?

Vi påstår att Servicekontorets roll i detta avseende är av mycket stor betydelse. Många av de konkurrenter som Servicekontoret har inom mark-anläggning har egentligen haft denna fråga för ögonen när man medverkat i den juridiska processen genom att förse Konkurrensverket med information och underlag för argument. Konsekvensen för Borås Stads beställare, liksom för beställarna på privata marknaden, skulle bli högre priser och högre kostnader för utförda entreprenader.

Det riktiga för Borås Stad, för de privata beställarna och för medborgarna i Borås är alltså inte att Servicekontoret generellt förbjuds utföra uppdrag för icke kommunala kunder. Istället beskrivas vilka typer av uppdrag som är förbjudna.

Då kan inte marknadens aktörer/Servicekontorets konkurrenter generellt utgå från att Servicekontoret inte är med vid anbudsgivning utan måste alltid vara beredda på att Servicekontoret eventuellt kan vara med vid anbudsgivning. Detta innebär att otillåten prissamverkan (kartellbildning) på marknaden kraftigt försvåras.

På detta sätt kan Borås Stad också fortsätta att låta beställarutförar-modellen fortleva, vilket är en avgörande förutsättning för Borås Stad att ha en förvaltning som Servicekontoret. Utan en fungerande beställarutförar-modell är det annars synnerligen tveksamt om detta på lång sikt ger några fördelar.

Utän Servicekontor och beställarutförar-modellen kommer kostnaderna för kommunen att öka.

Svenska Kyrkan som uppdragsgivare åt Servicekontoret har stor betydelse liksom den stora betydelse Servicekontoret har för Svenska Kyrkan Dels är Svenska Kyrkans kyrkogårdsanläggningar en mycket viktig del av offentliga rummet och dels är oftast de uppdrag som Servicekontoret gör åt Svenska Kyrkan mycket värdefulla som ”buffertobjekt” för utjämning av beläggningen för egna produktionsresurser, särskilt under vintertid. Denna typ av uppdrag är oftast möjliga att bedriva under mycket långa tidsperioder där vi inte är beroende av andra aktörer. Då är det lätt att både ”gasa” och ”bromsa” i produktionstempo beroende på hur den egna arbetssituationen ser ut.

Inom Servicekontoret har vi under den juridiska processen vid flertalet tillfällen lyft fram information om, och argument för, fördelar för Borås Stad med att Servicekontoret finns

Utredningens principiella slutsatser

Målet med utredningen var att se över och begränsa servicekontorets tjänster på privata marknaden. Underlaget för dessa tjänster är överkapaciteter som bl.a uppstår när en allt större del av de kommunala uppdragen upphandlas externt.

Det förslag som nu föreligger styr servicekontorets fortsatta möjligheter att agera på privat marknad i första hand till områden där man har stora kommunala uppdrag, såsom va-service och markrenhållning och fritid.

Inom servicekontorets arbeten av mark-och anläggningskaraktär uppstår ibland överkapaciteter till följd av förlorade uppdrag. Denna utredning beskriver förutsättningarna för hur tillfälliga överkapaciteter av effektivitetsskäl får utnyttjas. Att få arbeta enligt konkurrensmässiga principer är en viktig fråga för servicekontoret i ett beställar/utförar koncept.

Det är dock genom konkurrens med privata entreprenörer ,om kommunens totala utbud på 500 mnkr, och genom a'priser som beställarna jämför och avgör om servicekontoret är effektivt. Hela uppdragsvolymen skall ge en uppfattning om servicekontorets ”spänst” i förhållande till andra alternativ.

Ett argument som har lyfts fram är att servicekontoret genom uppdrag på den privata marknaden förebygger kartellbildning. Den uppgiften har enligt utredning inte stöd i kommunallagen utan får ses som ett mål för beställarna i all upphandling.

Borås 2016-11-03

Svante Stomberg

Bilaga 1

Sammanfattning av stadsrevisionens bedömning av beställar/utförarkonceptet och dess effektivitet

Stadsrevisionen har i flera sammanhang uttalat att beställa/utförarmodellen saknar ett kommunövergripande styrdokument. Genom detta saknas en tydliga direktiv för samspillet mellan servicenämnden och beställande nämnder. Revisionskontoret menar att det i första hand är förvaltningens egna mål och ekonomiska restriktioner som styr valet av upphandlingsform.

Stadsrevisionen konstaterar att den ursprungliga intensionen från 1992 om att öka konkurrensutsättningen har utvecklats till att omfatta en större andel upphandlingar. Vis de senaste årens upphandlingar har 70% av investeringsprojekten och 40% av driftentreprenaderna skett i konkurrens medan snittet 2005 var 15-20%.

Samtidigt som nämnder/bolag i första hand ser till egna förutsättningar så framhålls vikten av att servicekontoret finns till hands för beredskapsåtgärder och extraordinära händelser samt som prisdämpare. Motsägelsefullt konstaterar revisionen.

Nedan följer två utdrag ur revisionsrapporten ”Beställare- utföraremodellen i Borås Stad - Kommunalteknisk verksamhet” Dnr 2014/KS0833.

- Granskningen visar att nämndernas/bolagets egna mål och ekonomiska restriktioner i första hand är styrande för hur upphandling hanteras och om konkurrensutsättning sker enligt LOU eller inte. Bland annat är faktorer som möjlighet till minskade hyreskostnader och taxor för förvaltningens/bolagets egna uppdragsgivare/kunder avgörande för om Servicekontoret ska anlitas genom förhandlingsupphandling eller om upphandling ska ske enligt LOU.
- Flera av de granskade nämnderna uppger att det finns risker inom följande områden om Servicekontorets verksamhet skulle avvecklas: underlag för beredskap och akuta insatser skulle försvinna, flexibiliteten skulle minska, marknadspriserna skulle förmodligen höjas och kvaliteten på utfört arbete skulle riskera att bli sämre.
- Granskade nämnder och bolag uppger att de i stort sett bara har positiva synpunkter på Servicekontoret som utförare i de driftsentreprenader och projekt där Servicekontoret har anlitas.
- Såväl Lokalförsörjningsnämnden, Tekniska nämnden och Fritid- och folkhälsonämnden uppger att samordning av snöröjning och markskötsel med stadens övriga beställare och utförare har brister pga. skilda krav i upphandlingar och skillnader i utförandet. Detta förhållande skapar kvalitetskillnader på olika delar av en gata/väg och en otydlig hantering ur kommuninvånarnas perspektiv.

Bedömning och rekommendationer

- Stadsrevisionen konstaterar att det saknas gemensamma, koncernövergripande spelregler

och styrdokument för hur staden och aktuella nämnder/styrelser ska hantera beställareutföraremodellen. Situationen är i detta avseende den samma som vid vår granskning år 2005.

- Avsaknaden av koncernövergripande styrning av beställare-utföraremodellen medför att beställarnämnderna agerar var för sig mot utföraren, Servicenämnden, och i första hand ser till den egna nämndens mål och ekonomiska restriktioner.

- Stadsrevisionen kan vidare konstatera att den ursprungliga intentionen (från 1992) om konkurrensutsättning, över tid har utvecklats till att omfatta en större andel upphandlingar enligt LOU. Vid de senaste årens upphandlingsärenden har 70 % av upphandlingen av investeringsprojekt, respektive 40 % av upphandlingen av driftsentreprenader skett i konkurrens enligt LOU. Andelen uppdrag som handlas upp enligt LOU har därmed ökat betydligt sedan granskningen från 2004/2005, då sammanfattningsvis 15-20 % av drift och projekt uppskattades ha upphandlats enligt LOU6.

- En stor andel av de senaste årens LOU- upphandlingar har vunnits av Servicekontoret, vilket kan tolkas som att Servicekontoret har en effektiv verksamhet.

- Samtidigt som respektive nämnd/bolaget i första hand ser till den egna nämndens mål och ekonomiska restriktioner vid tillämpning av konkurrensutsättning, framhålls uppfattningen att det är av stor vikt att Servicekontoret finns tillgängligt för beredskapsåtaganden och extraordinära händelser, att möjligheten till flexibilitet ökar med Servicekontoret som alternativ utförare och att Servicekontorets verksamhet har en prisdämpande funktion gentemot externa entreprenörer. Detta förhållande visar på en motsägelsefull tillämpning av och inställning till beställare - utförarmodellen.

- Stadsrevisionen konstaterar att en ökning av konkurrensutsättningen av driftsavtal enligt LOU har skett. Driftavtalen utgör basen i Servicekontorets verksamhet. Om kontoret går miste om dessa avtal finns risk att kontorets kapacitet och kompetens minskar och därmed förutsättningarna att upprätthålla de funktioner som beskrivs i föregående punkt

Bilaga 2

Servicekontorets specificering av vissa verksamheter

Sammanställning av vilka arbeten som har utförts för BRF och SV kyrkan 2013-2015

ÅR	Förening	Arbete	Kostnad
2013			
		Inga arbeten utfördes med anbud som grund. 3 anbud lämnades, men arbetena utfördes av annan entreprenör.	
		Det kan finnas mindre arbeten som utförts men inte bokförda som BRF. och inte till någon hög fakturering	
	Svenska kyrkan	T-stöd Brämhults kyrka	241 000,00
	Svenska kyrkan	utf+fakt 2015 renovering mur tärby kyrka	150 000,00
		Summa	391 000,00
2014	Förening	Arbete	Kostnad
	BRF honungsskivlingen	anläggning av p-platser med M-värmare	241 000,00
	BRF trandared	Nya p-platser	35 000,00
	Göta bossnäs	2 nya boulebanor	80 000,00
		Summa	356 000,00
	Svenska kyrkan	Renovering av mur St: Birgitta	95000
		Summa	95000
2015	Förening	Arbete	Kostnad
	HSB göta BRF grankullen	Lagning av spilledning	30 552,00
	HSB Göta brf folkvisan	Spolning avlopp	2 286,00
	HSB Göta brf folkvisan	Lagning vattenläcka	47 196,00
	BRF nejlikan	p-tavla/tillägsskylt	487,00
	BRF lagerkransen	skyltning kaserngården	6 210,01
	BRF bruksvallen 1	trädbeskärning åsbogatan	8 500,00
	HSB göta Brf Bredared	Fällning /markplanering	8 960,14
	HSB Göta BRF honungsskivlingen	Beskärning träd	3 828,00
	HSB Förvaltning Göta bäckaströmsgatan	Omläggning av service	13 555,00
	HSB Förvaltning Göta Borås	Maskinsopning av garage	3 488,00
	HSB Förvaltning Källegatan 16	Maskinsop av p-hus	1 550,00
	BRF hedvigsborg 10	Omläggning av service	23 198,00
		Summa	149 810,15
	Fristad församling	Renovering mur tärby kyrka	150 000,00
	Sandhultspastorat	Thå kyrka ny minneslund	500 000,00
	Sandhultspastorat	Sandhults kyrka ny minnesplats	400 000,00
	Svenska kyrkan	Renovering murar/gångar ST:Ansgar	2 100 000,00
		Summa	3 150 000,00

Bilaga 3

Servicekontorets beskrivning av Ramnaslätt återvinningsanläggning/beredskapsanläggning

Bakgrund.

I mitten av 80-talet startades Ramnaslätt återvinningsanläggning av Göran Persson på dåvarande Gatukontoret. Ambitionen var att återvinna grus, sten, trä, gatsten, kantsten mm. Alltså i stort sett allt som är möjligt att återanvända i olika mark- och anläggningsprojekt. När Servicekontoret startade 1992 blev Göran Persson avdelningschef i denna förvaltning och fortsatte att utveckla denna typ av återvinning i olika delar.

1995 skrevs ett samarbetsavtal mellan Borås Stads Servicekontor och Lastbilscentralen, LBC i Borås AB. Detta avtal innebar att samarbete mellan dessa parter fortsättningsvis skulle ske där Servicekontoret skulle sköta all drift och även skötsel av anläggningen medan LBC sköta den ekonomiska uppföljningen med fakturering till interna och externa kunder. Detta avtal är inte förändrats i sitt innehåll sedan dess.

År 2002 övertogs driftansvaret för anläggningen av Ulf Raneby, Servicekontoret, och anläggningen renodlades för återvinning av jord, grus och asfalt i fortsatt samarbete med LBC. Anläggningen byggdes också ut för att även kunna lagerföra sand, bark, stenflis med flera produkter som behövdes i olika mark- och anläggningsprojekt liksom driftsuppdrag som förvaltningar och bolag inom Borås Stad ansvarar för.

Yta 1 är totalt på ca 20 000 m², och inom denna yta sker materialåtervinning. Ett arrendeavtal mellan Servicekontoret och Stadskansliets markavdelning finns upprättat och gäller ytterligare 7 år. Detta arrendeavtal gäller även för yta 2 (se nedan). Inom yta 1 används ca 5000 m² för bland annat skärmtak där sandningsflis för vinterns halkbekämpning förvaras. Vidare sker uppfyllning av spridarna till Servicekontorets beredskapslastbilar liksom tömning tillbaka i dessa förråd av eventuella överskottsmassor efter avslutad halkbekämpning. Specialfack för bark, sand, flis, jord mm. finns också på den övre ytan. Detta för att ha möjlighet att vid tippning av återvinningsmassor kunna ta med förädlade eller nya massor tillbaka ut på arbetsplatserna. Detta sker för att minimera transporter för att få den bästa totalekonomi och de största miljövinster.

Yta 2 (nedre plan) är också i storleksordningen ca 20 000 m². Där sker återvinning av gatsten, marksten, kantsten, lekutrustning mm. Återvinningen sker på material från alla typer av projekt som Servicekontoret utför. Ett driftsavtal med Tekniska Förvaltningen innebär att Servicekontoret är skyldigt att ta emot, sortera, rensa, lägga på upplag, bevaka samt lasta ut till de flesta olika projekt som Teknisk förvaltningen utför oavsett namn på entreprenör. På denna nedre yta finns också 5 stycken industrietalt i storlek 35m x 16m för hantering av VA-material, lekutrustningar och inte minst utrustning för VAKA (vattenkatastrofer). Borås Energi och Miljö har även ett hyresavtal med Servicekontoret som gäller ytterligare 8 år för vissa av dessa etalt. Anläggningen är också utrustad med värmekameror för att säkerställa att inga obehöriga vistas inom området.

OBS! På denna Yta 2 kommer framöver en container också att placeras innehållande Raketutrustning. Denna utrustning transporterades i dagarna ner från Värmland (2016-05-17). Med anledning av sabotaget på Häglarets-masten har MSB beslutat att sända en container till Borås, och lämplig plats att förvara denna har bedömts vara Ramnaslätt. Detta med tanke på en bevakning över området som redan finns med värmekameror och övrig personalbevakning.

Hela anläggningen på Ramnaslätt, såväl yta 1 som yta 2, är väsentliga tillgångar för Borås Stad. Anläggningen är inte bara att betrakta som en återvinningsanläggning utan stor vikt har lagts vid att även förvara och lagerhålla materiel som används i krissituationer (såsom översvämningar, vattenläckor, telekomavbrott, elavbrott etc.) Anläggningen är därför också att betrakta som ett beredskapslager, där manuella och maskinella resurser finns för snabb lossning eller lastning med mycket kort varsel.

Vi lagerför inom anläggningen, för Tekniska Förvaltningens räkning, mängder med olika stenmaterial och belysningsstolpar med armaturer. Det går enkelt att, utan några kostnader, transportera ut och tippa allt asfaltsmaterial som schaktas upp vid olika mark- och anläggningsuppdrag inom Borås Stad.

Servicekontoret återvinner allt material som schaktas i olika projekt. Transportkostnader minimeras genom att detta sker på Ramnaslätt - återvunnet/inköpt material kan transporteras tillbaka till de olika projekten

En fråga har ställts om vad en omförhandling av samarbetsavtalet med LBC skulle innebära där i så fall LBC tar över hela ansvaret.

Svaret på denna fråga är:

Det är till ca 98 % Servicekontorets egna verksamheter som använder anläggningen för återvinning och förvaring. Detta innebär att Borås Stad skulle få ökade kostnader för att tippa material. Ballast (ett NCC-företag) har en likartad verksamhet hos sig (också belägen på Ramnaslätt och granne med Servicekontorets anläggning). Där debiterar man tippavgifter för allt inkommande material med mellan 40-100 kr per ton.

Servicekontoret återvinner idag 40 000-50 000 ton/år. Med en beräknad tippavgift på 40:-/ton skulle detta innebära det en merkostnad för Borås Stad på ca 1,6-2,0 miljoner.

Det innebär också att Servicekontoret tvingas bygga upp en ny anläggning på annan plats i Borås för att undvika dessa ökade kostnader. Därutöver skulle tillkomma kostnader för att flytta all övrig utrustning och materiel till en sådan ny plats.

Servicekontoret bör inte vara beroende av annan parts prissättning vad gäller hyra av mark, tippavgifter etc. Inte om vi ska ha förmåga att fortsätta arbeta på ett kostnadseffektivt sätt i uppdragen för förvaltningar och bolag inom Borås Stad.

Min uppfattning är att Borås Stad måste ha en återvinningsanläggning/beredskapsanläggning i egen regi. Samarbetsavtalet med BC är inte så viktigt för Servicekontoret varför det är möjligt att säga upp varefter verksamheten på Ramnaslätt därefter kan drivas vidare enbart av Servicekontoret.

Servicekontoret har egentligen inget behov av att sälja material till externa aktörer. Allt återvunnet material kan nog vara möjligt att använda inom driftsuppdrag och inom mark- och anläggningsprojekt för Borås Stads förvaltningar och bolags.

Ulf Raneby

Nr 53

Begäran om ytterligare investeringsmedel i samband med flytt.

2017-04-03 Dnr 2017/KS0301 049

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Individ- och familjeomsorgnämnden begär 2017-01-24 om extra investeringsmedel om sammanlagt 4 500 tkr i samband med ianspråktagande av nya lokaler för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen.

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har i samband med organisationsöversynen blivit tilldelade tre förvaltningslokaler. Det totala antalet arbetsplatser är 180 st. där 101 arbetsplatser är i storrum vilket innebär att nya möbler måste inhandlas. Anledning är att det krävs en annan form av möblering, förvaring samt att tekniken måste anpassas. Det behövs även göras inköp till lunchrum, sammatrådesrum samt arkiv. För de enskilda kontorsrummen används till stor del de möbler som tidigare tillhört individ- och familjeomsorgen i stadsdelarna.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Ansätta 4 500tkr 2017 för inventarier till Individ- och familjeomsorgsnämnden.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Magnus Widén
Ekonomichef

Begäran om ytterligare investeringsmedel i samband med flytt

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har inför ny organisation blivit tilldelade tre förvaltningslokaler på Österlånggatan 64 och 74 plan 2 och 4+5. Dessa lokalytor är mindre än nuvarande och därför planeras för att drygt hälften av arbetsplatserna kommer att vara i mer öppna former som kräver annan möblering, förvaring och teknik för att dessa ska vara ändamålsenliga. Flytten för individ- och familjeomsorgen innebär även kostnader för iordningsställande av nya mötes- och lunchrum, samt arkiv. Samtidigt möjliggör flytten en nödvändig utveckling till mer mobila lösningar och teknisk utrustning för att underlätta och avlasta en belastad verksamhet. Återanvändning av nuvarande möbler är möjliga att göra för användning i enskilda kontorsrum och några besöksrum.

Beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar att översända till Kommunstyrelsen begäran om extra investeringsmedel om sammanlagt 4.500 tkr i samband med nya lokaler för den nya Individ- och familjeomsorgsförvaltningen.

Evelina Kongbäck
Sekreterare

Mats Tolfsson (S)
Ordförande

Muharrem Binaku (S)
Justeringsperson

Rätt utdraget betygar:

Evelina Kongbäck

Investeringsmedel i samband med nya lokaler

Dnr:

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har inför ny organisation blivit tilldelade tre förvaltningslokaler på Österlånggatan 64 och 74 plan 2 och 4+5. Dessa lokalytor är mindre än nuvarande och därför planeras för att drygt hälften av arbetsplatserna kommer att vara i mer öppna former som kräver annan möblering, förvaring och teknik för att dessa ska vara ändamålsenliga. Flytten för individ- och familjeomsorgen innebär även kostnader för iordningsställande av nya mötes- och lunchrum, samt arkiv. Samtidigt möjliggör flytten en nödvändig utveckling till mer mobila lösningar och teknisk utrustning för att underlätta och avlasta en belastad verksamhet. Återanvändning av nuvarande möbler är möjliga att göra för användning i enskilda kontorsrum och några besöksrum.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse av förvaltningschef Anna-Lena Sellergren.

Ärendet

Bakgrund

Inför omorganisation från stadsdelsförvaltningar till specialistförvaltningar, påbörjades arbetet under våren 2016 med att ta fram ändamålsenliga lokaler till de nya förvaltningarna, ett uppdrag som LFF, Lokalförsörjningsförvaltningen ansvarade för. LFF kunde först i september presentera lokaler på Österlånggatan 64 för en del av verksamheten, barn och familj. I oktober fanns lokal på Österlånggatan 74 plan 2, för ytterligare en del av verksamheten och först i slutet av november kunde resterande verksamhet få ett klart besked om tilltänkt lokal på Österlånggatan 74 plan 5+4. Det innebär att den nya IFO-förvaltningen fick fördela sin förvaltningsverksamhet på tre olika lokaler, dock med närhet till varandra, men med konsekvenser då samordnings- och kostnadsfördelar som gemensam förvaltningslokal skulle innebära, inte längre var möjlig i nuläget. Med så kort tid till start av ny organisation hade förvaltningsledningen att planera utifrån de tre lokaler som fanns att tillgå. En annan konsekvens var att de erbjudna tre lokaldelarna totalt sett var betydligt mindre än nuvarande totala lokalyta för IFO:s verksamheter vilket förändrade förutsättningarna för planering av arbetsplatser och därmed möjligheten att återanvända nuvarande möbler till del. Det påverkar även teknik och hjälpmedel för att skapa ändamålsenliga lokaler.

Förutsättningar

På Österlånggatan 64 finns inplanerat för 50 enskilda arbetsrum och 59 arbetsplatser i storrum (2-16 medarbetare i varje). På Österlånggatan 74 plan 2 finns inplanerat för 13 enskilda

arbetsrum och 32 arbetsplatser i storrums (6-20 medarbetare i varje). På Österlånggatan 74 plan 4+5 finns inplanerat 16 enskilda arbetsrum och 10 medarbetare i storrums (2 medarbetare i varje). Nuvarande kontorsmöbler som är av större modell (180 cm eller mer) kan återvändas till de enskilda rummen, men nya kontorsmöbler måste köpas in för att få plats och passa in i ett storrums. Mindre kontorsmöbler (120-140 cm) måste avlastas med monitorarm och laptopställare, samt sorteringsfack. Förvaringsskåp måste även de vara mindre och anpassas till storrums, samt skåp till förvaring av privata saker.

När drygt hälften av medarbetarna sitter i öppnare former i storrums krävs ett antal tysta rum och mobil teknik; bärbara telefoner och bärbar kopplingsbar dator förutom ljuddämpande åtgärder i lokalen som mjuka filtnattor och skärmar.

Principens vid stadens omflyttning inför den nya organisationen är att verksamheterna tar med sig möbler där ingen annan ska flytta in. Det innebär att Individ- och familjeomsorgens verksamhet flyttar med sig möbler från Väster plan 3 och från Öster. Dessa möbler används i enskilda arbetsrum och en del besöksrum. Möbler behöver dock köpas till ett antal besöksrum, väntrum, mötesrum, reception, pausrum och lunchrum. Därtill kommer säkerhet som inplaneras vad gäller flytt av nuvarande säkerhetslarm, som är möjligt att flytta, samt utbyggnad av detta, eventuellt nyinköp.

Konsekvenser

Lokalförutsättningarna för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen medför att verksamheten och medarbetarna i stor utsträckning får ställa om till arbete i mer öppna former, vilket påverkar arbetsmiljö och arbetssätt. Medarbetarna och ansvariga chefer har deltagit i arbetsgrupper vid planering av lokalernas utformning och möblering, samt utseende av dessa. För att möjliggöra omställningen, en god arbetsmiljö och det nya arbetssättet måste arbetsgivaren möta upp med förutsättningar i form av de arbetsmöbler och –redskap som krävs. Omställningen möjliggör samtidigt en utveckling till mer mobila arbetsformer med teknik som underlättar administration och kan minska resandet genom bättre tillgänglighet till utvecklad teknisk utrustning. Detta är nödvändigt för att avlasta en belastad verksamhet som har stora svårigheter att rekrytera personal och därför måste arbetsgivaren vidta dessa steg för att klara lagstadgad verksamhet.

Kostnader

Beräkning av kostnader för inköp till Österlånggatan 64 av arbetsmöbler, golvskärmar och sidoförvaring till storrums, möbler till konferens-, besöks- och tysta rum, matsal och pausytor är beräknad till 1.500 tkr. Därtill kommer kostnader för teknik, hjälpmedel och säkerhet.

En preliminär beräkning för övriga två lokaler innebär ytterligare ca 1.000 tkr samt kostnader för teknik, hjälpmedel och säkerhet. Kostnader för iordningsställande av nya arkiv. Övriga kostnader för teknik, hjälpmedel och säkerhet beräknas totalt till 2.000 tkr.

Beräkningen av kostnaderna är preliminära eftersom endast offerter vad gäller Österlånggatan 64 är klara i nuläget.

Förslag till beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar att översända till Kommunstyrelsen begäran om extra investeringsmedel om sammanlagt 4.500 tkr i samband med nya lokaler för den nya Individ- och familjeomsorgsförvaltningen.

Anna-Lena Sellergren
Förvaltningschef

Nr 54

Plan Ledningssystem för kvalitetsarbete

2017-04-03 Dnr 2017/KS0221 700

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Plan ledningssystem för kvalitetsarbete fastställdes av Kommunfullmäktige 2013 och ska enligt riktlinjerna för styrdokument revideras senast 2016. För revideringen ansvarar Sociala Omsorgsnämnden.

Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldreomsorgsnämnden omfattas alla av Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Socialstyrelsens föreskrifter ställer krav på ett ledningssystem. Ledningssystemet ska bidra till att fortlöpande och systematiskt följa upp, förbättra och säkra verksamhetens kvalitet. I planen beskrivs bland annat roller och ansvar, gemensamma huvudprocesser och det systematiska förbättringsarbetet.

Ett gemensamt övergripande projekt med deltagare från berörda förvaltningar har påbörjat utarbetandet av strukturen för ett gemensamt ledningssystem. Respektive förvaltning har samtidigt drivit egna projekt för att ta fram och kartlägga de olika delarna i ledningssystemet. Arbetet med ett kvalitetsledningssystem är ständigt pågående och kommer att fortsätta utvecklas under 2017.

Tidigare Stadsdelsnämnd Öster har ansvarat för framtagandet av dokumentet. Planen har varit ute på remiss och berörda nämnder har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Inga synpunkter har inkommit och samtliga nämnder har tillstyrkt planen. I och med den nya organisationen kommer Sociala omsorgsnämnden administrativt handlägga planen fortsättningsvis.

På grund av ett aktivt pågående arbete med ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete med nya kvalitet- och utvecklingsenheter i samtliga berörda nämnder kommer utveckling att ske på detta område. Planen behöver därför följas upp årligen för att revidera den utifrån nya beslut som fattas.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Plan Ledningsystem för kvalitetsarbete fastställs att gälla för Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldrenämnden. Planen ska revideras senast 2017

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Ingegerd Eriksson
Kvalitetschef

Strategi

Program

• **Plan**

Policy

Riktlinjer

Regler

Plan Ledningssystem för kvalitetsarbete

Arbetslivsnämnden,
Individ- och familjeomsorgsnämnden,
Sociala omsorgsnämnden
och Vård- och äldrenämnden

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Dokumentet fastställs av: Kommunfullmäktige

Datum: XXXX

För revidering ansvarar: Sociala omsorgsnämnden

Dokumentet gäller för: Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldrenämnden

Dokumentet gäller till och med: 2017

Plan Ledningssystem för kvalitetsarbete

Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldrenämnden omfattas alla av Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd, SOSFS 2011:9, om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ledningssystemet ska användas för att:

- systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet
- planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten

Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att det ska bidra till att uppnå kvalitet på de insatser som ges för dem som verksamheterna är till för.

Med kvalitet menas att verksamheterna uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Kvalitet är att göra rätt saker, på rätt sätt och ytterst att med tilldelade resurser nå avsett resultat.

Verksamhetens uppdrag

De lagar som styr verksamheten är, Socialtjänstlagen (SoL), Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). I dessa lagar beskrivs att kvaliteten i verksamheten systematiskt ska utvecklas och säkras. Utöver ovan nämnda lagar finns ytterligare lagar, föreskrifter, kommunala styrdokument och beslut som utgör förutsättningar för nämndernas ansvarsområde och uppgifter.

I varje förvaltning ska det finnas utsedda funktioner för lagkravsbevakning och en beskrivning över hur verksamheten bedrivs.

Roller och ansvar

Ansvar för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs följer den ordinarie linjeorganisationens ansvarsfördelning och det som i beskrivs i Borås Stads styrdokument. I ledningssystemets styrande dokument beskrivs processroller samt skillnader mellan processansvar och linjeorganisationens ansvar.

Nämnd

Nämnden ansvarar för att det finns ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen ansvarar för att innehållet i ledningssystemet är ändmålsenligt. Förvaltningschefen ansvarar också för att det tydligt framgår hur roller och ansvar fördelas i ledningssystemet.

chefer

Alla chefer ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde:

- systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet
- planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten
- dokumentera kvalitetsarbetet

Chefer för kvalitet- och utvecklingsfunktioner ansvarar för att samordna och organisera kvalitetsarbetet.

verksamhetschef enligt HSL

Ledningen inom hälso- och sjukvård ska enligt lag vara organiserad så att det säkerställa hög patientsäkerhet och god kvalitet. I varje nämnd beslutas om vem som har det samlade ansvaret för hälso- och sjukvårdsverksamheten och vem som är ansvarig verksamhetschef enligt HSL § 29.

medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för rehabilitering

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (mas) och Medicinskt ansvarig för rehabilitering (mar) arbetar övergripande med hälso- och sjukvårdsfrågor i Borås Stad. Ansvaret är lagstyrt för att patienterna ska få en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde. I uppdraget ingår kvalitetssäkring av hälso- och sjukvårdens processer, rutiner samt uppföljning och utvärdering av patientsäkerhet och vårdkvalitet. Mas och mar anmäler ärenden till ansvariga nämnder. Mas och mar ansvarar för att:

- patienter får en säker och ändamålsenligt vård och behandling av god kvalitet
- patienter får den vård och behandling som en läkare förordnat om och att kontakter tas när en patients tillstånd fordrar det
- journaler förs i den omfattning som föreskrivs i patientdatalagen
- rutinerna för läkemedelshantering är ändamålsenliga och väl fungerande
- beslut om att delegera ansvar för vårduppgifter är förenliga med säkerheten för patienterna
- rehabilitering och hjälpmedel tillgodoser kraven på patientsäkerhet
- resultat av avvikelser sammanställs och att anmälan görs enligt lex Maria, SOSFS 2013:3.

medarbetare

Alla medarbetare ansvarar för att:

- arbeta efter beslutade processer och rutiner och påtala sådant som avviker
- rapportera avvikelser enligt SoL, LSS och HSL.
- rapportera enligt Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd, SOSFS 2011:5, om lex Sarah.

processägare

Processägaren har på ledningsgruppens uppdrag ansvar för en specifik process. Processägaren tillser att processen förvaltas och utvecklas. Processen ska vara effektiv och ändamålsenlig och processägaren ansvarar för att resultat lever upp till processmålen.

processledare

På uppdrag av processägaren driver och samordnar processledaren förbättringsarbetet inom processen utifrån behov som uppstår, avvikelser som uppmärksammas och omvärldsförändringar som påverkar processen.

processhandledare

På uppdrag av processägare eller processledare genomför processhandledaren kartläggning av processen och analys av kartläggningens resultat, och bidrar på så sätt till processutveckling. Processhandledaren ska vara metodkunnig.

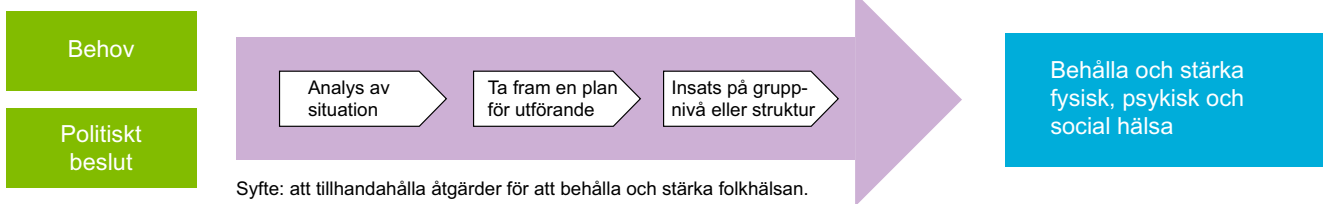
Styrande dokument

Kvalitet i verksamheter uppnås genom att alla arbetar efter fastställda processer och rutiner samt utifrån ett ständigt pågående systematiskt förbättringsarbete.

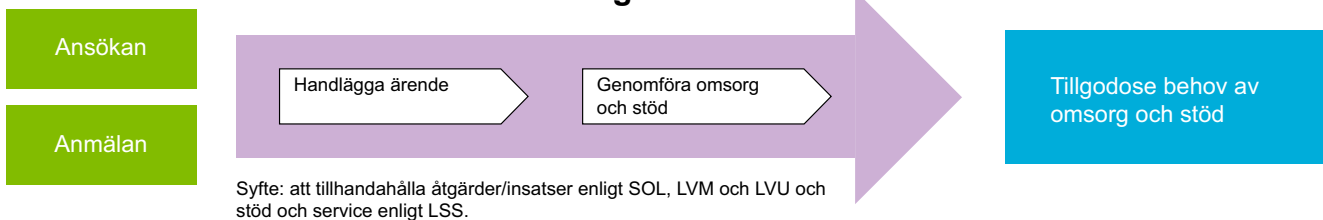
I ledningssystemet finns styrande dokument för aktiviteter och rutiner som ingår i verksamhetens processer. Av dem framgår vem som är ansvarig för vilka delar i processen samt hur aktiviteterna i processen ska genomföras. Av dokumenten ska det framgå hur intern och extern samverkan ska ske.

Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldrenämnden har gemensamma huvudprocesser att utgå ifrån. Dessa är:

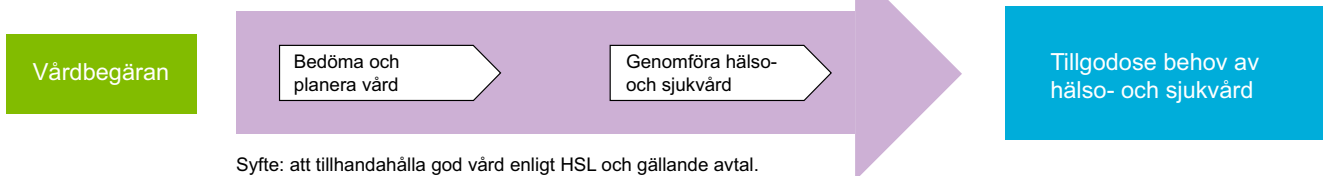
Att tillhandahålla främjande och förebyggande åtgärder

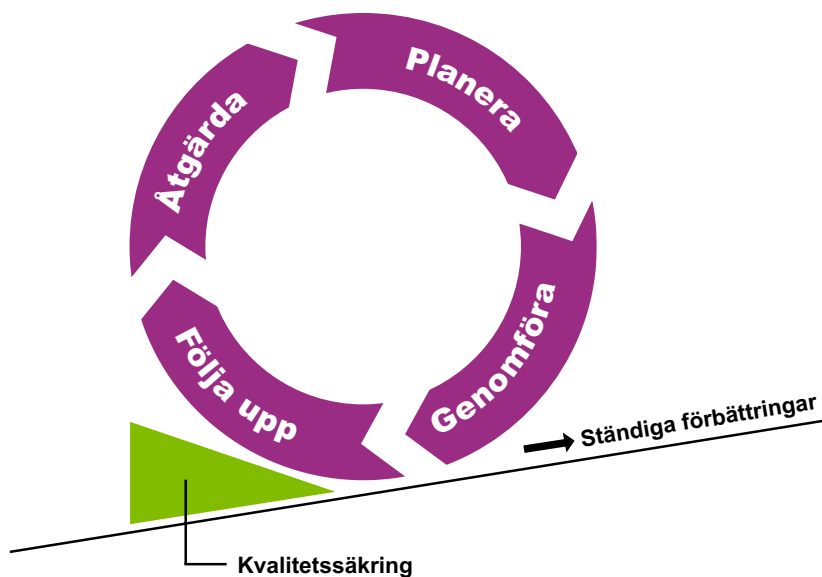

Att tillhandahålla omsorg och stöd

Att tillhandahålla hälso- och sjukvård

Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet har ingen början eller bestämt slut utan är pågående och ska leda till att verksamheten ständigt förbättras. Processer och rutiner ska följas upp, utvärderas och förbättras. En grundförutsättning är att medarbetare görs delaktiga i förbättringsarbetet så att processer och rutiner kan anpassas efter uppgiften som ska utföras.

avvikelser

Processer och rutiner för rapporteringsskyldigheten enligt SoL, LSS och HSL ska vara säkrade, kända och användas i det systematiska kvalitetsarbetet. Avvikelse uppstår om verksamheten inte följer lagkrav, föreskrifter, beslut eller om inte arbetet utförs enligt beslutade processer eller rutiner. Identifierade avvikelser ska åtgärdas samtidigt som processer och rutiner ska ses över för att undvika att inträffad avvikelse sker på nytt.

Avvikelse rapporteras av medarbetare, externa aktörer eller andra myndigheter och samarbetspartner. Respektive nämnd ska kontinuerligt få information om avvikelser.

synpunkter

Borås Stad har ett gemensamt system för att omhänderta synpunkter från medborgare. Hur synpunktshandlingen fungerar och vilka förbättringsåtgärder som är gjorda utifrån inkomna synpunkter följs upp kontinuerligt. Rapportering till nämnderna sker två gånger per år och till Kommunstyrelsen en gång per år. Även synpunkter på verksamheten från medarbetare, andra myndigheter, externa aktörer och samverkanspartner används som underlag i det systematiska förbättringsarbetet. Varje förvaltning ska ha lokala rutiner för synpunktshandling.

riskanalyser och händelseanalyser

För att förebygga att oönskade händelser inträffar genomförs riskanalyser. Om en oönskad händelse inträffat upprättas en händelseanalys för att säkerställa att händelsen inte återupprepas.

I alla verksamheter finns risk för att oönskade situationer inträffar som inverkar på möjligheten att uppfylla verksamhetens uppdrag och säkra kvaliteten på insatserna. Risker ska därför identifieras och analyseras och ansvariga chefer ska fortlöpande ta ställning till hur dessa risker ska hanteras. Riskanalys görs på verksamhets- och förvaltningsnivå och följer arbetsflödet inför upprättandet av nämndens interna kontrollplan.

Egenkontroll

Egenkontroll är en systematisk analys och uppföljning av verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen innefattar att jämföra resultat över tid, jämföra med andra, ta tillvara synpunkter från målgruppsundersökningar samt kontroll av att verksamheten bedrivs enligt beslutade processbeskrivningar och rutiner. Egenkontroll ska göras i den omfattning som krävs för att säkerställa kvaliteten i verksamheten.

Verksamhetstillsyn

Verksamhetstillsyn är en kontroll av att verksamheten både känner till och följer rutiner och kritiska arbetsmoment utifrån lagstiftningen. Mas, mar och tillsynsansvariga över socialtjänsten genomför tillsynsbesök på kommunens verksamheter samt på externa utförare. Efter tillsynsbesök lämnas en rapport till verksamheten. Vid behov innehåller rapporten en åtgärdsplan som också ska följas upp.

Årlig genomgång av verksamheten

För att kontinuerligt utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten behöver såväl organisation, verksamhetens processer, måluppfyllelse som resultat följas upp och utvärderas. Förvaltningsledningen ska årligen genomföra en utvärdering av kvaliteten i sina verksamheter samt om ledningssystemet för kvalitetsarbete är effektivt och ändamålsenligt utformat.

Dokumentation

Åtgärder och resultat av kvalitetsarbetet ska dokumenteras kontinuerligt. Årligen ska en kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse upprättas och redovisas för nämnderna.

Definitioner**Brukare**

Brukare används som ett samlande begrepp för alla som får individuellt behovsprövade insatser från socialtjänsten oavsett vilken typ av insatser det handlar om.

Klient

Brukare som delvis med egen medverkan får stöd eller insats vid regelbundet återkommande möten med anställda inom socialtjänsten.

Patient

Person som erhåller, eller är registrerad för att erhålla, hälso- och sjukvård.

Process

En kedja av aktiviteter som i ett återkommande flöde skapar värde för kund.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Nr 55

Projekt som finansieras ur Byggbonusen

2017-03-20 Dnr 2017/KS0247 270

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Regeringen har under 2016 infört ett nytt statsbidrag till Sveriges kommuner med anledning av bostadsbristen i landet. Syftet med bidraget är att få till stånd ett ökat bostadsbyggande mot bakgrund av den snabbt ökande asylinvandringen och det ökade behov av bostäder som finns i landets kommuner. Bidraget kan sökas senast den 1 oktober varje år och cirka 3,6 miljarder fördelas de två första åren. Ansökningsperioden för 2016 avslutades den 1 oktober. Boverket beviljade den 21 november bidrag till berättigade kommuner. Ansökningsperioden för 2017 påbörjas den 1 augusti och pågår fram till den 1 oktober 2017.

Utgångspunkten är att varje bostad (startbesked) som tillkommer genererar en andel av stödet. Denna andel är oberoende av storlek eller typ av bostad. En stor bostad genererar inte ett större stöd än en liten och en villa genererar ett lika stort stöd som en hyres- eller bostadsrätt. Hela anslaget kommer att fördelas till de kommuner som har ansökt om bidrag och uppfyller de kriterier förordningen ställer. Statsbidraget till kommuner som ansöker och uppfyller villkoren är totalt 1,85 miljarder kronor för 2016 och för 2017 beräknas bidraget bli 1,8 miljarder kronor och därefter 1,3 miljarder kronor årligen. Borås Stad har fått 29,9 mnkr utbetalt för år 2016. Medlen är att betrakta som ett generellt statsbidrag och skall därför bokföras till sin helhet samma år som det utbetalas vilket innebär att beloppet ingår i kommunens resultat för 2016. För 2017 kan vi sannolikt förvänta oss ett lägre belopp då fler kommuner kommer att vilja var med och dela på kakan.

Stadsledningskansliet och Samhällsbyggnadsförvaltningen har initierat en arbetsgrupp med företrädare från Samhällsbyggnadsförvaltningen, Stadsledningskansliet, Tekniska förvaltningen och Miljöförvaltningen som har haft till uppgift att ta fram förslag till projekt/åtgärder som underlättar och ger förutsättningar att öka bostadsproduktionen. Gruppen har diskuterat och föreslagit ett antal åtgärder som bedöms stimulera ett ökat bostadsbyggande. Dessa redovisas i bilaga.

En viktig slutsats från arbetsgruppen är att i stort sett i varje detaljplanearbete måste frågor kring trafiken hanteras. En huvudpart i dessa frågor är Trafikverket som efterfrågar en helhetssyn från staden när det gäller framtida belastning på det allmänna vägnätet. Trafikverket kräver att staden redovisar långsiktiga åtgärdsförslag på hur den ökade trafikmängden ska hanteras. På kort sikt läggs tyngdpunkten på att staden aktivt arbetar med åtgärder som stimulerar ett ökat cykel- och kollektivtrafikåkande. Detta är även i linje med Borås Stads Vision 2025. Många av dessa åtgärder har även diskuterats och redovisats i ÅVS-arbetet ”Noden Borås” som pågår. På lång sikt

måste även åtgärder i den övergripande vägstrukturen göras, såsom nya vägdragningar mm. Detta måste fortsätta utredas. Även om cykel- och kollektivtrafikåkandet ökar kommer ett ökat bostadsbyggande i de centrala delarna skapa ett ökat parkeringsbehov. Dessa kan i vissa fall lösas på den egna fastigheten för att åstadkomma en bra stadsbyggnad. Gruppens bedömning är därför att en övergripande parkeringsutredning krävs i centrum med förslag på placering av gemensamma parkeringar.

Kommunstyrelsen ser positivt på att använda det erhållna statsbidraget till projekt/åtgärder som bidrar till och ger bättre förutsättningar till att öka bostadsproduktionen i Borås. Hanteringsmässigt avser Kommunstyrelsen att i ett första skede godkänna de förslag som går att sätta igång tämligen omgående dvs de förslag som är att betrakta som driftprojekt i den bilagda förteckningen. Sammanlagd utgift för dessa är 15,0 mnkr och förslaget är att projektsumman öronmärks i bokslut 2016.

Vad gäller investeringarna får ansvariga nämnder inkomma till Kommunstyrelsen för godkännande projektvis eller flera projekt samtidigt. Projekten skall då vara tillräckligt utredda vad gäller utgift, genomförande och tidsplan. Finansieringen av godkända investeringar som kommer att löpa under dess avskrivningstid föreslås att tas ur kommande års byggbonusar med start 2017.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Godkänna driftprojekt på sammanlagt 15,0 mnkr i enlighet med bilagd sammanställning. Finansiering sker ur erhållen Byggbonus för 2016 genom att motsvarande summa öronmärks i Bokslut 2016.

Bemyndiga Kommunstyrelsen att godkänna investeringar enligt bilaga på upp till 26,0 mnkr. Finansieringen av godkända investeringar som kommer att löpa under dess avskrivningstid föreslås att tas ur kommande års byggbonusar med start 2017.

Mot beslutet reserverar sig Patric Silfverklina (SD) till förmån för sitt alternativa förslag.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Magnus Widén
Ekonomichef

Byggbonus - Möjliga projekt

Drift	2017	2018		Trafikåtgärder som stimulerar ökat cykel- och kollektivtrafikåkande
	Inv	Drift	Inv	
	4,0			<ul style="list-style-type: none"> Cirkulationsplatsen Symfonigatan/Orkestervägen <u>Stimulerar åtgärd:</u> För den fortsatta utveckling av Hestraområdet <u>Kostnad:</u> Ca 4 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
	6,0		6,0	<ul style="list-style-type: none"> Kollektivtrafikåtgärder: Gamla Göteborgsvägen-bussprioritering <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar den fortsatta utveckling av Hestraområdet, samt ökad framkomlighet på Ga Göteborgsvägen. <u>Staden har beviljats ett statligt bidrag på 12 mkr för denna åtgärd och den ska genomföras 2017</u> <u>Kostnad:</u> Ca 6 mnkr 2017, 6 mnkr 2018 <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
0,5				<ul style="list-style-type: none"> Sandared-Sjömarken, Planskild korsning över järnvägen - utreda lösningen utifrån den utredning som är färdig i dec. <u>Stimulerar åtgärd:</u> Lösa detaljplanerna i Sandared som stannat upp pga Trafikverket <u>Kostnad:</u> Ca 500 tkr (utredning) <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
	2			<ul style="list-style-type: none"> Asklanda, bygga ut gata till kommunala tomter. Detaljplan finns <u>Stimulerar åtgärd:</u> Kommunen kan sälja ca 20 kommunala tomter så fort gatan är byggd <u>Kostnad:</u> Ca 2 mnkr <u>Ansvarig:</u> Markavdelningen
	2			<ul style="list-style-type: none"> Regementet, bygga om järnvägsövergång med GC-väg <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar planläggningen av bostäder på regementet <u>Kostnad:</u> Ca 2 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
		Avvakta genomförandet pga Götalandsbanan		<ul style="list-style-type: none"> Nybro: Råta upp gata för att underlätta framkomligheten för kollektivtrafiken <u>Stimulerar åtgärd:</u> Öka kollektivtrafikåkandet <u>Kostnad:</u> Ca 3 mnkr 2017, 12 mnkr 2018 <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
	3			<ul style="list-style-type: none"> GC-väg längs Gässlösavägen <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlätta för GC-trafikanter och framtida omvandling till bostäder i Gässlösa <u>Kostnad:</u> Ca 3 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
				<ul style="list-style-type: none"> En fördjupad övergripande trafikutredning utifrån ÅVS, Noden Borås <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar för samtliga planer för Bostäder <u>Kostnad:</u> Ca 1 mnkr (utredning) <u>Ansvarig:</u> SPA

2017 Drift	Inv	2018 Drift	Inv	
	3			<ul style="list-style-type: none"> • GC-väg Kyrkvägen i Brämhult <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar för framtida och pågående bostadplaner i Brämhult <u>Kostnad:</u> Ca 3 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
0,5				<ul style="list-style-type: none"> • Mobility magement åtgärder <u>Stimulerar åtgärd:</u> Attitydpåverkade åtgärder som stimulerar till ökat kollektivtrafikåkande och cykelåkande <u>Kostnad:</u> Ca 500 tkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
				Bullersänkande åtgärder
0,5				<ul style="list-style-type: none"> • Bullerskydd utmed R40 genom centrum, utreda om det ger någon effekt <u>Stimulerar åtgärd:</u> Ger bättre förutsättningar för bostadsbyggande i centrum, tex Vitsippan <u>Kostnad:</u> Ca 500 tkr (bullerutredning) <u>Ansvarig:</u> SPA
				Konsultinsatser:
0,75		0,75		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad konsultinsatser på markavdelning i syfte att klara den ökade uppdragsmängden: <u>Stimulerad åtgärd:</u> Fast personal kan avsättas till bla Hestraprojektet <u>Kostnad:</u> 1,5 mnkr 2017-2018 <u>Ansvarig:</u> Markavdelningen
0,75		0,75		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad konsultinsatser på Tekniska förvaltningen i syfte att klara den ökade uppdragsmängden: <u>Stimulerad åtgärd:</u> Fast personal kan avsättas till bla Hestraprojektet <u>Kostnad:</u> 1,5 mnkr 2017-2018 <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
0,75		0,75		<ul style="list-style-type: none"> • Projektanställd, heltid 2017-2018, på Miljöförvaltning <u>Stimulerad åtgärd:</u> Snabbt kunna bistå i plan- och bygglovprojekt i form t ex remisser och aktivt deltagande i plangrupper. <u>Kostnad:</u> 1,5 mnkr 2017-2018 <u>Ansvarig:</u> Miljöförvaltningen
				Markföreningar:
	3			<ul style="list-style-type: none"> • Sanering och undersökningar av Axnonobell i Gässlösa, pågående just nu (Akzo Nobell) <u>Stimulerad åtgärd:</u> Snabbar upp framtida detaljplaneprocess <u>Kostnad:</u> Ca 3 mnkr <u>Ansvarig:</u> Markavdelningen

2017 Drift	Inv	2018 Drift	Inv
------------	-----	------------	-----

2			
---	--	--	--

- **Inventera Silverpoppeln, Eken 15 och 16, Regementet, Skjutbaneområdet, Hugin 1 el 9, Viskaholm 2**

Stimulerad åtgärd: Snabbar upp framtida detaljplaneprocess

Kostnad: Ca 1-2 mnkr

Ansvarig: Markavdelningen

Parkering i centrum

0,5			
-----	--	--	--

- **Parkeringsutredning i centrum: Utredda behov och lämpliga platser för gemensam parkering**

Stimulerad åtgärd: Löser en del av parkeringsbehovet åt pågående bostadsprojekt i centrum

Kostnad: 500 tkr (utredninga)

Ansvarig: SPA

Plan- och markförberedande åtgärder

2,5			
-----	--	--	--

- **Hestraprojektet**

Stimulerad åtgärd: Öka takten i projektet med att planera för fler bostäder på Hestra. Potential ca 1 200 nya lägenheter.

Kostnad: 2 500 tkr

Ansvarig: Samhällsbyggnadsnämnden

12,75	20	2,25	6
-------	----	------	---

TOT	41,0		
------------	-------------	--	--

Reviderad projektlista

Byggbonus - Möjliga projekt

	2017		2018		
	Drift	Inv	Drift	Inv	
					Trafikåtgärder som stimulerar ökat cykel- och kollektivtrafikåkande
		4,0			<ul style="list-style-type: none"> Cirkulationsplatsen Symfonigatan/Orkestervägen <u>Stimulerar åtgärd:</u> För den fortsatta utveckling av Hestraområdet <u>Kostnad:</u> Ca 4 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
				12,0	<ul style="list-style-type: none"> Kollektivtrafikåtgärder: Gamla Göteborgsvägen-bussprioritering <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar den fortsatta utveckling av Hestraområdet, samt ökad framkomlighet på Ga Göteborgsvägen. <u>Staden har beviljats ett statligt bidrag på 12 mkr för denna åtgärd och den ska genomföras 2017</u> <u>Kostnad:</u> Ca 6 mnkr 2017, 6 mnkr 2018 <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
0,5					<ul style="list-style-type: none"> Sandared-Sjömarken, Planskild korsning över järnvägen - utreda lösningen utifrån den utredning som är färdig i dec. <u>Stimulerar åtgärd:</u> Lösa detaljplanerna i Sandared som stannat upp pga Trafikverket <u>Kostnad:</u> Ca 500 tkr (utredning) <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen
		2			<ul style="list-style-type: none"> Asklanda, bygga ut gata till kommunala tomter. Detaljplan finns <u>Stimulerar åtgärd:</u> Kommunen kan sälja ca 20 kommunala tomter så fort gatan är byggd <u>Kostnad:</u> Ca 2 mnkr <u>Ansvarig:</u> Markavdelningen
		0,5			<ul style="list-style-type: none"> Regementet, utredning om järnvägsövergång med GC-väg <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar planläggningen av bostäder på regementet <u>Kostnad:</u> Ca 2 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
					<ul style="list-style-type: none"> Nybro: Räta upp gata för att underlätta framkomligheten för kollektivtrafiken <u>Stimulerar åtgärd:</u> Öka kollektivtrafikåkandet <u>Kostnad:</u> Ca 3 mnkr 2017, 12 mnkr 2018 <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
					<ul style="list-style-type: none"> GC-väg längs Gässlösavägen <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlätta för GC-trafikanter och framtida omvandling till bostäder i Gässlösa <u>Kostnad:</u> Ca 3 mnkr <u>Ansvarig:</u> Tekniska förvaltningen
				4,5	<ul style="list-style-type: none"> En fördjupad övergripande trafikutredning utifrån ÅVS, Noden Borås <u>Stimulerar åtgärd:</u> Underlättar för samtliga planer för Bostäder <u>Kostnad:</u> Ca 1 mnkr (utredning) <u>Ansvarig:</u> SPA
1					Avvakta genomförandet pga Götalandsbanan

2017 Drift Inv 2018 Drift Inv

3

- **GC-väg Kyrkvägen i Brämhult**

Stimulerad åtgärd: Underlättar för framtida och pågående bostadplaner i Brämhult

Kostnad: Ca 3 mnkr

Ansvarig: Tekniska förvaltningen

- **Mobility magement åtgärder**

Stimulerad åtgärd: Attitydpåverkade åtgärder som stimulerar till ökat kollektivtrafikåkande och cykelåkande

Kostnad: Ca 500 tkr

Ansvarig: Tekniska förvaltningen

0,5

Bullersänkande åtgärder

- **Bullerskydd utmed R40 genom centrum, utreda om det ger någon effekt**

Stimulerad åtgärd: Ger bättre förutsättningar för bostadsbyggande i centrum, tex Vitsippan

Kostnad: Ca 500 tkr (bullerutredning)

Ansvarig: SPA

0,5

Konsultinsatser:

- **Ökad konsultinsatser på markavdelning i syfte att klara den ökade uppdragsmängden:**

Stimulerad åtgärd: Fast personal kan avsättas till bla Hestraprojektet

Kostnad: 1,5 mnkr 2017-2018

Ansvarig: Markavdelningen

0,75

0,75

- **Ökad konsultinsatser på Tekniska förvaltningen i syfte att klara den ökade uppdragsmängden:**

Stimulerad åtgärd: Fast personal kan avsättas till bla Hestraprojektet

Kostnad: 1,5 mnkr 2017-2018

Ansvarig: Tekniska förvaltningen

0,75

0,75

- **Projektanställd, heltid 2017-2018, på Miljöförvaltning**

Stimulerad åtgärd: Snabbt kunna bistå i plan- och bygglovprojekt i form t ex remisser och aktivt deltagande i plangrupper.

Kostnad: 1,5 mnkr 2017-2018

Ansvarig: Miljöförvaltningen

0,75

0,75

Markföreningar:

- **Sanering och undersökningar av Axno Nobell i Gässlösa, pågående just nu**

Stimulerad åtgärd: Snabbt upp framtida detaljplaneprocess

Kostnad: Ca 3 mnkr

Ansvarig: Markavdelningen

3

2017 Drift	Inv	2018 Drift	Inv
2			
<ul style="list-style-type: none"> • Inventera Silverpoppeln, Eken 15 och 16, Regementet <u>Stimulerad åtgärd</u>: Snabbar upp framtida detaljplaneprocess och exploatering <u>Kostnad</u>: Ca 1-2 mnkr <u>Ansvarig</u>: Markavdelningen 			
Parkering i centrum			
0,5			
<ul style="list-style-type: none"> • Parkeringsutredning i centrum <u>Stimulerad åtgärd</u>: Utred parkeringsbehovet inför kommande detaljplanering i centrum <u>Kostnad</u>: 500 tkr (utredninga) <u>Ansvarig</u>: SPA 			
Plan- och markförberedande åtgärder			
2,5			
<ul style="list-style-type: none"> • Hestraprojektet <u>Stimulerad åtgärd</u>: Öka takten i projektet med att planera för fler bostäder på Hestra. Potential ca 1 200 nya lägenheter. <u>Kostnad</u>: 2 500 tkr <u>Ansvarig</u>: SPA markavdelningen 			
12,75	9,5	2,25	16,5
TOT	41,0		

Nr 56

Förhyrning av lokaler till Borås Kulturskola (Simonsland 16, Järnvägen 2)

2017-04-03 Dnr 2017/KS0174 282

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Lokalförsörjningsnämnden har den 24 januari 2017 föreslagit en inhyrning av lokaler för Borås Kulturskola i fastighet Simonsland 16, Järnvägen 2. Bakgrunden är att Lokalförsörjningsnämnden 2015 fick i uppdrag att tillsammans med Kulturnämnden intensifiera arbetet med att finna mer ändamålsenliga lokaler för Kulturskolan.

I ärendet beskrivs arbetssättet och de tre alternativ som utretts innan slutligt förslag presenterats. Förslaget som Lokalförsörjningsnämnden skrivit fram innebär en inhyrning i ovan nämnd fastighet på 4 428 m² till en kostnad om 5 535 000 kr/år, eller 1 250 kr/m², med en indexuppräknings på 80 % av konsumentprisindex. Avtalsperioden sträcker sig mellan 2018-08-01 och 2033-07-30.

Den totala årshyran för Kulturnämnden efter tillkommande elkostnader, värme, sophantering m.m. är 6 163 796 kr, eller 1392 kr/m². De nya lokalerna i kv. Simonsland innebär att hyreskostnaden för nämnden ökar med ca 3,5 mnkr på årsbasis jämfört med de lokaler som Kulturskolan i dag förfogar över i kv. Nornan. Full effekt av hyreshöjningen sker fr.o.m. 2019. Utöver detta aviserar Kulturnämnden ett eget investeringsbehov för att inreda lokalerna på 7,5 mnkr. Ett detaljerat underlag finns framtaget av verksamheten som illustrerar detta. I detta ärende tas inte ställning till alla detaljer i nämndens investeringsbehov utan detta får hanteras i beredningen av investeringsbudget 2018. I övrigt har Kulturnämnden inte redovisat några specificerade behov av medel för utökad verksamhet men beskriver att ett breddat utbud är möjligt i och med de nya utökade lokalutrymmena. Även denna fråga får hanteras i samband med Budget 2018.

Detta beslut kommer innebära att Borås Kulturskolas nuvarande lokaler friställs. I ärendet från Lokalförsörjningsnämnden beskrivs förslag på möjliga verksamheter att inrymma i dessa lokaler.

Kulturnämnden godkände Lokalförsörjningsnämndens ovan nämnda förslag till inhyrning den 2 februari 2017 (2017/KN0020).

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Godkänna Lokalförsörjningsnämndens förslag till inhyrning av lokaler till Borås Kulturskola i fastighet Simonsland 16, Järnvägen 2 under perioden 2018-08-01 till 2033-07-30 med en total hyresnivå om 5 535 000 kr/år.

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

Avdelning	Nämnddatum	Diarienummer	Mottagare
Lokalresursavdelningen	2016-01-24	2015/LN0250 282	Kommunstyrelsen

Fastighet Simonsland 16, Järnvägen 2 - förhyrning av lokaler för kommunal verksamhet.

Lokalförsörjningsnämnden fick i Borås Stads budget 2015 i uppdrag att "tillsammans med Kulturnämnden intensifiera arbetet med att finna mer ändamålsenliga lokaler för Kulturskolan".

Beskrivning av arbetssättet:

Lokalförsörjningsförvaltningen har tittat på tre olika alternativ: bygga nytt på tomt som ägs av Borås Stad, renovera & bygga ut befintlig skola samt hyra in lokaler. Representanter från Kulturförvaltningen har tagit fram ytbehov och logistislösningar.

Förutsättningar:

- Samtliga ytor är uppräknade till 4300 m². Skarpt avtal från Kanico landade på 4428 m².
- Kostnad för nybyggnad 22 500 kr/m².
- Kostnad för utbyggnad 22 500 kr/m².
- Kostnad för renovering/ombyggnad 10 000 kr/m².
- Ränta på kapital 2,5 %.
- Avskrivningar enligt komponentavskrivningsmodell.
- Inga inventarier är medräknade i budgeterade siffror.
- Kostnader är endast schablonmässiga.

Befintlig skola

Storlek	2585 m ²	
Nuvarande årshyra	2 636 464 kr (2017)	
Tillbyggnad	1 715 m ²	
Tillkommande årshyra	2 500 000 kr	
Ombyggnad	2585 m ²	
Tillkommande årshyra	1 700 000 kr	
Tillägg drift	257 250 kr (150 kr/m ²)	
Total årshyra efter till- & ombyggnad	7 112 914 kr/år	1 606 kr/m ²

Total investering för tillbyggnad är budgeterad till 41 467 500 kr.

Total investering för ombyggnad är budgeterad till 25 850 000 kr.

Nybyggnation

Storlek	4 300 m ²
Nybyggnad, årshyra	5 500 000 kr
Konsumtionsavgifter mm/år	1 935 000 kr

Total årshyra vid nybyggnation	7 435 000 kr/år	1 729 kr/m ²
--------------------------------	-----------------	-------------------------

Total investering för nybyggnad är budgeterad till 96 750 000 kr.

Hyresförslag Simonsland

Summan baseras på ett 15-årigt avtal med index.

Storlek	4 428 m ²
Årshyra	5 535 000 kr
Tillkommande el	215 000 kr (50 kr/m ²)
Påslag lokalbank mm	65 489 kr (15,23 kr/m ²)
Kostnader utanför hyran (värme, sophantering mm)	234 684 kr (53 kr/m ²)
Schablon IT	16 180 kr (4,3 kr/m ²)
Tele/säkerhet	97 416 kr (22 kr/m ²)
Total årshyra inkl. el	6 163 769 kr 1392 kr/m ²

Erhållet förslag är på 4428 m² men ett bättre samnyttjande leder till mindre yta och då självklart lägre hyra. Tillkommande kapitalkostnader för investeringar såsom IT, lås & larm är avskrivet på avtalstiden, 15 år, utan ränta. Siffrorna är cirkasiffror baserat på m²/priser i liknande projekt.

Kommentarer/Analys:

Befintlig skola:

Befintliga kapitalkostnader faller bort enligt nedan:

- 2 708 053:- 2022
- 9 593 297:- 2047

Oavsett användningsområde, om den friställs, så kommer tillkommande kapitalkostnader att bli i storleksordningen 1 700 000 kr/år pga. av anpassning.

Framtida användning:

Förskolebehovet är stort i centrumlägen, fastigheten är ju fördelad på två byggnader vilket skulle kunna innebära att man kan dela på objektet. Huvudbyggnaden skulle kunna byggas om till förskola och andra fastigheten kontor eller annat.

Befintlig skolgård (fd p-yta) kan göras om till lekya. Skulle innebära en lekya på ca XXm².

Ytterligare summor kan då tillkomma då bland annat tillagningskök skall till.

Initiativvärende från Allianspartierna i utbildningsnämnden som ger Lokalförsörjningsnämnden i uppdrag att utreda hur man skall kunna tillgodose dagen och framtiden behov av lokaler på Bäckängsgymnasiet, framförallt i form av grupp- och undervisningssalar. Enligt Borås Kulturskola så bör man kunna vara ca 250-300 elever i dessa ytor och genom mindre anpassning få till ca 10 lektionssalar och ytterligare grupp- och personalrum. Närheten till Bäckängsgymnasiet är positivt och man kan lämna tillfälliga lösningar. Matsal och idrottshall kan samnyttjas.

Kontor – Borås Stad hyr idag majoriteten av de kontor som nyttjas av tjänstemän i staden och i samband med omorganisationen eller till följd av den kan man lämna hyrda fastigheter och istället flytta in i ägda. Detta är dock en process då det skall takta med uppsägningstider och behov.

Följande förslag föreligger:

Fastighet:	Simonsland 16
Adress:	Järnvägen 2
Hyresvärd:	Simonsland Nybron AB (Kanico)
Yta:	ca 4428 m ²
Hyra:	5 535 000:-/år (1250 kr/m ²)
Index:	80% KPI
Avtalstid:	2018-08-01 – 2033-07-30, 9 mån uppsägningstid, 5 års förlängning. Starttid är preliminär
Underhåll:	Hyresvärden
VA:	Ingår
Värme- och ventkostnader:	Enligt schablon mot verklig kostnad
EL:	HG tecknar eget abonnemang
Moms:	Exkl.

Lokalförslingsnämnden beslutar att godkänna föreliggande förslag till avtal enligt angivna villkor.

LOKALFÖRSÖRJNINGSNÄMNDEN

Mathias Duell
Ordförande

Rune Henriksson
Förvaltningschef

Nya lokaler för Borås Kulturskola

Beslut

Kulturnämnden beslutar godkänna den föreslagna uthyrningen för nya lokaler för Borås Kulturskola i enlighet med Lokalförsörjningsnämndens beslut 2017-01-24, samt att hos Kommunstyrelsen begära investeringsmedel för inredning av lokalerna.

Bakgrund

Borås Kulturskola har under de senaste 15 åren utvecklats till en modern Kulturskola där ett annat behov av lokaliteter är nödvändigt. Sedan 2010 har Kulturnämnden påtalat behovet av mer ändamålsenliga lokaler. Kulturnämnden och Lokalförsörjningsnämnden fick 2015 i uppdrag att tillsammans intensifiera arbetet med att finna mer ändamålsenliga lokaler för Kulturskolan.

Sammanfattning av förslaget

Borås Kulturskola har under de senaste 15 åren utvecklats till en modern Kulturskola där ett annat behov av lokaliteter är nödvändigt. Sedan 2010 har Kulturnämnden påtalat behovet av mer ändamålsenliga lokaler. Kulturnämnden och Lokalförsörjningsnämnden fick 2015 i uppdrag att tillsammans intensifiera arbetet med att finna mer ändamålsenliga lokaler för Kulturskolan.

Lokalförsörjningsförvaltningen och Kulturförvaltningen har utrett tre olika alternativa lösningar för att skapa nya lokaler för Borås Kulturskola.

- a) Nybyggnation på tomtmark som Borås Stad äger
- b) Renovera och bygga ut befintlig skola, Södra Kyrkogatan 36
- c) Hyra lokaler av Kanico AB på Simonsland.

Förvaltningarna förordar alternativ c) förhyrning av lokaler på Simonsland. Preliminär inflyttning kan ske till höstterminen 2018.

Förslaget i sin helhet

Historik och nuläge

Borås Kulturskola har under de senaste 15 åren utvecklats till en modern Kulturskola där ett annat behov av lokaliteter är nödvändigt. Sedan 2010 har Kulturnämnden påtalat behovet av mer ändamålsenliga lokaler. Kulturnämnden och Lokalförsörjningsnämnden fick 2015 i uppdrag att tillsammans intensifiera arbetet med att finna mer ändamålsenliga lokaler för Kulturskolan.

Lokalförsörjningsförvaltningen och Kulturförvaltningen har utrett tre olika alternativa lösningar för att skapa nya lokaler för Borås Kulturskola.

- a) Nybyggnation på tomtmark som Borås Stad äger
- b) Renovera och bygga ut befintlig skola, Södra Kyrkogatan 36
- c) Hyra lokaler av Kanico AB på Simonsland.

Förvaltningarna förordar alternativ c) - förhyrning av lokaler på Simonsland. Preliminär inflyttning kan ske till höstterminen 2018.

Kulturskolans uppdrag

Kulturskolan undervisar i sju stycken så kallade basämnen:

musik, dans, drama/teater, bild/serieteckning, textil/design, ord/skrivarverkstad och cirkus. Inom alla ämnen ryms en mängd variationer på undervisningsformer. I kursutbudet ingår sammanlagt 55 olika ämnen/ inriktningar. Kulturskolans personal möter varje vecka 5 250 elever, 189 000 elevmöten på ett läsår.

Kulturskolan ska med verksamheten som medel stärka elevernas förmåga att utvecklas och formas som individer. Gruppmetodik med betoning på det sociala samspelet är nu oerhört mycket större i omfattning än tidigare. Kulturskolan vill ge alla barn och ungdomar en likvärdig möjlighet att delta i verksamheten oavsett social och etnisk bakgrund.

Kulturskolans strävan att minska utanförskapet för vissa grupper i samhället har gjort att lokaler måste anpassas för till exempel elever med någon funktionsvariation, inte bara tillgängligheten att besöka lokalerna, utan även innehållet i lokalerna, utrustning, akustik samt anpassning för målgruppen.

Problem med nuvarande lokaler

Alla verksamheter ryms inte under samma tak vilket förhindrar effektivitet i organisationen:

- Schemateknisk besvärlig situation, alla lärare ryms inte i lokalerna samtidigt på elevbekväma tider. Detta får till följd att elever kan få svårigheter att komma på föreslagna tider när lärarna har tillgång till en lokal samt att lärarnas arbetsdag ofta blir tvådelad med en större ”ledig lucka” under dagen, vilket av arbetsmiljöskäl inte är önskvärt
- För små lokaler, ej anpassade till dagens undervisningsformer med större grupper
- Stort behov av utökad yta för notbiblioteket
- Saknas lokaler för instrumentverkstad, rekvisitaförråd, instrumentförråd, kontorsförråd, omklädning/ dusch/ smink till dans-, drama- och teaterundervisning
- Saknas lokaler för bild- och textilundervisning
- Saknas lokal för ord/ skribarverkstad
- Saknas en tillämpad lokal för musik- gehörsläroarundervisning
- Saknas lokaler för lärararbetsplatser, i nuläget ett arbetsrum med fyra platser till hela personalen, drygt 50 lärare
- Saknas sociala elevgemensamma uppehållsrum, till exempel café
- Saknar tillgänglighetsanpassning till vissa lokaler, bland annat till övre våningen i expeditionsbyggnaden där hiss saknas. Rullstolsburen elev får bäras upp till lokalen av förälder eller lärare. Entrén till det stora Kulturskolehuset för rullstolsburna sker genom en trång och besvärlig källaringång som av säkerhetsskäl är låst. Källaringången är på vintertid extra besvärlig, på grund av snö- och istappsdropp från taket
- Akustiskt är lokalerna inte anpassade för dagens verklighet, större grupper, mer ljud. Oerhört ljudstark miljö, även i paus- och rastrum. Arbetsmiljön för personalen är mycket pressad. Undervisning i vilorum, omklädningsrum, duschar förekommer nu, vilket inte är en hållbar framtida lösning. Undermålig ventilation och luftkapacitet till dagens undervisningssituation.
Stora problem med ljudläckage mellan lokaler både på samma plan och mellan våningsplan

- Dagens största sal, KH-salen är för liten. KH-salen fungerar bland annat som repetitionslokal för alla blåsorkestrar. Den största orkestern består av 50 högstadie- och gymnasieungdomar. Lokalen ”sprängs” både avseende ytan för eleverna och lärarna samt ljudnivån
- KH-salen är den enda tänkbara konsertlokalen i Kulturskolan vilket den är för liten för. Av utrymnings-skäl får inte fler än 100 personer vistas i lokalen samtidigt. Detta är ett bekymmer då de konsertdeltagande eleverna måste anpassas i antal i relation till ett tänkt publikantal. KH-salen är inte utrustad till konsertlokal vad gäller akustik, inspelningsteknik i dokumentationssyfte liksom övrig ljud- och ljus-teknik
- Studio för inspelning av elever samt undervisning i digitala medier, digitalt skapande, studio/ inspelning/ ljudteknik saknas.

Möjligheter med nya lokaler

Förutom att de ovan nämnda bristerna blir tillgodosedda med andra lokaler så öppnar sig en mängd framtidsutsikter och möjligheter med samtliga konstnärliga ämnen i ett gemensamt hus. Personalen kommer att kunna arbeta mer över ämnesgränserna och skapa förutsättningar för större gemensamma elevuppsättningar. Även det vardagliga samarbetet mellan personal och elever kommer att fungera bättre.

Lärarpersonalens veckoarbetstid är 45,5 timmar. De nya lokalerna kommer att möjliggöra för personalen att kunna genomföra sin planeringstid på sin arbetsplats. Detta innebär att lärarnas arbetsmiljö blir väsentligt förbättrad, instrument, noter och övrigt material finns i lokalerna. Tillgång till lärararbetsplatser, datorer med mera gör att lärarnas nuvarande mobila arbetsplatser, mestadels i bilen, kan undvikas.

Tillgängligheten för deltagande för barn och ungdomar med funktionsvariationer kommer att förbättras avsevärt med anpassade och flexibla lokaler för deras behov. Kursutbudet för den berörda målgruppen kommer att utökas.

Det redan påbörjade arbetet med kurser för nyanlända ungdomar/familjer och ensamkommande barn och ungdomar kommer att kunna utvecklas med fler konstnärliga inriktningar och ska prioriteras.

Den framgångsrika verksamheten med Kulturskolefilialer på åtta grundskolor med cirka 600 deltagande elever fortsätter. Konceptet kommer att kunna utvecklas betydligt med nya lokaler, då vi kan ha möjlighet att i lämplig ålder inkludera eleverna från filialskolorna med övriga elever, vilket på grund av lokalbrist nu är svårt.

Ett antal nya konstnärliga utbildningar kan skapas som komplement till nuvarande. En statlig utredning har på uppdrag av kulturministern nyligen genomförts. Syftet med utredningen var att utreda hur den kommunala kulturskolan genom en nationell strategi kan bli mer jämlik och tillgänglig för alla barn och ungdomar. Utredningen ”En inkluderande Kulturskola på egen grund” är på remiss till 2017-03-15 och ska sedan ligga som grund för ett politiskt beslut i riksdagen. I arbetet med utredningen har en enkät om Kulturskolornas verksamhet genomförts till alla årskurs 6 elever i landet. I svaren framgår bland annat att många elever önskar ett bredare utbud i Kulturskolornas verksamhet.

Borås Kulturskola har genom sina sju konstnärliga ämnen redan skapat möjlighet för ett bredare utbud jämfört med landets övriga kommuner, men trots det så finns det klara utvecklingsområden även för Borås Kulturskola. Ett antal exempel på ett breddat utbud som skulle kunna uppfyllas med de nya lokalerna är:

- Digitalt skapande, skapa med ny teknik, ett Makerspace där eleverna kan skapa och designa med digital teknik
- Foto, film och mediautbildning
- Skype-undervisning
- Litteratur och berättande
- Ungdomarnas analoga och digitala Spelkultur
- Utveckla dansverksamheten med fler genrer inom dansområdet
- Hantverk/slöjd
- Hybrider mellan olika konstformer
- Mindre traditionella instrument eller uttryck som kan vara relevanta för elever med annan kulturell identitet/bakgrund
- Nationella minoriteternas egna konst- och kulturuttryck
- Arkitektur.

Entréhallen på nedre plan ska inbjudas till att elever ska kunna koppla av och umgås med andra elever och vuxna i väntan på att deras kurs startar. Tillgång till diverse spel- och andra sysselsättningar ska finnas, liksom ett enkelt café.

Borås Kulturskola har en elevkår med 1 512 medlemmar och en demokratiskt vald styrelse som kommer att få stor möjlighet till delaktighet i Kulturskolans beslutsprocesser, både avseende entréhallens utnyttjande och utvecklingen av Kulturskolans ämnen och framtida kursutbud.

Högt lokalutnyttjande

Lärarpersonalens arbetstid och de ovan beskrivna möjligheterna med lärararbetsplatser i lokalerna gör att lokalutnyttjandet kommer att bli högt. När schemaläggning av lokalerna är gjord tidigt på höstterminen kan eventuellt vissa lokaler friläggas en viss tid under dagen. Möjlighet till förhyrning per timme till annan, för lokalerna anpassad verksamhet, kan då bli aktuell. Kulturskolan kan tänka sig flera hyrespartners, exempelvis övriga skolväsendet, föreningslivet, öppen verksamhet för vissa åldrar, eller för alla åldrar, verksamhet för viss målgrupp, till exempel nyanlända.

Av gjord kalkyl för den framtida hyresbilden och möjligheten att inom en kort tidsram skapa nya lokaler för framtidens behov så har det huvudsakliga planeringsarbetet handlat om alternativ c, Kulturskolan på Simonsland.

Kanico AB bygger då Kulturskolan i den anliggande husbyggnaden som är närmast Kuben/Navet. En lokalritning för framtidens Kulturskola med anpassat lokalbehov storleksmässigt finns framtagen i samverkan med Kanico AB och Arkitekt-firman Krook & Tjäder. Det hyresförslag som presenterats av Kanico AB innebär ett m² pris på 1 392 kr/m² att jämföra med Kulturskolans nuvarande hyra, 2016, 1 496 kr/m². Då den totala ytan ökas med 1 843 m² blir årshyreskostnaden 6 164 tkr mot nuvarande 3 878 tkr, en hyreshöjning med 2 286 tkr.

Som följd av förändrat hyressystem inom Borås Stad från och med år 2017, sänks preliminärt Kulturskolans hyra till 2 636 tkr, vilket får till följd att årshyreshöjningen blir 3 528 tkr.

Simonslandsalternativet möjliggör också samverkan mellan Kulturskolan och Navet, bland annat genom ett visst samnyttjande av lokalen Kuben. Kuben behöver då akustiskt iordningsställas så att konserter kan vara möjliga att genomföra.

Investeringsbehov

För att kunna genomföra flytten från nuvarande lokaler och för att kunna skapa framtidens kulturskola behöver Kulturförvaltningen tillföras ekonomiska resurser, utöver den utökade hyreskostnaden. De inventarier som nu finns utgörs främst av musikinstrument. Instrumenten följer självklart med, men en del kompletteringar och utbyten måste göras. Den digitala utrustningen som är nödvändig i modern undervisning saknas och måste finnas i alla undervisningslokaler, dock i varierad storlek och omfattning.

Modern ljud- och ljusutrustning ska finnas i de större ensemble- och orkestersalarna, i teater- och danslokalerna samt i de publika ytorna.

Studieinredning med inspelning och därtill flera undervisningsdelar krävs.

Danssalarna behöver en viss typ av dansgolv, teater och cirkuslokalerna kräver en viss typ av idrottsgolv. Akustikanpassningen är viktig.

En inredning som är anpassad efter de nya lokalerna är helt nödvändig för att till fullo nyttja Kulturskolan för alla barn och ungdomar i Borås.

I bifogade Rumsfunktionsprogram respektive Rumsfördelning framgår rumsdetaljerat det i nuläget kalkylerade investeringsbehovet, 7 475 tkr.

I nuläget är inga offerter intagna.

Kostnad för inköpt tjänst av en inredningsarkitekt för planering av lokalernas inredning är inte medräknat.

Flytt-och transportkostnaden för själva flytten är inte medräknad.

KULTURNÄMNDEN

Lars Gustaf Andersson
Förste vice ordförande

Eva-Lotta Franzén
Kulturchef

Rumsfördelning Simonsland 2018

Plan 1	Beteckning	Area m ²	Utrustningsbehov	Specialteknik	Akustik	Anm	Kostnad (tkr)
	0000 Entréplan, korridorer, "kommunikationsytor"		Entréplanet ska vara välkomnande och inbjudande. Besökare ska möta en "reception" som kan ge information och hänvisa vidare i lokalerna. Det ska också finnas möjligheter att ta en enkel fika, kanske lyssna på en "lunchkonsert", eller göra sina läxor eller bara koppla av i någon av sittgrupperna. Man ska mötas av information i "digitalt format" som ständigt är uppdaterad t.ex. om inställda lektioner, konserter eller annat som kan vara av intresse. Detta ska också finnas på övriga våningsplans "entréer". Det skall finnas heltäckande wifi access via "gästinloggning" med hög datahastighet både upstream och downstream (< 500 Gb) och även "laddstationer" för olika typer av smartphones/dator/pad. Lokalen ska lätt kunna anpassas för olika scenarier: Stor scen med fast teknik, mindre scen med enklare men ändå fast teknik, "backstageområde"... osv. (fast teknik = ljud, ljus, storbild/projektion/storbild, rekvisita, piano/flygel). Förråd i anslutning till scenen med bred dörr för rekvisita, instrument osv. som också kan dubblera som omklädning scenentré förvaring... Teknikutrymme för fast scentechnik dimmer, slutsteg, trådlösa mottagare, A/V teknik... separerad elkraft för ljus < 64 A och ljud < 16 A trefas för att minimera interferenser				100
1001	Reception/kontor	28	Receptionsdisk, hyllor, låsbara skåp 500 x1000, informationsställ, informationsdisplay. Klädhängare/skåp. Dataterminaler, kontorsmöbler, sittgrupp för besökare		R'w 44		35
1002	Förråd/backoffice	22	Hyllor, förvaringsskåp för utrustning, tillgång till vatten (kaffemaskin, disk-möjligheter, köksskåp)		R'w 45, 52 mot scen	Takhöjd 4,9 m	20
1003	Scenrummet	156	Mobil scen (c:a 70 m2) och gradånger (c:a 50 m2), 1 st Steinwayflygel (på förvaring från folkets hus), 3 st elbas förstärkare, 2 st gitarrförstärkare, 3 trumset, 3 pukor (timpani), 1 st orkestertrumma, 1 vibrafon, 1 klockspel, 1 gonggong, congas, cowbell, 55 st klädda orkesterstolar, 70 st klädda publikstolar. 40 st notställ med vagnar, dirigentnotställ, fast mindre PA med mixer och monitorsystem, fast multikablage 20 kanaler, ljusbord och fast enkelt scenljus på rås i taket, väggfast whiteboard nottavla, mobil whiteboardtavla, hylla för A/V teknik, CD spelare DVD spelare, fast projektor och 16:9 projektduk 3,5 m, dator.	Två separata 3 fas matningar för ljud <16A, 1 x 64 alt 2 x 32 A till dimmerpack. Fast installerat ljud och ljus (LED). Fast WiFi och fast 1TB nätverksanslutning. 2 x 4 Neutrik EtherCon trunkningar mellan scen och teknikplatser (ljud och ljus), 4 Neutrik EtherCon mellan kontrollrum/studio för remote ljud och bild. DMX för ljus via Ethernet, styrning av teknik via DALI/Ethernet (ljud, scenljus, dimbart husljus uppdelat i zoner). Fast teknik i form av PA, monitorer, WL, FOH, mikrofonbrunnar, kablage, ljus (moving heads, spotar, LED via DMX/thernet), ljusraer/tross...	R'w 52, 44 mot backstage, förråd	Takhöjd 4,9 m	700
1004	Scenförråd/loger	53	Hyllor, rackskåp för teknik (ljud, ljus, WL, monitormixer (ljud och ljusrack, dimmer, trådlös DMX...)		R'w 45, 52 mot scen	Takhöjd 4,9 m	40
1005	Scenförråd/entresolplan	50	Hyllor, rackskåp för teknik (ljud, ljus, WL, monitormixer (rack)		R'w 45, 52 mot scen		40
1006	Lilla scenrummet	24	klädda stolar, ev. smartboard/projektion/duk	*Fast teknik för ljud och ljus*	R'w 52		100
1007	Instrumentförråd	74	Hyllor, hyllor, hyllor och åter hyllor		R'w 52 mot angränsande verksamhet (navet)	Takhöjd 4,9 m	50

1008	Instrumentverkstad	12	Arbetsbänkar, Dragskåp för ytbehandling/instrumentvård med starka lukter/lösningsmedel. Kem skåp för förvaring av kemikalier med extern ventilation enl. säkerhetsnormer ev. säkerhetsskåp för mindre gasolbrännare.	R'w 52 mot angränsande verksamhet (navet)		30
1009	Grovverkstad	12	Arbetsbänkar, hyllor och låsbara skåp. Handverktyg lödutrustning mm gärna stötdämpande mattor vid arbetsbänkar, pelarborrmaskin, cirkelsåg	R'w 52 mot angränsande verksamhet (navet)		25
1010	Instrumentförråd/entrésol	50	Förvaring, skåp, hyllor...	R'w 52 mot angränsande verksamhet (navet)		30
	Totalt plan 1 exkl. entré	481				
Plan 2	Beteckning	Area m²			Anm	
2001	Vokal	63	Väggfast klädhängare för c:a 25 personer. Dator med inspelningsmöjlighet, PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, digitalflygel, whiteboardtavla på hjul, två arbetsplatser (data + skrivbord), c:a 35 klädda stolar, dirigentstol, notställ, 1 - 2 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		60
2002	Vokal	20	Väggfast klädhängare, dator med inspelningsmöjlighet, PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano/digitalflygel, whiteboardtavla på hjul, två arbetsplatser (data + skrivbord), c:a 10 klädda stolar, dirigentstol, notställ, 1 - 2 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		30
2003	Vokal	16	Väggfast klädhängare. Dator med inspelningsmöjlighet, Mindre PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, whiteboardtavla, arbetsplats (data + skrivbord), c:a 10 klädda stolar, notställ, 1 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		30

2004	Vokal	16	Väggfast klädhängare. Dator med inspelningsmöjlighet, Mindre PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, whiteboardtavla, arbetsplats (data + skrivbord), c:a 10 klädda stolar, notställ, 1 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.	R' w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.	30
2005	Vokal/körsal	94	Väggfast klädhängare för c:a 25 – 50 personer. Dator med inspelningsmöjlighet, PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, digitalflygel, whiteboardtavla/or på hjul/fast, två arbetsplatser (data + skrivbord), c:a 40 klädda stolar, dirigentstol, notställ, 1 - 2 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.	R' w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel. Ngt längre är att föredra eftersom lokalen tar mer personer totalt. Möjligt att ställa klangen?	60
Total area		209			
2006	Piano/digital pianostudio I	46	"Dator arbetsplats" vid keyboard, mikrofon, upp/inspelningsmöjlighet audio/midi keyboard, 6 st digitalpiano, 1 st liten whiteboard nottavla, 1 ngt större whiteboardtavla, div blandade stolar/pallar, notställ. Elanslutning/ljud via golvskena vid varje instrument så att kablar inte ligger över golvet (risk för snubbelfot!). Låsbart skåp, förvaringshylla 2000 x 350 mm.	R' w 65 dämpning mot angränsande lokaler och korridor, medellång efterklang 0,5 S	175
2007	Piano/digital pianostudio II	31	"Dator arbetsplats" vid keyboard, mikrofon, upp/inspelningsmöjlighet audio/midi keyboard, 4 - 5 st digitalpiano, 1 st liten whiteboard nottavla, 1 ngt större whiteboardtavla, div blandade stolar/pallar, notställ. Elanslutning/ljud via golvskena vid varje instrument så att kablar inte ligger över golvet (risk för snubbelfot!). Låsbart skåp, förvaringshylla 2000 x 350 mm.	R' w 65 dämpning mot angränsande lokaler och korridor, medellång efterklang 0,5 S	175
2008	Piano/akustisk (piano)	23	Arbetsplats, 2 akustiska piano, pianopallar, 2 klädda stolar, en arbetsstol, liten CD/Kassett/radio för uppspelning, speglar och nottavla	R' w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorbenter så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.	20

2009	Piano/akustisk (flygel)	38	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp. Arbetsplats, 1 akustiskt piano, 1 flygel, pianopallar, 2 klädda stolar, en arbetsstol, liten CD/Kassett/radio för uppspelning, speglar och nottavla	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorbenter så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		20
2010	Piano	18	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media. 2 akustiska flyglar alt 1 flygel och ett akustiskt piano?	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorbenter så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		20
2011	Piano	22	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media. 2 akustiska flyglar alt 1 flygel och ett akustiskt piano?	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorbenter så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		20
2012	Förråd	16	Hyllor, skåp	Förråd		10
2013	Notbibliotek/notbiljotekarie	67	2 st arbetsplatser, arbetsbord/yta, datorplatser, kompakthyllor, skåp, arbetsbord 2000 x 1000 mm för uppläggning av mtrl. Obs! En fast bibliotekariearbetsplats dator, kartotek, uppläggningsyta och en sök/tillfällig arbetsplats.	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,3 S. Arbetsplats.	Takhöjd ~4 m! Kontrollerad ventilation, värme, fuktighet och belysning för arkiv (notmappar i papp/papper) både av gammalt och modernt material.	100
	Summa area exkl. korridor, WC	261				
Plan 3						
3001	Förråd	7	Hyllor, skåp	Förråd		10
3002	Stråk	23	En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD/mediaspelare. Helkroppspegel.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		40
3003	Stråk	23	En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD/mediaspelare. Helkroppspegel.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		40

3004	Stråk	23	En dataplats, 1 st låsbart högsåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klådda stolar, 8 - 10 st notståll, 1 st CD/mediaspelare. Helkroppsspegel.		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		40
------	-------	----	--	--	--	--	----

3005	Stråk	23	En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD/mediaspelare. Helkroppsspegel.		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.	40
3006	Stråk/orkestersal	92	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, projektor, duk/skärm. En dataplats, 2 st högskåp 2000 x 1000 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, flygel, 50 klädda stolar, 40 st notställ, 1 dirigentnotställ, 1 dirigentstol, 2 st CD spelare JVC, mixer och 2 aktiva högtalare, 1 gammal projektor, 1 gammal väggfast projektduk. Helkroppsspegel.		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.	100
		191				
3007	Orkestersal/Blås/slagverk	110	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, projektor, duk/skärm, spegel(?). Ljudanläggning med tillräckligt headroom för att klara höga ljudnivåer.		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.. ! Hårt golv på delar av golvytan (reflektion)!	100
3008	Förråd (orkester/slagverk)	18	Hyllor, skåp, förvaring		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor.	25
3009	Slagverk	34	Möjlighet att spela upp via ljudanläggning. Plats för ev. flygel/slagverk (partitionellt hårt golv i del av lokalen för klang?). Slagverksutrustning: Xylofon, Marimba, Vibrafon, 4 st trumset, 4 st congas, djembetrummor, marschtrummor, 5 st pukor (timpani), klockspel (chimes) 2 st låsbara högskåp 1000 x 1800 mm, väggfasta hyllor för förvaring c:a 5 - 6 m i flera plan. Större PA för uppspelning med tillräckligt headroom. Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats m < 47" videoskärm och datorskärm.		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.. ! Hårt golv på delar av golvytan (reflektion)!	40
		162				
3010	Blås (trä/brass)	21	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.		R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25

3011	Blås (trä/brass)	15	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25
3012	Blås (trä/brass)	19	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25
3013	Blås (trä/brass)	21	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25
3014	Blås (trä/brass)	21	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25
3015	Blås (trä/brass)	18	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25
		115			
3016	Blås (trä/brass)	19	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning, klädda stolar, notställ.	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot angränsande rum/korridor.	25
3017	Gitarr	22	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning/inspelning, 1 st dataarbetsplats, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och klädda stolar, ev. ett trumset	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3016	25
3018	Gitarr	21	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning/inspelning, 1 st dataarbetsplats, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och klädda stolar, ev. ett trumset	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3017 och 3019	25
3019	Gitarr	19	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning/inspelning, 1 st dataarbetsplats, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och klädda stolar, ev. ett trumset	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3020.	25
		81			

3020	Rörelserummet	29			R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3019 och 3021 Medellång efterklangstid 0,3 – 0,7 S i hela frekvensspektrat.	Rummet skall vara rent och fritt från störande element, inga lösa prylar milda färger hög dämpning från externa ljudkällor, rum och korridor. Sparsamt möblerat med mjuka former och möbler. Väggar med möjlighet att dra för med gardiner/textilier för att dölja ev. hyllor och skåp. Välkommande!	40
3021	"Mediarum"	14	Hyllor, skåp, klädhängare, arbetsplats, ljudanläggning. Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video, sociala medier, framtida plattformar.		Hög dämpning R'w 70 mot korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R'w 70 mot korridor.		70
3022	"Mediarum"	13	Hyllor, skåp, klädhängare, arbetsplats, ljudanläggning. Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video, sociala medier, framtida plattformar.		Hög dämpning R'w 70 mot korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R'w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor).		70
3023	"Mediarum"	14	Hyllor, skåp, klädhängare, arbetsplats, ljudanläggning. Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video, sociala medier, framtida plattformar.		Hög dämpning R'w 70 mot korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R'w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor).		70
3024	Förråd	12	Hyllor, skåp, förvaring		Hög dämpning R'w 70 mot korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R'w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor).		20
3025	"Studio"	66	Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, media, video: Musikstudio/kontrollrum. Ljudbord rackstativ, patchar för ljud, digitalt nätverk, ethernet för kommunikation mot Scenrummet, orkestersalar entré... (?). Studiomonitörer, videoskopar. Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Klädda stolar, notställ...		R'w 48. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Partiellt parkett/plastmatta med stegljudsdämpning beroende på vilken verksamhet..		150

3026	"Kontrollrum"	19	Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, media, video: Musikstudio/kontrollrum. Ljudbord rackstativ, patchar för ljud, digitalt nätverk, ethernet för kommunikation mot Scenrummet, orkestersalar entré... (?). Studiomonitörer, videoskärmar. Klädda stolar, notställ...	Ljudbord rackstativ, patchar för ljud, digitalt nätverk, ethernet för kommunikation mot Scenrummet, orkestersalar entré... (?).	R'w 48. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Partiellt parkett/plastmatta med stegljudsdämpning beroende på vilken verksamhet..	125
		167				
3027	Elgitarr	14	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats, ljudanläggning för in/uppspelning. Rummet ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum och ska förses med skjutdörr i glas mot studio med ljuddämpande krav. Vanlig dörr mot korridor för normal passage då den inte är "studiodel".		R'w 48 mot studiodel, R'w 65 mot korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum mot studio	80
3028	Elgitarr	15	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats, ljudanläggning för in/uppspelning. Rummet ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum och ska förses med skjutdörr i glas mot studio med ljuddämpande krav. Vanlig dörr mot korridor för normal passage då den inte är "studiodel".		R'w 48 mot studiodel, R'w 65 mot korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum mot studio	80
3029	Gitarstudio 1	56	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats, ljudanläggning för in/uppspelning. PA med monitor, mixer och FOH, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, skrivbordshurts, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, 2 st trumset, notställ, PA/kompaktmixer. Alternativt Rock/akustisk- gitarstudio		R'w 65 mot "studiokorridor, R'w 70 mot angränsande rum och mot stråkkorridor. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör, brassband.	60
3030	Gitarstudio 2	20	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats, ljudanläggning för in/uppspelning. PA med monitor, mixer och FOH, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, skrivbordshurts, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, 2 st trumset, notställ, PA/kompaktmixer. Alternativt Rock/akustisk- gitarstudio		R'w 65 mot "studiokorridor, R'w 70 mot angränsande rum och mot stråkkorridor. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör, brassband.	80

3031	Gitarr	12	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, Ljudanläggning för uppspelning/inspelning, 1 st dataarbetsplats, (MAC 27" retinaskärm), skrivare, skrivbord m hurtsar, hyllförvaring, låsbara högskåp (2000 x 1000 mm), CD/media spelare , whiteboardtavla/smartboard, väggfast spegel, notställ (K&M), gitarrställ och klädda stolar	R'w 65 mot "studiokorridor, R'w 70 mot angränsande rum och mot stråkkorridor. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör, brassband.		20
Summa area exkl. korridor, WC		117				
Plan 4						
4001	Personal	88	Klädhängare, hyllor, skåp, minst 2 höga kylskåp och frysar, diskmaskin, spis med håll, köksfläkt, kaffeautomat med vatten, sittgrupper, bord och stolar i tillräckligt antal. Projektion/TV/storbild	R'w 44, personalrum kort efterklang så inte miljön blir skramlig matsal.		250
4002	Bild	82	Klädhängare, hyllor, skåp, mycket förvaring, tryckbord, våtrum?	R'w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. Rum med hög ljudmiljö? Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,3 - 0,5		100
4003	Förråd bild	8	hyllor, skåp, förvaring			20
4004	Textil	83	Klädhängare, hyllor, skåp, mycket förvaring, symaskiner, klipp/läggbord	R'w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. Rum med hög ljudmiljö? Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,3 - 0,5		200
4005	Förråd textil	6				20
4006	Grovrums/våtrum/keramik	25	Diskhoar (2 st), avlopp, vatten, våtrumsåkrat, kakel på golv tåliga väggar, avlopp, brännugn/ar...	R'w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. Rum med hög ljudmiljö? Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,3 - 0,5	Fuksåkrat	100
		292				
4007	Kontor PO	17	Höj/sänkbart skrivbord, skrivare, dator, hurts, 2 st 1500 x 800 mm hyllor med låsbart jalusi, 1 st låsbart skåp 1800 x 800 mm, 1 st hylla 1800 x 800 mm, klädhängare, besöksgrupp med bord för 4 pers.	R'w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. R'w 40 mot korridor?		40
4008	Arkiv	12	Hyllor, förvaring			30
4009	Kontorsförråd	6	Hyllor, förvaring			20

4010	Kontor Florre	11	Höj/sänkbar skrivbord, skrivare, dator, hurts, två 1500 x 800 mm hyllor med jalusi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 2 pers. Musikanläggning.	R' w 44 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor. R' w 40 mot korridor?		40
4011	Kontor KaRy	11	Höj/sänkbar stort skrivbord, skrivare, dator, hurts, 4 st 1500 x 800 mm hyllor med låsbar jalusi, klädhängare/klädskåp, besöksgrupp med bord för 2 pers.	R' w 44 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor. R' w 40 mot korridor?		40
4012	Kontor BiYm	12	Höj/sänkbar skrivbord, skrivare, dator, hurts, två 1500 x 800 mm hyllor med jalusi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 2 pers.	R' w 44 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor. R' w 40 mot korridor?		40
4013	Kontor JaHe	11	1 st skrivbord, 1 st databord, 2 st skrivare, 2 datorer (PC m dubbla 4K upplösning skärmar och MAC 27" retinaskärm), hurts, 1 st 2000 x 800 mm hylla, klädhängare/skåp, 1 st besöksstol 2 st mindre hjulbord för extern utrustning. 1 st ljudanläggning av högre kvalitet 1 st bättre datorhögtalare m subbas.	R' w 44 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor. R' w 40 mot korridor?		40
4014	Kontor Prod/Media	22	Klädhängare, hyllor, skåp, 2 arbetsplatser, lokal skrivare, besöksstolar, 2 st Höj/sänkbara skrivbord (ej IKEA), datorer (MAC) med 27" retinaskärmar, 2 st hurtsar, WiFi skrivare, 5 st 1500 x 800 mm hyllor med jalusi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 4 pers. Anslagstavlor	R' w 44 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor. R' w 40 mot korridor?		80
		102				
4015	Omlädd. Pers HWC/dusch	5	Klädhängare, hyllor, låsbar skåp/förvaring "avbytarbänk"	R' w 40 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor.	*exkl. WC, dusch, fuktsäkrat	20
4016	Omlädd. Dans/drama/dusch	23	Klädhängare, hyllor, låsbar skåp/förvaring "avbytarbänk"	R' w 40 Medelhög dämpning mot golvtak, angränsande lokaler och korridor.	*exkl. WC, dusch, fuktsäkrat	40
		28				
4017	Dans II	160	Väggfasta dansstänger, dimbart ljus mörkläggning, ljussättning, dansgolv enl spec. rårer för ljussättning (LED)	R' w 65 Medelhög dämpning mot golvtak, R' w 70 angränsande lokaler.	*Dansgolv, väggfasta dansst	600
4018	Dans I	116	Väggfasta dansstänger, dimbart ljus mörkläggning, ljussättning, sportgolv, enl spec. rårer för ljussättning (LED)	R' w 65 Medelhög dämpning mot golvtak, R' w 70 angränsande lokaler.	*Sportgolv, väggfasta dansst	500
4019	Gm Förråd Dans/Cirkus	30	Förvaring, hyllor, skåp	Förråd R' w 40		30
4020	Teater/Cirkus/allm	196	Dimbart ljus mörkläggning, ljussättning, sportgolv, enl spec. rårer för ljussättning (LED), ev lösa scenelement, ljudanläggning, projektor, duk	R' w 65 Medelhög dämpning mot golvtak, R' w 65 mot angränsande lokaler.	*obs 5 m takhöjd, sportgolv	700

4021	Loge	15	Sminkspeglar, väggfast bänk, anpassat ljus för smink		R' w 65 Medelhög dämpning mot golv tak, R' w 40 angränsande förråd.		20
4022	Kostymförråd	24	Förvaring för kläder, klädstänger,		R' w 65 mot angränsande lokaler.		20
4023	Rekvisita/klädvård	53	Förvaring, hyllor, skåp, tvätt och strykmöjligheter, arbetsbänk, tvättställ, svmaskin		R' w 65 mot angränsande lokaler.		50
4024	Teater II	84	Sportgolv?, Dimbart ljus mörkläggning, ljussättning (blackbox), ev. lösa scenelement, ljudanläggning, projektor, duk.		R' w 65 mot angränsande lokaler, R' w 70 mot konferens (3026)		200
		678					
4025	Foto/Media	24	Dimbart ljus mörkläggning, greenscreen, ljussättning för bakprojektion				40
4026	Konferens	35	Dimbart ljus, konferensutrustning, datoruttag, stort konferensbord för 12 pers. klädda stolar, smartboard/videoskärm (16/9 HD)		R' w 52/44 mot angränsande lokaler.		40
4027	Vilorum	10			R' w 52/44 mot angränsande lokaler.		15
4028	Kopiering/post	11	Hyllor, skåp, datauttag, eluttag, ev. paketeringsbord.		R' w 44 mot angränsande lokaler.		30
		80					
	Summa area exkl. korridor, WC	1180					
Summa totalt (tkr)							6795,00
Prisjusteringar, oförutsedda, tillkommande utgifter (10%) (tkr)							679,50
Flyttkostnader? (tkr)							
Total summa exkl. flyttkostnader (tkr)							7474,50

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2017-01-04 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1001 **Namn:** Reception/entrévärd
Samband: Entréplan

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Reception/entrévärd		
Fast inredning:	Receptionsdisk, hyllor, låsbara skåp 500 x1000, informationsställ, informationsdisplay. Klädhängare/skåp		
Lös inredning:	Dataterminaler, kontorsmöbler, sittgrupp för besökare		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	28 kvm	Personantal: snitt / max:	3 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44, kontor/reception		

Anmärkningar: Finns inte i dagsläget.

Behov: Receptionsdisk, hyllor, låsbara skåp 500 x1000, informationsställ, informationsdisplay, whiteboard/datorprogram inkl. display för lokalplanering. Klädhängare/skåp (personligt).
 I entréplan samt på alla övriga plan: informationsboard/display ”vad händer i dag, inställda lektioner...”

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2017-01-03 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1002 **Namn:** Scenförråd/backoffice
Samband: Scenrummet

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Fungerar som backoffice, scenförråd, alternativ entré till scen, förvaring av backline...		
Fast inredning:	Hyllor, förvaringsskåp för utrustning		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	22 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 10
Dörröppningsmått (mm)	2 x 600 mot scen och inlastning	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej, inte direkt
Akustik	R'w 44, R'w 52 mot scenrummet, ljudsluss vid dörr mot scen		

Anmärkningar: Finns inte i dagsläget

Behov: Hyllor, skåp förvaring. Tillgång till vatten, mindre kök (?).

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2017-01-03	Status:	Preliminär
Rumsnummer	1003	Namn:	Scenrummet Plan 1
Samband:	Scenrummet		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kombinationslokal: Konsertsal, föreläsningar, uppträdande, teater...		
Fast inredning:	Projektorduk 16/9 minst 3 m bred, Whiteboard/notskrivtavla, scen, mobila publikplatser, rackskåp för teknik (ljud, ljus, A/V). Fast komplett PA ljud och ljus (moving heads för ljus (?)).		
Lös inredning:	Mobila publikplatser. Konferenspodium Låsbara förvaringsskåp 600x1200mm för teknik i anslutning till scen.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	9000 B, 13600 Dj = 122 kvm	Personantal: snitt / max:	40 / 200
Dörröppningsmått (mm)	>1200 cm	Dagsljusbehov Ja/nej	Behov av mörkläggnings för scenuppträdanden/ljussättning
Akustik	R'w 44 mot backoffice R'w 52 mot backstage/loge/förråd. Klang ska kunna förändras beroende på vilken typ av framträdanden.		

Anmärkningar:

Finns nu: Mobil scen (c:a 70 m²) och gradänger (c:a 50 m²), 1 st Steinwayflygel (på förvaring från folkets hus), 3 st elbas förstärkare, 2 st gitarrförstärkare, 3 trumset, 3 pukor (timpani), 1 st orkestertrumma, 1 vibrafon, 1 klockspel, 1 gonggong, congas, cowbell, 55 st klädda orkesterstolar, 70 st klädda publikstolar. 40 st notställ med vagnar, dirigentnotställ, fast mindre PA med mixer och monitorsystem, fast multikablage 20 kanaler, ljusbord och fast enkelt scenljus på rå i taket, väggfast whiteboard nottavla, mobil whiteboardtavla, hylla för A/V teknik, CD spelare DVD spelare, fast projektor och 16:9 projektduk 3,5 m, dator.

Behov: Två separata 3 fas matningar för ljud <16A, 1 x 64 alt 2 x 32 A till dimmerpack. Fast installerat ljud och ljus (LED). Fast WiFi och fast 1TB nätverksanslutning. 2 x 4 Neutrik EtherCon trunkningar mellan scen och teknikplatser (ljud och ljus), 4 Neutrik EtherCon mellan kontrollrum/studio för remote ljud och bild. DMX för ljus via Ethernet, styrning av teknik via DALI/Ethernet (ljud, scenljus, dimbart husljus uppdelat i zoner).

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2017-01-03 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1004 **Namn:** Backstage/loge/förråd
Samband: Scenrummet

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Backstageförråd, loge, förvaring WC för scen		
Fast inredning:	Hyllor, rackskåp för teknik (ljud, ljus, WL, monitormixer (rack)		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	54 kvm	Personantal: snitt / max:	8 / 30
Dörröppningsmått (mm)	2 x 900	Dagsljusbehov Ja/nej	nej
Akustik	R´w 44, R´w 52 mot scenrummet, ljudsluss vid dörr mot scen		

Anmärkningar: Finns inte i dagsläget.

Behov: Hyllor, förvaring, möjlighet för loge/omklädning (alternativ i 1006 vid behov).

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1005 **Namn:** Entrésol plan 1 ½
Samband: Scenrummet

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Plan 1 ½ för scenförråd/ombyte för scen/loge ev. fast teknik för scenen som t.ex ljud och ljusutrustning, WiFi....		
Fast inredning:	Hyllor, förvaring, rackskåp för teknik		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	50 kvm	Personantal: snitt / max:	0 / 8
Dörröppningsmått (mm)		Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w samma som för backstage 1004		

Anmärkningar: Entrésolplan:

Behov: 2 st 19" rack med utrymme för ev. rackmonterad X-32 mixer/digital snake, slutsteg, patchar och XLR uttagslister, dimmerrack för scenljus, väggfasta hyllor för förvaring. Låsbara skåp för förvaring 2000 x 800 mm. Övrig yta förvaring av teknisk utrustning, Digital patch till mixerplats (Neutrik Ethernet ProCon/ethernet för styrning teknik.)

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	1006	Namn:	Lilla scenrummet
Samband:	Entréplan / scenrummet		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Mindre scen, utställningsyta, "hang aroundyta", relaxyta för elever...		
Fast inredning:			
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	24 kvm	Personantal: snitt / max:	? / 30
Dörröppningsmått (mm)		Dagsljusbehov Ja/nej	Ja /mörkläggning för ljussättning
Akustik	R'w 52		

Anmärkning: Inte helt klart att det kommer att finnas väggar som ett "rum" kanske bara ett utrymme... ev alternativ till loger vid behov.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1007 **Namn:** Instrumentförråd
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd och förvaring av instrument och annan utrustning som behövs i verksamheten.		
Fast inredning:	Hyllor, hyllor, hyllor och åter hyllor		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	C:a 53 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 10 vid lastning
Dörröppningsmått (mm)	Dubbeldörrar stål?	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 52 mot angränsande verksamhet (Navet)		

Anmärkning: Trefasuttag 3x16A, jämn fuktighet och temperatur avpassad för stråk, träblås och akustiska gitarrer men inte så att det skadar instrumenten när de lämnar förrådet. Eftersom att rummet kommer att ha en högre "säkerhet" eller insyn från andra lokaler bör det utrustas med någon form av internlarm/säkerhetsfunktion så att det inte går att låsa sig inne! Gäller även rum 1008, 1009 och 1010.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1008 **Namn:** "Instrumentverkstad"
Samband: Instrumentförråd

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Verkstad/instrumentvård/finmekanik för musikinstrument		
Fast inredning:	Arbetsbänkar, Dragskåp för ytbehandling/instrumentvård med starka lukter/lösningsmedel. Kem skåp för förvaring av kemikalier med extern ventilation enl. säkerhetsnormer ev. säkerhetsskåp för mindre gasolbrännare.		
Lös inredning:	Arbetsytor/bänk på hjul		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	10 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 4
Dörröppningsmått (mm)	Dubbeldörrar 1500	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej Arbetsbelysning + allmänljus
Akustik	R´w 52 mot navet, "verkstad" dämpa ljud mot omgivningen		

Anmärkning: Se ovan, dragskåp, kem skåp... Arbetsbänkar, hyllor och låsbara skåp. Kem skåp för förvaring av kemikalier med extern ventilation enl. säkerhetsnormer ev. säkerhetsskåp för mindre gasolbrännare. Många eluttag vid arbetsbänkar, gärna delat på flera faser 16A. Trefas 3x16A och många 230V uttag vid arbetsbänkar

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1009 **Namn:** "Groverkstad"
Samband: Instrumentförråd

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Verkstad för lättare verstdadsarbeten ex tillverkning av rekvisita eller reparation av utrustning. (grov och finarbeten) pelarborrmaskin, enklare cirkelsåg mm		
Fast inredning:	Arbetsbänkar, hyllor och låsbara skåp.		
Lös inredning:	Handverktyg lödutrustning mm gärna stötdämpande mattor vid arbetsbänkar		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	10 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 5
Dörröppningsmått (mm)	1500	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej artificiellt och punktbelysning
Akustik	R'w 52		

Anmärkning: Se ovan, dragskåp, kem skåp... Arbetsbänkar, hyllor och låsbara skåp. Kem skåp för förvaring av kemikalier med extern ventilation enl. säkerhetsnormer ev. säkerhetsskåp för mindre gasolbrännare. Många eluttag vid arbetsbänkar, gärna delat på flera faser 16A.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-12-12 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 1010 **Namn:** Instrumentförråd Entrésol
Samband: Instrumentförråd

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Plan 1 ½ för instrumentförråd Entrésol, Se rum 1007		
Fast inredning:	Se 1007		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	C:a 50 kvm	Personantal: snitt / max:	
Dörröppningsmått (mm)	På plan 1 ½	Dagsljusbehov Ja/nej	nej
Akustik	Se 1007		

Anmärkning: Se rum 1007

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-12-12 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 2001 **Namn:** Vokal 1 "Erik Lind"
Samband: Vokallaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i sång/kör/... upp till 40 pers		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, piano/flygel akustisk eller digital, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. PA anläggning (mixer, monitor, mikar, stativ...)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	63 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 40
Dörröppningsmått (mm)	1200 (en och en halv bredd)	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		

Anmärkning: Vägghängare för c:a 25 personer. Dator med inspelningsmöjlighet, PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, digitalflygel, whiteboardtavla på hjul, två arbetsplatser (data + skrivbord), c:a 35 klädda stolar, dirigentstol, notställ, 1 - 2 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2002	Namn:	Vokal 2
Samband:	Vokallaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i sång/kör/... upp till 10 pers		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, piano/flygel ak eller digital, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. PA anläggning (mixer, monitor, mikar, stativ...)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	20 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		

Anmärkning: Vägghängare. Dator med inspelningsmöjlighet, Mindre PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, whiteboardtavla, arbetsplats (data + skrivbord), c:a 10 klädda stolar, notställ, 1 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2003	Namn:	Vokal 3
Samband:	Vokallaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i sång/kör/... upp till 10 pers		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, piano/flygel ak eller digital, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. PA anläggning (mixer, monitor, mikar, stativ...)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	16 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		

Anmärkning: Vägghängare klädhängare. Dator med inspelningsmöjlighet, Mindre PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, whiteboardtavla, arbetsplats (data + skrivbord), c:a 10 klädda stolar, notställ, 1 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 2004 **Namn:** Vokal 4
Samband: Vokallaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i sång/kör/... upp till 10 pers		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, piano/flygel ak eller digital, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. PA anläggning (mixer, monitor, mikar, stativ...)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	16 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 dämpning mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel.		

Anmärkning: Vägghängare. Dator med inspelningsmöjlighet, Mindre PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, digitalflygel, whiteboardtavla, arbetsplats (data + skrivbord), c:a 10 klädda stolar, notställ, 1 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2005	Namn:	Vokal 5/körsal
Samband:	Vokallaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i sång/kör/... upp till 60 pers		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, piano/flygel ak eller digital, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. PA anläggning (mixer, monitor, mikar, stativ...)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	94 kvm	Personantal: snitt / max:	15 / 60
Dörröppningsmått (mm)	1200 (en och en halv bredd)	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 – 1,2 S lämplig för vokal/kör och akustisk piano/flygel. Ngt längre är att föredra eftersom lokalen tar mer personer totalt. Möjligt att ställa klangen?		

Anmärkning: Väggfast klädhängare för c:a 25 – 50 personer. Dator med inspelningsmöjlighet, PA (mixer, slutsteg, högtalare, mikar, stativ, monitorsystem), piano, digitalflygel, whiteboardtavla/or på hjul/fast, två arbetsplatser (data + skrivbord), c:a 40 klädda stolar, dirigentstol, notställ, 1 - 2 st låsbart högskåp (2000 x 350 mm), 1 - 2 st mindre hylla (1800 x 400 mm), väggfast helkroppsspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-12-12	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2006	Namn:	Pianostudio 1
Samband:	Pianolaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i i piano framförallt elpiano/digitalpiano i grupp upp till 8 pers.		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, digitala pianon, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. System typ "språkstudio" där läraren kan via väljare gå in och lyssna på enskilda elever. Gruppen placerad i halvcirkel.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	51 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 20
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 dämpning mot angränsande lokaler och korridor, medellång efterklang 0,5 S Ingen direkt akustisk uppspelning i lokalen utan endast vid demo?		

Anmärkning: Elanslutning/ljud via golvskena vid varje instrument så att kablar inte ligger över golvet (risk för snubbefot!). Låsbart skåp, förvaringshylla 2000 x 350 mm.

Finns: "Dator arbetsplats" vid keyboard, mikrofon, upp/inspelningsmöjlighet audio/midi keyboard, 5 st digitalpiano, 1 st liten whiteboard nottavla, 1 ngt större whiteboardtavla, div blandade stolar/pallar, notställ.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-12-12 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 2007 **Namn:** Pianostudio 2
Samband: Pianolaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i i piano 2 – 5 personer.		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, digitala pianon, inspelningsmöjlighet via dator och ljudkort. System typ "språkstudio" där läraren kan via väljare gå in och lyssna på enskilda elever. Gruppen placerad i halvcirkel.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	26 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorberer så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		

Anmärkning: Elanslutning/ljud via golvskena vid varje instrument så att kablar inte ligger över golvet (risk för snubbefot!). Låsbart skåp, förvaringshylla 2000 x 350 mm.

Finns: div blandade stolar/pallar, notställ?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 2008 **Namn:** Ak Piano 1
Samband: Pianolaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i grupp 2 - 5 pers.		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp,		
Lös inredning:	Arbetsplats, Akustiska piano		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	23 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 5
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorberer så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		

Anmärkning: Arbetsplats, 2 akustiska piano, pianopallar, 2 klädda stolar, en arbetsstol, liten CD/Kassett/radio för uppspelning, speglar och nottavla

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2009	Namn:	Pianostudio 2
Samband:	Pianolaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i i piano i mindre grupp 2 – 4 pers.		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp,		
Lös inredning:	Arbetsplats,		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	38 kvm	Personantal: snitt / max:	6 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorberer så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		

Anmärkning: Arbetsplats, 1 akustiskt piano, 1 flygel, pianopallar, 2 klädda stolar, en arbetsstol, liten CD/Kassett/radio för uppspelning, speglar och nottavla

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2010	Namn:	Piano 3 (Flygel)
Samband:	Pianolaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i i piano (flygel) c:a 2 pers		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp, projektor/duk/display för visning av media		
Lös inredning:	Arbetsplats, In/upp spelningsmöjlighet i mindre ljudanläggning.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	18 kvm	Personantal: snitt / max:	Max 2
Dörröppningsmått (mm)	1200 (en och en halv bredd)	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorbenter så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		

Anmärkning: 2 akustiska flyglar alt 1 flygel och ett akustiskt piano?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2011	Namn:	Piano 3 (Flygel)
Samband:	Pianolaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rum för undervisning i i piano (flygel) c:a 2 pers. Obs! 2 st Flyglar		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, låsbara skåp		
Lös inredning:	Arbetsplats, In/upp spelningsmöjlighet i mindre ljudanläggning.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	21 kvm	Personantal: snitt / max:	Max 2
Dörröppningsmått (mm)	1200 (en och en halv bredd)	Dagsljusbehov Ja/nej	ja
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,5 S Dämpning/placering av absorbenter så att ljudnivån inte blir för stark akustiskt i lokalen men med bibehållen klangbild.		

Anmärkning: 2 akustiska flyglar alt 1 flygel och ett akustiskt piano?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 2012 **Namn:** Förråd
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd		
Fast inredning:	Hyllor, skåp		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	10 kvm	Personantal: snitt / max:	
Dörröppningsmått (mm)	800	Dagsljusbehov Ja/nej	nej
Akustik	förråd		

Anmärkning:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 2013 **Namn:** Notbibliotek/arbetsplats
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Arbetsplats för notbibliotekspersonal/allm. arbetsplats		
Fast inredning:	2 st arbetsplatser, arbetsbord/yta, datorplatser		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	Totalt 61 kvm	Personantal: snitt / max:	3 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	ja/nej
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,3 S.		

Anmärkning:
 Finns kontorsmöbler, kartotekslådor, dator (ej internet)

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	2013/b	Namn:	Notbibliotek
Samband:	Verksamheten		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Notbibliotek		
Fast inredning:	Kompakthyllor, skåp, arbetsbord 2000 x 1000 mm för uppläggning av mtrl. Obs! 2013: En fast bibliotekariearbetsplats dator, kartotek, uppläggningsyta och en sök/tillfällig arbetsplats.		
Lös inredning:	Klädhängare, 2 st datorer förvaringsskåp för kontorsmateriel.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	Totalt 61 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 4
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	JA
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler och korridor medellång efterklang 0,3 S.		

Anmärkning: Kontrollerad ventilation, värme, fuktighet och belysning för arkiv (notmappar i papp/papper) både av gammalt och modernt material.

Behov: kompakthyllor, låsbara högskåp

Hur gör vi med de gamla ljudkassetterna, vinylskivor, stenkakor (finns inte uppspelningsmöjligheter).

Alla "gamla noter" måste gås igenom och registreras, byta till ett fungerande arkivsystem så att det fungerar att söka via dator?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3001 **Namn:** Förråd
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd		
Fast inredning:	Hyllor, skåp		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	7 kvm	Personantal: snitt / max:	-
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Förråd		

Anmärkning: Förråd

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3002 **Namn:** Stråk 1
Samband: Stråklaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning stråk enskilt eller i grupp		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	23 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 12
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		

Anmärkning: En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD spelare JVC. Helkroppspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3003 **Namn:** Stråk 2
Samband: Stråklaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning stråk enskilt eller i grupp		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	23 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		

Anmärkning: En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD spelare JVC. Helkroppspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3004 **Namn:** Stråk 3
Samband: Stråklaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning stråk enskilt eller i grupp		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	23 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		

Anmärkning: En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD spelare JVC. Helkroppspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3005 **Namn:** Stråk 4
Samband: Stråklaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning stråk enskilt eller i grupp		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	23 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		

Anmärkning: En dataplats, 1 st låsbart högskåp 2000 x 800 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, piano, 8 - 10 klädda stolar, 8 - 10 st notställ, 1 st CD spelare JVC. Helkroppspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3006	Namn:	Stråk Orkestersal MU1
Samband:	Stråklaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning stråk orkestersal		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, projektor, duk/skärm		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	92 kvm	Personantal: snitt / max:	20 / 50
Dörröppningsmått (mm)	900 / 1500 (dubbeldörr m orkestersal blås)	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.		

Anmärkning: Försett med Ethernet 4 x Neutrik Speacon Pro för anslutning mot studio/kontrollrum-inspelning ljud/bild (network). Möjlighet att spela upp via ljudanläggning. Plats för ev. flygel/slagverk (partitionellt hårt golv i del av lokalen för klang).

En dataplats, 2 st högskåp 2000 x 1000 mm, 1 st väggfast hylla, notskåp, flygel, 50 klädda stolar, 40 st notställ, 1 dirigentnotställ, 1 dirigentstol, 2 st CD spelare JVC, mixer och 2 aktiva högtalare, 1 gammal projektor, 1 gammal väggfast projektduk. Helkroppspegel.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3007	Namn:	Blås/slagverk Orkestersal
Samband:	Blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning Blås/brass orkestersal		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare, projektor, duk/skärm, spegel(?)		
Lös inredning:	Ljudanläggning med tillräckligt headroom för att klara höga ljudnivåer.		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	110 kvm	Personantal: snitt / max:	20 / 50
Dörröppningsmått (mm)	900 / 1500 (dubbeldörr m slagverk 1)	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.. ! Hårt golv på delar av golvytan (reflektion)!		

Anmärkning: Försett med Ethernet 4 x Neutrik Speacon Pro för anslutning mot studio/kontrollrum-inspelning ljud/bild (network). Möjlighet att spela upp via ljudanläggning. Plats för ev. flygel/slagverk (partitionellt hårt golv i del av lokalen för klang?).

Slagverksutrustning: Xylofon, Marimba, Vibrafon, 4 st trumset, 4 st congas, djembetrummor, marschtrummor, 5 st pukor (timpani), klockspel (chimes) 2 st låsbara högskåp 1000 x 1800 mm, väggfasta hyllor för förvaring c:a 5 - 6 m i flera plan. Större "gammalt" PA för uppspelning. Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats m < 47" videoskärm och datorskärm.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3008 **Namn:** Förråd
Samband: Slagverk/blåslaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd för orkester och slagverk, fungerar som ljudsluss mot 3007/3009		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, förvaring		
Lös inredning:	Förvaring		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	18 kvm	Personantal: snitt / max:	-
Dörröppningsmått (mm)	1500 (dubbeldörr m orkestersal och korridor)	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Förråd för orkester och slagverk, fungerar som ljudsluss mot 3007/3009		

Anmärkning: Förråd för orkester och slagverk, fungerar som ljudsluss mot 3007/3009

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3009	Namn:	Slagverk
Samband:	Slagverk/blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Slagverksrum		
Fast inredning:	Klädhängare, arbetsplats, dator, låsbara skåp		
Lös inredning:	Hyllor, skåp		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	34 kvm	Personantal: snitt / max:	-
Dörröppningsmått (mm)	1200 mm	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R' w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör.. ! Hårt golv på delar av golvytan (reflektion)!		

Anmärkning: Möjlighet att spela upp via ljudanläggning. Plats för ev. flygel/slagverk (partitionellt hårt golv i del av lokalen för klang?).

Slagverksutrustning: Xylofon, Marimba, Vibrafon, 4 st trumset, 4 st congas, djembetrummor, marschtrummor, 5 st pukor (timpani), klockspel (chimes) 2 st låsbara högskåp 1000 x 1800 mm, väggfasta hyllor för förvaring c:a 5 - 6 m i flera plan. Större "gammalt" PA för uppspelning. Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats m < 47" videaskärm och datorskärm.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-12-12	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3010	Namn:	Blås 1
Samband:	Blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	21 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3011		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-12-12	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3011	Namn:	Blås 2
Samband:	Blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	15 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´ w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´ w 70 mot rum 3010 och 3012		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3012	Namn:	Blås 3
Samband:	Blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	15 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej/Ja
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´w 70 mot rum 3011		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3013 **Namn:** Blås 4
Samband: Blåslaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt/musikdata?		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	21 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej/Ja
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´w 70 mot rum 3010		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats, musikdata?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3014 **Namn:** Blås 4
Samband: Blåslaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	21 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej/Ja
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´w 70 mot rum 3013/3015		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats, musikdata?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3015	Namn:	Blås 5
Samband:	Blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	19 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja/Nej
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´w 70 mot rum 3014		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3016	Namn:	Blås 6
Samband:	Blåslaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	19 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja/Nej
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3017		

Anmärkning: Höga ljudnivåer. Brass/trä (trumpet, trombon, horn, saxofon) Hyllor/rack för ljudanläggning, datorarbetsplats.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3017 **Namn:** Gitarr (Jonas H)
Samband: Gitarrlaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning gitarr, grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning/inspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	19 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´w 70 mot rum 3016		

Anmärkning: Klädhängare, väggfast spegel, 1 st dataarbetsplats, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, delar av ett trumset

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3018	Namn:	Gitarr (Christer)
Samband:	Gitarrlaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning gitarr i grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning/inspelning multikanal		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	21 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R´w 65 mot rum 3017 och 3019		

Anmärkning: Klädhängare, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, ett trumset, notställ

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3019 **Namn:** Gitarr (Mikael C)
Samband: Gitarrlaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning blås grupp eller enskilt		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning/inspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	19 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Jaj
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3020		

Anmärkning: Klädhängare, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, ett trumset, notställ, ett litet PA

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3020 **Namn:** Rörelserummet
Samband: Gestaltungslaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Barn, ungdomar med särskilda behov		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Ljudanläggning för uppspelning/inspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	29 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900 Rullstolar!	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång efterklang. Hög dämpning R'w 70 mot rum 3019 och 3021 Medellång efterklangstid 0,3 – 0,7 S i hela frekvensspektrat.		

Anmärkning: Rummet skall vara rent och fritt från störande element, inga lösa prylar milda färger hög dämpning från externa ljudkällor, rum och korridor. Sparsamt möblerat med mjuka former och möbler. Väggar med möjlighet att dra för med gardiner/textilier för att dölja ev. hyllor och skåp. Välkomnande!

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3021 **Namn:** "Media"
Samband: Studio

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Arbetsrum för media, DJ, skapande		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, klädhängare, arbetsplats, ljudanläggning		
Lös inredning:	Digitala arbetsstationer för produktion mot musik, video, sociala medier...		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	14 kvm	Personantal: snitt / max:	2/6
Dörröppningsmått (mm)	900 Glas + dörr mot studio + dörr mot korridor	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej/JA?
Akustik	Hög dämpning R´w 70 mot korridor, R´w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R´w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor).		

Anmärkning: Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video, sociala medier, framtida plattformar. Kan dubbleras som sångbås till studio vid behov och skall därför ha glas mot studiodelen men ändå bra isolation från störljud. Dörrar mot studio och korridor för att även komma in i lokal från denna.

Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R´w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor och studio).

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3022	Namn:	"Mediarum"
Samband:	Verksamheten		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Arbetsrum för media, DJ, skapande		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Digitala arbetsstationer för produktion mot musik, video, sociala medier...		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	13 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900 Glas + dörr mot studio + dörr mot korridor	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Hög dämpning R'w 70 mot korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R'w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor)		

Anmärkning: Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video, sociala medier, framtida plattformar. Kan dubbleras som sångbås till studio vid behov och skall därför ha glas mot studiodelen men ändå bra isolation från störljud. Dörrar mot studio och korridor för att även komma in i lokal från denna.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3023 **Namn:** "Mediarum"
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Arbetsrum för media, DJ, digitalt skapande		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, arbetsplats, klädhängare		
Lös inredning:	Digitala arbetsstationer för produktion mot musik, video, sociala medier...		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	14 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900 Glas + dörr mot studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Hög dämpning R'w 70 mot korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3022 – 3024) R'w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor)		

Anmärkning: Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video, sociala medier, framtida plattformar. Kan dubbleras som sångbås till studio vid behov och skall därför ha glas mot studiodelen men ändå bra isolation från störljud. Dörrar mot studio och korridor för att även komma in i lokal från denna.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3024 **Namn:** Förråd
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förrådsyta		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, förvaring		
Lös inredning:	Förråd		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	13 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)		Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Förrådsyta, används som ljudisolation mellan mediarum, korridor och 3025 (studio) . Hög dämpning R'w 52 mot rum 3023 och korridor, R'w 48 mot studio. Hela rumskomplexet (3021 – 3024) R'w 70 mot korridor (obs! dörrar mot korridor och "kontrollrumsdel")		

Anmärkning: Rummet är kopplat till studiodelen och som förråd för verksamheten.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3025	Namn:	"Studio"
Samband:	Verksamheten		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Musikstudio, media		
Fast inredning:	Klädhängare?		
Lös inredning:	Musikstudio		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	66 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 25
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 48. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangtid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Partiellt parkett/plastmatta med stegljudsdämpning beroende på vilken verksamhet..		

Anmärkning: Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video.

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangtid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Partiellt parkett/plastmatta med stegljudsdämpning beroende på vilken verksamhet.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3026 **Namn:** "Kontrollrum"
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontrollrum, media		
Fast inredning:	Klädhängare ?		
Lös inredning:	Musikstudio/kontrollrum. Ljudbord rackstativ, patchar för ljud, digitalt nätverk, ethernet för kommunikation mot Scenrummet, orkestersalar entré... (?)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	19 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R'w 48. Kort efterklangtid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Partiellt parkett/plastmatta med stegljudsdämpning beroende på vilken verksamhet..		

Anmärkning: Rummet är avsett för kreativt skapande mot musik, video.

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangtid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Partiellt parkett/plastmatta med stegljudsdämpning beroende på vilken verksamhet..

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3027 **Namn:** Gitarr 4 (el)
Samband: Gitarrlaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning i gitarr (el) enskilt eller smågrupper		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Ljudanläggning för in/uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	14 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 8
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 48 mot studiodel, R´w 65 mot korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum mot studio		

Anmärkning: Rummet ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum och ska förses med skjutdörr i glas mot studio med ljuddämpande krav. Vanlig dörr mot korridor för normal passage då den inte är "studiodel".

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3028	Namn:	Gitarr 5 (el)
Samband:	Gitarrlaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning i gitarr (el) enskilt eller smågrupper		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Ljudanläggning för in/uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	15 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 8
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 48 mot studiodel, R´w 65 mot korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas, PA med höga ljudnivåer. Ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum mot studio		

Anmärkning: Rummet ska kunna dubbla som trumrum/gitarrum och ska förses med skjutdörr i glas mot studio med ljuddämpande krav. Vanlig dörr mot korridor för normal passage då den inte är "studiodel".

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 3029 **Namn:** Gitarrstudio/rockrum 1
Samband: Gitarrlaget

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning i gitarr (el) enskilt eller större grupper akustiskt eller rockrum		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Ljudanläggning för in/uppspelning. PA med monitor, mixer och FOH		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	56 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 20
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 65 mot studiokorridor, R´w 70 mot angränsande rum och mot stråkkorridor. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör, brassband.		

Anmärkning: Förses med 4 x Ethernet Speacon pro mot kontrollrum.

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangtid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas.

Klädhängare, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, skribordshurts, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, 2 st trumset, notställ, PA/kompaktmixer.
 Alternativt Rock/akustisk- gitarrstudio

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3030	Namn:	Gitarrstudio 2
Samband:	Gitarrlaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning i gitarr (el) enskilt eller större grupper akustiskt eller Rockrum		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Ljudanläggning för in/uppspelning. PA med mixer monitor och FOH		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	22 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 20
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R'w 65 mot studiokorridor, R'w 70 mot angränsande rum och mot stråkkorridor. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör, brassband.		

Anmärkning:

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas.

Klädhängare, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, skribordshurts, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, 2 st trumset, notställ, PA/kompaktmixer. Alternativt Rock/akustisk- gitarrstudio.

3 st arbetsplatser varav en data (MAC 27" retinaskärm), skrivare, skrivbord m hurtsar, hyllförvaring, låsbara högskåp (2000 x 1000 mm), CD spelare JVC, whiteboardtavla/smartboard, väggfast spegel, tillräckligt med klädda stolar, notställ (K&M).

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum	2016-xx-xx	Status:	Preliminär
Rumsnummer	3031	Namn:	Gitarr 6
Samband:	Gitarrlaget		

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Undervisning i gitarr (el) enskilt eller smågrupper		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Ljudanläggning för in/uppspelning		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 8
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 65 mot ”studiokorridor, R´w 70 mot angränsande rum och mot stråkkorridor. Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Medellång till lång efterklang. Akustiska (klangrika) instrument typ gitarr, stråk, träblås, piano/flygel, kör, brassband.		

Anmärkning:

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,5 - 0,8 (1,2) S i hela frekvensspektrat (studiomiljö). Slagverk, marimba, xylofon, trummor, rockband, elgitarr, bas.

Klädhängare, väggfast spegel, whiteboard-nottavla, 1 st dataarbetsplats, skribordshurts, 3 - 4 gitarrförstärkare, gitarrställ och diverse trästolar, 2 st trumset, notställ, PA/kompaktmixer. Alternativt Rock/akustisk- gitarrstudio.

3 st arbetsplatser varav en dator (MAC 27" retinaskärm), skrivare, skrivbord m hurtsar, hyllförvaring, låsbara högskåp (2000 x 1000 mm), CD spelare JVC, whiteboardtavla/smartboard, väggfast spegel, tillräckligt med klädda stolar, notställ (K&M).

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4001 **Namn:** Personalrum
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Personalrum		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, minst 2 höga kylskåp och frysar, diskmaskin, spis med häll, köksfläkt		
Lös inredning:	Plats för kaffeautomat med vatten, sittgrupper, bord och stolar i tillräckligt antal. Projektion/TV/storbild		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	88 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 50 <
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor och till studio	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44, personalrum kort efterklang så inte miljön blir skramlig matsal.		

Anmärkning:

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,3 - 0,5

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4002 **Namn:** Bild
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Bildsal		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, mycket förvaring, tryckbord, våtrum?		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	82 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 25 - 30
Dörröppningsmått (mm)	900 via korridor	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. Rum med hög ljudmiljö?		

Anmärkning: Hög ljudmiljö pga många personer i rummet. Behöver ytor!

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,3 - 0,5

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4003 **Namn:** Bild/förråd
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd		
Fast inredning:	hyllor, skåp, mycket förvaring,		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	6 kvm	Personantal: snitt / max:	0
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej förråd
Akustik	Gul - förråd		

Anmärkning:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4004 **Namn:** Textil
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Textilsal		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, mycket förvaring, symaskiner, klipp/läggbord		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	86 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 25 - 30
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. Rum med hög ljudmiljö?		

Anmärkning: Hög ljudmiljö pga många personer i rummet. Behöver ytor!

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangtid 0,3 - 0,5

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4005 **Namn:** Textil/förråd
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd		
Fast inredning:	hyllor, skåp, mycket förvaring,		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	6 kvm	Personantal: snitt / max:	0
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej/förråd
Akustik	R'w 44		

Anmärkning:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4006 **Namn:** Bild våtrum
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Grovrum/Våtrum		
Fast inredning:	Diskhoar (2 st), avlopp, vatten, våtrumsäkrat, kakel på golv tåliga väggar, avlopp		
Lös inredning:	Brännugn/ar		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	2 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900 via bild och textil	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. Rum med hög ljudmiljö?		

Anmärkning: Kan vara hög ljudmiljö vid tillfällen, avlopp, brännugn, ventilation

Akustik: Hög dämpning mot tak, golv, angränsande rum och korridor. Kort efterklangstid 0,3 - 0,5

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4007 **Namn:** Kontor/Chef
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontor		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Sittgrupp/minikonferens		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	16 - 20 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor. R´w 40 mot korridor?		

Anmärkning:

Finns: Höj/sänkbart skrivbord, skrivare, dator, hurts, 2 st 1500 x 800 mm hyllor med låsbart jalusi, 1 st låsbart skåp 1800 x 800 mm, 1 st hylla 1800 x 800 mm, klädhängare, besöksgrupp med bord för 4 pers.

Behov:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4008 **Namn:** Förråd/arkiv
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontorsförråd/arkiv		
Fast inredning:	hyllor, skåp,		
Lös inredning:	Kassaskåp		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	0
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R'w 44		

Anmärkning: Förråd

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4009 **Namn:** Kontorsförråd
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontorsförråd		
Fast inredning:	hyllor, skåp, förvaringar		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	6 kvm	Personantal: snitt / max:	0
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	nej
Akustik	R'w 44		

Anmärkning: Förvaring

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4010 **Namn:** Kontor ThFI
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontor		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Mindre sittgrupp (bord + 2 platser)		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning:

Finns: Höj/sänkbart skrivbord, skrivare, dator, hurts, två 1500 x 800 mm hyllor med jalusi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 2 pers. Musikanläggning.

Behov:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4011 **Namn:** Kontor KaRy
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontor		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Lokal skrivare, besöksstolar		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning:

Finns: Höj/sänkbart stort skrivbord, skrivare, dator, hurts, 4 st 1500 x 800 mm hyllor med låsbart jalusi, klädhängare/klädska, besöksgrupp med bord för 2 pers.

Behov:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4012 **Namn:** Kontor BiYm
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontor		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Lokal skrivare, besöksstolar		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning:

Finns: Höj/sänkbart skrivbord, skrivare, dator, hurts, två 1500 x 800 mm hyllor med jalousi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 2 pers.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4013 **Namn:** Kontor JaHe
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontor		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, arbetsplats		
Lös inredning:	Lokala skrivare, besöksstolar 2 datorplatser		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 4
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning:

Finns: 1 st skrivbord, 1 st databord, 2 st skrivare, 2 datorer (PC m dubbla 4K upplösning skärmar och MAC 27" retinaskärm), hurts, 1 st 2000 x 800 mm hylla, klädhängare/skåp, 1 st besöksstol 2 st mindre hjulbord för extern utrustning.

Behov: 1 st skrivbord, 1 st databord, 2 st skrivare, 2 datorer (PC m dubbla 4K upplösning skärmar och MAC 27" retinaskärm), hurts, 1 st 2000 x 800 mm hylla, klädhängare/skåp, 1 st besöksstol 2 st mindre hjulbord för extern utrustning. 1 st ljudanläggning av högre kvalitet 1 st bättre datorhögtalare m subbas.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4014 **Namn:** Kontor Producent/Media
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kontor		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp, 2 arbetsplatser		
Lös inredning:	Lokal skrivare, besöksstolar		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	23 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 44 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning:

Finns: 2 st Höj/sänkbara skrivbord, datorer 2 st 27" MAC retinasärmar, 2 st hurtsar, WiFi skrivare, 5 st 1000mm hyllor med jalousi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 4 pers. Anslagstavlor

Behov: 2 st Höj/sänkbara skrivbord (ej IKEA), datorer (MAC) med 27" retinaskärmar, 2 st hurtsar, WiFi skrivare, 5 st 1500 x 800 mm hyllor med jalousi, klädhängare, besöksgrupp med bord för 4 pers. Anslagstavlor

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4015 **Namn:** Personaldusch/omklädning
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Dusch WC omklädning personal		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp/förvaring "avbytarbänk"		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	26 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja/Nej
Akustik	R'w 40 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning: Fuktsäkrat

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4016 **Namn:** Omklädning/dusch
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Dusch WC omklädning dans/teater/allm		
Fast inredning:	Klädhängare, hyllor, skåp/förvaring "avbytarbänk"		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	26 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 10
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja/Nej
Akustik	R'w 40 Medelhög dämpning mot golv tak, angränsande lokaler och korridor.		

Anmärkning: Fuktsäkrat

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4017 **Namn:** Dans II
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Dans		
Fast inredning:	Väggfasta dansstänger, Dansgolv, Väggfasta dansstänger, Dimbart ljus mörkläggning, ljussättning		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	160 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 40
Dörröppningsmått (mm)	900 / 1500 mellan förråd	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 65 Medelhög dämpning mot golv tak, R´w 70 angränsande lokaler.		

Anmärkning: Dansgolv enl spec. Dimbart ljus, mörkläggning, råer för ljussättning (LED)

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4018 **Namn:** Dans I
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Dans		
Fast inredning:	Väggfasta dansstänger, sportgolv, Dimbart ljus mörkläggning, ljussättning		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	110 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 30
Dörröppningsmått (mm)	900 / 1500 mellan förråd	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 65 Medelhög dämpning mot golv tak, R´w 70 angränsande lokaler.		

Anmärkning: Sportgolv enl spec.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4019 **Namn:** Förråd dans/cirkus
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förråd Dans/Cirkus		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, förvaring (sportgolv?) Samma höjd på golv som...		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	25 kvm	Personantal: snitt / max:	5
Dörröppningsmått (mm)	1500 mellan cirkus/dans	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 65 Medelhög dämpning mot golv tak, korridorer		

Anmärkning: Sportgolv enl spec?

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4020 **Namn:** Teater/Cirkus
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Teater/Cirkus		
Fast inredning:	sportgolv, Dimbart ljus mörkläggning, ljussättning		
Lös inredning:	Ev lösa scenelement, ljudanläggning, projektor, duk		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	156 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 40
Dörröppningsmått (mm)	900 / 1500 mellan förråd	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R'w 65 Medelhög dämpning mot golv tak, korridorer		

Anmärkning: Sportgolv enl spec.

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4021 **Namn:** Loge
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Loge		
Fast inredning:	Sminkspeglar, väggfast bänk, anpassat ljus för smink		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	15 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 6
Dörröppningsmått (mm)	900 /	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 65 Medelhög dämpning mot golv tak, R´w 40 angränsande förråd.		

Anmärkning: Loge

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4022 **Namn:** Kostymförråd
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kostymförråd		
Fast inredning:	Förvaring för kläder		
Lös inredning:	Klädstänger		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	24 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 6
Dörröppningsmått (mm)	1500 mot revisita /	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler.		

Anmärkning: Klädförråd

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4023 **Namn:** Rekvisita
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Rekvisitaförråd		
Fast inredning:	Förvaring, hyllor, skåp		
Lös inredning:	Tvätt och strykmöjligheter, arbetsbänk, tvättställ		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	53 kvm	Personantal: snitt / max:	4 / 6
Dörröppningsmått (mm)	1500 mot teatersalar	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R`w 65 mot angränsande lokaler.		

Anmärkning: Rekvisita

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4024 **Namn:** Teater II
Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Teatersal		
Fast inredning:	Sportgolv?, Dimbart ljus mörkläggning, ljussättning (blackbox)		
Lös inredning:	Ev. lösa scenelement, ljudanläggning, projektor, duk		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	85 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 30
Dörröppningsmått (mm)	900 / 1500 mellan förråd	Dagsljusbehov Ja/nej	Ja
Akustik	R´w 65 mot angränsande lokaler. R´w 70 mot konferensrum (4026)		

Anmärkning:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4025 **Namn:** Foto/media
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Foto/media		
Fast inredning:	Dimbart ljus mörkläggnig		
Lös inredning:	Greenscreen, ljussättning för bakprojektion		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	24 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 12
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	nej
Akustik	R´w 65 mot angränsande lokaler.		

Anmärkning: Foto/media. Greenscreen, ljussättning för bakprojektion

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2016-xx-xx **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4026 **Namn:** Konferens
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Konferens		
Fast inredning:	Dimbart ljus		
Lös inredning:	Konferensutrustning, datoruttag		
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	35 kvm	Personantal: snitt / max:	5 / 12
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	nej
Akustik	R'w 65 mot angränsande lokaler.		

Anmärkning: Konferensrum, dörr mot korridor, glasvägg mot korridor

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2017-01-03 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4027 **Namn:** Vilorum
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Vilorum		
Fast inredning:	Dimbart ljus		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	10 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 2
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Gul - vilorum		

Anmärkning:

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2017-01-03 **Status:** Preliminär
Rumsnummer 4028 **Namn:** Kopiator/förråd
Samband: Verksamheten

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Kopiator/förråd		
Fast inredning:	Hyllor, skåp, datauttag, eluttag		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	11 kvm	Personantal: snitt / max:	1 / 4
Dörröppningsmått (mm)	900	Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	Kopiator/förråd,		

Anmärkning: Hyllor, skåp, datauttag, eluttag

Rumfunktionsprogram

KULTURSKOLAN

Datum 2017-01-03 **Status:** Preliminär

Rumsnummer 4017/a **Namn:** Eventuellt: Förrum/dans

Samband: Gestaltungsgruppen

Allmänt	Kommentar:		
Funktionsbeskrivning:	Förrum före danssalar,		
Fast inredning:	Förvaring, klädhängare, låsbara skåp (för dator, mobiler)		
Lös inredning:			
Min Rumsbredd + Rumshöjd: (mm)	12 - 15 kvm	Personantal: snitt / max:	10 / 12
Dörröppningsmått (mm)		Dagsljusbehov Ja/nej	Nej
Akustik	R´w 40 (Ombyte – förrum till danssalar)		

Anmärkning:

Nr 57

Program för jämställdhetsintegrering

2017-03-20 Dnr 2016/KS0662 026

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen har tidigare beslutat anta *Avsiktsförklaring: Jämställt Västra Götaland – länsövergripande strategi för jämställdhetsintegrering* och att ta fram en lokal handlingsplan.

Förslag till lokal handlingsplan, ”Program för jämställdhetsintegrering”, har tagits fram och varit på remiss hos nämnder och styrelser, där samtliga som svarat tillstyrker förslaget.

Syftet med Program för jämställdhetsintegrering i Borås Stad är att förbättra verksamheterna samt säkerställa att resurser fördelas på ett likvärdigt sätt mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, oavsett bakgrund och tillhörighet.

Programmet för jämställdhetsintegrering bygger på avsiktsförklaringen, de nationella mål som riksdag och regering lagt fast och CEMR deklARATION som Borås stad anslutit sig till år 2009. Som underlag för programmet finns också en kartläggning avseende jämställdhetsarbetet som nämnder och styrelser medverkade i under år 2016. Program för jämställdhetsintegreringen utgår ifrån tre målområden

1. Makt, inflytande och ekonomisk jämställdhet
2. Makt och hälsa
3. Makt och mäns våld mot kvinnor

Sammanfattning av remissvar

Syftet att förbättra jämställdhetsarbetet har tagits emot positivt av nämnderna. Jämställdhetsintegrering upplevs som positivt i synnerhet att det blir en del av ordinarie arbete, för att synliggöra och säkerställa att kvinnor och män får såväl ett likvärdigt bemötande som att resurser fördelas på ett likvärdigt sätt. Det föreslagna programmet kan därmed bidra till stöd för verksamheterna med struktur och metoder som leder i en riktning mot ett mer jämställt samhälle och ett normkritiskt förhållningssätt.

Uppdraget i Program för jämställdhetsintegrering

Nämnder, styrelser och bolag får i uppdrag att utarbeta en plan för jämställdhetsintegrering. Planen ska rikta sig till medborgare, kunder och brukare och innehålla tre delar:

1. Verksamhetens behov, insatser, åtgärder och utvecklingsområden utifrån en jämställdhetsintegrerad budget (gender budget)
2. Redovisning av tre mål som nämnden ska uppnå under planperioden
3. Verksamhetens uppnådda resultat av insatser och åtgärder

Uppföljning och revidering

Redan idag gör nämnder och styrelser en rad insatser i jämställdhetsarbetet i verksamheter som möter medborgare, kunder och brukare.

Fritid- och Folkhälsonämnden har huvudansvaret för det övergripande folkhälsoarbetet i kommunen. Nämnden har enligt reglementet att ”utifrån fastställda mål arbeta med att kartlägga, rapportera, följa upp och föreslå åtgärder som främjar en jämlik, jämställd och god hälsa”. Fritid- och folkhälsonämnden har dessutom ett särskilt samarbetsuppdrag avseende lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser. I ”Välfärdsbokslut för Borås Stad” redovisar nämnden utvecklingen inom välfärd och hälsa i staden. Redovisningen har sin utgångspunkt i att välfärden ska fördelas rättvist, jämlikt och jämställt. Uppföljningen av Program för jämställdhetsintegrering kan ske inom ramen för arbetet med välfärdsbokslutet samtidigt som nämnden får i uppdrag att aktualisera programmet vid programtidens utgång.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Fastställa ”Program för jämställdhetsintegrering”.

KOMMUNSTYRELSEN

Mot beslutet reserverar sig Patric Silfverklinga (SD) till förmån för sitt yrkande, se bilaga.

Malin Carlsson
Kommunalråd

Per Olsson
Personalchef

Ändringsyrkande

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Fastställa ”Program för jämställdhetsintegrering” med följande ändringar.

Under inledning

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- ~~Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemanarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.~~
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. **Kvinnor våld mot män ska upphöra**, Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Arbete i tre målområden

Jämställdhetsintegrering i Borås Stad ska utgå från den länsövergripande strategins tre målområden:

- Makt, inflytande och ekonomisk jämställdhet – förutsättningar för arbete, föräldraskap, utbildning, politiskt inflytande och jämställd regional tillväxt.
- Makt och hälsa – jämställd hälsa som en fråga om fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och fokuserar särskilt på normer för kön och deras inverkan på hälsa, tillgången till idrott samt kultur- och föreningsliv.
- Makt och mäns våld mot kvinnor, **Makt och kvinnors våld mot män**— fokus på våld i nära relationer, våldsförebyggande åtgärder samt stöd till grupper med svagt samhälleligt skydd.

För Sverigedemokraterna

Patric Silfverklinga
Gruppledare SD Borås

Strategi

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

Program för jämförbarhets- integrering i Borås Stad

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige
För uppföljning och revidering ansvarar: Fritids- och folkhälsonämnden
Gäller för: Alla nämnder
Dokumentet gäller till och med: 2020

Program för jämställdhetsintegrering i Borås Stad

Inledning

Syftet med jämställdhetsintegrering i Borås Stad är att förbättra verksamheterna, höja kvaliteten och säkerhetsställa att resurser fördelas på ett likvärdigt sätt mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, oavsett bakgrund och tillhörighet. Den innebär att alla kvinnor och män, flickor och pojkar, har rätt till likvärdigt bemötande, likvärdig service och likvärdig myndighetsutövning.

Jämställdhetsintegrering ger förutsättningar för att jämställdhetsarbetet ska kunna bli en del av det ordinarie arbetet och det ska utföras av verksamheternas ordinarie personal, inte av speciellt utsedda eller anställda personer.

För att jämställdhetsintegrera stadens alla verksamheter krävs kunskaper om könets betydelse och om vilka normer som påverkar individens identitet och villkor. Denna kunskap är en viktig förutsättning för att arbetet ska leda till förändringar av attityder och värderingar, som kan tillgodose medborgares, kunders och brukares behov.

Grunden för det offentliga Sveriges jämställdhetsarbete är de nationella målen för jämställdhetspolitiken som riksdag och regering lagt fast. Det överordnade målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, vilket innebär:

- **En jämn fördelning av makt och inflytande.** Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- **Ekonomisk jämställdhet.** Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- **Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.** Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- **Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.** Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Borås Stad är sedan 2009¹ ansluten till CEMR-deklarationen, Council of European Municipalities and Regions, som bygger på sex grundläggande principer:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet.
2. För att jämställdhet ska garanteras måste flerfaldig diskriminering och andra missgynnanden bekämpas.
3. Ett representativt deltagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle.

¹ The Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

4. Att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet.
5. Jämställdhetsintegrering av alla kommunens/regionens verksamheter är nödvändiga för att främja jämställdhet.
6. Att handlingsplaner och program har tillräcklig finansiering är nödvändigt för att jämställdhetsarbetet ska nå framgång.

I september 2014 undertecknade Borås Stad avsiktsförklaringen för ett Jämställt Västra Götaland och anslöt sig därmed till den [länsövergripande strategin för jämställdhetsintegrering 2014-2017](#). Syftet med strategin är att anpassa, konkretisera och implementera nationella jämställdhetspolitiska mål utifrån regionala förutsättningar, samt fördjupa samverkan mellan centrala aktörer och tydliggöra roll- och ansvarsfördelning. Strategin syftar även till att förbättra förutsättningarna för uppföljning och utvärdering av jämställdhetspolitiken på regional nivå.

Arbete i tre målområden

Jämställdhetsintegrering i Borås Stad ska utgå från den länsövergripande strategins tre målområden:

- **Makt, inflytande och ekonomisk jämställdhet** – förutsättningar för arbete, föräldraskap, utbildning, politiskt inflytande och jämställd regional tillväxt.
- **Makt och hälsa** – jämställd hälsa som en fråga om fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och fokuserar särskilt på normer för kön och deras inverkan på hälsa, tillgången till idrott samt kultur- och föreningsliv.
- **Makt och mäns våld mot kvinnor** – med fokus på våld i nära relationer, våldsförebyggande åtgärder samt stöd till grupper med svagt samhälleligt skydd.

Uppdrag till nämnderna

Varje nämnd ska utarbeta en plan för jämställdhetsintegrering som riktar sig till medborgare, kunder och brukare. Planen ska utgå från de tre målområdena och upprättas för en treårsperiod. Planen ska utvärderas årligen och redovisas till Kommunstyrelsen.

Planen ska innehålla:

- Verksamhetens behov av insatser, åtgärder och utvecklingsområden utifrån en jämställdhetsintegrerad budget (gender budget)
- Redovisning av tre mål som nämnden ska uppnå under planperioden
- Verksamhetens uppnådda resultat av insatser och åtgärder

Uppföljning

Fritids- och folkhälsonämnden ska följa upp nämndernas och bolagens arbete.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Nr 58

Revidering av reglemente för funktionshinderråd i Borås Stad

2017-03-20 Dnr 2017/KS0287 003

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

I samband med ny organisation 2017 har det kommunala funktionshinderrådet diskuterat om lokala råd för Sociala omsorgsnämnden och Fritid- och folkhälsonämnden, då båda dessa nämnder ansvarar för verksamhetsområden som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Båda nämndernas presidier ställer sig positiva till lokala funktionshinderråd.

Lokalt funktionshinderråd Sociala omsorgsnämnden

Rådet har elva ledamöter. Sociala omsorgsnämnden utser tre ledamöter och funktionshinderorganisationerna utser åtta ledamöter.

Lokalt funktionshinderråd/pensionärsråd Fritid- och folkhälsonämnden

Rådet har elva ledamöter. Fritid- och folkhälsonämnden utser tre ledamöter. Funktionshinderorganisationerna utser fyra ledamöter och fyra ersättare. Varje pensionärsorganisation utser en ledamot och en ersättare. Ersättare medverkar vid mötet då ordinarie ledamot är frånvarande.

Nämnden utser ordförande bland sina ledamöter i råden. Organisationernas representanter utser vice ordförande bland sina ledamöter.

Kommunala funktionshinderrådet

För det kommunala funktionshinderrådet som är knutet till Kommunstyrelsen innebär den nya organisationen ingen förändring under pågående mandatperiod.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Anta det reviderade reglementet för funktionshinderråd i Borås Stad. Reglementet gäller från 27 april 2017.

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Ingegerd Eriksson
Avdelningschef

Reglemente för Funktionshinderrådet

Antaget av Kommunfullmäktige 2001-09-20, reviderat 2005-08-18, 2012-02-23 och 2017-xx-xx.

Gäller fr.o.m. 2017-xx-xx

I funktionshinderråden ska finnas företrädare för områdena svårt att röra sig, svårt att höra, svårt att se, svårt att bearbeta, förmedla och tolka information samt svårt att tåla vissa ämnen.

§ 1 Syfte

Funktionshinderråden är samråds-, informations- och remissorgan med rådgivande funktioner knutna till Kommunstyrelsen (centralt funktionshinderråd), Sociala omsorgsnämnden samt Fritid- och folkhälso-nämnden (lokala funktionshinderråd). Frågor i funktionshinderråden ska i första hand behandlas på plane-ringsstadiet.

Funktionshinderråden har till syfte att;

- bidra till en positiv utveckling och en ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning att leva och bo i Borås
- öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning
- stärka inflytandet i alla frågor som rör personer med funktionsnedsättning
- vara organ för ömsesidig information mellan funktionshinderorganisationer och Borås Stad

§ 2 Uppgifter

Samtliga råd har som uppgift att;

- föreslå och medverka till förändringar och förbättringar i frågor som gäller personer med funk-tionsnedsättning
- vara remissorgan i frågor som berör personer med funktionsnedsättning
- ta fram en årsplanering för rådet samt varje år lämna en redovisning och utvärdering av rådets ar-bete.

§ 3 Organisation

Råden väljs för fyra år och mandattiden ska sammanfalla med Kommunfullmäktiges mandatperiod.

Nämnd/styrelse utser ordförande. Organisationerna utser vice ordförande.

Rätt till representation har organisationer som får föreningsbidrag.

Vid varje ny mandatperiod ska kommunen i samarbete med funktionshinderorganisationerna ansvara för utbildning av ledamöter i råden.

Reglemente för Funktionshinderrådet**014:8****Centrala funktionshinderrådet, Kommunstyrelsen**

Centrala funktionshinderrådet är knutet till Kommunstyrelsen och behandlar strategiska kommunövergripande frågor.

Uppgifter:

- huvuduppgiften är att behandla frågor av övergripande karaktär
- yttra sig vid eventuellt införande av alternativa driftsformer

Centrala funktionshinderrådet har fjorton ledamöter. Kommunstyrelsen utser fyra ledamöter och Funktionshinderorganisationerna tio.

Lokalt funktionshinderråd Sociala omsorgsnämnden

Rådet ska bidra till en positiv utveckling och en ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt vara del i nämndens samråd med brukar- och intresseorganisationer som är tvingande enligt lagen om Stöd och service till vissa funktionshindrade, (§ 15, p7) och rekommenderat i socialtjänstlagen, (3 kap 5§) och i hälso- och sjukvårdslagen, (§8).

Uppgifter:

- bevaka frågor som påverkar livssituationen för personer med funktionsnedsättning
- vara nämndens forum för samråd i planerings, utvecklings-och uppföljningsprocesserna inom verksamheterna
- bevaka att det finns bostäder och sysselsättning för personer med funktionsnedsättning

Rådet har elva ledamöter. Sociala omsorgsnämnden utser tre ledamöter och funktionshinderorganisationerna utser åtta.

Lokalt funktionshinderråd Fritid och folkhälsonämnden

Rådet ska bidra till en positiv utveckling och en ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt vara en del i nämndens samordningsuppdrag kring lokalt inflytande.

Uppgift:

Föreslå och medverka till förändringar och förbättringar i områden inom förvaltningens ansvar; lokalt inflytande, främja hälsa, fritid, friluftsliv, föreningsverksamhet, folkhälsa.

Rådet har elva ledamöter. Fritid- och folkhälsonämnden utser tre ledamöter, pensionärsorganisationerna utser fyra ledamöter och funktionshinderorganisationerna utser fyra. Namngivna ersättare finns utsedda för organisationernas ledamöter. Dessa medverkar vid mötet då ordinarie ledamot är frånvarande.

§ 4 Administration

Respektive förvaltningskontor administrerar de lokala funktionshinderråden och Stadsledningskansliet det Centrala funktionshinderrådet.

Alla råden sammanträder minst fyra gånger per år. Ett av sammanträden ska ge möjlighet att yttra sig över kommande års budget. I övrigt beslutar varje råd om sina egna rutiner.

Kommunens funktionshinderkonsulent medverkar vid samtliga råd och kommunens tillgänglighetskonsulent medverkar vid det centrala funktionshinderrådet.

Funktionshinderråden har möjlighet att adjungera personer till råden vid behov.

§ 5 Uppföljning

Reglemente för Funktionshinderrådet

014:9

Uppföljning av rådets arbete ska genomföras inför ny mandatperiod 2019.

§ 6 Ersättning

Ersättning till funktionshinderrådets ledamöter utgår enligt Kommunfullmäktiges beslut om bestämmelser för ersättningar till kommunens förtroendevalda. För ersättning utöver ovanstående fattar enskild nämnd/styrelse beslut.

Nr 59

Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016

2017-04-03 Dnr 2016/KS0751 759

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Sociala omsorgsnämnden har under vecka 36 gjort den årliga kartläggningen av hemlöshetsituationen i Borås. Samanlagt har 319 personer inrapporterats befinna sig i en hemlös situation 2016, jämfört med 363 år 2015 och 331 år 2014. I vissa av de situationer som Socialstyrelsen använder sig av kan det finnas stora mörkertal. Exempel på detta är situation fyra. ”en person bor tillfälligt och kontraktlöst hos kompisar/bekanta, familj/släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandkontrakt hos privatperson. Den uppgiftslämnande verksamheten har haft kontakt med personen av detta skäl och känner till att denna hemlöshetsituation gäller under mätperioden.” Att mörkertalet är stort i denna grupp beror på att kartläggningen endast mäter de som varit i kontakt med socialtjänsten under mätveckan.

Det är viktigt att det snarast skapas fler bostäder i kommunen som riktas till de som är utanför bostadsmarknaden. I budget 2017 finns ett uppdrag där Individ- och familjeomsorgsnämnden får i uppdrag att utreda hur vi på bästa vis kan samordna bostäder åt de som är utanför bostadsmarknaden.

Antal personer i en hemlöshetsituation som fått eget förstahandkontrakt med hjälp av socialtjänsten under 2015 var 17 personer. Detta är enligt konceptet ”bostad först” ett sätt att ge personer ett förstahandkontrakt som använts sedan 2014. För att kunna fortsätta med detta koncept är det viktigt att det byggs fler bostäder i Borås.

I en komplettering från Individ- och familjeomsorgsnämnden finns åtgärder för att minska hemlösheten och några förslag är:

- Att oftare få tidbegränsade sociala kontrakt med olika stödinsatser vilket kan resultera i färre avhysningar.
- En annan åtgärd kan vara att komplettera med förmedling som ett ökat stöd för att hantera den egna ekonomin. Detta gäller ibland personer som väntar på en förvaltare eller god man.
- I bostadsbyggnadsprogrammet är riktlinjen att behovet av bostäder för personer med svag ställning på bostadsmarknaden ska beaktas och tillgodoses i första hand genom överenskommelser med fastighetsägare. Individ- och familjeomsorgsnämnden anser inte att detta är tillräckligt med tanke på dagens situation på bostadsmarknaden. När nya bostadområden planeras bör behovet av billigare lägenheter också tillgodoses för att fler ska ha möjlighet att komma in på bostadsmarknaden.

Dessa synpunkter är viktiga och att hela tiden arbeta för att så få som möjligt skall vara hemlösa samt att hitta olika lösningar för de personer som har en svag ställning på bostadsmarknaden skall få möjlighet till eget boende. Det är viktigt att Individ- och familjeomsorgsnämnden hanterar detta utifrån sitt samarbetsuppdrag för boendeprocessen och att berörda nämnder och styrelser medverkar. Särskilt viktigt är att det kommunala bostadsbolagen, allmännyttan, tar ansvar för att ordna sociala kontrakt och annars är en god samarbetspart för Individ- och familjeomsorgsnämnden.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Individ- och familjeomsorgen uppmanas, att inom ramen för samarbetsuppdraget om boendeprocessen, vidta nödvändiga åtgärder för att tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser åstadkomma en förbättrad bostadssituation för i karläggningen nämnda grupper.

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

ALTERNATIVT BESLUTSFÖRSLAG

Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Individ- och familjeomsorgsnämnden uppmanas, att inom ramen för samarbetsuppdraget om boendeprocessen, vidta nödvändiga åtgärder för att tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser åstadkomma en förbättrad bostadssituation för i kartläggningen nämnda grupper.

För Moderaterna

Annette Carlson

För Liberalerna

Morgan Hjalmarsson

För Centerpartiet

Kerstin Hermansson

För Kristdemokraterna

Falco Guldenpfennig

ALTERNATIVT BESLUTSFÖRSLAG

Kommunfullmäktige

Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016

Sociala omsorgsnämnden har under vecka 36 gjort den årliga kartläggningen av hemlöshetsituationen i Borås. Samanlagt har 319 personer inrapporterats befinna sig i en hemlös situation 2016, jämfört med 363 år 2015 och 331 år 2014. I vissa av de situationer som Socialstyrelsen använder sig av kan det finnas stora mörkertal. Exempel på detta är situation fyra. ”en person bor tillfälligt och kontraktlös hos kompisar/bekanta, familj/släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt hos privatperson. Den uppgiftslämnande verksamheten har haft kontakt med personen av detta skäl och känner till att denna hemlöshetsituation gäller under mätperioden.” Att mörkertalet är stort i denna grupp beror på att kartläggningen endast mäter de som varit i kontakt med socialtjänsten under mätveckan.

Det är viktigt att det snarast skapas fler bostäder i kommunen som riktas till de som är utanför bostadsmarknaden. I budget 2017 finns ett uppdrag där Individ- och familjeomsorgsnämnden får i uppdrag att utreda hur vi på bästa vis kan samordna bostäder åt de som är utanför bostadsmarknaden.

Antal personer i en hemlöshetsituation som fått eget förstahandskontrakt med hjälp av socialtjänsten under 2015 var 17 personer. Detta är enligt konceptet ”bostad först” ett sätt att ge personer ett förstahandskontrakt som använts sedan 2014. För att kunna fortsätta med detta koncept är det viktigt att det byggs fler bostäder i Borås.

I en komplettering från Individ- och familjeomsorgsnämnden finns åtgärder för att minska hemlösheten och några förslag är:

- Att oftare få tidbegränsade sociala kontrakt med olika stödinsatser vilket kan resultera i färre avhysningar.
- En annan åtgärd kan vara att komplettera med förmedling som ett ökat stöd för att hantera den egna ekonomin. Detta gäller ibland personer som väntar på en förvaltare eller god man.
- I bostadsbyggnadsprogrammet är riktlinjen att behovet av bostäder för personer med svag ställning på bostadsmarknaden ska beaktas och tillgodoses i första hand genom överenskommelser med fastighetsägare. Individ- och familjeomsorgsnämnden anser inte att detta är tillräckligt med tanke på dagens situation på bostadsmarknaden. När nya bostadsområden planeras bör behovet av billigare lägenheter också tillgodoses för att fler ska ha möjlighet att komma in på bostadsmarknaden.

Dessa synpunkter är viktiga och att hela tiden arbeta för att så få som möjligt skall vara hemlösa samt att hitta olika lösningar för de personer som har en svag ställning på bostadsmarknaden skall få möjlighet till eget boende. Det är viktigt att Individ- och familjeomsorgsnämnden hanterar detta utifrån sitt samarbetsuppdrag för boendeprocessen och att berörda nämnder medverkar.

Särskilt viktigt är att de kommunala bostadsbolagen, allmännyttan, tar ansvar för att ordna sociala kontrakt och annars är en god samarbetspart för Individ- och familjeomsorgsnämnden.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Individ- och familjeomsorgsnämnden uppmanas, att inom ramen för samarbetsuppdraget om boendeprocessen, vidta nödvändiga åtgärder för att tillsammans med berörda nämnder och bolag åstadkomma en förbättrad bostadssituation för i kartläggningen nämnda grupper.

Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016

Sociala omsorgsförvaltningen har Kommunfullmäktiges uppdrag att årligen kartlägga hemlösheten i Borås. Kartläggningen 2016 har genomförts med vecka 36 som mätvecka.

Enkäten som använts vid årets undersökning 2016 är densamma som användes 2015 och den enkät Socialstyrelsen använde vid den riksomfattande kartläggningen 2011. Enkäterna är ifyllda av anställda i Borås Stad och personen som uppgifterna gäller har inte varit med och fyllt i enkäten.

Vid undersökningen 2016 har förfrågan skickats till Borås Stads socialtjänst, dvs. Stadsdelsförvaltningarna, Arbetslivsförvaltningen samt Sociala omsorgsförvaltningen. Resultatet omfattar därmed enbart personer som har kontakt med dessa förvaltningar.

Sammanlagt har 319 personer inrapporterats befinna sig i hemlös situation 2016, jämfört med 363 år 2015. 2014 var antalet 331.

Beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna upprättad kartläggning av hemlöshet i Borås 2016 och översända den till Kommunstyrelsen.

SOCIALA OMSORGSNÄMNDEN

Yvonne Persson
Ordförande

Annika Andersson
Förvaltningschef

Protokollsanteckning

Patric Silfverklinga (SD) lämnar en protokollsanteckning som bifogas till protokollet. (Bilaga)

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Individ- och familjeomsorgsnämnden uppmanas, att inom ramen för samarbetsuppdraget om boendeprocessen, vidta nödvändiga åtgärder för att tillsammans med berörda nämnder och bolag åstadkomma en förbättrad bostadsituation för i kartläggningen nämnda grupper.

Protokollsanteckning

Gällande

4.7 Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016
2016/SON0103

Vi Sverigedemokrater vill att man kartlägger hela Borås Stad vad gäller hemlöshet. Då det finns uppenbara brister i det underlag som presenteras för nämnden. Urvalet omfattade 376 personer av en befolkning på ca 109 000 medborgare. Och samtliga av dessa är på något sätt föremål för kommunens tjänster.

Patric Silfverklinga, Sverigedemokraterna Borås

Kartläggning av hemlöshet i Borås 2016

Innehållsförteckning

BAKGRUND	3
UPPGIFTSLÄMNARE OCH OMFATTNING	3
SOCIALSTYRELSENS DEFINITION AV HEMLÖSHET	3
TOTALT ANTAL MÄNNISKOR I HEMLÖS SITUATION	4
REDOVISNING AV DE OLIKA SITUATIONERNA	5
ANALYS.....	7
SAMMANFATTANDE REFLEKTIONER	15
BILAGA 1 – PERSONLIGA OMBUD	16

Bakgrund

Sociala omsorgsförvaltningen har Kommunfullmäktiges uppdrag att årligen kartlägga hemlösheten i Borås. Kartläggningen 2016 har genomförts med vecka 36 som mätvecka.

Socialstyrelsen har gjort nationella kartläggningar av hemlöshetens omfattning och karaktär åren 1993, 1999, 2005 och 2011. Åren 2006-2010 gjordes kartläggningar av hemlösheten i Borås av dåvarande Socialnämnden. 2012 -2015 genomfördes kartläggningen i Borås av Sociala omsorgsnämnden.

Enkäten som använts vid årets undersökning 2016 är densamma som användes 2015 och den enkät Socialstyrelsen använde vid den riksomfattande kartläggningen 2011. Enkäterna är ifyllda av anställda i Borås Stad och personen som uppgifterna gäller har inte varit med och fyllt i enkäten.

Uppgiftslämnare och omfattning

Vid undersökningen 2016 har förfrågan skickats till Borås Stads socialtjänst, dvs. Stadsdelsförvaltningarna, Arbetslivsförvaltningen samt Sociala omsorgsförvaltningen. Resultatet omfattar därmed enbart personer som har kontakt med dessa förvaltningar.

Respektive förvaltning har besvarat ett formulär för varje person de hade kännedom om som under vecka 36 befann sig i någon hemlös situation, se vidare Socialstyrelsens definition av hemlösa. Även uppgifter om barn och ungdomar som lever under hemlösa förhållanden omfattas av kartläggningen. Asylsökande omfattas dock inte av denna kartläggning.

Socialstyrelsens undersökning 2011 hämtade in uppgifter från betydligt fler uppgiftslämnare, uppgiftslämnare var socialtjänst, frivilligorganisationer HVB-hem, kriminalvård, frivården, häkten och anstalter, psykiatriska kliniker och mottagningar kvinno- respektive mansjourer, beroendekliniker, mottagningar kyrkor, församlingar, diakoner, vårdcentraler och akutmottagningar.

2015 deltog Personliga ombuden i kartläggningen men i år finns deras egen hemlöshetsundersökning och analys med som en bilaga. Den bifogas som bilaga 1.

Socialstyrelsens definition av hemlöshet

I dagligt tal används begreppet hemlös, för att beskriva en person som sover ute eller är hänvisad till akutboende eller härbärge. Socialstyrelsens definition är bredare och inkluderar människor som har någonstans där de vistas men som på olika sätt har en osäker boendesituation.

Socialstyrelsens definition av hemlöshet omfattar olika situationer som personer kan befinna sig i för en kortare eller längre tid. De olika hemlöshetssituationerna nedan omfattar både personers akuta brist på tak över huvudet och mer långvariga boendeformer som beträffande kontraktsform inte kan jämföras med eget boende.

Socialstyrelsen förändrade/förtydligade definitionen av hemlöshet i samband med mätningen 2011 vilket försvårar vissa jämförelser av resultaten över tid.

Situation 1

En person är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende eller är uteliggare.

Situation 2

En person är intagen/inskriven på antingen; kriminalvårdsanstalt/behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare/HVB-hem/SIS-institution och planeras att skrivas ut inom tre månader efter mätperioden, men har inte någon egen bostad ordnad inför utskrivningen/utflyttningen. Hit räknas även de personer som skulle ha skrivits ut/flyttat ut, men som är kvar på grund av att de inte har någon egen bostad ordnad.

Situation 3

En person bor i en av kommunen ordnad boendelösning (t ex. försökslägenhet/träningslägenhet/socialt kontrakt/kommunalt kontrakt) på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal där boendet är förenat med tillsyn och/eller särskilda villkor eller regler.

Situation 4

En person bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar/bekanta, familj/släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt hos privatperson. Den uppgiftslämnande verksamheten har haft kontakt med personen av detta skäl och känner till att denna hemlöshetsituation gäller under mätperioden.

Situation 5

Ett barn eller ungdom (18 år eller yngre) lever av olika skäl under ”hemlösa förhållanden” utanför familjen, vilket innebär att han/hon befinner sig i en gråzon mellan familjen och vård- och omsorgssystemet. Detta gäller inte barn och ungdomar (18 år eller yngre) som är placerade utanför hemmet av socialtjänsten enligt SoL eller LVU.

Totalt antal människor i hemlös situation

2016 inkom totalt 376 enkäter. Motsvarande siffra 2015 var 429. Efter koll för dubbelrapportering kvarstod 319 unika personer. 15 % av inrapporterade personer i hemlös situation var dubbelrapporterade. Det vill säga de har handläggare på flera förvaltningar. Sammanlagt har 319 personer inrapporterats befinna sig i hemlös situation 2016, jämfört med 363 år 2015. 2014 var antalet 331.

Redovisning av de olika situationerna

Situation 1

Resultat kartläggning i Borås	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Situation 1	14	11	19	17	29	36	25	20	25	28	42	38

2016 är antalet inrapporterade individer i situation 1 i ungefär samma nivå som 2015 då 42 individer inrapporterades.

1 person rapporteras att ha bott i offentliga utrymmen/utomhus i jämförelse med 5 personer 2015.

EU medborgare ingår ej i undersökningen.

Härbärgat Kastanjen var under mätveckan stängd.

Tabell 1 Fördelning av boendesituationer i situation 1 (2015 års siffror inom parantes)

Boendesituation	Kvinnor	Män	Totalt
Offentliga utrymmen/utomhus	0(1)	1(4)	1(5)
Psykakuten	0(0)	0(1)	0(1)
Husvagn/Camping	3(1)	4(1)	7(2)
Härbärke/Akutboende	1(1)	10(8)	11(9)
Hotell/Vandrarhem	3(1)	2(4)	5(5)
Tillfälligt logi*	1(5)	5(10)	6(15)
Ofrivillig kontraktlöst boende hos kompisar/bekanta	1(1)	1(2)	2(3)
Skyddat boende**	2(1)	0(0)	2(1)
Vet ej	3(0)	1(1)	4(1)
Totalt	14(11)	24(31)	38(42)

* Jourboende/Korttidsboende/Lågtröskelboende/Häkte

** inkl. kvinnojour

Situation 2

Resultat kartläggning i Borås	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Situation 2	18	12	11	22	17	24	90	55	67	34	28	21

Antalet individer som befinner sig i situation 2 har minskar stadigt de senaste åren. Orsaken kan delvis förklaras genom att färre befinner sig inom kriminalvården/behandlingshem men också att förvaltningarna har förbättrat sitt arbete kring målgruppen. T.ex. har IFO Vuxen startat en mottagningsgrupp som tar emot dessa ärenden. Detta har inneburit att mottagningsgruppen nu har en spetskompetens att hantera dessa ärenden.

Situation 3

Resultat kartläggning i Borås	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Situation 3							150	144	139	213	194	193

Antalet individer i situation 3 (personer som t.ex. har biståndet sociala kontrakt eller övergångslägenhet) ligger på samma nivå som 2105. Orsaken är dels att det är många som har fått eget kontrakt dels att antalet beviljade sociala kontrakt har minskat. Antalet sociala kontrakt har minskat från 81 stycken 2012 till 41 stycken 2016-10-24. Övergångslägenheter har under denna period ökat från 73 lägenheter 2012 till 87 lägenheter 2016-10-24. 19 personer som tidigare haft socialt kontrakt/övergångslägenhet har hittills 2016 fått eget kontrakt.

Situation 4

Resultat kartläggning i Borås	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Situation 4	63	41	62	58	46	49	94	62	59	55	95	64

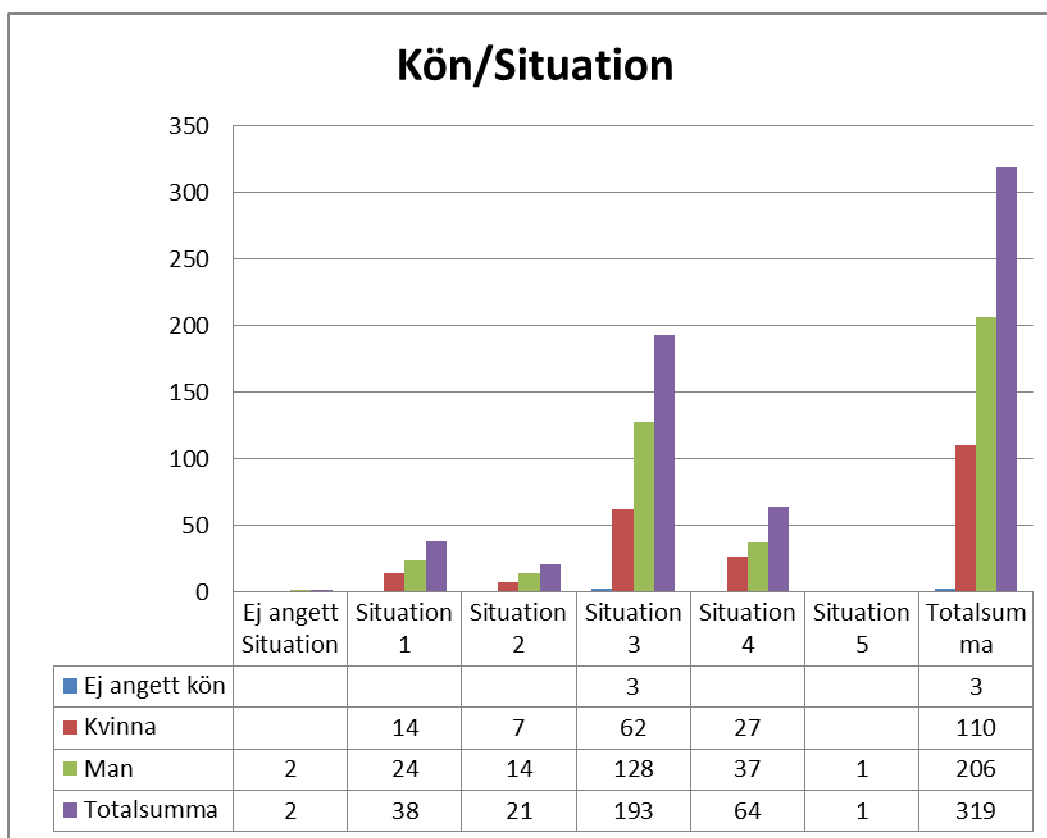
Antalet som bor tillfälligt och kontraktlös är i år 64. Detta är en minskning från 95 förra året. Troligtvis är mörkertalet i denna grupp stor då kartläggningen endast mäter de som har kontakt med Socialtjänsten under mätveckan.

Situation 5

Resultat kartläggning i Borås	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Situation 5									4	1	2	1

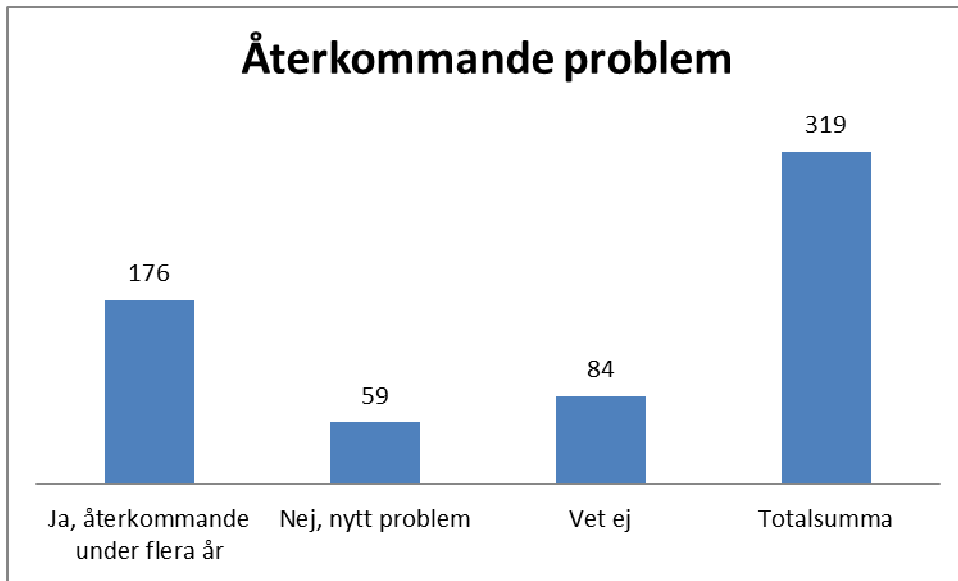
Ett barn bodde enligt kartläggningen i situation 5 dvs under ”hemlösa förhållande” utanför familjen

Analys

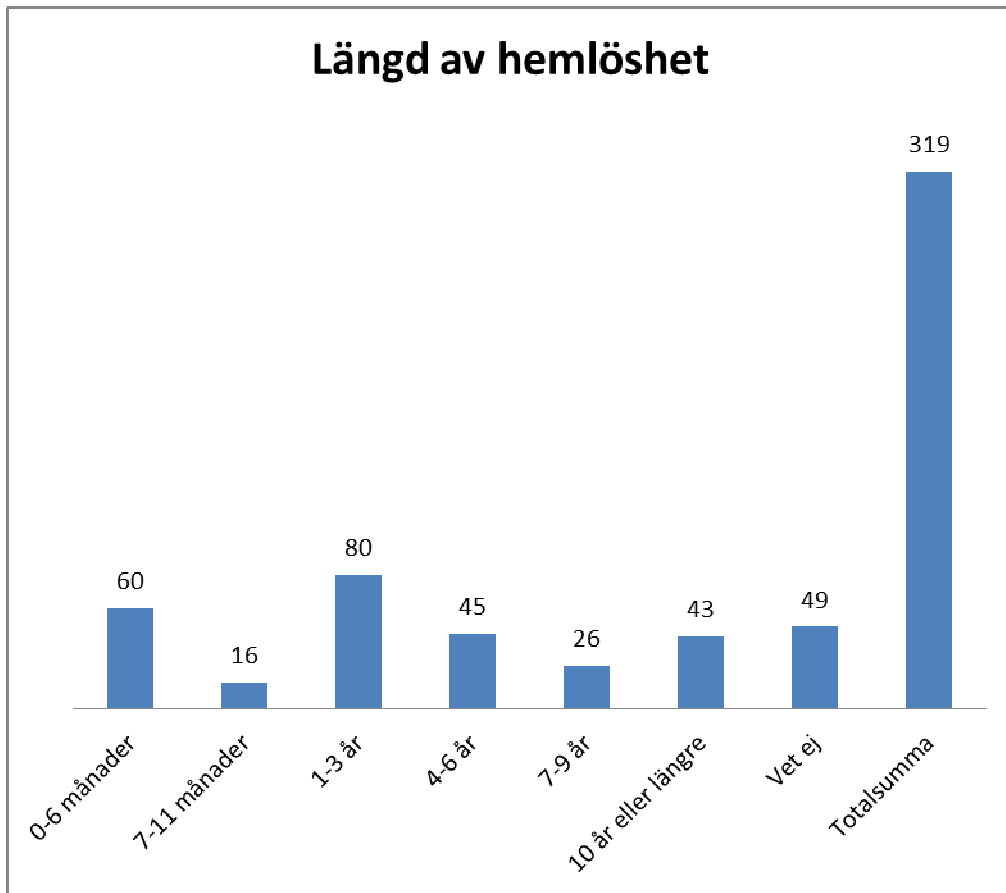

Andelen kvinnor som befinner sig i hemlös situation är 34 %. 2015 var motsvarande siffra 35 %.

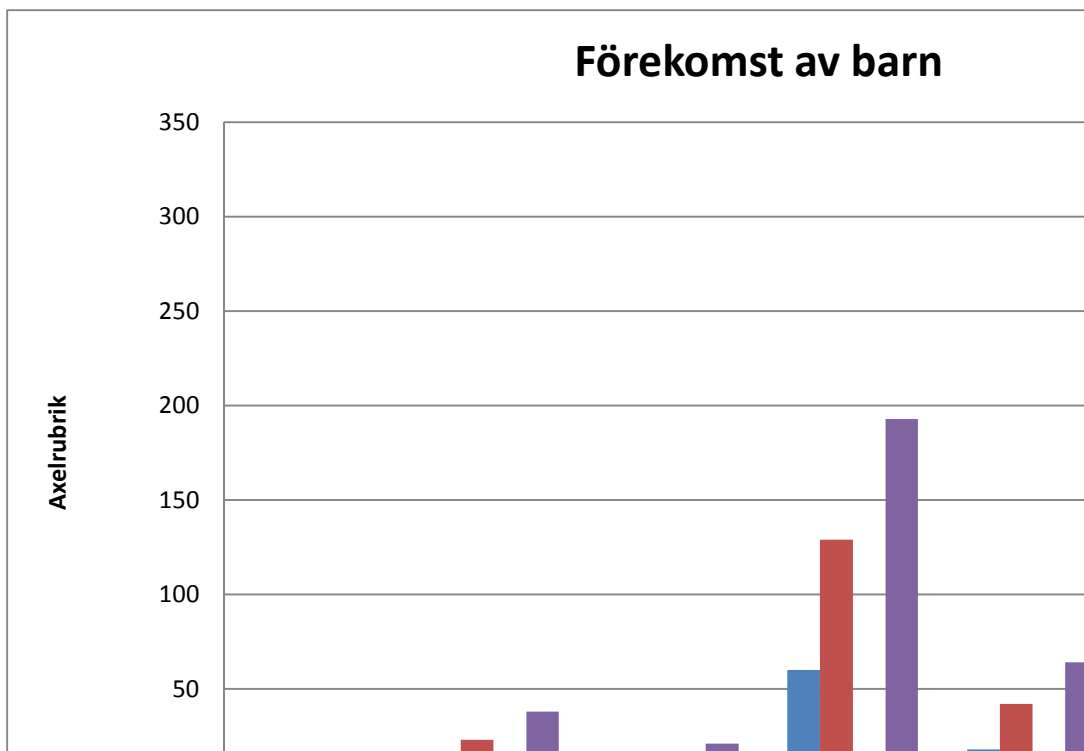
Andelen kvinnor i situation 1 har ökat. I situation 1 är 37 % kvinnor 2016. 2015 var motsvarande siffra 26 %.

Antalet för vilka hemlöshet är ett nytt problem har sjunkit sedan förra året. 2015 var siffran 27 % i år är samma siffra 18 %.

19 % har under mätveckan befunnit sig i hemlös situation i 0-6 månader. 13 % har befunnit sig i en hemlös situation i 10 år eller längre.

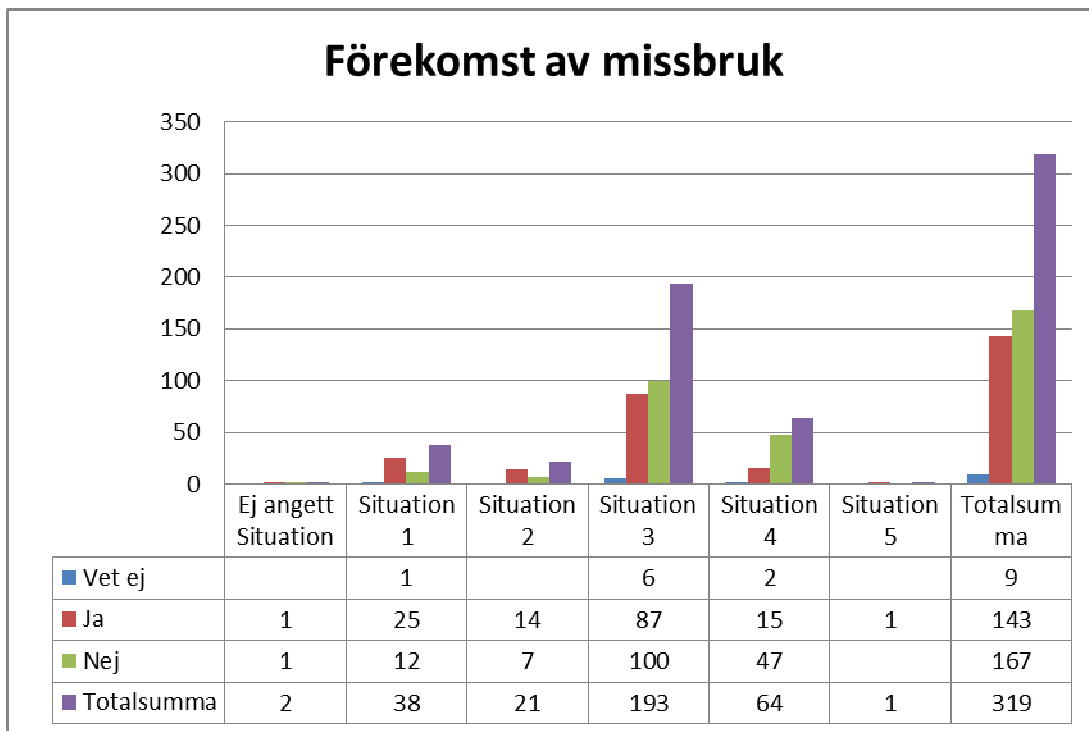

31 % av de som befinner sig i en hemlös situation under mätveckan har barn under 18 år. 2015 var motsvarande siffra 37 %. Flest antal föräldrar finns i situation 3. 34 % av individerna i situation 1 har barn. 2015 var antalet 23 %.

Försörjning	Ej angett Situation	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4	Situation 5	Total summa
Aktivitetsstöd, rehabiliteringsersättning		3		3	6		12
Barnbidrag, underhållsstöd, bostadsbidrag				3			3
Ersättning från Kriminalvården			1				1
Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd)	2	15	4	59	37		117
Introduktionsersättning för flyktingar		1		1			2
Lön från regelbundet arbete		1		12	2		15
Lön från tillfälliga arbeten				1	2		3
Saknar inkomstkälla		6		2	4		12
Sjukersättning, aktivitetsersättning (tidigare sjukbidrag, förtidspension)		2	10	66	3		81
Sjukpenning, föräldrapenning		2	1	9	5		17
Studiemedel		1					1
Vet ej		7	5	15	5	1	32
Ålderspension				22			22
Totalsumma	2	38	21	193	64	1	319

37 % har sin försörjning via försörjningsstöd. 4 % saknar helt inkomstkälla. Övriga försörjer sig på annat sätt såsom lön, ålderspension, sjukpenning, föräldrapenning etc.

I situation 3 har 31 % sin försörjning via försörjningsstöd. Flertalet har inte försörjningsstöd. Detta tyder på i situation 3 finns många som traditionellt inte skulle vara aktuella inom socialtjänsten vilket Boverket också påtalar i sina rapporter kring den sekundära bostadsmarknaden.

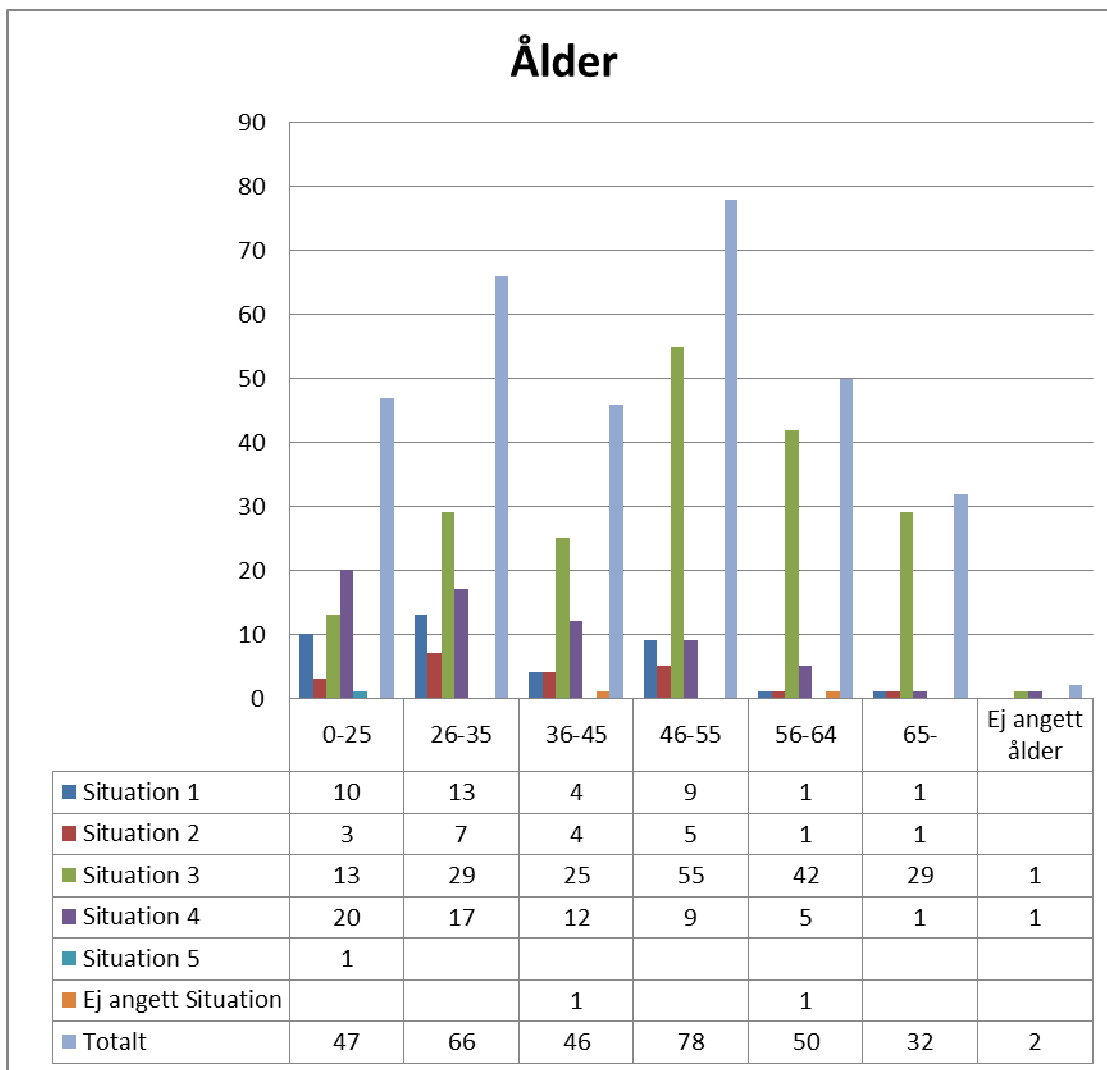

52 % har inte missbruksproblem av de som befinner sig i hemlös situation v: 36. I situation 1 har 66 % missbruksproblematik.

Anledning till hemlöshet	Ej angett Situation	Situation 1	Situation 2	Situation 3	Situation 4	Situation 5	Totalsumma
Förälder/föräldrar med psykisk ohälsa.				7			7
Skyddsbehov				1			1
Hemkommen från arbete/vistelse utomlands		1		1			2
Kriminalitet				1	1		2
Skulder				8			8
Nyanlända		1			1		2
Arbetslöshet		1			5		6
Fysisk/somatisk ohälsa				3	5		8
Konflikt i familjen		1	1	2	6		10
Missbruks- beroendeproblem	1	12	10	65	7		95
Personen godkänns av olika anledningar inte som hyresgäst på den ordinarie bostadsmarknaden			1	28	8		37
Personen har inte något boende ordnat efter institutionsplacering, kriminalvård, behandling, stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare/HVB-hem	1	1	3	6	3		14
Psykisk ohälsa		1	1	16	3		21
Skiljsmessa/separation		2	2		5		9
Vet ej		4	2	7	12		25
Vräkning på grund av obetald hyra/störningar/sanitär/annan vräkningsgrund		12	1	47	6		66
Våld i familjen		2		1	3		6
Totalsumma	2	38	21	193	64	1	319

Handläggarna har bedömt att 30 % av de personer som omfattas av hemlöshetssituationen beror på att de missbrukar. 12 % befinner sig i en hemlös situation på grund av att de inte godkänns som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden.

21 % har en boendehistorik med tidigare vräkningar.

Största gruppen (24%) i hemlös situation är i åldern 46-55.

Anmärkningsvärt är att 60 % i situation 1 är i åldern 18-35. 10 % i hemlös situation är 65 år eller äldre och flertalet befinner sig i situation 3.

Sammanfattande reflektioner

Totalt antal personer i en hemlöshet situation utifrån kartläggningen v. 36 har inte ökat nämnvärt sedan 2015.

I situation 3 verkar flertalet personer vara självförsörjande. Detta kan tyda på att flertalet i denna situation traditionellt inte tillhör socialtjänstens målgrupp.

Antalet som befunnit sig i en hemlös situation mindre än 6 månader har i kartläggningen inte ökat sedan 2015. Detta är en grupp som är viktigt att den inte ökar då det i dagsläget är oerhört svårt att komma tillbaka till reguljära bostadsmarknaden efter en vräkning. Därför är det viktigt att kommunens vräkningsförebyggande insatser har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.

I kartläggningen är 60 % i situation 1 under 35 år. Detta ligger i linje med personliga ombudens bild av situationen i Borås.

En stor del av de i hemlös situation (31 %) har barn. Detta är viktigt att notera då detta innebär att det inte är enbart ett problem för de vuxna som har hamnat i denna situation utan även för många barn. Att leva i en hemlös situation kan innebära att barnen inte har möjlighet att ha umgänge och kontakt med sin/sina föräldrar i den omfattning de önskar. Det finns barn som befinner sig i en hemlös situation tillsammans med sina föräldrar. Detta kan få konsekvenser för barnets skolgång, fritidssysselsättning samt kontakt med vänner.

Kartläggningen gäller bara de personer som har kontakt med socialtjänsten en speciell mätvecka vilket kan innebära ett stort mörkertal. Det saknas också kunskap på individnivå vilket är oerhört viktigt då hemlöshetsproblematik är ett komplext problem. Eftersom hemlöshet kan sökas på olika nivåer behöver också arbetet med att motverka hemlöshet och utestängning från arbetsmarknaden bedrivas på olika nivåer.

Det finns ett behov av en djupare mer kvalitativ kartläggning för att hitta framgångsfaktorer i arbetet med hemlöshetsproblematik samt att få en klarare bild av målgruppen. Detta gäller speciellt den yngre målgruppen under 25 år samt de som är över 65 som är behov av insats inom äldreomsorgen.

Bilaga 1 – Personliga ombud

Siffror PO hemlös 2016

Läget den 30/9 2016

- Den 30/9 arbetar vi med 21 personer
- 11 män vars snittålder är 33 år varav 5 är 19-29 år.
- 10 kvinnor vars snittålder är 34 år varav 5 är 21-25 år
- 43 % har ett känt missbruk
- 95 % har en känd psykisk ohälsa
- 67 % har kända skulder
- 57 % har försörjningsstöd
- 38 % har alla komponenter: missbruk, psykisk ohälsa och skulder

Reflektioner under de senaste 12 månaderna

- Under de senaste 12 månaderna har vi till och med 30/9 2016 arbetat med 43 personer, 26 män och 17 kvinnor.
- Av dessa 43 personer har 28 (63 %) under kortare eller längre perioder de senaste 12 månaderna befunnit sig i situation 1.
- 11 (69 %) av de 16 kvinnorna har befunnit sig i situation 1 kortare eller längre perioder.
- Under året har vi arbetat med 18 personer (42 %) i åldern 19-29 år, 11 män och 7 kvinnor.
- Antalet unga personer 19-29 år som vi kommit i kontakt med fortsätter att ligga på en hög nivå
- Personer med ett missbruk slussar vi på ett relativt enkelt sätt till Ifo Vuxen. Samverkan med vuxenheten fungerar bra
- Vi upplever att hemlöshetsfrågan fortfarande är splittrad i kommunen och att det finns en bristande samsyn i hemlöshetsarbetet kommunala förvaltningar emellan.
- Kunskapen hos de olika förvaltningarna om varandras uppdrag förefaller vara liten
- Vi efterfrågar en enhet som arbetar med hela hemlöshetsfrågan, att hela ansvaret ligger på samma ställe.
- Personerna har svårt för att hitta rätt stöd och arbetet som personligt ombud försvåras i onödan när Borås Stad är splittrade i hemlöshetsfrågan
- Bristen på bostäder är mycket stor. Fler bostäder behövs.

- 33 % av de personer vi har kontakt med idag har en liten eller ingen förmåga av olika orsaker att söka/ordna sig en egen bostad. De behöver olika typer av stöd i att söka bostad, men den stödfunktionen finns inte i Borås. Många gånger finns ett nätverk runt personerna, men ingen i nätverket anser sig ha det ansvaret. Det får olika effekter, en effekt är oftast att olika stödinsatser inte kan komma igång utan får stå tillbaka, man kan inte arbeta med personerna i fråga då bostadsfrågan inte är löst. Det är vanligt att arbetsförmedlingen inte kan arbeta med personen, psykiatrin kan inte utföra de tänkta behandlingarna och kostnaderna för försörjningsstöd ökar.
- Under det senaste 12 månaderna har 8 personer med stöd av personligt ombud fått ett förstahandskontrakt, 3 har fått ett lönearbete, 1 har fått sjukersättning, 1 har fått aktivitetsstöd.

Med vänliga hälsningar

Robert Karlsson och Johnny Köhler
Personliga ombud hemlösa i Borås

Kompletteringar i uppföljning med analys och förslag utifrån Borås stads program mot hemlöshet

Förslag till beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden föreslås besluta:

att godkänna kompletteringen med förändringsförslag till uppföljningen avseende Borås Stads Program mot hemlöshet och översända denna till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I revideringen av Borås Stads program mot hemlöshet beskrevs det arbete som skett kopplat till de områden som framgår i programmet. Nämnden kompletterar nu med analys om insatsernas effekter och med förslag på åtgärder.

Ärendet i sin helhet.

Alla ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas insatser efter behov.

Borås Stad kan erbjuda plats på härbärke vid akut hemlöshet. Under 2016 var beläggningen i stadens härbärke Kastanjen 45 % i genomsnitt under den period Kastanjen hade öppet (1 Oktober- 30 april). Dagtid finns verksamhet för målgruppen som innehåller stöd och motivationsarbete anordnad av LP Sjuhärad i Kastanjens lokaler. LP nyttjar kostnadsfritt Kastanjens lokaler som en del i nämndens samverkan med frivilligorganisationer.

Barnfamiljer tillhör inte Kastanjens målgrupp. Målgruppen barnfamiljer kan i vissa fall vid behov erbjudas plats i andra akuta boendelösningar.

Uppdraget att arbeta utifrån metoden ”Bostad först” har under året tillförts en tjänst för att utveckla metoden samt öka stödet för de som får denna insats. Planen är att utvärdera resultatet tillsammans med AB Bostäder under 2017.

Under 2016 har 118 personer haft övergångslägenhet och 57 personer socialt kontrakt. Vid årsskiftet 2016/2017 fanns 82 övergångslägenheter och 40 sociala kontrakt. Antalet kommunala andrahandskontrakt har minskat över tid och 2013 hade vi 93 övergångslägenheter och 87 lägenheter med sociala kontrakt.

Minska antalet intagna eller inskrivna på exempelvis kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem, som inte har ordnad bostad inför utskrivning.

Denna grupp har, enligt Borås kartläggning av hemlöshet, minskat sedan 2013 från 67 till att 2016 vara 21. Detta har delvis uppnåtts genom att arbetet med denna målgrupp har förbättrats. Bl.a. genom skapade av en mottagningsgrupp som tar emot dessa ärenden. Mottagningsgruppen har fått en spetskompetens att hantera dessa ärenden.

Underlätta inträde på den ordinarie bostadsmarknaden för dem som är i boendetrappor, träningslägenheter eller liknande boenden.

Under 2016 har 21 personer fått eget kontrakt som tidigare haft socialt kontrakt eller övergångsstad. Detta genom individuellt stöd, uppföljning samt samverkan med bostadsbolagen.

I dagsläget arbetar en person med stöd och praktisk hjälp med syfte att skapa möjligheter för ett eget kontrakt. I arbetet ingår samverkan med Konsument Borås och förhandling med hyresvärdar. Idag finns inte resurser att arbeta mer med budgetrådgivning och att initiera skuldrådgivning varken hos oss eller hos Konsument Borås.

Ett utvecklingsområde vore att alla som får insatsen socialt kontrakt eller övergångslägenhet har en handlingsplan som omprövas. Ett ännu aktivare arbete med hyresbolag och hyresvärdar för att uppnå fler egna kontrakt för målgruppen skulle påverka resultatet positivt.

Antalet vräkningar skall minska och inga barn skall vräkas

Vräkningsförebyggande gruppen fick under 2016 in totalt 854 ärenden varav 47 gällande avhysningar. Av dessa verkställdes 27 och 20 ställdes in. Av de verkställda avhysningarna var 3 barnfamiljer, 6 familjer med umgängesbarn, 5 unga vuxna (i åldern 18-25) 2 äldre (+65) och 11 övriga vuxna.

Antalet berörda barn pga. av verkställd avhysning var 19 och 15 barn var berörda av ej verkställda avhysningar.

En möjlighet att oftare få tidsbegränsade sociala kontrakt med olika stödsatser skulle kunna resultera i färre avhysningar eftersom hyresvärdarna ofta har detta som krav för kvarboende.

En annan utvecklingsåtgärd vore att det i större utsträckning fanns möjlighet att under en period komplettera med förmedling som ett ökat stöd att hantera den egna ekonomin. Detta gäller ibland personer som väntar på en förvaltare eller god man.

Övriga åtgärdsförslag som ej ingår i program mot hemlöshet

Under de senare åren har nya grupper hamnat i en hemlös situation på grund av bostadssituationen. Socialtjänstlagen är tydlig med att det är den enskildes ansvar att skaffa lägenhet och ta ansvar för den. Även kammarrättdomar visar på detta. Socialtjänstens ansvar är att bedöma den enskildes behov av insatser och att få sådana vilka kan vara insatser kopplade till förmågan att behålla sin bostad.

Kommunens ansvar för bostadsförsörjningen regleras i lag. En åtgärd för att ta ett helhetsgrepp i hemlöshetsfrågan vore att det även fanns med i Bostadsbyggnadsprogrammet. Idag är riktlinjen att behovet ska beaktas och tillgodoses i första hand genom överenskommelser med fastighetsägare, något som inte räcker till utifrån dagens situation på bostadsmarknaden. När nya bostadsområden planeras bör behovet av billigare lägenheter också tillgodoses för att fler ska ha möjlighet att komma in på bostadsmarknaden.

Borås 2025 Socialt perspektiv

Barn och unga

På vilket sätt berör förslaget barn och ungdomar nu eller i framtiden, direkt eller indirekt?

Arbetet för att motverka hemlöshet, bland annat genom det vräkningsförebyggande arbetet, berör barn och unga vars familjer berörs av vräkning och hemlöshet utifrån socialstyrelsens definition.

Facklig samverkan

Information vid FSG, Förvaltningens samverkansgrupp, 2017-02-09.

IFO FÖRVALTNINGEN

Anna-Lena Sellergren
Förvaltningschef

**PROTOKOLLS-
UTDRAG**Sammanträdesdatum
2017-02-21

§ 33

Dnr 2017/IFON0004

Kartläggning av Hemlöshet 2016 - Borås Stad

I revideringen av Borås Stads program mot hemlöshet beskrevs det arbete som skett kopplat till de områden som framgår i programmet. Nämnden kompletterar nu med analys om insatsernas effekter och med förslag på åtgärder.

Förslag och yrkanden

Leif Häggblom (SD) yrkar att godkänna kompletteringen med förändringsförslag i form av ändringsyrkande

Proposition

Ordförande Mats Tolfsson (S) ställer proposition på bifall dels till majoritetens förslag och dels till Leif Häggblom (SD) yrkande och finner förstnämnd proposition med övervägande ja besvarad.

Votering

Följande propositionsordning föreslås och godkännes.

Den som bifaller majoritetens förslag röstar ja. Den som bifaller Leif Häggbloms (SD) yrkande röstar nej. Vinner nej har nämnden beslutat bifalla Leif Häggbloms (SD) yrkande.

Omröstningsresultat

Ledamot/tjänstgörande ersättare	Ja-röst	Nej-röst	Avstår från att rösta
Leif Häggblom (SD)		X	
Lars Lyborg (KD)	X		
Mattias Danielsson (C)	X		
Patrik Cerny (L)	X		
Kristina Ramsälv Waldenström (MP)	X		
Inger Landström (V)	X		
Ninni Dyberg (S)	X		
Muharrem Binaku (S)	X		
Urban Svenkvist (M)	X		
Eva Axell (S)	X		
Mats Tolfsson (S)	X		
Summa	10	1	

**PROTOKOLLS-
UTDRAG**

Sammanträdesdatum
2017-02-21

Beslut

Individ och familjeomsorgsnämnden beslutar att godkänna kompletteringen med förändringsförslag till uppföljningen avseende Borås Stads Program mot hemlöshet och översända denna till kommunstyrelsen.

Reservaten

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.

Justeringsdag: fredagen den 24 februari under dagen, Ramnåsgatan 1, våning 3.

Justeringen tillkännagiven på kommunens anslagstavla måndagen den 27 februari 2017.

Evelina Kongbäck
Sekreterare

Mats Tolfsson (S)
Ordförande

Ninni Dyberg (S)
Justeringsperson

Nr 60

Avveckling av vård- och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors

2017-04-03 Dnr 2017/KS0290 739

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Vård- och äldregruppen föreslår vid sitt sammanträde den 28 februari 2017 Kommunfullmäktige att besluta om att avveckla vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31.

Källebergsgatan 31 är ett litet vård- och omsorgsboende som består av två våningsplan med 10 lägenheter i varje våningsplan. Under 2016 har 10 platser varit tomställda som en följd av brister i brandskyddet. 2013 påtalades av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund brister i brandskyddet. Lokalförsörjningen har vid två tillfällen begärt anstånd med att åtgärda bristerna. Detta har föranlett en stängning av våningsplan 2. Även den tillgängligheten i fysiska utemiljön visar brister i förhållande till Västra Götalands riktlinjer för fysisk tillgänglighet.

I samband med att Vård- och äldregruppen fastställde sin budget i januari 2017 framgår det att antalet producerade vård- och omsorgsplatser överstiger det bedömda behovet med 53 platser. Då gruppen har effektiviseringsåtgärder som måste vidtas så är det lämpligt både ur tillgänglighetssynpunkt och med den fördyring som ett boende med endast tio platser medför avveckla vård- och omsorgsboende på Källebergsvägen 31. Kommunstyrelsen konstaterar att vårdplatser inom VÅBO är ojämnt fördelade över kommunen. Kommunfullmäktige beslutade i Borås Stads budget för 2017 att Vård- och äldregruppen ska planera för ett nytt äldreboende i de centrala delarna av Borås. Där skulle ersättningsplatser för Källebergsgatan 31 mycket väl kunna innefattas.

I samband med en omstrukturering av korttidplatser där sex somatiska platser flyttas från Fagersro till Bodagatan 36 och ändrar inriktning till demensplatser så frigörs korttidplatser på Fagersro som kan omdanas till vård- och omsorgsplatser som tillsammans med övriga lediga vård- och omsorgsplatser kan erbjudas till de personer som bor på plan 1 på Källebergsgatan 31.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Vård- och äldre-nämnden ska genomföra en avveckling av vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31.

De platser som avvecklas på Källebergsgatan 31 i Viskafors ska ersättas på annan plats i Borås.

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

ALTERNATIVT BESLUTSFÖRSLAG

Avveckling av vård- och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Vård- och äldrenämnden ska genomföra en avveckling av vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31 i Viskafors.

De platser som avvecklas på Källebergsgatan 31 i Viskafors ska ersättas på annan plats i Borås.

För Moderaterna

Annette Carlson

För Liberalerna

Morgan Hjalmarsson

För Centerpartiet

Kerstin Hermansson

För Kristdemokraterna

Falco Guldenpfennig

Avveckling av vård- och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors

Vård- och äldreomsorgen föreslår vid sitt sammanträde den 28 februari 2017 Kommunfullmäktige att besluta om att avveckla vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31.

Källebergsgatan 31 är ett litet vård- och omsorgsboende som består av två våningsplan med 10 lägenheter i varje våningsplan. Under 2016 har 10 platser varit tomställda som en följd av brister i brandskyddet. 2013 påtalades av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund brister i brandskyddet. Lokalförsörjningen har vid två tillfällen begärt anstånd med att åtgärda bristerna. Detta har föranlett en stängning av våningsplan 2. Även den tillgängligheten i fysiska utemiljön visar brister i förhållande till Västra Götalands riktlinjer för fysisk tillgänglighet.

I samband med att Vård- och äldreomsorgen fastställde sin budget i januari 2017 framgår det att antalet producerade vård- och omsorgsplatser överstiger det bedömda behovet med 53 platser. Då nämnden har effektiviseringsåtgärder som måste vidtas så är det lämpligt både ur tillgänglighetssynpunkt och med den fördyrning som ett boende med endast tio platser medför avveckla vård- och omsorgsboende på Källebergsvägen 31. **Kommunstyrelsen konstaterar att vårdplatser inom VÅBO är ojämnt fördelat över kommunen. Kommunfullmäktige beslutade i Borås Stads budget för 2017 att Vård- och äldreomsorgen ska planera för ett nytt äldreboende i de centrala delarna av Borås. Där skulle ersättningsplatser för Källebergsgatan 31 mycket väl kunna innefattas.**

I samband med en omstrukturering av korttidplatser där sex somatiska platser flyttas från Fagersro till Bodagatan 36 och ändrar inriktning till demensplatser så frigörs korttidplatser på Fagersro som kan omdanas till vård- och omsorgsplatser som tillsammans med övriga lediga vård- och omsorgsplatser kan erbjudas till de personer som bor på plan 1 på Källebergsgatan 31.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Vård- och äldreomsorgen ska genomföra en avveckling av vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31 i Viskafors.

De platser som avvecklas på Källebergsgatan 31 i Viskafors ska ersättas på annan plats i Borås.

KOMMUNSTYRELSEN

§ 23

2017/VAN0028

Avveckling av vård- och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors

Källebergsgatan 31 är ett litet vård- och omsorgsboende som består av två våningsplan med 10 lägenheter på varje våningsplan. Enheten har under 2016 varit tomställd till 50 % (10 platser av 20 har varit tomma) som en följd av brister vid en brandskyddstillsyn.

Utifrån att beläggningen på korttidsplatser med somatisk inriktning under en längre tid har varit låg, har möjligheten uppstått att omstrukturera nämndens verksamheter, där syftet dels är att tillgodose ett ökat behov av korttidsplatser med inriktning mot demens och dels att minska antalet producerade vård- och omsorgsplatser till en nivå mer motsvarande det bedömda behovet.

Sex korttidsplatser med somatisk inriktning på Fagersro omdanas och utökas till sju korttidsplatser på Bodagatan 36 med demensinriktning.

Tio vård- och omsorgsplatser på Källebergsgatan 31 avvecklas. De boende där erbjuds vård- och omsorgsplatser på Fagersros tidigare korttids- och trygghetsplatser och även på andra vård- och omsorgsboenden i Borås Stad.

Beslut

Vård och äldregruppen beslutar att:

1. Föreslå Kommunfullmäktige att besluta om en avveckling av vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31.

Björn Qvarnström (SD) avstår från att delta i beslutet. Se protokollsanteckning Avveckling av vård och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors.

Vid protokollet

Malin Länsberg

2017-03-07

Ordförande

Ida Legnemark

Justerande ledamot

Mohamed Ben Maaouia

Justeringen tillkännagiven på kommunens anslagstavla den 8 mars 2017.

Rätt utdraget betygar:

Malin Länsberg

Avveckling av vård- och omsorgsboende på Källebergsgatan 31, Viskafors

Förslag till beslut

Vård- och äldregruppen föreslås besluta att:

1. Föreslå Kommunfullmäktige att besluta om en avveckling av vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31.

Sammanfattning

Källebergsgatan 31 är ett litet vård- och omsorgsboende som består av två våningsplan med 10 lägenheter på varje våningsplan. Enheten har under 2016 varit tomställd till 50 % (10 platser av 20 har varit tomma) som en följd av brister vid en brandskyddstillsyn.

Utifrån att beläggningen på korttidsplatser med somatisk inriktning under en längre tid har varit låg, har möjligheten uppstått att omstrukturera nämndens verksamheter, där syftet dels är att tillgodose ett ökat behov av korttidsplatser med inriktning mot demens och dels att minska antalet producerade vård- och omsorgsplatser till en nivå mer motsvarande det bedömda behovet.

Sex korttidsplatser med somatisk inriktning på Fagersros omdanas och utökas till sju korttidsplatser på Bodagatan 36 med demensinriktning.

Tio vård- och omsorgsplatser på Källebergsgatan 31 avvecklas. De boende där erbjuds vård- och omsorgsplatser på Fagersros tidigare korttids- och trygghetsplatser och även på andra vård- och omsorgsboenden i Borås Stad.

Ärendet i sin helhet

Bakgrund

Källebergsgatan 31 är ett litet vård- och omsorgsboende som består av två våningsplan med 10 lägenheter på varje våningsplan. Enheten har under 2016 varit tomställd till 50 % (10 platser av 20 har varit tomma) som en följd av brister vid en brandskyddstillsyn.

Vid en tillsyn enligt Lagen om skydd mot olyckor, som Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund gjorde vid Källebergsgatan 31 den 20 februari 2013, påtalades brister i brandskyddet. Bland annat ansågs den alternativa utrymningsvägen från en av avdelningarna på plan 2 inte skälig då den bestod av en utvändig spiraltrappa som var mycket snäv i sin utformning och utan så kallade vilplan. Lokalförsörjningsförvaltningen har därefter vid två tillfällen begärt anstånd med att åtgärda bristerna med hänvisning till att Borås Stad inte tagit beslut om äldreboendets framtid och därmed varit tveksam till nyinvesteringar. Detta har sedan föranlett en stängning av de 10 platserna på plan 2, och boendet har drivits vidare med endast de 10 platser som finns på plan 1 med kraftigt ökade kostnader, framförallt för nattbemanning.

Under våren 2016 genomfördes en granskning av den fysiska tillgängligheten vid några av stadens boenden. Till grund för granskningen användes Västra Götalands riktlinjer för fysisk tillgänglighet. Borås Stads tillgänglighetskonsulent var behjälplig i granskning, bedömning och tolkning av resultatet. Vid granskningen framkom att utemiljön inte tillgodoser dagens krav på möjlighet till utevistelse då den begränsas av ett berg på baksidan och en gata på framsidan.

Vård- och äldrenämnden fastställde den 17 januari 2017 budgeten för innevarande år. Det framgår i budgeten att antalet producerade vård- och omsorgsplatser överstiger det bedömda behovet med 53 platser. Det framgår också att effektiviseringsåtgärder på cirka 1,7 % måste vidtas i nämndens totala verksamhet. Dessa budgetförutsättningar innebär bland annat att bemanningen nattetid har likställts för de olika vård- och omsorgsboendena. En enhet som Källebergsgatan 31, med endast 10 platser i drift, får då endast resurser till en bemanning på en person i boendet på natten.

Källebergsgatan 31 har inte något eget tillagningskök utan mat till de 10 personer, som bor på enheten, körs varje dag i veckan ut från tillagningsköket på Fagersro.

I samband med att Vård- och äldre-nämnden den 28 februari behandlar ärendet om Trygghetsplatser i Borås Stad (Dnr 2017/VAN0016) framstår det även tydligt ett behov av att definiera vilken verksamhet som ska bedrivas i faciliteterna istället för trygghetsplatser. Samtidigt kan det också konstateras att efterfrågan på korttidsplatser med inriktning mot demens är hög och att det ibland till och med har varit kö till platserna, medan efterfrågan på korttidsplatser med somatisk inriktning har varit lägre än dimensioneringen av antalet producerade platser med en beläggning så låg som 65 % på Sörmarksgatan 207 under december 2016.

Förslag till omstrukturering

Utifrån att beläggningen på stadens korttidsplatser med somatisk inriktning under hösten och vintern har varit låg, har möjligheten uppstått att göra en omstrukturering av nämndens verksamheter, där syftet dels är att tillgodose ett ökat behov av korttidsplatser med inriktning mot demens och dels att minska antalet producerade vård- och omsorgsplatser till en nivå mer motsvarande det bedömda behovet.

De sex korttidsplatser med somatisk inriktning, som finns på Fagersro, ändrar inriktning till demens och flyttas ihop med de korttidsplatser som finns på demenscentrat på Bodagatan 36. Där har det tidigare varit trygghetsplatser med inriktning mot demens. Behovet av korttidsplatser med somatisk inriktning beräknas kunna tillgodoses på korttidsenheten på Sörmarksgatan 207, där beläggningen har varit låg hela hösten och vintern.

De platser som frigörs på Fagersro omdanas till vård- och omsorgsplatser och erbjuds, tillsammans med övriga lediga vård- och omsorgsplatser i Viskaforsområdet och hela Borås Stad, till de 10 personer som bor på plan 1 på Källebergsgatan 31. Den öppna verksamheten som bedrivs på mötesplatsen på Fagersro kommer inte att påverkas av omdaning, utan fortgår på samma sätt som tidigare.

Nuläge	Efter omstrukturering
Bodagatan 36, demensinriktning	Bodagatan 36, demensinriktning
Korttid, 22 platser	Korttid, 29 platser
Trygghetsplatser, 7 platser	
Sörmarksgatan 207, somatisk inriktning, korttid 44 platser	Sörmarksgatan 207, somatisk inriktning, korttid 44 platser
Fagersro	Fagersro
Korttid, somatisk inriktning, 6 platser	Behovet tillgodoses på Sörmarksgatan 207
Trygghetsplatser, 2 platser	
Vobo, 18 platser	Vobo, 26 platser
Källebergsgatan 31, vobo 10 (20) platser	Behovet tillgodoses på Fagersro och övriga boenden i Borås Stad

Konsekvenser av omstruktureringen

Med ovanstående förslag till omstrukturering kan vård- och omsorgsboendet på Källebergsgatan 31 avvecklas och en budgetbesparing på 5,9 mnkr göras, samtidigt som ett kvalitetsmässigt bra alternativt boende i närområdet kan erbjudas till de personer som bor på Källebergsgatan 31.

Personalen som idag arbetar i berörda verksamheter, finns ett behov av inom Vård- och äldreförvaltningens andra verksamheter.

Samverkan

Ärendet har samverkats vid FSG 2017-02-22.

VÅRD- OCH ÄLDREFÖRVALTNINGEN

Ulrika Gustafson
Förvaltningschef

Ulrica Fagerson
Chef för ekonomifunktionen

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Nr 61

Svar på motion av Annette Carlson (M) och Mattias Karlsson (M); Schysta relationer - ett framgångsrikt projekt

2017-03-20 Dnr 2014/KS0672 700

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Annette Carlson (M) och Mattias Karlsson (M) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2014-09-25 inlämnat rubricerad motion.

I motionen föreslås uppdra åt Sociala omsorgsnämnden att permanenta arbetet med Schysta relationer.

Våld i nära relationer är ett av vårt största samhälls- och folkhälsoproblem som drabbar människor i alla samhällsgrupper. Det finns dessutom ett antal faktorer som gör personer med funktionsnedsättning särskilt utsatta, inte minst i form av sexuellt våld och sexuella kränkningar.

Boendeenheten inom Sociala omsorgsnämnden genomförde under 2013 – 2014 ett projekt ”Schysta relationer” som sedan har permanentats och ingår i befintlig verksamhet sedan 2015.

Arbete bedrivs i form av studiecirkel och fokuserar på:

- Hur kan jag vara en bra kamrat?
- Hur har jag bra relationer?
- Hur gör jag egna val?
- Hur sätter jag gränser?
- Hur har man sex under ansvar?
- Vad är våld

Det viktigaste som framkommit är att flera deltagare har lärt sig att säga nej och sätta gränser. Deltagare reflekterar mer över sitt handlande och att även personer i omgivningen märker en positiv skillnad.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Bifalla motionen

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

Schysta relationer – ett framgångsrikt projekt

Sociala omsorgsnämnden har sedan en tid drivit ett projekt vid namn *Schysta relationer* för individer som bor i gruppboheter eller servicelägenheter. Projektet syftar till att förebygga våld i nära relationer, genom utbildning i studiecirkel. I studiecirkelarna får deltagarna diskutera och prata igenom olika scenarion och känslor om innebörden av schysta relationer.

Schysta relationer ger inblick i vilka olika former av relationer som finns. Deltagarna får diskutera och komma fram till vad en bra kompis är, vikten av att göra sina egna val, vad som är våld och hur man sätter gränser och har ansvarsfullt sex.

Projektet har varit framgångsrikt och uppskattat av de involverade. *Schysta relationer* har tidigare fått projektpengar från Socialstyrelsen, men då projektiden nu är över så kommer inte Socialstyrelsen att bidra med ytterligare resurser till projektet.

Med hänvisning till ovanstående förslår jag Kommunfullmäktige besluta att:

- Uppdra åt Sociala omsorgsnämnden att permanenta arbetet med *Schysta relationer*

Mattias Karlsson (M)

Annette Carlson (M)

Nr 62

Svar på motion av Lennart Andreason (V); Upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen

2017-03-20 Dnr 2015/KS0089 820

Från Kommunstyrelsen
Till Kommunfullmäktige

Lennart Andreasson (V) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2015-01-15 inlämnat rubricerad motion.

I motionen föreslås att området kring Kolbränningen rustas upp i enlighet med intentionerna i motionen. Motionären anför bl.a. att det finns önskemål om en upprustning av friluftsområdet runt Kolbränningen, eller Byttorpssjön som den också kallas. Gångvägen runt sjön är bara bitvis asfalterad och är i övrigt en grusväg som blir lerig och svårframkomlig när regnet gjort sig påmint. För att göra sjön mer tillgänglig året runt, även för dem som är rullstolsburna behöver även de grusade avsnitten asfalt. Det skulle också behöva placeras ut lite nya bänkar och papperskorgar med jämna mellanrum för att även de som inte är elitmotionärer ska kunna tillgodogöra sig den naturnära upplevelse området erbjuder.

Motionen har varit remitterad till Fritids- och folkhälsonämnden, SDN Väster, Kommunala funktionsrådet och Centrala pensionärsrådet som alla tillstyrker motionen. Fritids- och folkhälsonämnden som är verksamhetsansvarig skriver att området Tullen/Byttorp/Hestra är ett av de områden i staden som inte har tillgång till ett närliggande större friluftsområde med tillhörande markerade vandringsleder och är därför ett av de områden nämnden valt att prioritera både i Grönområdesplanen och i den utredning om spår och leder som nu är under arbete. Förvaltningen planerar att tillgänglighetsanpassa spåret runt sjön, dock vill vi, för att bevara skogskänslan, använda hårdgjort stenmjöl som underlag istället för asfalt. Även hårdgjort stenmjöl är godkänt vid tillgänglighetsanpassning. I samband med detta skall en tillgänglighetsanpassad parkeringsplats skapas nere vid spåret, då det idag är för brant sluttning från parkeringen vid Byttorps IP och ned till spåret. Båda grillplatserna runt sjön är redan renoverade. Senare kommer bänkar att sättas upp utmed spåret. Det finns troligtvis möjlighet att anlägga antingen en riktig gräsmatta eller konstgräs på en mindre yta intill utegymmet.

Under 2016 påbörjades arbetet med att skapa bättre tillgång till ett ordnat friluftsliv väster om staden; i området omkring Byttorpssjön och Hestra Parkstad. Elljusspåret omkring sjön har tillgänglighetsanpassats och uppförandet av en ny 6.8 km lång vandringsled har påbörjats. Leden skall förbinda naturområdet omkring Byttorpssjön med det stora skogsområdet utmed Ryssbäcken norr om Hestra Parkstad. Leden har redan innan slutförandet blivit mycket uppskattad.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Motionen bifalles

KOMMUNSTYRELSEN

Malin Carlsson
Kommunalråd

Magnus Widén
Ekonomichef

Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen

Vid Stadsdelsnämnd Västers senaste möte med det lokala Pensionärsrådet framkom det ett önskemål om en upprustning av friluftsområdet runt Kolbränningen, eller Byttorpssjön som den också kallas. Gångvägen runt sjön är bara bitvis asfalterad och är i övrigt en grusväg som blir lerig och svårframkomlig när regnet gjort sig påmint. För att göra sjön mer tillgänglig året runt, även för dem som är rullstolsburna behöver även de grusade avsnitten asfalteras.

Sträckan runt sjön är ca 1,9 km och är i dagsläget försedd med 4 bänkar i sjöns västra del. Bänkarna är sannolikt tillkomna genom ett beredskapsarbete i samband med andra världskriget, i vart fall av skicket att döma. Det skulle behöva placeras ut lite nya bänkar och papperskorgar med jämna mellanrum för att även de som inte är elitmotionärer ska kunna tillgodogöra sig den naturnära upplevelse området erbjuder

Det finns idag två grillplatser runt sjön, en nyligen upprustad vid badplatsen och en förfallen på sjöns norra sida. Med tanke på att det byggs en massa nya bostäder på Hestraområdet vore det önskvärt om även den norra stranden finge sin grillplats iordninggjord.

För att göra badplatsen mer tillgänglig bör en större gräsyta ordnas invid badplatsen. För att hålla nere skötselkostnaderna kanske det kan vara lämpligt med en bit utbytt överblivet konstgräs.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag:

- att området kring Kolbränningen rustas upp i enlighet med intentionerna ovan.

Borås den 31 december 2014

Lennart Andreasson (v)

§ 56 2015/SDNV0043

Yttrande över motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen

Stadsdelsnämnden Väster har beretts tillfälle att yttra sig över motion om upprustning av friluftsområdet Kolbränningen. I motionen tas upp behov av att göra området mer tillgängligt genom asfaltering, fler bänkar och papperskorgar, större gräsyta vid badplatsen samt ytterligare grillplats. En upprustning skulle innebära ökad tillgänglighet och ligger i linje med Borås Stads program för tillgänglighet och Borås Stads Vision 2025 samt med faktumet att Borås Stad vann första pris i tillgänglighetstävlingen Access City Award 2015.

Beslut

Stadsdelsnämnden Väster beslutar att:

1. Tillstyrka motionen.
2. Översända upprättat yttrande som Stadsdelsnämnden Västers yttrande till Kommunstyrelsen.

Vid protokollet

Daniel Nilsson

2015-03-27

Ordförande

Per Carlsson

Justerande ledamot

Ninni Dyberg

Justeringen tillkännagiven på kommunens anslagstavla den 30 mars 2015.

Rätt utdraget betygar:

Daniel Nilsson

Yttrande över motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden Väster föreslås besluta att:

1. Tillstyrka motionen.
2. Översända upprättat yttrande som Stadsdelsnämnden Västers yttrande till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden Väster har beretts tillfälle att yttra sig över motion om upprustning av friluftsområdet Kolbränningen. I motionen tas upp behov att göra området mer tillgängligt genom asfaltering, fler bänkar och papperskorgar, större gräsyta vid badplatsen samt ytterligare grillplats.

En upprustning skulle innebära ökad tillgänglighet och ligger i linje med Borås Stads program för tillgänglighet och Borås Stads Vision 2025 samt med faktumet att Borås Stad vann första pris i tillgänglighetstävlingen Access City Award 2015.

Yttrandet i sin helhet

Stadsdelsnämnden Väster har beretts tillfälle att yttra sig över motionen om upprustning av friluftsområdet Kolbränningen.

Motionen har sin bakgrund i synpunkter och önskemål som togs upp vid det lokala Pensionärsrådets möte. För att göra sjön mer tillgänglig året runt, även för dem som är rullstolsburna, behöver även de grusade avsnitten asfalteras. Vidare tas i motionen upp att det finns behov av fler bänkar och papperskorgar, större gräsyta vid badplatsen samt ytterligare grillplats. Upprustningen behövs för att öka tillgängligheten men även med tanke på att det planeras många nya bostäder i Hestraområdet.

I förslaget till Borås Stads program för tillgänglighet, som nu är ute på remiss, tas i inledningen upp att kommunens ambition är att personer med

funktionsnedsättning ska kunna leva ett gott liv i Borås. Två av de prioriterade områdena i ovan nämnda förslag till program är ”öka tillgängligheten” och ”öka möjligheten för en aktiv fritid”. De förslag som tas upp i motionen bidrar till båda dessa områden.

Fler offentliga sittplatser skapar fler mötesplatser för människor i Borås och ligger i linje med Borås Stads Vision 2025.

För att leva upp till Borås Stads program för tillgänglighet och inte minst mot bakgrund av att Borås Stad vann första pris i tillgänglighetstävlingen Access City Award 2015 bör Borås Stad fortsätta arbeta aktivt med tillgänglighet. För att kunna genomföra motionens förslag behöver de nämnder som har ansvar för området avsätta resurser till denna upprustning.

Mot bakgrund av ovanstående bör motionen tillstyrkas.

Samverkan

Ärendet har inte varit aktuellt för samverkan i LSG eller FSG.

STADSDELSFÖRVALTNINGEN VÄSTER

Monica Svensson
Stadsdelschef

§ 45

2015/FF0051 824

Yttrande över motion - Om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen, av Lennart Andreasson (V)

Fritids- och folkhälsonämnden har fått möjlighet att yttra sig om motionen ”Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen.

Området Tullen/Byttorp/Hestra är ett av de områden i staden som inte har tillgång till ett närliggande större friluftsområde med tillhörande markerade vandringsleder och är därför ett av de områden vi valt att prioritera både i Grönområdesplanen och i den utredning om spår och leder som nu är under arbete.

Vår förvaltning planerar att tillgänglighetsanpassa spåret runt sjön, dock vill vi, för att bevara skogskänslan, använda hårdgjort stenmjöl som underlag istället för asfalt. Även hårdgjort stenmjöl är godkänt vid tillgänglighetsanpassning. I samband med detta skall en handikapp-parkeringsplats skapas nere vid spåret, då det idag är för brant sluttning från parkeringen vid Byttorps IP och ned till spåret.

Båda grillplatserna runt sjön är nu renoverade. Under våren kommer bänkar att sättas upp utmed spåret.

Det finns troligtvis möjlighet att anlägga antingen en riktig gräsmatta eller konstgräs på en mindre yta intill utegymet.

Vi har en förhoppning om att upprustningen och utvecklandet av ett nytt friluftsområde kan vara färdig till sommaren 2016.

Bilaga: Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen, av Lennart Andreasson (V)

Beslut

Fritids- och folkhälsoförvaltningen tillstyrker motionen om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen, med undantag för att vi förordar hårdgjort stenmjöl som underlag på spåret istället för asfalt.

Vid protokollet

Johanna Jönsson
Sekreterare

Tommy Jingfors
Förvaltningschef

Justeras 2015-04-13

Forts.

Forts. § 45

Ida Legnemark
Ordförande

Erik Johnson

Justeringen tillkännagiven på kommunens anslagstavla 2015-04-15.

Rätt utdraget intygar:

Johanna Jönsson
Sekreterare

Yttrande över motion - Om upprustningen av friluftsområdet kring Kolbränningen, av Lennart Andreasson (V)

Kommunstyrelsens diarienummer: 2015/KS0089

Nämndens beslut (tillstyrkan, avstyrkan, avstår från yttrande)

Fritids- och folkhälsoförvaltningen tillstyrker motionen om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen, med undantag för att vi förordar hårdgjort stenmjöl som underlag på spåret istället för asfalt.

Nämndens yttrande i sammanfattning

Fritids- och folkhälsönämnden har fått möjlighet att yttra sig om motionen ”Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen.

Området Tullen/Byttorp/Hestra är ett av de områden i staden som inte har tillgång till ett närliggande större friluftsområde med tillhörande markerade vandringsleder och är därför ett av de områden vi valt att prioritera både i Grönområdesplanen och i den utredning om spår och leder som nu är under arbete.

Vår förvaltning planerar att tillgänglighetsanpassa spåret runt sjön, dock vill vi, för att bevara skogskänslan, använda hårdgjort stenmjöl som underlag istället för asfalt. Även hårdgjort stenmjöl är godkänt vid tillgänglighetsanpassning. I samband med detta skall en handikapp-parkeringsplats skapas nere vid spåret, då det idag är för brant sluttning från parkeringen vid Byttorps IP och ned till spåret.

Båda grillplatserna runt sjön är nu renoverade. Under våren kommer bänkar att sättas upp utmed spåret.

Det finns troligtvis möjlighet att anlägga antingen en riktig gräsmatta på en mindre yta intill utegymet.

Vi har en förhoppning om att upprustningen och utvecklandet av ett nytt friluftsområde kan vara färdig till sommaren 2016.

Nämndens yttrande i helhet

Fritids- och folkhälsonämnden har fått möjlighet att yttra sig om motionen ”Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen.

Kolbränningen med omkringliggande lilla skogsområde ligger mitt emellan stadsdelarna Tullen, Byttorp och Hestra. Detta område är ett av de områden i staden som har sämst tillgång till ett ”officiellt” friluftsområde med tillhörande uppmärkta vandringsleder. Området är därför ett av de områden vår nämnd har prioriterat i Grönområdesplanen och som också kommer att prioriteras högt i den utredning om Spår och Leder som ju nu är under arbete.

Precis som motionären skriver, så minskar skogsområdet runt Kolbränningen mer och mer i takt med att fler bostäder uppförs. Det finns därför än större anledning att söka skydda det skogsområde som finns kvar samt även sammanbinda det lilla skogsområdet runt sjön med det större skogsområdet som ligger mellan Hestra och Ramnslätt och i förlängningen arbeta för att skapa ett större friluftsområde här. Ett friluftsområde där det bör finnas både motionsspår, elljusspår, tillgänglighetsanpassad promenadslinga, badplats samt en eller flera vandringsleder.

De båda friluftsområden som förvaltningen förvaltar idag ligger båda i de nordöstra delarna av staden. Arbetet med att ge alla invånare lika stor möjlighet att idka friluftsliv och lätt besöka närliggande natur, gör en utveckling av Kolbränningen- och Hestraskogen mot ett nytt och lättillgängligt friluftsområde extra viktig. Forskning visar dessutom att bor man längre än 5-10 minuters promenad från ett grönt- eller friluftsområde ökar det mentala motståndet att ta sig dit.

Vår förvaltning planerar att tillgänglighetsanpassa spåret runt sjön, dock vill vi, för att bevara skogskänslan, använda hårdgjort stenmjöl som underlag istället för asfalt. Även hårdgjort stenmjöl är godkänt vid tillgänglighetsanpassning. I samband med detta skall en handikapp-parkeringsplats skapas nere vid spåret, då det idag är för brant sluttning från parkeringen vid Byttorps IP och ned till spåret.

Båda grillplatserna runt sjön är nu renoverade. Under våren kommer bänkar att sättas upp utmed spåret.

Då badplatsen upprustades för något år sedan köptes fyra olika gymstationer in som nu kan användas av både de som besöker spåret runt sjön eller badplats. Vid upprustningen valde vi att spara en tom yta för att där kunna uppföra en tillgänglighetsanpassad gymstation i samband med att även spåret tillgänglighetsanpassas. Den idag tomma ytan är "bokad" för detta ändamål men det finns troligtvis möjlighet att en mindre gräsmatta på en mindre yta intill utegymet. Vi förordar en riktig gräsmatta istället för konstgräs då en vanlig gräsmatta troligtvis är mer lättskött just på denna platsen. Då området runt badplatsen emellanåt varit utsatt för en del skadegörelse är vi också rädda att det skulle bli alltför lätt att plocka upp de relativt små konstgräsbitarna.

Vi har en förhoppning om att upprustningen och utvecklandet av ett nytt friluftsområde kan vara färdig till sommaren 2016.

Förvaltningens övervägande

Området Tullen/Byttorp/Hestra är ett av de områden i staden som inte har tillgång till ett närliggande lättillgängligt friluftsområde med tillhörande markerade vandringsleder och är därför ett av de områden vi valt att prioritera både i Grönområdesplanen och i den utredning om spår och leder som nu är under arbete.

Konsekvenser

En tillgänglighetsanpassning av spåret runt Kolbränningen samt utveckling av hela området blir ett stort lyft för de kringboende som idag inte har speciellt stor tillgång till ett ordnat friluftsliv.

Ordförande
Ida Legnemark (V)

Förvaltningschef
Tommy Jingfors

Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen

Kommunstyrelsens diarienummer: 2015/KS0089

Kommunala funktionshinderrådets beslut

Kommunala Funktionshinderrådet tillstyrker motionen med, tillägg av att gräsytan vid badplatsen bör vara belagd med naturligt gräs.

Kommunala funktionshinderrådets yttrande

Kommunala funktionshinderrådet är positivt till att friluftsområdet kring Kolbränningen rustas upp och görs mer tillgängligt.

Rådet anser dock att gräsytan vid badplatsen bör vara belagd med naturligt gräs. Den föreslagna lösningen med konstgräs smälter inte in i naturen på samma sätt som naturligt gräs och förstör den fina miljön i området. En konstgräsyta kräver även den regelbunden skötsel och den kan också innebära en större halk- och brandrisk jämfört med en naturlig gräsyta.

Enligt uppdrag

Eva Andreasson
Sekreterare

Motion om upprustning av friluftsområdet kring Kolbränningen

Kommunstyrelsens diarienummer: 2015/KS0089

Nämndens beslut 2015-05-20

§ 23 Remiss: "Motion om upprustning av fritidsområdet kring Kolbränningen" (v)

Centrala pensionärsrådet tillstyrker remissen med följande kommentar: Det är lovvärt att asfaltera men parallellt bör ett promenadsspår anläggas med mjukare underlag.

Centrala pensionärsrådet

Lena Palmén
Ordförande

Carin Liesén Lindqvist
Sekreterare

Nr 63

Svar på interpellation av Leif Häggblom (SD) gällande placering av HVB-hem i förhållande till förskola

2017-04-27

Dnr 2017/KS0154 751

Leif Häggblom (SD) har i en interpellation ställt fem frågor med anledning av en händelse vid ett HVB-hem i Dalsjöfors vilket Borås Tidning refererat till den 17:e januari. Enligt Borås Tidning har två pojkar i 16-årsåldern från HVB-hemmet miss-tänkts våldtagit en underårig pojke. Övergreppet, som skedde på HVB-hemmet, grän-sar till en förskola.

Leif Häggblom (SD) har i interpellationen också hänvisat till vad som skrivits i en artikel i Borås Tidning den 20:e januari där föräldrar till barn som vistas på den för-skola som gränsar till HVB-hemmet uttryckt oro och att ”man” inte tagit denna oro på allvar. Vidare hänvisar Leif Häggblom (SD) till ett uttalande i artikeln från en verk-samhetschef med ansvar för förskolan att det inte funnit någon hotbild tidigare och att man inte finns någon hotbild efter händelsen.

Leif Häggblom (SD) har utifrån denna bakgrund ställt fem frågor:

1. *Hur tänkte kommunen när de tillät hemmet att starta, när förskolan fanns så nära?*

Svar: Områdeschefen för Stadsdelsförvaltningen Norr har gjort en risk och kon-sekvensbedömning avseende placering och uppstart av ett boende för flykting-barn i Dalsjöfors. Denna risk och konsekvensbedömning kom fram till att risken för incidenter mellan ungdomar vid boendet och förskolan eller annan verksam-het i närheten är låg.

Risk och konsekvensbedömningen är gjort i samråd med områdeschef, enhets-cherfer och säkerhetsamordnare i Stadsdelsförvaltning Norr.

I bedömningen har den närliggande förskolan tagits i beaktande. Erfarenheter från andra boenden i Borås Stad gav vid handen att inga incidenter inträffat vid dessa boenden som skulle utgöra ett hinder för att starta boendet i Dalsjöfors. Vid boendet och i dess verksamhet finns personal dygnet runt, även vaken personal nattetid. Med detta underlag gjordes bedömningen att boendet för flyktingbarn i Dalsjöfors kunde startas.

2. *Har dessa 16-åriga pojkar genomgått ålderstest eller uppvisat adekvat bevis om sin ålder?*

Svar: Nej.

3. *Vilka åtgärder har gjorts sedan denna händelse inträffat?*

Svar: Efter händelsen har berörda chefer inom förskolan och HVB-boendet samt säkerhetschef och säkerhetssamordnare samlats för att skapa en gemensam bild över händelsen i syfte att inventera och åtgärda eventuella brister i respektive verksamhet. CKS säkerhetsenhets roll har varit att samordna och stödja verksamheterna med säkerhetsfrågorna samt bistå verksamheterna med kunskap om relevanta åtgärder.

Samtliga rutiner vad gäller hot och våld har gått igenom i respektive verksamhet och dessutom har en säkerhetsanalys utifrån hot och våld samt brandskydd genomförts i verksamheterna.

Resultatet har sammanställts av verksamhetschefen vid Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har den 30 januari skickats ut till samtliga föräldrar vid den aktuella förskolan. I PM:et – *Förbättrade säkerhetsrutiner på HVB-boendet* - vilket bifogas detta svar, framgår vad som åtgärdats och förbättrats efter händelsen.

4. *Hur kan ni garantera att barnen på förskolan inte blir utsatta i framtiden?*

Svar: Det var inget barn på den aktuella förskolan som utsatts för det misstänkta sexuella övergreppet. Händelsen som sådan kan dock orsaka oro och känsla av utsatthet både bland barn och deras föräldrar. Denna oro är inte enbart betingad av händelser i en omedelbar närhet utan också av händelser som sker i samhället och i vår omvärld. Att lämna en garanti, som interpellationsförfattaren vill ha svar på, går naturligtvis inte i detta sammanhang.

Ett boende för barn utan föräldrar och som är i samhällets vård och omsorg innebär inte med automatik någon fara i perspektivet risker för hot och våld. Att vissa ungdomar har men även kan utveckla någon form av kriminellt beteende är svårt att förutse oavsett om ungdomen finns på ett HVB-boende eller i familjeförhållande.

Det går inte, med denna bakgrund, att garantera att barnen på den aktuella förskolan blir utsatta för oro i framtiden. Det är dock fullt möjligt att minimera risken för detta vilket Borås Stads olika verksamheter har samverkat kring i det aktuella fallet.

5. *Med facit i hand, tänker ni godkänna nya hem om förskolor finns så nära?*

Svar: Facit i detta fall uppfattas som att relevanta åtgärder, erfarenhetsinhämtningar och andra åtgärder som genomfördes innan uppstarten av HVB-hemmet inte gav vid handen att risken för incidenter genom placeringen och närheten till förskolan var låg. Den händelsen som skedde på HVB-hemmet den 8:e januari går inte att förutse.

Bifogad bilaga innehåller de förbättrade säkerhetsrutinerna på HVB-boendet från verksamhetschefen.

Malin Carlsson (S)
Programansvarigt kommunalråd

Förbättrade säkerhetsrutiner på HVB-boendet

Vi beklagar att händelserna på HVB-boendet i Dalsjöfors har orsakat oro hos er föräldrar och vi tar er oro på högsta allvar. Vi har sett över och reviderat våra säkerhetsrutiner och framöver genomför personalen på boendet en skyddsronde en gång per dag.

Vi har även sett över och förbättrat kommunikationen med närliggande verksamheter. Om det händer något som skulle kunna utgöra en fara eller hot så finns rutiner för hur vi meddelar verksamheterna i vår närhet. Vi har också en tät dialog med Borås Stads avdelning Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) och med ledningen för förskolan.

Våra boenden är bemannade dygnet runt. Minst två personal ska befinna sig i huset samtidigt, oftast fler. Varje boende är utrustat med bärbart larm som är direktkopplade till Securitas.

När det sker överlämningar mellan personalen gör vi en riskbedömning av arbetsmiljön och över de inskrivna ungdomarna utifrån en checklista. Framkommer det att det finns en ökad risk kontaktar personalen arbetsledare eller enhetschef som vidtar lämpliga åtgärder, som till exempel att bemanna upp med extra personal.

Inför att en ungdom skrivs in på något av våra boenden gör enhetschefen en bedömning, utifrån ungdomens behov, av huruvida boendet kan ta emot ungdomen. Majoriteten av de ungdomar som socialtjänsten väljer att placera på våra boenden är ungdomar som saknar vårdnadshavare i Sverige och de har behov av någonstans att bo. I övrigt skiljer sig inte deras behov från övriga ungdomar i samhället.

Skulle det med tiden visa sig att en placerad ungdom har större behov än vad som framkommit, och boendet eller enhetschefen gör bedömningen att vi inte kan hantera ungdomen, tas en kontakt med socialtjänsten för att omplacera ungdomen.

Med vänliga hälsningar

Agneta Kettil
Verksamhetschef
Individ- och familjeomsorgsförvaltningen
agneta.kettil@boras.se
033-35 82 46

Interpellation

Den 17:e januari så skriver Borås tidning om att två pojkar i 16 års åldern har våldtagit en annan pojke och brottet rubriceras som våldtäkt mot barn, då den utsatta är under 15 år.

Den 20:e januari så skriver Borås tidning om fallet igen, men nu pga oron som alla föräldrar känner. Det visar sig att hemmet där övergreppet skedde ligger bredvid deras förskola och det är endast ett staket i mellan dessa platser.

Och nedan citat är från BT den 20/1.

"Man har inte tagit riskerna och vår oro på allvar, anser upprörda föräldrar till barn på förskolan"

"Det har inte förekommit någon hotbild tidigare och vi ser inte att det finns någon nu heller, säger en verksamhetschef med ansvar för förskolan"

Vi från Sverigedemokraterna undrar:

1. Hur tänkte kommunen när de tillät hemmet att starta, när förskolan fanns så nära?
2. Har dessa 16-åriga pojkar genomgått ålderstest eller uppvisat adekvat bevis om sin ålder?
3. Vilka åtgärder har gjorts sedan denna händelse inträffade?
4. Hur kan ni garantera att barnen på förskolan inte blir utsatta i framtiden?
5. Med facit i hand, tänker ni godkänna nya hem om förskolor finns så nära?

Leif Häggblom, Sverigedemokraterna i Borås

Nr 64

Svar på interpellation av Annette Carlson (M) angående kvalitén i Borås stads skolor

2017-04-18

Dnr 017/KS0074 101

Vad är det som har gått snett?

Den gamla Stadsdelsorganisationen försvårade styrning och ledning i grundskolan. Rektorer hade otillräckligt stöd och styrning för att från huvudmannens sida säkerställa att elementära rutiner fungerade överallt. Nämnderna har haft för många ansvarsområden för att kunna följa upp arbetet ordentligt. Stadens eget kvalitetsarbete har genomgående lyft fram flertalet av de brister som Skolinspektionen har påtalat.

Vilka åtgärder kommer det rödgröna i nämnden att föreslå för att avhjälpa det stora antalet brister som påtalats av Skolinspektionen, inom områdena:

- Styrning och utveckling av verksamheten

Grundskolenämnden har nu betydligt bättre förutsättningar att styra och leda samt följa upp verksamheternas resultat. Under en förvaltningschef och en tydlig linjeorganisation kommer arbetet att ha ett tydligt fokus att skapa grundläggande ordning och reda i skolverksamheten. Stödet till och styrningen av rektor har väsentligt förstärkts genom att det idag finns fyra verksamhetschefer istället för tre. Områdesindelningen är gjord så att det i varje område finns både mer komplicerade och krävande skolor, och skolor som är välfungerande. Därmed kan verksamhetschef aktivt stödja och styra rektorer utifrån behov. Man skall inte känna sig ensam och utelämnad som rektor framöver. Till sin hjälp har verksamhetscheferna varsin verksamhetsutvecklare samt en IKT-utvecklingspedagog. Under våren har dessutom fyra utvecklingspedagoger från Kvalitet och Utveckling ställts till förfogande för att hjälpa till i det akuta arbetet med att vidta erforderliga åtgärder för att ställa till rätta de bristområden som Skolinspektionen identifierat.

- Förutsättningar för lärande och trygghet

Elevhälsans arbete är för lite inriktat på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Här kommer kompetensutvecklingsinsatser göras för att utifrån åtgärdsprogram synliggöra vilka åtgärder som behöver vidtas på grupp- och organisatorisk nivå för att förebygga att elever hamnar i svårigheter.

- Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Rutinerna för anmälan av kränkande behandling har reviderats och förbättrats och kommer inom den närmaste månaden att implementeras. Dessa innehåller dessutom krav om rutiner för förebyggande och främjande arbete. De av skolinspektionen identifierade bristerna på skolnivå åtgärdas av rektorerna inom det närmaste. Flertalet akuta identifierade brister är redan åtgärdade. Det har bl.a. handlat om att lärare har ersatts med behöriga och kompetenta lärare och brister i rastvaktscheman mm har rättats till. På lite sikt skulle jag också gärna se att vi erbjuder lärarna kompetensutveckling inom ledarskap och konflikthantering. Detta hinns dock inte med innan september.

- Undervisning och lärande

Akut har lärare bytts ut för att öka kvalitén. Långsiktigt satsas på en ökning av resurserna genom KAL-gruppens arbete. Det handlar om att både öka attraktivitet genom generella löneökningar och särskilda arvoden kopplade till utsatta skolor, och en faktisk personalökning.

- Bedömning och betygsättning

Detta område har mindre anmärkningar. Det handlar i ett fall om att SVA betyg satts trots att eleverna inte fått undervisning i SVA. Detta åtgärdas lokalt. Det andra fallet handlar om brister i betygs katalog. Elever har helt enkelt fått fel betyg. Detta rättas till genom kompetensutvecklingsinsats på aktuell skola.

- Extra anpassning och särskilt stöd

Elevhälsan är nu samlad i en linjeorganisation. Förvisso finns en del vakanser inom elevhälsan som trots allt har en dimensionering som bedöms vara tillfyllest. De resurser som ändå finns på plats kommer att fördelas om så att alla skolor har nödvändig tillgång till elevhälsa. Det ekonomiska utrymme som uppstår genom vakanser kommer tillfälligt att omfördelas till skolorna så att rektor kan vidta andra stödjande åtgärder. Lagändringen kring särskilt stöd och extra anpassningar har fått till följd att alldeles för få utredningar om särskilt stöd genomförts och åtgärdsprogram har inte upprättats trots att eleverna inte nått gymnasiebehörighet. Istället har de hänvisats till extra anpassningar vilka dessutom inte alltid dokumenterats. Elevhälsan har i mars arbetat med en särskild kompetensutvecklingsinsats för att komma till rätta med detta.

- Ytterligare brister

Lokaltillgången på Daltorpskolan hanteras just nu i förvaltningsledningen och en lösning inför hösten skall tas fram. Anstånd kommer att begäras till augusti. Skolgårdskapaciteten på Fjärdingskolan åtgärdas också.

Vilket område kommer att prioriteras?

Alla områden måste åtgärdas omgående. Andra brister känns mycket angelägna. Området elevhälsa samt trygghet och studiero, samt systematiskt kvalitetsarbete är dock de områden där de största ansträngningarna måste ske.

Vilka indikatorer behöver kommunfullmäktige efterfråga för att utveckla de kommunala skolorna.

Denna fråga behandlas inom kort av förvaltningen som skall lägga riktlinjer för kommande systematiskt kvalitetsarbete. Fullmäktige bör ta fram indikatorer i dialog med förvaltningen inför kommande budget. Det är idag för tidigt att säga exakt vilka.

Per Carlsson

Ordförande Grundskolenämnden (S)

INTERPELLATION

2017-02-22

Interpellation till Grundskolenämndens ordförande Per Carlsson (S) angående kvalitén i Borås stads skolor.

Vad händer inom skolan i Borås?

Vid Skolinspektionens granskning av grundskolorna i Borås kan vi konstatera att det finns brister att ta uti med, då granskningen hittills resulterat i anmärkningar samt ett stort antal förelägganden och förelägganden om vite.

Bristerna finns inom områdena:

Styrning och utveckling av verksamheten – två anmärkningar, fyra förelägganden och två föreläggande med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet – åtta förelägganden och fem förelägganden med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling – 3 förelägganden och åtta förelägganden med vite.

Undervisning och lärande – två förelägganden och fem förelägganden med vite.

Bedömning och betygsättning – två förelägganden.

Extra anpassning och särskilt stöd – ett föreläggande och nio förelägganden med vite.

Ytterligare brister – ett föreläggande med vite

Det blir totalt två anmärkningar, 18 förelägganden och 30 förelägganden om vite.

Mot bakgrund av ovan frågar jag Per Carlsson (S)

Vad är det som har gått snett?

Vilka åtgärder kommer det rödgröna i nämnden att föreslå för att avhjälpa det stora antalet brister som påtalats av Skolinspektionen, inom områdena:

- *Styrning och utveckling av verksamheten*
- *Förutsättningar för lärande och trygghet*
- *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*
- *Undervisning och lärande*
- *Bedömning och betygsättning*
- *Extra anpassning och särskilt stöd*
- *Ytterligare brister*

Vilket område kommer att prioriteras?

Vilka indikatorer behöver kommunfullmäktige efterfråga för att utveckla de kommunala skolorna?

Annette Carlson (M)

POSTADRESS 501 80 Borås BESÖKSADRESS Stadshuset, Kungsgatan 55
TFN 033-35 70 00 E-POST boras.stad@boras.se WEBBPLATS boras.se